

2 vols

W. C. Lomax

2

Bristol,

January, '48.

Given me by Arthur Bell,
Genl. Rectory, & Rebound.

INTERNATIONAL CHRISTIAN
GRADUATE UNIVERSITY

U. H. Bell.

Corvilton
Rectory.

H KAINH

Δ I A Θ H K H

THE

GREEK TESTAMENT

WITH THE

READINGS ADOPTED BY THE REVISERS
OF THE AUTHORISED VERSION

Oxford

AT THE CLARENDON PRESS

1881

[All rights reserved]



INTERNATIONAL CHRISTIAN
GRADUATE UNIVERSITY

BS
1939
098
1881
V. 1

THIS volume is intended to serve as a companion to the Revised Version of the New Testament. The Revisers are not responsible for its publication. It is stated in the Preface to their Revision, that they did not esteem it within their province 'to construct a continuous and complete Greek text.' They adopted, however, a large number of readings which deviated 'from the text presumed to underlie the Authorised Version;' and they put a list of these readings into the hands of the Delegates and Syndics of the Oxford and Cambridge University Presses, in order that they might be brought in one way or another before the public. The Delegates of the Oxford Press have thought it most convenient to introduce them into a continuous Greek text, and to set at the foot of each page the readings which they displace, together with those readings which are noticed in the Margin of the Revised Version.

The body of the text in this volume is taken from the third edition of Stephanus, published in 1550. This edition was distinguished among the editions of the sixteenth century by the beauty and accuracy of its typography, and also by the exhibition in its Margin of various readings derived from the Complutensian Polyglott and from MSS. of which Stephanus had procured collations. Mill reprinted its text in 1707 with very few variations. He did not put forth a new text of his own. It is on the Prolegomena and Apparatus Criticus which he added that his fame rests. This reprint of Stephanus by Mill has formed the basis of all Oxford editions from 1707 to the present day. Within the

last twenty years the original text of Stephanus has been carefully reprinted by Dr. Scrivener in the well-known editions which exhibit its points of difference from certain texts put forth by Beza, Elzevir, Lachmann, Tregelles, and Tischendorf. By the kind permission of Mr. George Bell I have been enabled to make free use of Dr. Scrivener's labours.

I have adhered closely to the text and orthography of Stephanus in all cases in which the Revisers did not express a preference for other readings. On this principle I have invariably followed him in the titles of the books contained in the New Testament, and have preserved in a great majority of instances his spelling of Proper Names. Where it was my duty to introduce into the text a reading adopted by the Revisers, which was not the reading of Stephanus, I have placed his reading at the foot of the page. Even peculiarities of Stephanus, which appeared to be typographical errors, I have recorded in the same way. A few accents, however, have been corrected silently; and in combinations of words adhering more or less closely together, such as οὐκ ἔτι, ἐπὶ τὸ αὐτό, τοῦτ' ἔστιν, and the like, I have not always conformed to Stephanus' method of printing. With regard to the question between αὐτοῦ and αὐτοῦ, etc., where the pronoun seems to refer to the subject of the sentence, it was the habit of Stephanus (as of Erasmus before him and of Beza afterwards) to use the aspirate, though not with perfect consistency. I have uniformly employed the smooth breathing in these cases, because the Revisers decided in its favour in a crucial instance, John ii. 24, where they had adopted the reading ΑΥΤΟΝ in the place of ΕΑΥΤΟΝ. It would have been waste of labour to record every example of this change, but I have exhibited Stephanus' usage wherever this pronoun occurred in readings of his which had to be placed at the foot of the page.

In the distribution of the text into paragraphs I have followed the Revised Version. I have placed in the margin the familiar notation of chapters and verses. Stephanus marked the chapters in his edition of 1550. The division into verses, of which he was himself the inventor, appears only in his fourth edition, which was published in 1551. The punctuation of Stephanus I have not attempted to reproduce, nor has it been indicated at the foot of the page except in special cases. I have followed, so far as it seemed to be suitable for a Greek text, the punctuation of the Revised Version.

The notation employed in this volume is as follows:—

A. denotes the Authorised Version of 1611.

S. „ the third edition of Stephanus, published in 1550.

M. „ the Margin of the Revised Version.

To the great mass of readings placed below the text no distinguishing letter has been added. These are readings found in Stephanus' edition of 1550, and presumed (in the absence of evidence to the contrary) to have been accepted by the Translators of 1611. They might have been denoted by the letters A.S.; but it seemed needless to repeat that combination so often. It has been employed in special cases only, as for example where a reading of the Margin is recorded in the same note.

When A. stands without S., it denotes a reading apparently followed in the Authorised Version, which is not found in Stephanus' edition of 1550, but is found in some other edition of the Greek text published in the sixteenth century.

When S. stands without A., it denotes a reading found in Stephanus' edition of 1550, which does not seem to have been followed in the Authorised Version.

With regard to the readings distinguished by the letter M., no attempt has been made in this volume to discriminate the various kinds and degrees of authority, which the Revisers ascribe to the readings noticed in their Margin. It is presumed that the Revised Version will be in the hands of the reader.

It remains for me to acknowledge my obligations to Dr. Scrivener, who has looked over these sheets as they passed through the press, and has verified my statement of the readings adopted by the Revisers of the Authorised Version. The assistance of so accurate and experienced a critic would have been of no small value under any circumstances. In the present case it was rendered almost indispensable by the fact that Dr. Scrivener kept the record for the New Testament Revision Company of the readings which it adopted, and prepared the list of these readings which was communicated to the University Presses.

E. PALMER.

OXFORD,

February 8, 1881.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

1 Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβίδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.

2 Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελ-
3 φοὺς αὐτοῦ· Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑσρὼμ· Ἑσρὼμ
4 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ· Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ·
5 Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· Ναασσών δὲ ἐγέν-
6 νησε τὸν Σαλμών· Σαλμών δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὺζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ· Βοὺζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠβήδ ἐκ τῆς Ῥούθ·
7 Ὠβήδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί· Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν Δαβίδ τὸν βασιλέα.

Δαβίδ δὲ ^α-|| ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ
8 Οὐρίου· Σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ· Ῥοβοὰμ δὲ
9 ἐγέννησε τὸν Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησε τὸν ^βἈσάφ·
10 Ἀσάφ^{||} δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησε
11 τὸν Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν· Ὀζίας δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχαζ·
12 Ἀχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑζεκίαν· Ἑζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν
Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν ^οἈμὼς· Ἀμὼς^{||}
13 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν· Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχο-

^α add ὁ βασιλεὺς

^β Ἀσά· Ἀσὰ

^ο Ἀμὼν· Ἀμὼν

νίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

12 Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζορο-
 13 βάβελ· Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ· Ἐλιακείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ·
 14 Ἀζώρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ· Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν
 15 Ἀχείμ· Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ· Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν·
 16 Ματθάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ, τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαβὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

18 Τοῦ δὲ ^d Ἰησοῦ ^e Χριστοῦ ἡ ^e γένεσις ^f οὕτως ἦν· μνηστευθείσης ^f τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῇ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς, εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου.
 19 Ἰωσήφ δὲ ὁ ἄνθρωπος αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν.
 20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων, Ἰωσήφ, υἱὸς Δαβὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἐστὶν Ἁγίου.
 21 τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν, αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
 22 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, Ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα

^d om. Ἰησοῦ Μ.

^e γέννησις

^f add γὰρ

αὐτοῦ Ἑμμανουήλ· ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον Μεθ' ἡμῶν
 24 ὁ Θεός. Ἐγερθεὶς⁸ δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν
 ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβε τὴν
 25 γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκεν
 ἡ υἱόν⁹. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΝ.

2 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας
 ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνα-
 2 τολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα λέγοντες, Ποῦ ἐστὶν
 ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ
 τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι
 3 αὐτῷ. ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ
 4 πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ. καὶ συναγαγὼν πάντας
 τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ'
 5 αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ἐν
 Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ
 6 προφήτου, Καὶ σύ, Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλα-
 χίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται
 ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.
 7 τότε Ἡρώδης, λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ'
 8 αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος. καὶ πέμψας
 αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπε, Πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξετάσατε
 περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὔρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως
 9 ἀγὰρ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ
 βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ
 ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ᾧ
 10 τὸ παιδίον. ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν
 11 μεγάλην σφόδρα. καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν ¹εἶδον¹ τὸ
 παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες
 προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν
 προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν.

⁸ διεγερθεὶς⁹ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον¹ εἶδον S.

12 καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώ-
 δην δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.
 13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοῦ, ἄγγελος Κυρίου φαί-
 νεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε
 τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεύγε εἰς Αἴγυπτον,
 καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοί· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν
 14 τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε
 τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν
 15 εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα
 πληρωθῇ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέ-
 16 γοντος, Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. τότε Ἡρώ-
 δης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν,
 καὶ ἀποστείλας ἀνείλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθ-
 λεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὀρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κα-
 τωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων.
 17 τότε ἐπληρώθη τὸ ρηθὲν ^κδιὰ¹ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου
 18 λέγοντος, Φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ ἠκούσθη, ¹⁻ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρ-
 μὸς πολὺς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ
 ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί. |
 19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοῦ, ἄγγελος Κυρίου
 20 κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ λέγων, Ἐγερ-
 θεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ
 πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν
 21 ψυχὴν τοῦ παιδίου. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον
 22 καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ· ἀκούσας
 δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου
 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς
 23 δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ
 ἐλθὼν κατέκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ· ὅπως
 πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος
 κληθήσεται.

^κ ὑπὸ¹ add θρήνος καὶ

3 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ
 βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, ^{m-}
2 λέγων, Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
3 οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ ρηθεὶς ⁿ διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου
 λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐτοιμάσατε τὴν
4 ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. αὐτὸς
 δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου
 καὶ ζώηνν δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ
5 αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. τότε ἐξεπορεύετο πρὸς
 αὐτὸν Ἱεροσόλυμα, καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ
6 περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορ-
 δάνῃ ^o ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας
7 αὐτῶν. ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδου-
 καίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς,
 Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς
8 μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν ^p καρπὸν ἄξιον τῆς μετα-
9 νοίας· καὶ μὴ δόξετε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν
 τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν
10 λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ ^{a-} ἡ
 ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν δέν-
 δρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλ-
11 λεται. ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν·
 ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ
 εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπ-
12 τήσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πυρί· οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ
 χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συν-
 ἄξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον
 κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ
 τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ'

^m add καὶⁿ ὑπὸ^o om. ποταμῷ^p καρποὺς ἀξίους^a add καὶ

14 αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων, Ἐγὼ χρεῖαν
 15 ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με; ἀπο-
 κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν, Ἀφες ἄρτι οὕτω
 γὰρ πρέπειν ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην.
 16 τότε ἀφίησιν αὐτόν. καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη
 εὐθύς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδού, ἀνεφύχθησαν αὐτῷ¹ οἱ
 οὐρανοί, καὶ εἶδε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὥσει
 17 περιστεράν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν· καὶ ἰδού, φωνὴ ἐκ
 τῶν οὐρανῶν λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός,
 ἐν ᾧ εὐδόκησα.

4 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ Πνεύ-
 2 ματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ νηστεύσας
 ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα ὕστερον
 3 ἐπείνασε. καὶ προσελθὼν ^{s-} ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ¹,
 Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένων-
 4 ται. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, Γέγραπται, Οὐκ ἐπ' ἄρτω
 μόνῳ ζήσεται ^u ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπο-
 5 ρευομένη διὰ στόματος Θεοῦ. τότε παραλαμβάνει αὐτὸν
 ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ^x ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ
 6 τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ
 Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι Τοῖς ἀγ-
 γέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί
 7 σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σοῦ. ἔφη
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πάλιν γέγραπται, Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον
 8 τὸν Θεόν σου. πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος
 εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βα-
 9 σιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, καὶ ^v εἶπεν αὐτῷ,
 Ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.
 10 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὑπαγε, Σατανᾶ· γέγραπται
 γάρ, Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ

¹ om. αὐτῷ M.^s add αὐτῷ^t om. αὐτῷ^u om. ὁ^x ἵστησιν^v λέγει

- 11 λατρεύσεις. τότε ἀφήσιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδοὺ,
 ἄγγελοι προσήλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.
- 12 Ἀκούσας δὲ ^{z-} ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν εἰς
 13 τὴν Γαλιλαίαν, καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρέτ ἐλθὼν κατῴ-
 κησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζα-
 14 βουλῶν καὶ Νεφθαλείμ· ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ Ἑσαΐου
 15 τοῦ προφήτου λέγοντος, Γῇ Ζαβουλῶν καὶ γῇ Νεφθαλείμ
 ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,
 16 ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς
 καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐ-
 17 τοῖς. ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν,
 Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
- 18 Περιπατῶν δὲ ^{a-} παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας
 εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀν-
 δρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς
 19 τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς. καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε
 20 ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων. οἱ δὲ εὐ-
 21 θέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ προβάς
 ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζε-
 βεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ
 Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα
 22 αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ
 πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.
- 23 Καὶ περιῆγεν ^b ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ ^c ὁ Ἰησοῦς, διδάσ-
 κων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγ-
 γέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ
 24 πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ
 εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς
 κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομέ-
 νους, ^{d-} δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυ-

^z add ὁ Ἰησοῦς^c om. ὁ Ἰησοῦς M.^a add ὁ Ἰησοῦς^d add καὶ^b ὅλην τὴν Γαλιλαίαν

25 τικούς· καὶ ἑθεράπευσεν αὐτούς. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ
ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱερο-
σολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

5 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος
2 αὐτοῦ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἀνοίξας τὸ
3 στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων, Μακάριοι οἱ πτωχοὶ
τῷ πνεύματι· ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
4 μακάριοι οἱ πεινθούντες· ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.
5 μακάριοι οἱ πραεῖς· ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.^h
6 μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην· ὅτι
7 αὐτοὶ χορτασθήσονται. μακάριοι οἱ ἐλεήμονες· ὅτι αὐτοὶ
8 ἐλεηθήσονται. μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ
9 τὸν Θεὸν ὄψονται. μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί· ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ
10 Θεοῦ κληθήσονται. μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιο-
11 σύνης· ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. μακάριοί
ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν
12 πονηρὸν ^{i-h} καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ. χαίrete
καὶ ἀγαλλιᾶσθε· ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς·
οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

13 Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ,
ἐν τίνι ἀλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ ^gβληθὲν
14 ἔξω^h καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς
τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κει-
15 μένη· οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μδ-
διον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ·
16 οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα
ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προ-
18 φήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. ἀμὴν γὰρ

^e transp. vv. 4, 5 M.

^f add ῥῆμα

^g βληθῆναι ἔξω καὶ

λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰώτα ἐν
ἡ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα
19 γένηται. ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν
ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος
κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ
καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
20 οὐρανῶν. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιο-
σύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ
εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

21 Ἐκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ φονεύσεις, ὃς
22 δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν,
ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ^{h-l} ἔνοχος ἔσται
τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακά, ἔνοχος
ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ, Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς
23 τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κακεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει
24 τι κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσια-
στηρίου, καὶ ὑπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ
25 τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντι-
δίκῳ σου ταχύ, ἕως ὅτου εἴ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ^l. μήποτε
σε παραδῶ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς ^k σε παρα-
26 δῶ^l τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ· ἀμὴν λέγω
σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον
κοδράντην.

27, 28 Ἐκούσατε ὅτι ἐρρέθη ^{1-l}, Οὐ μοιχεύσεις· ἐγὼ δὲ λέγω
ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐ-
29 τῆς ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. εἰ δὲ ὁ
ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόλῃται ἐν τῶν
μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.

^h add εἰκῇ A.S.M.^l ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ^k om. σε παραδῶ M.¹ add τοῖς ἀρχαίοις

30 καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν
καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν
τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου ^m εἰς γέενναν
31 ἀπέλθῃ^l. ἐρρέθη δὲ ὅτι Ὁς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα
32 αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι
ⁿ πᾶς ὁ ἀπολύων^l τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορ-
νείας, ποιεῖ αὐτήν ὁμοιχευθῆναι^l. καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην
γαμήσῃ, μοιχᾶται.

33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐκ ἐπιор-
34 κήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου· ἐγὼ δὲ
λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος
35 ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν
ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ
36 μεγάλου βασιλέως· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσεως, ὅτι οὐ
37 δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. ^p ἔστω^l
δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, Ναὶ ναί, Οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων
ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

38 Ἐκούσατε ὅτι ἐρρέθη, Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ
39 ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι
τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ^a ῥαπίζει εἰς^l τὴν δεξιάν σου
40 σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· καὶ τῷ θέλοντί
σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ
41 ἱμάτιον· καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὑπάγε μετ'
42 αὐτοῦ δύο· τῷ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ
δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.

43 Ἐκούσατε ὅτι ἐρρέθη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ
44 μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπάτε τοὺς
ἐχθροὺς ὑμῶν, ^{r-l} καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ^{s-l} διωκόντων
45 ὑμᾶς· ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς·

^m βληθῇ εἰς γέενναν ⁿ ὃς ἂν ἀπολύσῃ ^o μοιχᾶσθαι ^p ἔσται M.
^a ῥαπίζει ἐπὶ ^r add εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε
τοὺς μισούντας ὑμᾶς, ^s add ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, καὶ

ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς,
 46 καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε
 τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ [†] ἐθνικοὶ[†]
 47 τελεῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελ-
 φοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ [†] ἐθνικοὶ[†]
 48 [†] τὸ αὐτὸ[†] ποιοῦσιν; ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, [×] ὥς[†] ὁ πατὴρ
 ὑμῶν ὁ [†] οὐράνιος[†] τέλειός ἐστι.

6 Προσέχετε τὴν [×] δικαιοσύνην[†] ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν
 τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θαυθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν
 οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσσης ἔμπροσθέν
 σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν
 ταῖς ρύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν
 3 λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σοῦ δὲ ποιούντος
 ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου·
 4 ὅπως [†] ἡ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου
 ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ^{α-†} ἀποδώσει σοι ^{β-†}.

5 Καὶ ὅταν ^ο προσεύχησθε[†] οὐκ ^α ἔσεσθε[†] ^ο ὥς[†] οἱ ὑποκρι-
 ताί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις
 τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς
 ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.
 6 σὺ δέ, ὅταν προσεύχῃ, εἰσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ
 κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ
 κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώ-
 7 σει σοι [†]. προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε, ὥσπερ οἱ
 ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακου-
 8 σθήσονται. μὴ οὖν ὁμοιωθῇτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ^{γ-†} ὁ πατήρ
 9 ὑμῶν ὃν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. οὕτως
 οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,

[†] τελεῶναι ^α οὕτω [×] ὥσπερ ^γ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ^α ἐλε-
 μοσύνην ^α add αὐτοῖς ^β add ἐν τῷ φανερῷ ^ο προσεύχῃ
^δ ἔσση ^ο ὥσπερ [†] add ἐν τῷ φανερῷ ^γ add ὁ Θεὸς Μ.

- 10 ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενη-
 11 θήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ ἡ-^{h-} γῆς· τὸν
 12 ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν
 τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ⁱ ἀφήκαμεν^l τοῖς ὀφειλέ-
 13 ταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ
 14 ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. ^{k-} ἔαν γὰρ ἀφήτε τοῖς ἀν-
 θρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ
 15 ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἔαν δὲ μὴ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παρα-
 πτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώ-
 ματα ὑμῶν.
 16 "Οταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε, ^l ὥς^l οἱ ὑποκριταί, σκυ-
 θρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι
 τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι
 17 τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων ἀλειψαί σου τὴν κε-
 18 φαλήν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι· ὅπως μὴ φανῇς τοῖς
 ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ·
 καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ^{m-}.
 19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς
 καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ
 20 κλέπτουσι· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου
 οὔτε σῆς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσ-
 21 σουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν· ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρός ⁿ σου^l,
 22 ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ⁿ σου^l. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν
 ὁ ὀφθαλμός· ἔαν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ
 23 σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· ἔαν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς
 ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται· εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν
 24 σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον; οὐδεὶς δύναται δυσὶ
 κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον
 ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει·

^h add τῆς ⁱ ἀφίεμεν ^k add ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ
 δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμὴν. A.S.M. ^l ὥσπερ ^m add
 ἐν τῷ φανερῷ ⁿ ὑμῶν

25 οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμμωνᾷ. διὰ τοῦτο λέγω
 ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε ° ἢ τί πίητε·
 μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσθησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖον
 26 ἐστὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; ἐμβλέψατε
 εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζου-
 σιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ
 οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν;
 27 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν
 28 αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; κατα-
 μάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ
 29 νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ
 30 αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ
 ἀγροῦ, σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον,
 ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγό-
 31 πιστοι; μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, Τί φάγωμεν; ἢ Τί
 32 πίωμεν; ἢ Τί περιβαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη
 ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρήσετε
 33 τούτων ἀπάντων· ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν ^{p-} καὶ
 τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται
 34 ὑμῖν. μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον
 μεριμνήσει ^{a-} ἑαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.
7 ^{1, 2} Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρί-
 νετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε ^x μετρηθήσεται ^{||}
 3 ὑμῖν. τί δὲ βλέπεis τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ
 ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;
 4 ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, Ὑψος ἐκβάλω τὸ κάρφος ^b ἐκ ^{||}
 τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ, ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου;
 5 ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου,
 καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ
 τοῦ ἀδελφοῦ σου.

- 6 Μὴ δώτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργα-
ρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν
αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.
- 7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρησεται·
8 κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν· πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει,
9 καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. ἢ τίς
ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν [†]αἰτήσῃ ^{||} ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον,
10 μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; [‡]ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσῃ, ^{||} μὴ ὄφιν
11 ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα
ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
12 πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι,
οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ νόμος καὶ
οἱ προφῆται.
- 13 Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα [×] ἡ πύλη ^{||}
καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ
14 πολλοὶ εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· [‡] ὅτι ^{||} στενὴ ἡ πύλη
καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι
εἰσὶν οἱ εὕρισκοντες αὐτήν.
- 15 Προσέχετε ^{z-||} ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχον-
ται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι
16 ἄρπαγες. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.
μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλήν, ἢ ἀπὸ τριβόλων
17 σῦκα; οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ
18 δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. οὐ δύναται
δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπ-
19 ρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρ-
20 πὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἄραγε ἀπὸ
21 τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. οὐ πᾶς ὁ λέγων
μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν

[†] ἐὰν αἰτήσῃ [‡] καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, [×] om. ἡ πύλη M. [‡] τί M.
^z add δὲ

οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν
 22 οὐρανοῖς. πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε,
 Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ
 ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις
 23 πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι Οὐδέ-
 ποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν
 24 ἀνομίαν. πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους,
 καὶ ποιεῖ αὐτούς, ^a ὁμοιωθήσεται ἄνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ὥκο-
 25 δόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ
 βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ
 προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο
 26 γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους
 τούτους, καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἄνδρὶ μωρῷ,
 27 ὅστις ὥκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον· καὶ
 κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ
 ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν
 ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

28 Καὶ ἐγένετο ὅτε ^b ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τού-
 29 τους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ
 διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμμα-
 τεῖς ^c αὐτῶν.

8 Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἠκολούθησαν αὐτῷ
 2 ὄχλοι πολλοί. καὶ ἰδοὺ, λεπρὸς ^d προσελθὼν ἔπροσεκύνει
 3 αὐτῷ λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. καὶ
 ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ ^e· λέγων, Θέλω, καθα-
 4 ρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. καὶ λέγει
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς· ἀλλ' ὑπάγε, σεαυτὸν
 δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε
 Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

5 ^f Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καπερναοὺμ προσῆλθεν

^a ὁμοιώσω αὐτὸν^b συνετέλεσεν^c om. αὐτῶν^d ἐλθὼν^e add ὁ Ἰησοῦς^f Εἰσελθόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ

6 αὐτῷ ἐκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων, Κύριε, ὁ
παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βα-
7 σανιζόμενος. καὶ λέγει αὐτῷ ⁸⁻, Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω
8 αὐτόν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἐκατόνταρχος ἔφη, Κύριε, οὐκ
εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον
9 εἶπε ^h λόγῳ^h, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. καὶ γὰρ ἐγὼ
ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίανⁱ⁻, ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν στρα-
τιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ
ἄλλῳ, Ἐρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον
10 τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε
τοῖς ἀκολουθοῦσιν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ^k οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ
11 τοσαύτην πίστιν^h εὔρον. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ
ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ
Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐ-
12 ρανῶν· οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ
σκοτός τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
13 τῶν ὀδόντων. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἐκατοντάρχῳ, Ὑπαγε,
¹⁻ ὥς ἐπίστευσας γεννηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς ^{m-} ἐν
τῇ ᾧρᾳ ἐκείνῃ.
14 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδε τὴν
15 πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν· καὶ ἥψατο
τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη,
16 καὶ διηκόνει ⁿ αὐτῷ^h. ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν
αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα
17 λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν· ὅπως
πληρωθῇ τὸ ῥῆθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος, Αὐ-
τὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.
18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν
19 ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεὺς

⁸ add ὁ Ἰησοῦς ^h λόγον ⁱ add τασσόμενος M. ^k παρ'
οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ M. ¹ add καὶ ^m add αὐτοῦ
ⁿ αὐτοῖς

εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι, ὅπου ἂν ἀπέρχῃ.
 20 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπекес φωλεοὺς ἔχουσι,
 καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ
 21 ἀνθρώπου οὐκ ἔχει, ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. ἕτερος δὲ
 τῶν μαθητῶν ^{ο-} εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον
 22 ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. ὁ δὲ Ἰησοῦς ^ρ λέγει
 αὐτῷ, Ἀκολουθεῖ μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς
 ἐαυτῶν νεκρούς.

23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς ^{α-} πλοῖον ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ
 24 μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἰδού, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ
 θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων·
 25 αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. καὶ προσελθόντες ^{τ-} ἤγειραν αὐτὸν
 26 λέγοντες, Κύριε, ^σ σῶσον· ἀπολλύμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς,
 Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς
 27 ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. οἱ
 δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες, Ποταπὸς ἐστὶν οὗτος, ὅτι
 καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

28 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν
^ι Γαδαρηνῶν ὑπῆντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν
 μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ
 29 παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης· καὶ ἰδού, ἔκραξαν λέγοντες,
 Τί ἡμῖν καὶ σοί, ^{υ-} υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ
 30 βασανίσαι ἡμᾶς; ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων
 31 πολλῶν βοσκομένη. οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέ-
 γοντες, Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ^ν ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν
 32 ἀγέλην τῶν χοίρων. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑπάγετε. οἱ δὲ
 ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς ^ω τοὺς χοίρους· καὶ ἰδού, ὥρμησε
 πᾶσα ἡ ἀγέλη ^{ξ-} κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν,
 33 καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ

^ο add αὐτοῦ
^{ις} σῶσον ἡμᾶς·
 ἡμῖν ἀπελθεῖν

^ρ εἶπεν
^ι Γεργεσηνῶν
^ω τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων

^α add τὸ
^υ add Ἰησοῦ,
^ξ add τῶν χοίρων

^τ add οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
^ν ἐπίτρεψον
^ξ add τῶν χοίρων

ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν
 34 δαιμονιζομένων. καὶ ἰδοῦ, πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάν-
 τησιν τῷ Ἰησοῦ καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως
 μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

9 Καὶ ἐμβὰς εἰς ^γ-^{||} πλοῖον διεπέρασε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν
 2 ἰδίαν πόλιν. καὶ ἰδοῦ, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ
 κλίνης βεβλημένον καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν
 εἶπε τῷ παραλυτικῷ, Θάρσει, τέκνον, ἀφέωνταί ^z σου ^{||} αἱ
 3 ἁμαρτίαι ^a-^{||}. καὶ ἰδοῦ, τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν
 4 ἑαυτοῖς, Οὗτος βλασφήμεῖ. καὶ ^b εἰδὼς ^{||} ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐν-
 θυμήσεις αὐτῶν εἶπεν, Ἰνατί ^c-^{||} ἐνθυμείσθε πονηρὰ ἐν ταῖς
 5 καρδίαις ὑμῶν; τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον; εἰπεῖν, Ἀφέων-
 ταί ^a σου ^{||} αἱ ἁμαρτίαι; ἢ εἰπεῖν, Ἐγείραι καὶ περιπάτει;
 6 ἵνα δὲ εἰδῇτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς
 γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας (τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ), Ἐγερ-
 7 θεὶς ἄρὸν σου τὴν κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ
 8 ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι
^e ἐφοβήθησαν ^{||}, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν
 τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθή-
 μενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ,
 Ἀκολουθε μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.
 10 Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοῦ,
 πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ
 11 Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι
 εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
 12 ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; ὁ δὲ ^f-^{||} ἀκούσας
 εἶπεν ^g-^{||}, Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ
 13 κακῶς ἔχοντες. πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν, Ἐλεον

^γ add τὸ ^z σοι ^a add σου ^b ἰδὼν S.M. ^c add ὑμεῖς
^d σοι ^e ἐθαύμασαν ^f add Ἰησοῦς ^g add αὐτοῖς

θέλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἤλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλούς ^h-!.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες,
Διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν ⁱπολλά^h, οἱ δὲ
15 μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ'
αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ
16 ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. οὐδεὶς δὲ ἐπι-
βάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει
γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα
17 γίνεται. οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς·
εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ
ἀσκοὶ ^jἀπόλλυνται^h. ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
καινοὺς, καὶ ἀμφότερα συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ, ἄρχων ^kεἰς^h ἐλθὼν
προσεκύνει αὐτῷ λέγων ὅτι Ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύ-
τησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ
19 ζήσεται. καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ
20 μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ, γυνὴ αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη,
προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
21 αὐτοῦ· ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου
22 αὐτοῦ, σωθήσομαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς ^mστραφεὶς^h καὶ ἰδὼν αὐτήν
εἶπε, Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ ἐσώθη
23 ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν
οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον
24 θορυβούμενον, ^mἔλεγεν^h, Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ
25 κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὅτε δὲ
ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς,
26 καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς
ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

^h add εἰς μετάνοιανⁱ om. πολλά M.^j ἀπολύνται^k om. εἰς^l ἐπιστραφεὶς^m λέγει αὐτοῖς

- 27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο
 τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβίδ.
 28 ἔλθοντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσήλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί· καὶ
 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῇ-
 29 σαι; λέγουσιν αὐτῷ, Ναί, Κύριε. τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλ-
 μῶν αὐτῶν λέγων, Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.
 30 καὶ ἀνεψύχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήσατο
 31 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων, Ὁράτε, μηδεὶς γινωσκέτω. οἱ δὲ
 ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.
 32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐτῷ ^{π-||} κωφὸν
 33 δαιμονιζόμενον. καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ
 κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες, ^{ο-||} Οὐδέποτε
 34 ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, Ἐν
 τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
 35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας,
 διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγ-
 γέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶ-
 36 σαν μαλακίαν ^{π-||}. ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ
 αὐτῶν, ὅτι ᾔσαν ^α ἐσκυλμένοι ^{||} καὶ ἐρριμμένοι ὥσεὶ πρόβατα
 37 μὴ ἔχοντα ποιμένα. τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὁ μὲν
 38 θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου
 τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.
10 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν
 αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν
 αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
 2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· πρῶ-
 τος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ·
 Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ·
 3 Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, καὶ Ματθαῖος ὁ τελώ-
 4 νης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ ^{π-||} Θαδδαῖος· Σίμων ὁ

^π add ἄνθρωπον
 μένοι

^ο add ὅτι S.

^π add ἐν τῷ λαῷ

^α ἐκκλυ-

^π add Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς

⁵ ⁸ Καναναίος⁸, καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.
 5 τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας
 αὐτοῖς, λέγων,

Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθῃτε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν
 6 μὴ εἰσέλθῃτε· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ
 7 ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγον-
 8 τες ὅτι Ἡγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ἀσθενοῦντας
 θεραπεύετε, ⁹ νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε,⁹ δαι-
 9 μόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. μὴ κτή-
 10 σησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζῶνας
 11 αὐτοῦ ἐστίν. εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθῃτε, ἐξε-
 12 ταάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἀξιὸς ἐστίν, καὶ ἐκεῖ μέναιτε, ἕως ἂν ἐξέλ-
 12 θῃτε. εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν·
 13 καὶ ἐὰν μὲν ἦ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ'
 14 αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ἦ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπι-
 15 στραφῇτω. καὶ ὅς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς
 16 λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ¹⁵ ἔξω¹⁵ τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως
 15 ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν· ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων
 ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
 16 Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων·
 γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περισ-
 17 τεραί. προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ
 ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώ-
 18 σουσιν ὑμᾶς· καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε
 19 ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. ὅταν δὲ
 παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε·
 20 δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε· οὐ γὰρ

⁸ Κανανίτης⁹ λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε,¹⁵ ῥάβδους Α.⁹ om. ἔξω

ὁμοίως ἔστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν
 21 τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς
 θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ
 22 γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι
 ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος,
 23 οὗτος σωθήσεται. ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ,
 φεύγετε εἰς τὴν ^x ἐτέραν¹. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
 τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου.

24 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος
 25 ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται
 ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ.
 εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοῦλ ^y ἐπεκάλεσαν², πόσῳ μᾶλ-
 26 λον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ; μὴ οὖν φοβηθῇτε αὐτούς· οὐδὲν
 γάρ ἐστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυ-
 27 πτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε
 ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὐς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν
 28 δωματίων. καὶ μὴ φοβηθῇτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ
 σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε
 δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν
 29 γέεννῃ. οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἕν ἐξ
 30 αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν· ὑμῶν
 31 δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμημέναι εἰσὶ. μὴ
 32 οὖν φοβηθῇτε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. πᾶς
 οὖν ὅστις ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
 ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ
 33 ἐν οὐρανοῖς· ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀν-
 θρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ ἐγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου
 τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ
 35 ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ διχάσαι

^x ἄλλην^y ἐκάλεσαν

ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς
 36 μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς· καὶ
 37 ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. ὁ φιλῶν πατέρα ἢ
 μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ
 38 θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὃς οὐ λαμβάνει
 τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου
 39 ἄξιος. ὁ εὕρων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ
 ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ εὕρήσει αὐτήν.

40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέ-
 41 χεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα
 προφήτου μισθὸν προφήτου λήψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον
 42 εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήψεται· καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ
 ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα
 μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

11 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώ-
 δεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ
 κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2 Ὁ δὲ Ἰωάννης, ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ
 3 Χριστοῦ, πέμψας ² διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ,
 4 Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος; ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; καὶ ἀποκριθεὶς
 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ
 5 ὅτι ἀκούετε καὶ βλέπετε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ
 περιπατοῦσι· λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν·
 6 ² καὶ νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ
 7 μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. τούτων
 δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ
 Ἰωάννου, Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον
 8 ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρω-
 πον ἐν μαλακοῖς ^{b-} ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ τὰ μαλακὰ φο-
 9 ροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν. ἀλλὰ τί ^c ἐξήλ-

² δύο
 την; A.S.M.

^a om. καὶ

^b add ἱματίοις

^c ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφή-

θετε ; ἰδεῖν προφήτην ;¹ ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον
 10 προφήτου. οὗτός ^{a-} ἔστι περὶ οὗ γέγραπται, Ἰδοὺ, ἐγὼ
 ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατα-
 11 σκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ
 βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν
 12 μείζων αὐτοῦ ἔστιν. ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπ-
 τιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βια-
 13 σταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν. πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ
 14 νόμος ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν. καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι,
 15 αὐτός ἔστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. ὁ ἔχων ὦτα ^e ἀκού-
 16 εῖν¹ ἀκούετω. τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην ; ὁμοία
 ἐστὶ ^f παιδίῳ² ἐν ἀγοραῖς καθημένῳ, ^g ἃ προσφωνοῦντα
 17 τοῖς ἐταίροις λέγουσιν,³ Ἡυλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
 18 ἐθρηνήσαμεν ^{h-}, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. ἦλθε γὰρ Ἰωάννης
 19 μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσι, Δαιμόνιον ἔχει. ἦλθεν
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν, Ἰδοὺ,
 ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρ-
 τωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ⁱ ἔργων⁴ αὐτῆς.
 20 Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ
 21 πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. Οὐαὶ σοι,
 Χοραζὶν, οὐαὶ σοι, Βηθσαιδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι
 ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πόλαι ἂν ἐν
 22 σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ
 23 Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. καὶ σύ,
 Καπερναοὺμ, ἡμὴ⁵ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ^k ὑψωθήσῃ ;⁶ ἕως ἄδου
¹ καταβήσῃ⁷· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γε-
 24 νόμεναι ἐν σοί, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. πλὴν λέγω

^a add γὰρ ^e om. ἀκούειν M.
 φωνοῦσι τοῖς ἐταίροις αὐτῶν καὶ λέγουσιν,
 A.S.M. ^j ἢ ^k ὑψωθεῖσα,

^f παιδαρίως ^g καὶ προσ-
^h add ὑμῖν ⁱ τέκνων
¹ καταβιβασθήσῃ·

ὑμῖν, ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐξομολο-
 γουμαί σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέ-
 κρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας
 26 αὐτὰ νηπίοις· ναὶ, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἐμ-
 27 προσθέν σου. πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου·
 καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν
 πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἂν βούληται ὁ
 28 υἱὸς ἀποκαλύψαι. δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ
 29 πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς· ἄρατε τὸν ζυγόν μου
 ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραῖός εἰμι καὶ ταπεινὸς
 τῇ καρδίᾳ, καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν·
 30 ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

12 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ
 τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο
 2 τίλλειν στάχυν καὶ ἐσθίειν. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον
 αὐτῷ, Ἰδοὺ, οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν
 3 σαββάτῳ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε
 4 Δαβὶδ, ὅτε ^μἐπείνασε,¹ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν
 εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως
^νἔφαγεν,² οὓς οὐκ ἔξδν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ,
 5 εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι
 τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι,
 6 καὶ ἀναίτιοί εἰσι; λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ ^ομειζόν³ ἐστιν
 7 ὧδε. εἰ δὲ ἐγνώκετε τί ἐστιν, Ἐλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν,
 8 οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. κύριος γάρ ἐστι ^ρ·⁴
 τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.
 10 καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος ^α·⁵ χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν

^μ ἐπείνασεν αὐτὸς^ν ἔφαγον Μ.^ο μειζων^ρ add καὶ^α add ἦν τὴν

αὐτὸν λέγοντες, Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασιν θεραπεύειν ; ἵνα
 11 κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν
 ἄνθρωπος, ὃς ἔξει πρόβατον ἓν, καὶ ἂν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς
 12 σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ ; πόσῳ
 οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου ; ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασιν
 13 καλῶς ποιεῖν. τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἐκτεινον τὴν χεῖρά
 σου. καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.
 14 Ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ,¹
 15 ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν
 ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ^{s-} πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν
 16 αὐτοὺς πάντας· καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν
 17 αὐτὸν ποιήσωσιν· ὅπως πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ
 18 προφήτου λέγοντος, Ἰδοὺ, ὁ παῖς μου, ὃν ἡρέτισα· ὁ ἀγαπη-
 τός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου· θήσω τὸ Πνεῦμά
 19 μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. οὐκ ἐρίσει,
 οὐδὲ κραυγᾶσει· οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν
 20 φωνὴν αὐτοῦ· κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ
 λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νίκος τὴν
 21 κρίσιν. καὶ^{t-} τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιούσι.
 22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός·
 καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν^{u-} κωφὸν^{v-} λαλεῖν καὶ
 23 βλέπειν. καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον, Μήτι
 24 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαβὶδ ; οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον,
 Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ
 25 ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. εἰδὼς δὲ^{x-} τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν
 εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρη-
 μοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ
 26 σταθήσεται· καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ'
 ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ ;

¹ οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες,
 ὄχλοι ^t add ἐν ^u add τυφλὸν καὶ ^v add καὶ ^x add
 ὁ Ἰησοῦς

^s add
^x add

27 καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν
ἐν τίνι ἐκβάλλουσι ; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί.
28 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα
29 ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ἡ πῶς δύναται τις
εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ
διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρόν ; καὶ τότε τὴν
30 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστι,
31 καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν,
πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται ^γ-^{||} τοῖς ἀνθρώποις·
32 ἡ δὲ τοῦ Πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται ^z-^{||}. καὶ ὃς
ἀν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ·
ὃς δ' ἀν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἀγίου, οὐκ ἀφεθήσε-
33 ται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. ἡ
ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἡ
ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν·
34 ἕκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. γεννήματα
ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες ; ἕκ γὰρ
35 τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. ὁ ἀγαθὸς
ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ^a-^{||} ἐκβάλλει ^b-^{||} ἀγαθὰ·
καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει
36 πονηρά. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥήμα ἀργόν, ὃ ἐὰν λαλήσω-
σιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ
37 κρίσεως· ἕκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν
λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38 Τότε ἀπεκρίθησαν ^cαὐτῷ^{||} τινὲς τῶν γραμματέων καὶ
Φαρισαίων λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον
39 ἰδεῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ πονηρὰ καὶ
μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ,
40 εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωῆ τοῦ προφήτου· ὥσπερ γὰρ ἦν
Ἰωᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς

^γ add ὑμῖν M.^z add τοῖς ἀνθρώποις^a add τῆς καρδίας^b add τὰ^c om. αὐτῷ

νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς
 41 γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. ἄνδρες Νινευῖται ἀνα-
 στήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατα-
 κρινούσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωᾶ, καὶ
 42 ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωᾶ ὧδε. βασίλισσα νότου ἐγερεθήσεται ἐν τῇ
 κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι
 ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶν-
 43 τος, καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶντος ὧδε. ὅταν δὲ τὸ ἀκά-
 θαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι'
 44 ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὕρισκει. τότε
 λέγει, Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ
 ἐλθὼν εὕρισκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.
 45 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα
 πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ.
 καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν
 πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
 46 Ἔτι ^{a-} αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ
 οἱ ἀδελφοὶ ^{e-} εἰσθήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι.
 47 ^f εἶπε δὲ τις αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σου
 48 ἔξω ἐσθήκασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
 εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ, Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου ; καὶ τίνες
 49 εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου ; καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς
 μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν, Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου·
 50 ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρα-
 νοῖς, αὐτὸς μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.
 13 Ἐν ^{g-} τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς
 2 οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθησαν πρὸς
 αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς ^{h-} πλοῖον ἐμβάντα
 3 καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰσθήκει. καὶ
 ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων, Ἰδοὺ, ἐξῆλθεν
 4 ὁ σπεῖρων τοῦ σπεῖρειν. καὶ ἐν τῷ σπεῖρειν αὐτὸν ἃ μὲν

ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἦλθε τὰ πετεινά, καὶ κατέφαγεν
 5 αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν
 πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς,
 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν
 7 ρίζαν ἐξηράνθη. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας· καὶ
 8 ἀνέβησαν αἱ ἀκανθαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν
 ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ
 9 δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. ὁ ἔχων ὧτα ⁱ⁻ ἀκούτω.
 10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπον αὐτῷ, Διατί ἐν παρα-
 11 βολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὅτι
 'Τμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρα-
 12 νῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ,
 καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσε-
 13 ται ἀπ' αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι
 βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ
 14 συνιοῦσι. καὶ ἀναπληροῦται ⁱ⁻ αὐτοῖς ἡ προφητεία 'Ἡσαΐου
 ἡ λέγουσα, 'Ακοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνήτε· καὶ βλέποντες
 15 βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε· ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ
 λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βάρεως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ
 τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι,
 16 καὶ ^k ἰάσομαι^{ll} αὐτούς. ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι
 17 βλέπουσι, καὶ τὰ ὧτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει· ἀμὴν γὰρ λέγω
 ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ
 βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ
 18 ἤκουσαν. ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείρον-
 19 τος. παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ
 συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρός, καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν
 20 τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. ὁ
 δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων
 21 καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· οὐκ ἔχει δὲ ρίζαν

ⁱ add ἀκούειν A.S.M.^j add ἐπ'^k ἰάσωμαι

ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι, γενομένης δὲ θλίψεως ἡ
 22 διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. ὁ δὲ εἰς τὰς
 ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ
 μέριμνα τοῦ αἰῶνος ¹⁻ καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει
 23 τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν
 σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών· ὃς
 δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ
 τριάκοντα.

24 Ὡς ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων, Ὡμοιωθή-
 ῃ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ^m σπείραντι ⁿ καλὸν σπέρ-
 25 μα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους
 ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ⁿ ἐπέσπειρε ⁿ ζιζάνια ἀνὰ μέσον
 26 τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ
 27 καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. προσελθόντες
 δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν
 σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ^{o-} ζιζά-
 28 νια; ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν.
 οἱ δὲ δοῦλοι ^p αὐτῷ λέγουσι ⁿ, Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλ-
 29 λέξωμεν αὐτά; ὁ δὲ ^a φησὶν ⁿ, Οὐ· μήποτε συλλέγοντες τὰ
 30 ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. ἄφετε συναυξά-
 νεσθαι ἀμφοτέρα μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ
 θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια,
 καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν
 δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

31 Ὡς ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων, Ὁμοία ἐστὶν
 ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρω-
 32 πος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶ
 πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχά-
 νων ἐστί, καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ
 οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

¹ add τούτου ^m σπείροντι S. ⁿ ἔσπειρε ^o add τὰ ^p εἶπον
 αὐτῷ ^a ἔφη

33 Ἀλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐξυμώθη ὅλον.

34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν^τ ἐλάλει αὐτοῖς. ὅπως πληρωθῇ τὸ ρῆθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου· ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς^ς κόσμου^ν.

36 Τότε ἀφείδους τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν^τ· καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, Ὡς Διασάφησον^ν ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν^ν· Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ὁ δὲ ἀγρός ἐστὶν ὁ κόσμος. τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας. τὰ δὲ ζιζανία εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ. ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ ἐστὶν ὁ διάβολος. ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια^ς αἰῶνός ἐστιν. οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος^ν. ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὥς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα^ς ἀκούετω.

44 Ὁμοία^α ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.

^τ οὐκ^ς om. κόσμου M.^τ add ὁ Ἰησοῦς^ν Φράσον^ν add αὐτοῖς^ς add τοῦ^ν add τούτου^ς add ἀκούειν A.S.M.^α Πάλιν ὁμοία

45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ
 46 ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· εὐρὼν δὲ^β ἓνα πολύ-
 τιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ
 ἠγόρασεν αὐτόν.

47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βλη-
 θείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ·
 48 ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ καθί-
 σαντες, συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω
 49 ἔβαλον. οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύ-
 σονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου
 50 τῶν δικαίων, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός·
 ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

51 ^α— Συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ, Ναί ^α—^β.
 52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς
^οτῇ βασιλείᾳ^β τῶν οὐρανῶν ὁμοίός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδε-
 σπότη, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ
 παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας,
 54 μετῆρην ἐκείθεν· καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν
 αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς
 καὶ λέγειν, Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις;
 55 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
 λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ ^εἸωσήφ^β
 56 καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι
 57 πρὸς ἡμᾶς εἰσι; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; καὶ ἐσκαν-
 δαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἔστι
 προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ
 58 αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν
 ἀπιστίαν αὐτῶν.

14 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν

^β ὅς εὐρὼν
 τὴν βασιλείαν

^ο add Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
^ε Ἰωσήφ

^α add Κύριε

^ο εἰς

2 ἀκοὴν Ἰησοῦ, καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οὗτός ἐστιν
 Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ
 3 διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. ὁ γὰρ Ἑρώδης
 κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἐξέδωκε⁸ καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ διὰ
 4 Ἑρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· ἔλεγε
 5 γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, Οὐκ ἔξεστὶ σοὶ ἔχειν αὐτήν. καὶ
 θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφή-
 6 τὴν αὐτὸν εἶχον. ^hγενεσίοις δὲ γενομένοις^h τοῦ Ἑρώδου
 ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἑρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρεσε
 7 τῷ Ἑρώδῃ· ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν
 8 αἰτήσῃται. ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς,
 Δός μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ
 9 βαπτιστοῦ. καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς, διὰ δὲ τοὺς ὅρκους
 10 καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι· καὶ πέμψας
 11 ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. καὶ ἠνέχθη ἡ
 κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε
 12 τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν
 τὸ ⁱπτῶμα^h, καὶ ἔθαψαν ^jαὐτόν^h. καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν
 τῷ Ἰησοῦ.

13 ^kἈκούσας δὲ^h ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκείθεν ἐν πλοίῳ
 εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολού-
 14 θησαν αὐτῷ περὶ τῆς ἀπὸ τῶν πόλεων. καὶ ἐξελθὼν ¹⁻^h εἶδε
 πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' ^mαὐτούς^h, καὶ ἐθερά-
 15 πευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. ὀψίας δὲ γενομένης προσῆλ-
 θον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ ⁿ⁻^h λέγοντες, Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος,
 καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελ-
 16 θόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. ὁ δὲ
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε
 17 αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν
 18 ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. ὁ δὲ εἶπε, Φέρετέ

⁸ ἐξέδωκε αὐτὸν ^h γενεσίῳ δὲ ἀγομένων ⁱ σῶμα ^j αὐτό ^k Καὶ
 ἀκούσας ¹ add ὁ Ἰησοῦς ^m αὐτούς (for αὐτοῖς?) S. ⁿ add αὐτοῦ

19 μοι αὐτοὺς ὠδε. καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.
 20 καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισ-
 21 σεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθιόντες ἦσαν ἄνδρες ὥσεί πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.
 22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασε ^{ο-} τοὺς μαθητὰς ^{ν-} ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ
 23 τοὺς ὄχλους. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. ὁψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ.
 24 τὸ δὲ πλοῖον ἤδη ^α μέσον τῆς θαλάσσης ἦν^β, βασιανιζόμενον
 25 ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. τετάρτη δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ^γ ἦλθε^δ πρὸς αὐτοὺς ^{ε-}, περιπατῶν ἐπὶ
 26 ^ι τὴν θάλασσαν^β. καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ ^ι τῆς θαλάσσης^β περιπατοῦντα ἐταράχθησαν λέγοντες ὅτι Φάν-
 27 τασμά ἐστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων, Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι· μὴ φο-
 28 βεῖσθε. ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, Κύριε, εἰ σὺ
 29 εἶ, κέλευσόν με πρὸς σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτη-
 30 σεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ^ν ἐλθεῖν^β πρὸς τὸν Ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ^{ε-} ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι
 31 ἔκραξε λέγων, Κύριε, σῶσόν με. εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὀλιγό-
 32 πιστε, εἰς τί ἐδίστασας; καὶ ^γ ἀναβάντων^β αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ^{ε-} προσεκύ-
 33 νησαν αὐτῷ λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.

^ο add ὁ Ἰησοῦς^π add αὐτοῦ^α σταδίου πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς

ἀπεῖχε Μ.

^γ ἀπῆλθε^ε add ὁ Ἰησοῦς^ι τῆς θαλάσσης^ι τὴν θάλασσαν^ν καὶ ἦλθε Μ.^ε add ἰσχυρὸν A.S.M.^γ ἐμβάν-

των

^ε add ἐλθόντες

34 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ^a ἐπὶ τὴν γῆν ^b εἰς Γεννησα-
 35 ρέτ. καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου
 ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν
 36 αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας· καὶ παρεκάλουν αὐτόν, ἵνα
 μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι
 ἦψαντο, διεσώθησαν.

15 Τότε προσέρχονται τῷ ^c Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων ^d Φα-
 2 ρισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες, Διατί οἱ μαθηταὶ σου
 παραβαίνουνσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ
 3 νίπτονται τὰς χεῖρας ^e ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὁ δὲ ἀπο-
 κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐν-
 4 τολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; ὁ γὰρ Θεὸς
^f εἶπε, Τίμα τὸν πατέρα ^g καὶ τὴν μητέρα· καί, Ὁ κακο-
 5 λογὼν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω· ὑμεῖς δὲ λέγετε,
 Ὅς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ
 6 ὠφεληθῇς, ^h οὐ μὴ ⁱ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ^k. καὶ
 ἠκυρώσατε ^l τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.
 7 ὑποκριταί, καλῶς προεφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων,
 8 ^m Ὁ λαὸς ⁿ οὗτος τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδιά
 9 αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· μάτην δὲ σέβονται με, δι-
 10 δάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. καὶ προσκα-
 11 λεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούετε καὶ συνίετε· οὐ
 τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ
 ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
 12 τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ ^o εἶπον αὐτῷ, Οἶδας ὅτι οἱ
 13 Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; ὁ δὲ
 ἀποκριθεὶς εἶπε, Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ
 14 μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται. ἅφετε αὐτούς· ὁδηγοὶ εἰσι

^a εἰς ^b om. εἰς ^c add οἱ ^d γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι
^e add αὐτῶν ^f ἐνετείλατο λέγων ^g add σου ^h add καὶ
ⁱ τιμήσῃ ^k add ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ A.S.M. ^l τὴν ἐντολὴν A.S. :
τὸν νόμον M. ^m Ἐγγίξει μοι ὁ λαὸς ⁿ add τῷ στόματι αὐτῶν
καὶ ^o add αὐτοῦ

τυφλοί ^{p-l}. τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἔαν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βό-
 15 θυνον πεσοῦνται. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ,
 16 Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολήν ^{a-l}. ὁ δὲ ^{r-l} εἶπεν, Ἀκμὴν
 17 καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; ^sοὐ^l νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευό-
 μενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα
 18 ἐκβάλλεται; τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς
 19 καρδίας ἐξέρχεται, κάκεινα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ἐκ γὰρ
 τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι,
 20 πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι· ταῦτά ἐστι
 τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν οὐ
 κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη
 22 Τύρου καὶ Σιδῶνος. καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν
 ὀρίων ἐκείνων ἐξεληθοῦσα ἐκραύγασε ^{t-l} λέγουσα, Ἐλέησόν
 με, Κύριε, υἱὲ Δαβὶδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.
 23 ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθη-
 ταὶ αὐτοῦ ἡρώτων αὐτὸν λέγοντες, Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι
 24 κράζει ὀπίσθεν ἡμῶν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἀπε-
 στάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλὸτα οἴκου Ἰσραήλ.
 25 ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα, Κύριε, βοήθει μοι.
 26 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν
 27 τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. ἡ δὲ εἶπε, Ναί, Κύριε·
 καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων
 28 ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. τότε ἀποκριθεὶς ὁ
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενη-
 θήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς
 ὥρας ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν
 30 τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. καὶ
 προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλούς,

^p add τυφλῶν^a add ταύτην^r add Ἰησοῦς^s οὐπω^t add αὐτῷ

τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλλοὺς, καὶ ἑτέρους πολλοὺς, καὶ ἔρριψαν
αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας ^u αὐτοῦ^u. καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς·
31 ὥστε ^x τὸν ὄχλον^x θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας,
κυλλοὺς ὑγιεῖς, ^y καὶ^y χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς
βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.
32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς^z αὐτοῦ εἶπε,
Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ^z ἡμέραι^z τρεῖς προσ-
μένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐ-
33 τοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί^{a-}, Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι
34 τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; καὶ λέγει αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτὰ, καὶ
35 ὀλίγα ἰχθύδια. καὶ ^b παραγγείλας τῷ ὄχλῳ^b ἀναπεσεῖν ἐπὶ
36 τὴν γῆν ^c ἔλαβε^c τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, ^a καὶ^a
εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ^e ἐδίδου^e τοῖς μαθηταῖς^{f-}, οἱ δὲ
37 μαθηταί^g τοῖς ὄχλοις^g. καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτά-
σθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπυ-
38 ρίδας πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες,
39 χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους
ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια ^h Μαγαδάν^h.
16 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειρά-
ζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδειξάι
2 αὐτοῖς. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ⁱ Ὁψίας γενομένης
3 λέγετε, Εὐδία· πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· καὶ πρῶτ', Σήμερον
χειμῶν^k πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. ^{k-} τὸ μὲν
πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσχετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα
4 τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε^l. γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς ση-
μεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ
σημεῖον Ἰωῶ^{l-}. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθε.

^u τοῦ Ἰησοῦ ^x τοὺς ὄχλους ^y om. καὶ ^z ἡμέρας ^a add αὐτοῦ
^b ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ^c καὶ λαβὼν ^d om. καὶ
^e ἔδωκε ^f add αὐτοῦ ^g τῷ ὄχλῳ ^h Μαγδαλά ⁱ om. Ὁψίας
γενομένης—οὐ δύνασθε. M. ^k add ὑποκριταί, ^l add τοῦ προφήτου

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ ^{m-} εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο
 6 ἄρτους λαβεῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁρᾶτε καὶ
 προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.
 7 οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ ἐλά-
 8 βομεν. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε ⁿ⁻, Τί διαλογίζεσθε ἐν
 9 ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ὄχετε^o; οὐπω νοεῖτε,
 οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων,
 10 καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν
 11 τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε; πῶς οὐ νοεῖτε,
 ὅτι οὐ περὶ ^p ἄρτων^q εἶπον ^q ὑμῖν; προσέχετε δὲ^o ἀπὸ τῆς
 12 ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. τότε συνῆκαν, ὅτι
 οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης ^r τῶν ἄρτων^o, ἀλλ' ἀπὸ
 τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.
 13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου
 ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων, Τίνα ^{s-} λέγουσιν οἱ
 14 ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; οἱ δὲ εἶπον, Οἱ μὲν
 Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ Ἡλίαν· ἕτεροι δὲ Ἱερε-
 15 μίαν, ἣ ἓνα τῶν προφητῶν. λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με
 16 λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε, Σὺ εἶ ὁ
 17 Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. ^t ἀποκριθεὶς δὲ^o
 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος εἶ, Σίμων Βᾶρ Ἰωνᾶ, ὅτι
 σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν
 18 τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ ἐγὼ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ
 ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ
 19 πύλαι ᾗδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. ^{u-} δώσω σοὶ τὰς
 κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσης ἐπὶ τῆς
 γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσης ἐπὶ
 20 τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. τότε διεστείλατο

^m add αὐτοῦ
 προσέχειν
^u add καὶ

ⁿ add αὐτοῖς
^r τοῦ ἄρτου

^o ἐλάβετε
^s add με A.S.M.

^p ἄρτου
^q ὑμῖν
^t καὶ ἀποκριθεὶς

τοῖς μαθηταῖς ^z- ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι αὐτός ἐστιν ^y- ὁ Χριστός.

²¹ Ἀπὸ τότε ἤρξατο ^z ὁ Ἰησοῦς^z δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων,
²² καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερεθῆναι. καὶ προσ-
²³ λαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων,
²³ Ἰλεώς σοι, Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. ὁ δὲ στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ, Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· σκάνδαλον^a
^a εἶ ἐμοῦ^h. ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώ-
²⁴ πων. τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Εἴ τις θέλει
²⁵ ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν
²⁵ σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν
²⁶ ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν
²⁶ ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὐρήσει αὐτήν· τί γὰρ^b ὠφελη-
²⁷ θήσεται^h ἄνθρωπος, ἔαν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ
²⁷ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα
²⁷ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι
²⁸ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ
²⁸ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. ἀμὴν λέγω
²⁸ ὑμῖν, εἰσὶ τινες τῶν ᾧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται
²⁸ θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν
²⁸ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

17 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον
¹ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει
² αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν· καὶ μετεμορφώθη ἔμ-
³ προσθεν αὐτῶν· καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος,
³ τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. καὶ ἰδοὺ,
⁴ ὠφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες.
⁴ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, καλὸν ἐστιν

^z add αὐτοῦ^y add Ἰησοῦς^z Ἰησοῦς Χριστὸς M.^a μου εἶ^b ὠφελεῖται

ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ^οποιήσω¹ ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ
 5 μίαν, καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ ^αἩλίας μίαν¹. ἔτι αὐτοῦ λα-
 λούντος, ἰδοὺ, νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ,
 φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ
 6 ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. καὶ ἀκούσαντες
 οἱ μαθηταὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν
 7 σφόδρα. καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἥψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν,
 8 Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς
 αὐτῶν οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ^οἐκ¹ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων, Μηδενὶ εἶπητε τὸ ὄραμα, ἕως οὗ ὁ
 10 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. καὶ ἐπηρώτησαν
 αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέ-
 11 γουσιν, ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; ὁ δὲ ^εἀποκριθεὶς
 εἶπεν ^ο—¹, Ἡλίας μὲν ἔρχεται ^h—¹, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα·
 12 λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἡλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν
 αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς
 13 τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. τότε συνῆκαν οἱ
 μαθηταί, ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ ἐλθόντων ^ι—¹ πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν αὐτῷ ἄν-
 15 θρωπος γονυπετῶν ^καὐτὸν¹ καὶ λέγων, Κύριε, ἐλέησόν μου
 τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ
 16 πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ προσή-
 νεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν
 17 θεραπεῦσαι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ὦ γενεὰ ἄπι-
 στος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως
 18 πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. καὶ ἐπετίμησεν
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ
 19 ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. τότε προσελ-
 θόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον, Διὰ τί ἡμεῖς

^ο ποιήσωμεν ^α μίαν Ἡλίαν ^ε ἀπὸ ^ε add Ἰησοῦς ^ο add
 αὐτοῖς ^h add πρῶτον ^ι add αὐτῶν ^κ αὐτῷ

20 οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ὁ δὲ ¹⁻ ^m λέγει ^l αὐτοῖς,
 Διὰ τὴν ⁿ ὀλιγοπιστίαν ^l ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν
 ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρείτε τῷ ὄρει τοῦτο,
 Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνα-
 τήσῃ ὑμῖν. ^{o-l}

22 ^p Ἀναστρεφόμενων ^l δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐ-
 τοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι
 23 εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ
 ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοῦμ προσήλθον οἱ τὰ
 δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον, Ὁ διδάσκαλος
 25 ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; λέγει, Ναί. καὶ ὅτε εἰσῆλθεν
 εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων, Τί σοι
 δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι
 τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;
 26 ^a εἰπόντος δέ, ^l Ἀπὸ τῶν ^r ἀλλοτρίων, ^l ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
 27 Ἐραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν
 αὐτούς, πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον, καὶ
 τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα
 αὐτοῦ εὐρήσεις στατῆρα· ἐκείνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ
 ἑμοῦ καὶ σοῦ.

18 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσήλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέ-
 γοντες, Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;
 2 καὶ προσκαλεσάμενος ^{s-l} παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ
 3 αὐτῶν, καὶ εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῇτε καὶ
 γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν
 4 τῶν οὐρανῶν. ὅστις οὖν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον
 τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

¹ add Ἰησοῦς ^m εἶπεν ⁿ ἀπιστίαν ^o add ver. 21 τοῦτο
 δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. A.S.M.
^p Συστρεφόμενων M. ^a λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, ^r ἀλλοτρίων.
^s add ὁ Ἰησοῦς

5 καὶ ὃς ἐὰν δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἐν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
 6 ἐμὲ δέχεται· ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων
 τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ μύλος
 ὀνικὸς [†]περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν
 7 τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκαν-
 δάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλήν οὐαὶ
 8 τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. εἰ δὲ
 ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον ^ααὐτὸν
 καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν
^γκυλλὸν ἢ χωλόν^β, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βλη-
 9 θῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκαν-
 δαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοι ἐστὶ
 μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς
 10 ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ὁρᾶτε μὴ
 καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν,
 ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ
 12 πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ^κ— τί ὑμῖν
 δοκεῖ; ἐὰν γένηται τινὶ ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλα-
 νηθῇ ἐν ἓξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφείλς τὰ ἐννενηκονταεννέα, ἐπὶ τὰ
 13 ὄρη πορευθεῖς, ζητεῖ τὸ πλανώμενον; καὶ ἐὰν γένηται εὗρεῖν
 αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ
 14 τοῖς ἐννενηκονταεννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. οὕτως οὐκ
 ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ^γὑμῶν^δ τοῦ ἐν οὐρανοῖς,
 ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων.
 15 Ἐὰν δὲ ἀμαρτήσῃ ^εεἰς σέ^ς ὁ ἀδελφός σου, ὑπάγε, ^α—
 ἔλεγχον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐὰν σου ἀκούσῃ,
 16 ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε
 μετὰ σοῦ ἔτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ
 17 τριῶν σταθῇ πᾶν ῥήμα. ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ

[†] ἐπὶ ^α αὐτὰ ^γ χωλὸν ἢ κυλλόν ^κ add ver. 11 ἦλθε γὰρ
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. A.S.M. ^γ μου M. ^ε om.
 εἰς σέ M. ^α add καὶ

ἐκκλησίᾳ· ἂν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι
 18 ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἂν
 δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα
 ἂν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ.
 19 πάλιν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἂν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς
 γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἂν αἰτήσωνται, γενήσεται
 20 αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὗ γάρ εἰσι
 δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἓκον ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ
 αὐτῶν.

21 Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ^β, Κύριε, ποσάκις
 ἀμαρτήσῃ εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως
 22 ἐπτάκις; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Οὐ λέγω σοι ἕως ἐπτάκις,
 23 ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἐπτά. διὰ τοῦτο ὁμοιώθη ἡ βασι-
 λεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνᾶραι
 24 λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναί-
 25 ρειν προσηνέχθη αὐτῷ εἰς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. μὴ
 ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ
 πρᾶθῃναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα
 26 ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. πεσὼν οὖν ὁ δούλος προσεκύνει
 αὐτῷ λέγων, Κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα σοι
 27 ἀποδώσω. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου
 28 ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφήκεν αὐτῷ. ἐξελθὼν δὲ
 ὁ δούλος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὄφειλεν
 αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε λέγων,
 29 Ἀπόδος ^ε-|| ^δ εἰ τι^δ ὀφείλεις. πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ
^ε-|| παρεκάλει αὐτὸν λέγων, Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ^ε-||
 30 ἀποδώσω σοι. ὁ δὲ οὐκ ἠθέλεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν
 31 εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδοῦναι τὸ ὀφειλόμενον. ἰδόντες ^ε οὖν^ε οἱ
 σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ
 ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα.

^β αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε ^ε add μοι ^δ ὁ τι ^ε add εἰς τοὺς
 πόδας αὐτ ^ε add πάντα ^ε δὲ

32 τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ,
 Δούλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφήκά σοι, ἐπεὶ
 33 παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν
 34 σου, ὥς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα ; καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ
 παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῶ πᾶν τὸ
 35 ὀφειλόμενον ^{h-}. οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιή-
 σει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν
 καρδιῶν ὑμῶν ⁱ⁻.

19 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους,
 μετήρην ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς
 2 Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι
 πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ^{k-} Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν
 καὶ λέγοντες ^{l-}, Εἰ ἔξεστιν ^{m-} ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα
 4 αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ⁿ⁻, Οὐκ
 ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ^o ποιήσας ^h ἀπ' ἀρχῆς Ἄρσεν καὶ θήλυ ἐποίη-
 5 σεν αὐτούς, καὶ εἶπεν, Ἐνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος
 τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυ-
 6 ναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν ; ὥστε οὐκέτι
 εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέσχευεν, ἄνθρω-
 7 πος μὴ χωριζέτω. λέγουσίν αὐτῷ, Τί οὖν Μωσῆς ἐνετεί-
 8 λατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν ; λέγει
 αὐτοῖς ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν
 ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν
 9 οὕτω. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
^p εἰ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· ^q καὶ ὁ
 10 ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται· ^r λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθη-
 ταί ^{r-}, Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυ-

^h add αὐτῷⁱ add τὰ παραπτώματα αὐτῶν^k add οἱ A.S.M.^l add αὐτῷ^m add ἀνθρώπωνⁿ add αὐτοῖς^o κτίσας M.^p παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι. M.^q om. καὶ ὁ

ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται. M.

^r add αὐτοῦ

- 11 ναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ πάντες
 12 χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. εἰσὶ γὰρ εὐνοῦ-
 χοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ εἰσιν
 εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καί
 εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν
 τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.
- 13 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παῖδιά, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ
 αὐτοῖς, καὶ προσεῖξεται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.
 14 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὑφετε τὰ παῖδιά καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ
 ἔλθειν πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
 15 οὐρανῶν. καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.
- 16 Καὶ ἰδού, εἷς προσελθὼν ⁸ αὐτῷ εἶπε¹, Διδάσκαλε [†]—, τί
 17 ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον; ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ,
¹¹ Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστὶν ὁ ἀγαθός·¹ εἰ δὲ
 18 θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς. λέγει
 αὐτῷ, Ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Τὸ Οὐ φονεύσεις· Οὐ
 19 μοιχεύσεις· Οὐ κλέψεις· Οὐ ψευδομαρτυρήσεις· Τίμα τὸν
 πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· καί, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον
 20 σου ὡς σεαυτόν. λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, Πάντα ταῦτα
 21 ἐφυλαξάμην ¹²—· τί ἔτι ὑστερῶ; ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ
 θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ
 22 ἀκολούθει μοι. ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθε
 λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
- 23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
 24 οὐρανῶν. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον
 διὰ τρυπήματος ραφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασι-
 25 λείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ¹³—

⁸ εἶπεν αὐτῷ [†] add ἀγαθέ A.S.M.
 οὐδείς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός· A.S.M.
⁹ om. τοῖς ¹² add αὐτοῦ

¹¹ Τί με λέγεις ἀγαθόν;
¹³ add ἐκ νεότητός μου

ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες, Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι ;
 26 ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο
 27 ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά ἐστι. τότε ἀπο-
 κριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα,
 28 καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι τί ἄρα ἔσται ἡμῖν ; ὁ δὲ Ἰησοῦς
 εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές
 μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα
 29 θρόνους κρίνοντας τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. καὶ πᾶς
 ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μη-
 τέρα, ^{a-} ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ^b ἑκα-
 τονταπλασίονα ^{||} λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.
 30 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.
20 ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδε-
 σπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῳ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς
 2 τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν
 ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα
 3 αὐτοῦ. καὶ ἐξελθὼν περὶ τὴν τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους
 4 ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς, καὶ αὐτοῖς εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ
 5 ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. οἱ
 δὲ ἀπήλθον. πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἑννάτην ὥραν
 6 ἐποίησεν ὡσαύτως. περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ^{c-} ἐξελθὼν εὗρεν
 ἄλλους ἐστῶτας ^{d-}, καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί ὧδε ἐστήκατε ὅλην
 7 τὴν ἡμέραν ἀργοί ; λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώ-
 σατο. λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα
 8 ^{e-}. ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ
 ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, Κάλεισον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς
 τὸν μισθὸν ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων.
 9 καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ
 10 δηνάριον. ^f καὶ ἐλθόντες ^{||} οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα

^a add ἡ γυναῖκα, A.S.M.^b πολλαπλασίονα M.^c add ὥραν^d add ἀργούς^e add καὶ ὁ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε^f ἐλθόντες δὲ

11 λήψονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον. λαβόντες
 12 δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότης λέγοντες ὅτι Οὗτοι οἱ
 ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας
 13 τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. ὁ
 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν, Ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ
 14 δηναρίου συνεφώνησάς μοι; ἄρον τὸ σὸν καὶ ὑπαγε· θέλω
 15 δὲ τούτῳ τῷ ἔσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί. ^{g-} οὐκ ἔξεστί μοι
 ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; ^{h η̄} ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός
 16 ἐστίν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶ-
 τοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι ⁱ⁻.

17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβε τοὺς
 δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν, ^k καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ^l εἶπεν αὐτοῖς,
 18 Ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατα-
 19 κρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνε-
 σιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ
 τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ¹ ἐγερθήσεται ^l.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ
 τῶν υἱῶν αὐτῆς προσκυνούσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ.
 21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Τί θέλεις; λέγει αὐτῷ, Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν
 οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ ἐωνύμων
 22 ^m σου ^l, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν,
 Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ
 23 μέλλω πίνειν ⁿ⁻; λέγουσιν αὐτῷ, Δυνάμεθα. ^{o-} λέγει
 αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε ^{p-}. τὸ δὲ καθίσαι ἐκ
 δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἐωνύμων ^{a-} οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ'
 24 οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου. καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα
 25 ἡγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκα-

^g add ἡ ^h εἰ S. ⁱ add πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοὶ
^k ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ^l ἀναστήσεται ^m om. σου ⁿ add καὶ τὸ
βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι ^o add καὶ ^p add καὶ
τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆσεσθε ^a add μου

λεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν, Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν
κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν
26 αὐτῶν. οὐχ οὕτως ^τ-^{||} ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν
27 ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ^ς ἔσται^{||} ὑμῶν διάκονος· καὶ ὃς ἐὰν
28 θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ^ς ἔσται^{||} ὑμῶν δοῦλος· ὥσπερ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι,
καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχὼ ἠκολούθησεν αὐτῷ
30 ὄχλος πολὺς. καὶ ἰδοὺ, δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν
ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες,
31 ὦ Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς^{||}, υἱὸς Δαβίδ. ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν
αὐτοῖς, ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μείζον ἔκραζον λέγοντες,
32 ὦ Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς^{||}, υἱὸς Δαβίδ. καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς
33 ἐφώνησεν αὐτούς, καὶ εἶπε, Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; λέγουσιν
34 αὐτῷ, Κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. σπλαγχνισ-
θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως
ἀνέβλεψαν ^υ-^{||}, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

21 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγῇ
^ς εἰς^{||} τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο
2 μαθητὰς λέγων αὐτοῖς, Πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέ-
ναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον
3 μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπη
τι, ἐρεῖτε ὅτι Ὁ Κύριος αὐτῶν χρειαν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀπο-
4 στελεῖ αὐτούς. τοῦτο δὲ ^γ-^{||} γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν
5 διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, Εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών, Ἰδοὺ,
ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι πραῦς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον
6 καὶ ^ς ἐπὶ^{||} πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. πορευθέντες δὲ οἱ μαθη-
ταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς ^ς συνέταξεν^{||} αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν

^τ add δὲ
οἱ ὀφθαλμοί
έταξεν

^ς ἔστω
^κ πρὸς

^τ Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε
^γ add ὄλον

^υ add αὐτῶν
^ς om. ἐπὶ
^ς προσ-

8 τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ ὕπεκάθισεν^β ἐπάνω αὐτῶν. ὁ δὲ
πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ·
ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννουν
9 ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν^ο καὶ οἱ ἀκο-
λουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ· εὐλο-
γημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς
10 ὑψίστοις. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη
11 πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα, Τίς ἐστὶν οὗτος; οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον,
Οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης, Ἰησοῦς^δ, ὁ ἀπὸ Ναζαρετ τῆς
Γαλιλαίας.

12 Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ^ο, καὶ ἐξέ-
βαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ,
καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε καὶ τὰς
13 καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, καὶ λέγει αὐτοῖς,
Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς
14 δὲ αὐτὸν ποιεῖτε^ε σπήλαιον ληστῶν. καὶ προσῆλθον αὐτῷ
τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.
15 ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ
ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας τοὺς^ς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ
16 λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ, ἡγανάκτησαν, καὶ εἶπον
αὐτῷ, Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς,
Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θη-
17 λαζόντων κατηρτίσω αἶνον; καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν
ἐξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἡύλίσθη ἐκεῖ.

18, 19 Πρωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασε. καὶ
ιδὼν συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν
εὔρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ, Μηκέτι
ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παρα-
20 χρῆμα ἡ συκὴ. καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες,
21 Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκὴ; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς

^β ὑπεκάθισαν Α.
τοῦ Θεοῦ Μ.

^ο om. αὐτὸν
^ε ἐποιήσατε

^δ Ἰησοῦς ὁ προφήτης
^ς om. τοὺς

^ο om.

εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, Ὑψοθήτω καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, λήψετε.

23 Καὶ ἡλθόντος αὐτοῦ^h εἰς τὸ ἱερὸν προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ; ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' αὐτοῖς λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, 26 Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην. καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον, Οὐκ οἶδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο· καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε, Τέκνον, 29 ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνιⁱ⁻. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς ἀπηλθε. 30 καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἐγώ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπηλθε. τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσινⁱ⁻, Ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες^k οὐδὲ^{ll} μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

^h ἡλθόντι αὐτῷⁱ add μου^j add αὐτῷ^k οὐ

33 Ἀλλην παραβολὴν ἀκούσατε· ἄνθρωπος ¹⁻ ἦν οἰκοδεσ-
 πότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ πε-
 ριέθηκε, καὶ ὥρυξεν ἐν αὐτῷ ληνόν, καὶ ὠκοδόμησε πύργον,
 34 καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. ὅτε δὲ ἤγγισεν
 ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς
 35 τοὺς γεωρούς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ· καὶ λαβόντες
 οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέ-
 36 κτειναν, ὃν δὲ ἐλίθοβόλησαν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους
 δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.
 37 Ὑστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων,
 38 Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν
 υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀπο-
 39 κτείνωμεν αὐτόν, καὶ ^mσχῶμεν ^{||} τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. καὶ
 λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν.
 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσῃ τοῖς γεωρ-
 41 γοῖς ἐκείνοις; λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐ-
 τοὺς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδόσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες
 ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.
 42 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς,
 Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς
 κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θau-
 43 μαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθή-
 σεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει
 44 ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. ⁿ καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον
 τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσῃ αὐτόν.^{||}
 45 καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς
 46 αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· καὶ ζητοῦντες αὐτὸν
 κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ ^oεἰς ^{||} προφήτην
 αὐτὸν εἶχον.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ^pἐν παραβολαῖς

¹ add τις ^m κατάσχωμεν ⁿ om. καὶ ὁ πεσὼν . . . λικμήσει
 αὐτόν. M. ^o ὡς ^p αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς

2 αὐτοῖς¹ λέγων, Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ
 3 βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλε
 τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γά-
 4 μους· καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους
 δούλους λέγων, Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις, Ἴδού, τὸ ἄριστόν
 μου ἡτοίμακα¹. οἱ ταῦτοί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ
 5 πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. οἱ δὲ ἀμελήσαντες
 ἀπήλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὁ δὲ ἔπλ¹ τὴν ἐμπορίαν
 6 αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν
 7 καὶ ἀπέκτειναν. ⁸ὁ δὲ βασιλεὺς⁸ ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ
 στρατεύματα αὐτοῦ ἀπόλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν
 8 πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε. τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ
 μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι·
 9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν
 10 εὑρήτε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. καὶ ἐξελθόντες οἱ δούλοι
 ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὑρον, πονη-
 ροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων.
 11 εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν
 12 ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου· καὶ λέγει
 αὐτῷ, Ἐταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου;
 13 ὁ δὲ ἐφिमώθη. τότε ¹⁴ὁ βασιλεὺς¹⁴ εἶπε¹⁴ τοῖς διακόνοις, Διή-
 σαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ¹⁵—¹⁵ ἐκβάλετε ¹⁶αὐτὸν¹⁶ εἰς τὸ
 σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
 14 τῶν ὁδόντων. πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.
 15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως
 16 αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς
 μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἑρωδιανῶν ¹⁷λέγοντας¹⁷, Διδά-
 σκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν
 ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ
 17 βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. εἶπε οὖν ἡμῖν, τί σοι

¹ ἡτοίμασα
 βασιλεὺς

¹ εἰς

⁸ ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς

¹⁴ εἶπεν ὁ

¹⁵ add ἄρατε αὐτὸν καὶ

¹⁶ om. αὐτὸν

¹⁷ λέγοντες

18 δοκεῖ; ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι; ἢ οὐ; γνοὺς δὲ ὁ
 Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε, Τί με πειράζετε, ὑποκρι-
 19 ται; ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσή-
 20 νεγκαν αὐτῷ δηνάριον. καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν
 21 αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; λέγουσιν αὐτῷ, Καίσαρος. τότε
 λέγει αὐτοῖς, Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ
 22 τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες
 αὐτὸν ἀπῆλθον.

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, ^{z-}
 24 λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέ-
 γοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν, Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων
 τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
 25 καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἦσαν δὲ παρ'
 ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γαμήσας ἐτελεύτησε, καὶ
 μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ
 26 αὐτοῦ· ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ.
 27, 28 Ὑστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ^{a-} ἡ γυνή. ἐν τῇ ^bἀνα-
 στάσει οὖν ^{||} τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον
 29 αὐτήν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πλανᾶσθε, μὴ
 30 εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. ἐν γὰρ τῇ
 ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐγαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι
 31 ^{c-} ἐν οὐρανῷ εἰσι. περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν,
 32 οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ρῆθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ λέγοντος, Ἐγὼ
 εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;
 33 οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς ^{d-} νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. καὶ ἀκούσαντες
 οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδου-
 35 καίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ ἐπηρώτησεν εἰς ἑξ
 36 αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτόν ^{e-}, Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ
 37 μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; ὁ δὲ ^{f-} εἶπεν αὐτῷ, Ἀγαπήσεις Κύριον

^z add οἱ ^a add καὶ ^b οὖν ἀναστάσει ^c add τοῦ Θεοῦ
 A.S.M. ^d add Θεὸς ^e add καὶ λέγων ^f add Ἰησοῦς

τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ
 38 σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. αὕτη ἐστὶν ^β ἡ μεγάλη καὶ
 39 πρώτη ^{||} ἐντολή. δευτέρα δὲ ὁμοία ^η αὕτη ^{||}, Ἀγαπήσεις τὸν
 40 πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς
 ὁλος ὁ νόμος ^ι κρέμαται καὶ οἱ προφῆται ^{||}.

41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ
 42 Ἰησοῦς λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός
 43 ἐστι; λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ Δαβίδ. λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν
 44 Δαβὶδ ἐν Πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ λέγων, Εἶπεν ὁ
 Κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς
 45 ἐχθρούς σου ^ι ὑποκάτω ^{||} τῶν ποδῶν σου; εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ
 46 αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ
 ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας
 ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

23 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς
 2 αὐτοῦ λέγων, Ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμ-
 3 ματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι· πάντα οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν
^{κ-||}, ^ι ποιήσατε καὶ τηρεῖτε ^{||}. κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ
 4 ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσι. δεσμεύουσι ^μ δὲ ^{||}
 φορτία βαρέα ^η καὶ δυσβάστακτα ^{||}, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς
 ὤμους τῶν ἀνθρώπων· ^ο αὐτοὶ δὲ τῷ ^{||} δακτύλῳ αὐτῶν οὐ
 5 θέλουσι κινήσαι αὐτά. πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι
 πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι ^ρ γὰρ ^{||} τὰ
 6 φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα ^{α-||}, φι-
 λοῦσι ^ρ δὲ ^{||} τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρω-
 7 τοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς
 8 ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ^ς ῥαββί ^{||}. ὑμεῖς
 δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ ^τ διδάσκαλος ^{||}

^β πρώτη καὶ μεγάλη A.S.M.

^η αὐτῇ A.S.M.

^ι καὶ οἱ προφῆται

κρέμανται ^ι ὑποπόδιον

^κ add τηρεῖν

^ι τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε

^μ γὰρ

^η om. καὶ δυσβάστακτα M.

^ο τῷ δὲ

^ρ δὲ

^α add

τῶν ἱματίων αὐτῶν

^ρ τε

^ς ῥαββί, ῥαββί

^τ καθηγητής

9 ^{u-l}. πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. καὶ πατέρα μὴ καλέ-
σητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γὰρ ἐστὶν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ
10 ^v οὐράνιος^l. μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστὶν
11 ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός· ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν
12 διάκονος. ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτόν, ταπεινωθήσεται· καὶ
ὅστις ταπεινώσει ἑαυτόν, ὑψωθήσεται.

13 Οὐαὶ ^x δὲ^l ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι
κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώ-
πων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους
ἀφίετε εἰσελθεῖν. ^{y-l}

15 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι περι-
άγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἓνα προσή-
λυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλό-
τερον ὑμῶν.

16 Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ λέγοντες, ^aὍς ἂν ὁμόση ἐν
τῷ ναῷ, οὐδὲν ἐστίν· ὅς δ' ἂν ὁμόση ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ,
17 ὀφείλει. μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστίν; ὁ χρυσός;
18 ἢ ὁ ναὸς ὁ ^z ἁγιάσας^l τὸν χρυσόν; καί, ^aὍς ἂν ὁμόση ἐν
τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν ἐστίν· ὅς δ' ἂν ὁμόση ἐν τῷ δώρῳ τῷ
19 ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. ^{a-l} τυφλοί· τί γὰρ μείζων; τὸ δῶρον;
20 ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; ὁ οὖν ὁμόσας ἐν
τῷ θυσιαστηρίῳ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ·
21 καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ ναῷ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι
22 αὐτόν· καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὁμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ
Θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

23 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἀπο-
δεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ
ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον

^u add ὁ Χριστός ^v ἐν τοῖς οὐρανοῖς ^x om. δὲ S. ^y add
ver. 14 οὐαὶ (δὲ S.) ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε
τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε
περισσότερον κρίμα. A.S.M.: transp. vv. 13, 14 S. ^z ἁγιάζων ^a add
μωροὶ καὶ

καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ^b δὲ ἔδει ποιῆσαι, καὶ κεῖνα μὴ ^c ἀφεῖ-
 24 ναι^{||}. ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διῦλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ
 κάμηλον καταπίνοντες.

25 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι καθα-
 ρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ
 26 γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀκрасίας. Φαρισαῖε τυφλέ, καθά-
 ρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα
 γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς ^d αὐτοῦ^{||} καθαρόν.

27 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι παρο-
 μοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται
 ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκα-
 28 θαρσίας. οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώ-
 ποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοὶ ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

29 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι οἰκο-
 δομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα
 30 τῶν δικαίων, καὶ λέγετε, Εἰ ἡμεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέ-
 ρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἡμεν κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν
 31 προφητῶν. ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν φονευ-
 32 σάντων τοὺς προφῆτας. καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν
 33 πατέρων ὑμῶν. ὅφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ
 34 τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω
 πρὸς ὑμᾶς προφῆτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ^e— ἔξ
 αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώ-
 σετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς
 35 πόλιν· ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυνόμενον
 ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ
 αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ
 36 ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα
 πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.

37 Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφῆτας

^b om. δὲ^c ἀφιέναι^d αὐτῶν^e add καὶ

καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις
ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει
ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελή-
38, 39 σατε. ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ^f ἔρημος^l. λέγω
γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδῃτε ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂν εἴπητε, Εὐλογη-
μένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

24 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ^g ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο^h. καὶ
προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς
2 τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ ^h-^l ⁱ ἀποκριθεὶς^l εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ βλέπετε
πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ
3 λίθον, ὃς οὐ ^j-^l καταλυθήσεται. καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ
τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν
λέγοντες, Εἰπέ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον
4 τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος; καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Βλέπετε, μὴ τις ὑμᾶς
5 πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέ-
γοντες, Ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσι.
6 μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁράτε,
μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ ^k-^l γενέσθαι· ἀλλ' οὕτω ἐστὶ τὸ
7 τέλος. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ
βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ ^l-^l καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους·
8, 9 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς
εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι
10 ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου· καὶ τότε σκαν-
δαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισή-
11 σουσιν ἀλλήλους· καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται,
12 καὶ πλανήσουσι πολλούς· καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἄνο-
13 μίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς
14 τέλος, οὗτος σωθήσεται. καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέ-

^f om. ἔρημος M.^g ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ^h add Ἰησοῦςⁱ om. ἀποκριθεὶς^j add μὴ^k add πάντα^l add καὶ λοιμοὶ

λιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος.

15 Ὅταν οὖν ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν
διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ (ὁ ἀνα-
16 γινώσκων νοεῖτω), τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ
17 τὰ ὄρη· ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβαινέτω ἄραι [™] τὰ ^{||} ἐκ
18 τῆς οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω
19 ἄραι [™] τὸ ἱμάτιον ^{||} αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις
20 καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· προσεύχεσθε
δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ^ο-^{||} σαββάτω·
21 ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς
22 κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται· καὶ εἰ μὴ ἐκολο-
βώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκείναι, οὐκ ἂν ἐσώθῃ πᾶσα σὰρξ· διὰ
23 δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκείναι. τότε
ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε·
24 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφήται, καὶ δώ-
σουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν,
25, 26 καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. ἰδοὺ, προεῖρηκα ὑμῖν. ἐὰν οὖν εἴπωσιν
ὑμῖν, Ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί, μὴ ἐξέλθῃτε· Ἰδοὺ, ἐν τοῖς
27 ταμείοις, μὴ πιστεύσητε· ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται
ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ^ρ-^{||} ἡ
28 παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· ὅπου ^α-^{||} ἐὰν ᾖ τὸ πτώμα,
ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἄετοί.

29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος
σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ
οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν
30 οὐρανῶν σαλευθήσονται· καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι
αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχό-
μενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης

™ τι

™ τὰ ἱμάτια

ο add ἐν

ρ add καὶ

α add γὰρ

31 πολλῆς. καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος
 ἡ φωνῆς¹ μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ
 τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἁκρων οὐρανῶν ἕως ἁκρων αὐτῶν.
 32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ
 κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλός, καὶ τὰ φύλλα ἐκφύη, γινώ-
 33 σκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε πάντα
 34 ταῦτα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις· ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα
 35 γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι
 36 μου οὐ μὴ παρέλθωσι. περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ³⁻||
 ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, ⁴οὐδὲ ὁ
 37 υἱός,¹ εἰ μὴ ὁ πατὴρ ⁵⁻|| μόνος. ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ
 Νῶε, οὕτως ἔσται ⁶⁻|| ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
 38 ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ⁷ἐκείναις¹ ταῖς πρὸ τοῦ
 κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγα-
 39 μίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ
 οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἥλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας,
 40 οὕτως ἔσται ⁸⁻|| ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. τότε
 δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ⁹⁻|| εἷς παραλαμβάνεται, καὶ ¹⁰⁻||
 41 εἷς ἀφίεται· δύο ἀλήθουσιν ἐν τῷ ¹¹μύλῳ¹· μία παραλαμβά-
 42 νεται, καὶ μία ἀφίεται. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποῖα
 43 ¹²ἡμέρα¹ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ
 ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρη-
 γόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν εἶασε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.
 44 διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἑτοιμοὶ· ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε
 45 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος
 καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ¹³⁻|| ἐπὶ τῆς ¹⁴οἰκετείας¹
 46 αὐτοῦ, τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ; μακάριος
 ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιοῦντα

¹ om. φωνῆς M.² add τῆς³ om. οὐδὲ ὁ υἱός, A.S.M.⁴ add μου⁵ add καὶ⁶ om. ἐκείναις⁷ add ὁ⁸ μύλωνι⁹ ὥρα¹⁰ add αὐτοῦ¹¹ θεραπείας

47 οὕτως· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ
 48 καταστήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δούλος ἐκεῖνος ἐν
 49 τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός μου ^{d-}», καὶ ἄρξῃται
 τύπτειν τοὺς συνδούλους ^e αὐτοῦ^h, ^f ἐσθίῃ^h δὲ καὶ ^g πίνει^h μετὰ
 50 τῶν μεθύνωντων, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ·
 51 ἢ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ᾧρᾳ ἢ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει
 αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσεται· ἐκεῖ
 ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

25 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρ-
 θένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς
 2 ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν ^h μωραὶ^h,
 3 καὶ ⁱ⁻» πέντε ⁱ φρόνιμοι^h. ^k αἱ γὰρ^h μωραί, λαβοῦσαι τὰς
 4 λαμπάδας ἑαυτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· αἱ δὲ
 φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν
 5 λαμπάδων αὐτῶν. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν
 6 πᾶσαι καὶ ἐκάθειδον. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν,
 7 Ἰδοὺ, ὁ νυμφίος ^{l-}». ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. τότε
 ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκείναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς
 8 λαμπάδας αὐτῶν. αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον, Δότε
 ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.
 9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι, Μήποτε ^m οὐ μὴ^h
 ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν πορεύεσθε ⁿ⁻» μᾶλλον πρὸς τοὺς πω-
 10 λούντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν
 ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ
 11 εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ὕστερον δὲ ἔρχονται
 καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι, Κύριε, κύριε, ἄνοιξον
 12 ἡμῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα
 13 ὑμᾶς. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν
 ᾧραν ^{o-}».

^d add ἐλθεῖν ^e om. αὐτοῦ ^f ἐσθίειν ^g πίνειν ^h φρό-
 νιμοι ⁱ add αἱ ^j μωραί ^k αἵτινες ^l add ἔρχεται
^m οὐκ ⁿ add δὲ ^o add ἐν ἣ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται

14 "Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δού-
 15 λους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· καὶ ᾧ μὲν
 ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν
 16 ἰδίαν δύναμιν· καὶ ᾧ ἀπεδήμησεν. εὐθέως πορευθεῖς¹ ὁ τὰ
 πέντε τάλαντα λαβὼν εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν
 17 ἄλλα πέντε τάλαντα. ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν²·
 18 ἄλλα δύο. ὁ δὲ τὸ ἐν λαβὼν ἀπελθὼν ὥρυξε³ γῆν⁴, καὶ
 19 ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. μετὰ δὲ χρόνον
 πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει
 20 μετ' αὐτῶν λόγον. καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λα-
 βὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων, Κύριε, πέντε
 τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα
 21⁵·. ἔφη⁶ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ
 πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἧς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
 22 εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ
 ὁ τὰ δύο τάλαντα⁷ εἶπε, Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέ-
 23 δωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα⁸·. ἔφη αὐτῷ ὁ
 κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἧς
 πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν
 24 τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον εἰλη-
 φῶς εἶπε, Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων
 25 ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· καὶ
 φοβηθεῖς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε,
 26 ἔχεις τὸ σόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ,
 Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα,
 27 καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα· ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ
 ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζítais, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην
 28 ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον,
 29 καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα· τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ
 δοθήσεται, καὶ περισσευθήσεται·⁹ τοῦ δὲ¹⁰ μὴ ἔχοντος, καὶ

¹ ἀπεδήμησεν εὐθέως. πορευθεῖς δὲ ² add καὶ αὐτὸς ³ ἐν τῇ γῇ

⁵ add ἐπ' αὐτοῖς ⁶ add δὲ ⁷ add λαβὼν ⁸ ἀπὸ δὲ τοῦ

30 ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ· καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

31 "Οταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ^γ-^{||} ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου
32 δόξης αὐτοῦ, καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν
33 ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, καὶ στήσει τὰ μὲν
34 πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. τότε ἔρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν
35 βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην,
36 καὶ συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἡσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἦμην, καὶ ἤλθετε πρὸς
37 με. τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ εἶδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ
38 ἐποτίσαμεν; πότε δέ σε εἶδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ
39 γυμνόν, καὶ περιεβάλομεν; πότε δέ σε εἶδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν
40 φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρὸς σε; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἔρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων
41 τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. τότε ἔρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ, ^z-^{||} κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ
42 καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. ἐπείνασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην, καὶ οὐ
43 συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενής, καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. τότε ἀποκριθήσονται ^a-^{||} καὶ αὐτοὶ λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ

45 οὐ διηκονήσαμέν σοι; τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων,
 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν
 46 ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι
 εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

26 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους
 2 τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο
 ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδί-
 3 δοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι. τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς ^{b-}
 καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως
 4 τοῦ λεγομένου Καϊάφα, καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν
 5 κρατήσωσι δόλῳ καὶ ἀποκτείνωσιν. ἔλεγον δέ, Μὴ ἐν τῇ
 ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος
 7 τοῦ λεπροῦ προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα
 βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ ^cτῆς κεφαλῆς ^dαὐτοῦ ἀνακει-
 8 μένου. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ^{d-} ἠγανάκτησαν λέγοντες,
 9 Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; ἡδύνατο γὰρ τοῦτο ^{e-} πραθῆναι
 10 πολλοῦ, καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
 αὐτοῖς, Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν
 11 εἰργάσατο εἰς ἐμέ· πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ'
 12 ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε· βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ
 μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με
 13 ἐποίησεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον
 τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη
 εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

14 Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας
 15 Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, εἶπε, Τί θέλετέ μοι δοῦναι,
 καὶ γὰρ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα
 16 ἀργύρια· καὶ ἀπὸ τότε ἐξήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἁζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ

^b add καὶ οἱ γραμματεῖς
 τὸ μύρον

^c τὴν κεφαλὴν

^d add αὐτοῦ

^e add

Ἰησοῦ λέγοντες ^f—, Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ
 18 πᾶσχα; ὁ δὲ εἶπεν, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα,
 καὶ εἴπατε αὐτῷ, Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ὁ καιρὸς μου ἐγγύς
 19 ἔστι^g. πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πᾶσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.
 20 καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ
 21 ἡτοίμασαν τὸ πᾶσχα. ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ
 22 τῶν δώδεκα ^hμαθητῶν^h. καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, Ἀμὴν
 23 λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. καὶ λυπούμενοι
 σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ⁱεἷς ἕκαστοςⁱ, Μήτι ἐγὼ εἰμι,
 24 Κύριε; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ ^jτὴν
 25 χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ^j, οὗτός με παραδώσει. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ
 ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται
 26 καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος. ἀπο-
 κριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν εἶπε, Μήτι ἐγὼ εἰμι,
 27 ῥαββί; λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶπας. ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν
 ὁ Ἰησοῦς ^k— ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασε, καὶ ^lδοὺς τοῖς
 μαθηταῖς^l εἶπε, Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.
 28 καὶ λαβὼν ^m— ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς
 29 λέγων, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου,
 τὸ τῆς ⁿ— διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν
 30 ἁμαρτιῶν. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πῖω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου
 τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν
 αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.
 31 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.
 32 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθή-
 σεσθε ἐν ἑμοῖ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ, Πατάξω
 τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποιμένης.
 32 μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

^f add αὐτῷ ^g ἐστίν S. ^h om. μαθητῶν A.S.M. ⁱ ἕκαστος
 αὐτῶν ^j ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα ^k add τὸν ^l ἐδίδου τοῖς
 μαθηταῖς καὶ ^m add τὸ A.S.M. ⁿ add καινῆς A.S.M.

33 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Εἰ ὃ-^ο πάντες σκανδα-
 34 λισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. ἔφη
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτί, πρὶν
 35 ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος,
 Καὶ δέξῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι.
 ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.
 36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον
 Γεθσημανῇ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς ^p αὐτοῦ, Καθίσατε αὐ-
 37 τοῦ, ἕως οὗ ἀπελθὼν ^a ἐκεῖ προσεύξωμαι^l. καὶ παραλαβὼν
 τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι
 38 καὶ ἀδημονεῖν. τότε λέγει αὐτοῖς, Περιλύπός ἐστιν ἡ ψυχὴ
 μου ἕως θανάτου· μέναιτε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.
 39 καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευ-
 χόμενος καὶ λέγων, Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω
 ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ'
 40 ὡς σύ. καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ εὕρισκει αὐτοὺς
 καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν
 41 ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε,
 ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον,
 42 ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο
 λέγων, Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο ^r-^l παρελθεῖν ^s-^l,
 43 ἔὰν μὴ αὐτὸ πῶ, γεννηθήτω τὸ θέλημά σου. καὶ ἐλθὼν
^t πάλιν εὗρεν αὐτοὺς^l καθεύδοντας, ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφ-
 44 θαλμοὶ βεβαρημένοι. καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς ^u πάλιν ἀπελθὼν^l
 προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν ^x πάλιν^l.
 45 τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς ^y-^l, καὶ λέγει αὐτοῖς,
 Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα,
 καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν.
 46 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

^o add καὶ
 ποτήριον
 θὼν πάλιν

^p om. αὐτοῦ
^s add ἀπ' ἐμοῦ
^x om. πάλιν

^a προσεύξωμαι ἐκεῖ
^t εὕρισκει αὐτοὺς πάλιν
^y add αὐτοῦ

^r add τὸ
^u ἀπελ-

47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοῦ, Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα
 ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων
 48 ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. ὁ δὲ παρα-
 διδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων, Ὁν ἂν φιλήσω,
 49 αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν. καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ
 50 Ἰησοῦ εἶπε, Χαῖρε, ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ὁ δὲ
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἐταίρε, ^zἐφ' ὃ πάρει. τότε προσελ-
 θόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν
 51 αὐτόν. καὶ ἰδοῦ, εἰς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα
 ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ
 52 ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. τότε λέγει αὐτῷ ὁ
 Ἰησοῦς, Ἀπόστρεψόν σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς·
 πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται.
 53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ^{a-} παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου,
 καὶ παραστήσει μοι ^b ἄρτι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας
 54 ἀγγέλων; πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτω δεῖ
 55 γενέσθαι; ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, Ὡς
 ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν
 με; καθ' ἡμέραν ^c ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ
 56 οὐκ ἐκρατήσατέ με. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν
 αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες
 αὐτὸν ἔφυγον.
 57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν
 τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνή-
 58 χθησαν. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως
 τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἕσω ἐκάθητο μετὰ
 59 τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ^{d-} καὶ τὸ
 συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ,
 60 ὅπως αὐτὸν θανατώσωσι· καὶ οὐχ ^e εἴρον πολλῶν ^f προσ-

^z ἐφ' ᾧ πάρει; ^a add ἄρτι ^b om. ἄρτι ^c πρὸς ὑμᾶς
 ἐκαθεζόμην διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ ^d add καὶ οἱ πρεσβύτεροι ^e εἴρον·
 καὶ ^f ψευδομαρτύρων προσελθόντων οὐχ εἴρον.

ἐλθόντων ψευδομαρτύρων.^β ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο β-
 61 εἶπον, Οὗτος ἔφη, Δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ,
 62 καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν. καὶ ἀναστὰς ὁ
 ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Οὐδὲν ἀποκρίνη; τί οὗτοί σου κατα-
 63 μαρτυροῦσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ^{h-} ὁ ἀρχιερεὺς
 εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα
 64 ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. λέγει
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε
 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως
 65 καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. τότε ὁ ἀρχιε-
 ρεὺς διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων ὅτι Ἐβλασφήμησε· τί
 ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν βλασ-
 66 φημίαν ⁱ⁻¹⁻. τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, Ἐνοχος
 67 θανάτου ἐστί. τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ
 68 ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ ἐρράπισαν, λέγοντες, Προφήτευσον
 ἡμῖν, Χριστέ· τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε;
 69 Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν
 αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα, Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ
 70 Γαλιλαίου. ὁ δὲ ἡρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων, Οὐκ
 71 οἶδα τί λέγεις. ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν
 αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ, Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ
 72 τοῦ Ναζωραίου. καὶ πάλιν ἡρνήσατο μεθ' ὅρκου ὅτι Οὐκ
 73 οἶδα τὸν ἀνθρώπον. μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες
 εἶπον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ
 74 λαλιά σου δηλὸν σε ποιεῖ. τότε ἤρξατο ^kκαταθεματίζειν^{||}
 καὶ ὁμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἀνθρώπον. καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ
 75 ἐφώνησε. καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ Ἰησοῦ
 εἰρηκότος ¹⁻ ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήση
 με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσε πικρῶς.

27 Πρωῖας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρ-

^β add ψευδομάρτυρες ^h add ἀποκριθεὶς ⁱ add αὐτοῦ ^k κατανα-
 θεματίζειν. ¹ add αὐτῷ

χειρεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε
 2 θανατῶσαι αὐτόν· καὶ δῆσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον, καὶ παρέ-
 δωκαν ^{m—} Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτόν, ὅτι κατεκρίθη,
 μεταμεληθεὶς ⁿ ἔστρεψε^e τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχι-
 4 ερεῦσι καὶ ^{o—} πρεσβυτέροις λέγων, Ὁμάρτον παραδούς
 5 αἷμα ^p ἄθωνⁿ. οἱ δὲ εἶπον, Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψει. καὶ
 ῥίψας τὰ ἀργύρια ^a εἰς τὸν ναόνⁿ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν
 6 ἀπήγατο. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπον, Οὐκ
 ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι.
 7 συμβούλιον δὲ λαβόντες ἡγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ
 8 κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος
 9 Ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον. τότε ἐπληρώθη τὸ ρηθὲν
 διὰ ^r Ἱερεμίουⁿ τοῦ προφήτου λέγοντος, Καὶ ἔλαβον τὰ τριά-
 κοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο
 10 ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ^s ἔδωκανⁿ αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ
 κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπ-
 ηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
 12 δαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, Σὺ λέγεις. καὶ ἐν τῷ κατ-
 ηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ ^{t—} πρεσβυτέρων
 13 οὐδὲν ἀπεκρίνατο. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Οὐκ ἀκούεις
 14 πόσα σοῦ καταμαρτυροῦσι; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς
 15 οὐδὲ ἐν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. κατὰ δὲ
 ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν
 16 ᾔθελον. εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βα-
 17 ραββᾶν. συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος,
 Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν; ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγό-
 18 μενον Χριστόν; ἥδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.
 19 καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν

^m add αὐτὸν Ποντίῳⁿ ἀπέστρεψε^o add τοῖς^p δίκαιον M.^a ἐν τῷ ναῷ^r Ἱερεμίου S.^s ἔδωκα M.^t add τῶν

ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα, Μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ·
 20 πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. οἱ δὲ ἀρ-
 χιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτή-
 21 σωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. ἀποκρι-
 θεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο
 22 ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον, Βαραββᾶν. λέγει αὐτοῖς ὁ
 Πιλάτος, Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;
 23 λέγουσι ^{u-} πάντες, Σταυρωθήτω. ὁ δὲ ^{v-} ἔφη, Τί γὰρ
 κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες, Σταυρω-
 24 θήτω. ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος, ὅτι οὐδὲν ὠφελεί, ἀλλὰ μᾶλλον
 θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι
 τοῦ ὄχλου λέγων, Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος ^x τοῦ δικαίου·
 25 τούτου ὑμεῖς ὀφείσεθε. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε, Τὸ
 26 αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. τότε ἀπέλυσεν
 αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέ-
 δωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν
 Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν
 28 σπεῖραν. καὶ ^y ἐκδύσαντες αὐτὸν περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα
 29 κοκκίνην· καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν
 ἐπὶ ^z τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ κάλαμον ^a ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ·
 καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιζον αὐτῷ λέ-
 30 γοντες, Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἔμπτύσαντες
 εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν
 31 αὐτοῦ. καὶ ὅτε ἐνέπαιζαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα,
 καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν
 εἰς τὸ σταυρώσαι.

32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι
 Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
 33 καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὃς ἐστι λεγό-

^u add αὐτῷ
 σαντες M.

^v add ἡγεμὼν
^z τὴν κεφαλὴν

^x om. τοῦ δικαίου M.
^a ἐπὶ τὴν δεξιὰν

^y ἐνδύ-

34 μενος Κρανίου τόπος, ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ^οοἶνον¹ μετὰ χολῆς
 35 μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἤθελε πιεῖν. σταυρώσαντες
 δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον·
 36, 37 ^{ο-1} καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ ἐπέθηκαν
 ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην,
 38 Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. τότε σταυ-
 ροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ ἐ-
 39 νύμων. οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν κινοῦντες
 40 τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες, Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ
 ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ
 41 Θεοῦ, κατὰβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως ^{a-1} καὶ οἱ ἀρχι-
 ερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων
 42 ἔλεγον, Ὑλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται ^οσῶσαι.¹ ^{f-1}
 βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστι· καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ,
 43 καὶ πιστεύσομεν ^εἐπ' αὐτόν¹. πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν· ῥυσά-
 σθω νῦν αὐτόν, εἰ θέλει αὐτόν· εἶπε γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός.
 44 τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησταὶ οἱ συσταυρῶθέντες αὐτῷ ὠνείδιζον
 αὐτῷ.
 45 Ἀπὸ δὲ ἑκτῆς ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν
 46 ἕως ὥρας ἐννάτης. περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ
 Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων, Ἥλί, Ἥλί, λαμὰ σαβαχθανί;
 47 τοῦτ' ἔστι, Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες; τινὲς
 δὲ τῶν ἐκεῖ ἐστῶτων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι ^hἭλίαν¹ φωνεῖ
 48 οὗτος. καὶ εὐθέως δραμὼν εἰς ἕξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον
 49 πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν· οἱ δὲ
 λοιποὶ ἔλεγον, Ὑφες, ἰδῶμεν εἰ ἔρχεται Ἥλιος σώσων αὐτόν.
 50 ⁱ⁻¹ ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.
 51 καὶ ἰδού, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ

^b ὄξος ^c add ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου, Διεμερίσαντο
 τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. ^d add

δὲ ^e σῶσαι; M. ^f add εἰ ^g αὐτῷ ^h Ἥλίαν S.

ⁱ add ἄλλος δὲ λαβὼν λόγχην ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν πλευράν, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ
 καὶ αἷμα. M.

ἄνωθεν ἕως κάτω, καὶ ἡ γῆ ἐσειέσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν,
 52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεώχθησαν, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμη-
 53 μένων ἁγίων ἠγέρθη, καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ
 τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνε-
 54 φανίσθησαν πολλοῖς. ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ
 τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γένόμενα,
 ἐφοβήθησαν σφόδρα λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.
 55 ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες· πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι,
 αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦ-
 56σαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαгдаληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ
 Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.
 57 Ὁψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀρι-
 μαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ·
 58 οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾗτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
 59 τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι ^j—. καὶ λαβὼν τὸ
 60 σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, καὶ ἔθηκεν
 αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ·
 καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν.
 61 ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαгдаληνή, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθή-
 μεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.
 62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἣτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθη-
 63 σαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον λέγοντες,
 Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν, Μετὰ
 64 τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν
 τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ
 αὐτοῦ ^k— κλέψωσιν αὐτόν, καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ, Ἡγέρθη ἀπὸ
 τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης.
 65 ἔφη ^l— αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Ἐχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε,
 66 ἀσφαλίσασθε ὥς οἴδατε. οἱ δὲ πορευθέντες ἡσφάλισαντο
 τὸν τάφον σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

^j add τὸ σῶμα

^k add νυκτός

^l add δὲ

28 Ὁψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων,
 ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι
 2 τὸν τάφον. καὶ ἰδοῦ, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ
 Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ ^m καὶ ^{||} προσελθὼν ἀπεκύλισε
 3 τὸν λίθον ^{n-||}, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ ἰδέα
 αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὥσεὶ χιῶν.
 4 ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ
 5 ἐγένοντο ὥσεὶ νεκροί. ἀποκρίθεις δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς
 γυναιξί, Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν
 6 ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ, καθὼς
 7 εἶπε. δευτέ, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ^o ὁ Κύριος^{||}. καὶ
 ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι Ἠγέρθη
 ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοῦ, προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν·
 8 ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοῦ, εἶπον ὑμῖν. καὶ ^p ἀπελθοῦσαι^{||}
 ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου, μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης,
 9 ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ^{q-||} καὶ ἰδοῦ, ὁ
 Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς λέγων, Χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦ-
 σαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.
 10 τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγ-
 γείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν,
 κάκεῖ με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοῦ, τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόν-
 τες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ
 12 γενόμενα. καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβ-
 ούλίον τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις
 13 λέγοντες, Εἶπατε ὅτι Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες
 14 ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο
 ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτόν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους
 15 ποιήσομεν. οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθη-

^m om. καὶ ⁿ add ἀπὸ τῆς θύρας ^o om. ὁ Κύριος M. ^p ἐξελ-
 θοῦσαι ^q add ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,

σαν· καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

16 Οἱ δὲ ἑνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς
17 τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. καὶ ἰδόντες αὐτόν
18 προσεκύνησαν ¹⁻¹¹. οἱ δὲ ἐδίστασαν. καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς
ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων, Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ
19 καὶ ἐπὶ γῆς. πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη,
βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ
20 καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα
ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας
τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. ⁸⁻¹¹

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

·ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ^aυἱοῦ τοῦ Θεοῦ¹¹.
2 ^bΚαθὼς¹¹ γέγραπται ἐν ^cτῷ Ἡσαΐα τῷ προφήτῃ¹¹, Ἰδοὺ,
ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς
3 κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ^{d-11}. φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους
4 αὐτοῦ· ἐγένετο Ἰωάννης ^eὁ¹¹ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ
5 κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ
ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ Ἱερο-
σολυμίται ^fπάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο¹¹ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ
6 ὑπ' αὐτοῦ ἑξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ἦν δὲ
Ἰωάννης ἐνδεδυσμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην
περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.

^r add αὐτῷ^s add ἀμήν.^a om. υἱοῦ τοῦ Θεοῦ M.^b ὥς^c τοῖς προφήταις A.S.M.^d add ἔμπροσθέν σου^e om. ὁ^f καὶ

ἐβαπτίζοντο πάντες

7 καὶ ἐκήρυσσε λέγων, Ἐρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου,
οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων
8 αὐτοῦ. ἐγὼ γ-⁸ ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει
ὑμᾶς ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ.

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ
Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν
10 Ἰορδάνην. καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ^h ἐκ^h τοῦ ὕδατος εἶδε σχιζο-
μένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ Πνεῦμα ⁱ ὡςⁱ περιστερὰν κατα-
11 βαῖνον ἐπ' αὐτόν· καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, Σὺ εἶ ὁ
υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ^k σοὶ^k εὐδόκησα.

12 Καὶ εὐθὺς τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.
13 καὶ ἦν ^l ἐν^l τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος
ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι
διηκόνουν αὐτῷ.

14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς
15 τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον ^m τοῦ^m Θεοῦ, καὶ
λέγων ὅτι Πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεῦετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16 ⁿ Καὶ παράγωνⁿ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε
Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν ^o τοῦ^o Σίμωνος^p ἀμφιβάλ-
17 λοντας^p ἐν τῇ θαλάσῃ· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς. καὶ εἶπεν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς
18 ἀνθρώπων. καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ^a ἡκολούθησαν^a
19 αὐτῷ. καὶ προβάς ^r ὀλίγον^r εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβε-
δαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ
20 πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς·
καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ, μετὰ
τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ· καὶ εὐθέως τοῖς σάβ-

g add μὲν h ἀπὸ i ὡσεὶ k ὥς l add ἐκεῖ m add
τῆς βασιλείας n Περιπατῶν δὲ o αὐτοῦ p βάλλοντας ἀμφί-
βληστρον a add αὐτῶν r add ἐκείθεν

22 βασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκε. καὶ ἐξεπλήσ-
 23 σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς
 24 ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. καὶ ⁸εὐθὺς⁸ ἦν ἐν
 25 τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ
 26 ἀνέκραξε λέγων, ⁴Τί⁴ ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες
 27 ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. καὶ
 28 ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ
 29 αὐτοῦ. καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ
 30 ¹¹φωνῆσαν¹¹ φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. καὶ ἐθαμβή-
 31 θησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς ¹²ἑαυτοὺς¹² λέγοντας, Τί
 32 ἐστι τοῦτο; ¹³διδαχὴ καινὴ¹³. ¹⁴κατ'¹⁴ ἐξουσίαν καὶ τοῖς
 33 πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ.
 34 ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς ¹⁵πανταχοῦ¹⁵ εἰς ὅλην τὴν
 35 περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

29 Καὶ εὐθέως, ἐκ τῆς συναγωγῆς ¹⁶ἐξελθόντες, ἦλθον¹⁶ εἰς
 30 τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.
 31 ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα· καὶ εὐθέως
 32 λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς· καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν
 33 κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός ¹⁷ε-¹⁷,
 34 καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

32 Ὁψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν
 33 πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. καὶ ἡ
 34 πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν θύραν. καὶ ἐθεράπευσε
 35 πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ
 36 ἐξέβαλε· καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν
 37 αὐτόν ¹⁸α-¹⁸.

35 Καὶ πρῶτ' ¹⁹ἐννυχᾷ¹⁹ λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ ἀπῆλθεν
 36 εἰς ἔρημον τόπον, κακεῖ προσηύχετο. καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν
 37 ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· καὶ ²⁰εὑρον αὐτόν, καὶ²⁰ λέγουσιν

⁸ om. εὐθὺς ⁴ Ἐα, τί ¹¹ κράξαν ¹² αὐτοὺς S. ¹³ τίς
 ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη; ¹⁴ add ὅτι ¹⁵ om. πανταχοῦ ¹⁶ ἐξελθόν,
 ἦλθεν M. ¹⁷ add εὐθέως ¹⁸ add Χριστὸν εἶναι M. ¹⁹ ἐννυχον
²⁰ εὐρόντες αὐτόν

38 αὐτῷ ὅτι Πάντες ζητοῦσί σε. καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἔγωμεν
 ὧ ἀλλαχοῦ⁸ εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω·
 39 εἰς τοῦτο γὰρ ἡ ἐξῆλθον¹. καὶ ἡλθε¹ κηρύσσων^κ εἰς τὰς
 συναγωγὰς¹ αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια
 ἐκβάλλων.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτόν, ¹καὶ
 γονυπετῶν αὐτόν,¹ καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι Ἐὰν θέλῃς, δύνασαι
 41 με καθαρίσαι. ¹καὶ¹ σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα,
 42 ἥψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, καθαρίσθητι. καὶ ¹—¹
 43 εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. καὶ
 44 ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ,
 Ὅρα, μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ
 ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ὡς προσέταξε
 45 Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσ-
 σειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν
 δύνασθαι φανερώς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις
 τόποις ἦν· καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν ὅ πάντοθεν¹.

2 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν¹ εἰς Καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν ¹—¹
 2 ἡκούσθη ὅτι εἰς οἰκὸν ἐστι. καὶ ¹—¹ συνήχθησαν πολλοί,
 ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει
 3 αὐτοῖς τὸν λόγον. καὶ ἔρχονται ¹φέροντες πρὸς αὐτὸν παρα-
 4 λυτικὸν¹ αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων· καὶ μὴ δυνάμενοι ¹προσ-
 εγγίσαι¹ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν τὴν στέγην
 ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράββατον, ἐφ' ᾧ ὁ
 5 παραλυτικὸς κατέκειτο. ¹καὶ ἰδὼν¹ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν
 αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, Τέκνον, ἀφέωνταί¹ σου¹ αἱ
 6 ἁμαρτίαι ¹—¹. ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθή-
 7 μενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, Τί οὗτος

⁸ om. ἀλλαχοῦ ¹ ἐξελήλυθα ¹ ἦν ^κ ἐν ταῖς συναγωγαῖς

¹ om. καὶ γονυπετῶν αὐτόν, M. ¹ ὁ δὲ Ἰησοῦς ¹ add εἰπόντος

αὐτοῦ ^ο πανταχόθεν ¹ πάλιν εἰσῆλθεν ¹ add καὶ ¹ add

εὐθέως ¹ πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν φέροντες ¹ προσενέγκαι M.

¹ ἰδὼν δὲ ¹ σοι ¹ add σου

οὕτω ^zλαλεῖ; βλάσφημεῖ^h τίς δύναται ἀφίέναι ἁμαρτίας, εἰ
8 μὴ εἷς, ὁ Θεός; καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι
αὐτοῦ, ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, ^aλέγει^h αὐτοῖς,
9 Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστὶν
εὐκοπώτερον; εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, Ἀφέωνταί^b σου^h αἱ
ἁμαρτίαι; ἢ εἰπεῖν, Ἐγείραι, καὶ ἄρῶν σου τὸν κράββατον,
10 καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῇτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ^cἐπὶ τῆς γῆς ἀφίέναι^h ἁμαρτίας (λέγει τῷ παρα-
11 λυτικῷ), Σοὶ λέγω, ἔγείραι, ^d-^h ἄρῶν τὸν κράββατόν σου,
12 καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἠγέρθη ^e-^h, καὶ ^fεὐθὺς^h
ἄρας τὸν κράββατον ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστα-
σθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεὸν λέγοντας ὅτι Οὐδέποτε
οὕτως εἶδομεν.

13 Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
14 ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. καὶ παράγων εἶδε
Λευὴν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ
λέγει αὐτῷ, Ἀκολουθεῖ μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.
15 καὶ ἐγένετο ^g-^h κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ
πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ^hἠκολούθουν^h
16 αὐτῷ. καὶ οἱ γραμματεῖς ⁱτῶν Φαρισαίων^h, ἰδόντες ὅτι
ἐσθίει^h μετὰ τῶν ^kἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν^h, ἔλεγον τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι Μετὰ^h τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν
17 ἐσθίει ^mκαὶ πίνει^h. καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς,
Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες·
οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς ⁿ-^h.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ ^oΦαρισαῖοι^h νηστεύ-
οντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διατί οἱ μαθηταὶ

^z λαλεῖ βλασφημίας; ^a εἶπεν ^b σοι ^c ἀφίέναι ἐπὶ τῆς γῆς
^d add καὶ ^e add εὐθέως ^f om. εὐθὺς ^g add ἐν τῷ ^h ἠκολού-
θησαν ⁱ καὶ οἱ Φαρισαῖοι A.S.M. ^j αὐτὸν ἐσθίοντα ^k τελωνῶν
καὶ ἁμαρτωλῶν ^l Τί ὅτι μετὰ ^m καὶ πίνει; A.S.: om. καὶ πίνει M.
ⁿ add εἰς μετάνοιαν ^o τῶν Φαρισαίων

Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ^ρ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ
 19 δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
 Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ'
 αὐτῶν ἐστι, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν
 20 νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν. ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν
 ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν ἐν
 21 ἡ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ^α. ¹⁻ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου
 ἐπιρράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν^β. εἰ δὲ μή, αἶρει τὸ πλήρωμα
^γ ἀπ' αὐτοῦ, τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνε-
 22 ται. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς·
 εἰ δὲ μή, ῥήξει^δ ὁ οἶνος ^ε- τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος
^ς ἀπόλλυται^ε καὶ οἱ ἀσκοί ^ζ- ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς
 καινοὺς ^α-.

23 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν διαπορεύεσθαι^ρ διὰ
 τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν
 24 τίλλοντες τοὺς στάχυνάς. καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ,
 25 Ἰδε, τί ποιοῦσι ^ο- τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστι; καὶ ^α-
 ἔλεγεν αὐτοῖς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε, τί ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε
 26 χρεῖαν ἔσχε καὶ ἐπέινασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς
 εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ^ο- ἀρχιερέως,
 καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι
 φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσι;
 27 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο,
 28 ^ε καὶ^ρ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· ὥστε κύριός ἐστιν
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

3 Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἦν ἐκεῖ ἄν-
 2 θρωπος ἑξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα. καὶ παρετήρουν αὐτὸν
 εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

ρ om. μαθηταὶ α ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ρ add καὶ β ἱματίω
 παλαιῷ γ om. ἀπ' δ ῥήσσει ε add ὁ νέος ς ἐκχέεται,
 ζ add ἀπολλοῦνται η add βλητέον θ παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς
 σάββασιν ι add ἐν κ add αὐτὸς λ add τοῦ A.S.M. μ om. καὶ

3 καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ^g τὴν χεῖρα ἔχοντι ξηράν^l, "Εγείραι
 4 εἰς τὸ μέσον. καὶ λέγει αὐτοῖς, "Εξεστι τοῖς σάββασιν ἀγα-
 θοποιῆσαι; ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι; ἢ ἀποκτεῖναι;
 5 οἱ δὲ ἐσιώπων. καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς,
 συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ
 ἀνθρώπῳ, "Εκτεινον τὴν χεῖρά σου. καὶ ἐξέτεινε· καὶ ἀπο-
 6 κατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ^h-^l. καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι
 εὐθέως μετὰ τῶν Ἑρωδιανῶν συμβούλιον ἐποιοῦν κατ' αὐτοῦ,
 ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.
 7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ⁱ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησε^l
 πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολλὸ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
 8 ἠκολούθησαν ^k-^l. καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀπὸ Ἱεροσο-
 λύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ
^l-^l περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ^m ἀκούοντες^l ὅσα
 9 ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα
 πλοiάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν
 10 αὐτόν· πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα
 11 αὐτοῦ ἄψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. καὶ τὰ πνεύματα τὰ
 ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε
 12 λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. καὶ πολλὰ ἐπετίμα
 αὐτοῖς, ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι.
 13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἠθέλεν
 14 αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. καὶ ἐποίησε δώδεκα, ⁿ-^l
 ἵνα ᾧσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν,
 15, 16 καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ^o-^l ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια· ^p-^l καὶ
 17 ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον· καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ
 Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπ-
 18 ἔθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργές, ὃ ἐστὶν Υἱοὶ βροντῆς· καὶ

^g ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα ^h add ὑγιὲς ὡς ἡ ἄλλη ⁱ ἀνε-
 χώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ^k add αὐτῷ ^l add οἱ ^m ἀκού-
 σαντες ⁿ add οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, M. ^o add θερα-
 πεύειν τὰς νόσους καὶ ^p add καὶ ἐποίησε τοὺς δώδεκα· M.

Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον,
καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον,
19 καὶ Σίμωνα τὸν ῥΚαναναῖον^α, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς
καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

20 Καὶ ἔρχεται^ι εἰς οἶκον. καὶ συνέρχεται πάλιν^ο ὁ ὄχλος,
21 ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς^ι μὴδὲ^ι ἄρτον φαγεῖν. καὶ ἀκού-
σαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ
22 ὅτι Ἐξέστη. καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων κατα-
βάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι Ἐν τῷ ἄρχοντι
23 τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. καὶ προσκαλεσάμενος
αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς δύναται Σατανᾶς
24 Σατανᾶν ἐκβάλλειν; καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ,
25 οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βασιλεία ἐκείνη· καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ'
ἐαυτὴν μερισθῇ, οὐ^ι δυνήσεται^ι σταθῆναι ἢ οἰκία ἐκείνη·
26 καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ^ι ἐμερίσθη^ι, οὐ
27 δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει. Ἔ^ι ἀλλ' οὐ δύναται
οὐδεὶς^ι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ
διαρπάσαι,^ι ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν
28 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθή-
σεται^ι τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα^ι, καὶ^ι αἱ^ι
29 βλασφημίαι^ι ὅσα^ι ἂν βλασφημήσωσιν· ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ
εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα,
30 ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου ἁμαρτήματος^ι. ὅτι ἔλεγον,
Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 Ὁ Καὶ ἔρχονται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ^ι, καὶ
32 ἔξω ἐστῶτες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν φωνοῦντες αὐτόν. καὶ
ἐκάθητο ὁ ὄχλος περὶ αὐτόν·^ι καὶ λέγουσιν^ι αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἡ
33 μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦσί σε. καὶ ἀποκρι-

^α Κανανίτην^ι ἔρχονται^ο om. ὁ^ι μήτε^ι δύναται^κ μεμέρισται^γ om. ἀλλ'^ζ τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς

τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι,

^α τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων^β om. αἱ^γ ὅσας^δ κρίσεως^ε Ἐρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ

αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ

^ι εἶπον δὲ^β ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων

θεῖς αὐτοῖς λέγει^h, Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου; καὶ περιβλεψάμενοςⁱ τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ^h καθη-
34 μένους λέγει, Ἴδε, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ὁς γὰρ
35 ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ
ἀδελφὴ^{k-} καὶ μήτηρ ἐστί.

4 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ
1 συνάγεται^h πρὸς αὐτὸν ὄχλος^m πλείστος^h, ὥστε αὐτὸνⁿ εἰς
πλοῖον ἐμβάντα^h καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
2 πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ὤρσαν^h. καὶ ἐδίδασκεν
αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ
3, 4 αὐτοῦ, Ἀκούετε· ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν· καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ
5 ἦλθε τὰ πετεινά^{p-}, καὶ κατέφαγεν αὐτό. καὶ ἄλλο^h
ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ
6 εὐθέως ἐξανέτειλε διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς, καὶ ὅτε
ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος^h ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν
7 ἐξηράνθη. καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέβησαν
αἱ ἀκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε.
8 καὶ ἄλλα^s ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν
ἀναβαίνοντα καὶ^t αὐξανόμενα^h, καὶ ἔφερεν^u εἰς^h τριάκοντα,
9 καὶ^u εἰς^h ἑξήκοντα, καὶ^u εἰς^h ἑκατόν. καὶ ἔλεγεν^{x-}, Ὡς
ἔχει^h ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω.

10 καὶ ὅτε^z ἐγένετο καταμόνας, ἡρώτων^a αὐτὸν οἱ περὶ
11 αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα^b τὰς παραβολάς^h. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς,
Ἔμιν^c τὸ μυστήριον δέδοται^h τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκεί-
12 νοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται· ἵνα βλέ-
ποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ
13 συνιῶσι· μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς^{d-}. καὶ

^h ἡ ⁱ κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν ^k add μου ^l συνήχθη
^m πολλὸς ⁿ ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον ^o ἦν ^p add τοῦ οὐρανοῦ
^q ἄλλο δὲ ^r ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ^s ἄλλο ^t αὐξανόμενα
^u ἐν ^x add αὐτοῖς ^y Ὅ ἔχων ^z Ὅτε δὲ ^a ἡρώτησαν ^b τὴν
παραβολήν ^c δέδοται γινῶναι τὸ μυστήριον ^d add τὰ ἀμαρτήματα

λέγει αὐτοῖς, Οὐκ οἶδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; καὶ πῶς
 14 πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; ὁ σπεύρων τὸν λόγον
 15 σπείρει. οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν, ὅπου σπείρεται
 ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἔρχεται ὁ Σατανᾶς καὶ
 16 αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ^ο εἰς αὐτούς¹. καὶ οὗτοί
 εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ, ὅταν ἀκού-
 17 σωσι τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, καὶ
 οὐκ ἔχουσι ρίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἴτα
 γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθέως σκανδα-
 18 λίζονται. καὶ ^ε ἄλλοι² εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι·
 19 ^β οὗτοί εἰσιν³ οἱ τὸν λόγον ^γ ἀκούσαντες⁴, καὶ αἱ μέριμναι τοῦ
 αἰῶνος ^δ ¹-⁵ καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ
 ἐπιθυμίαι ἐσπορευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρ-
 20 πος γίνεται. καὶ ^ε ἐκεῖνοί⁶ εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν
 σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον καὶ παραδέχονται,
 καὶ καρποφοροῦσιν ^κ ἐν⁷ τριάκοντα, καὶ ^κ ἐν⁸ ἑξήκοντα, καὶ
^κ ἐν⁹ ἑκατόν.

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται, ἵνα ὑπὸ τὸν
 μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν
 22 ¹ τεθῇ¹⁰; οὐ γάρ ἐστὶ τι κρυπτόν, ^μ ἐὰν μὴ ἵνα¹¹ φανερωθῇ.
 23 οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα εἰς φανερόν ἔλθῃ. εἴ τις
 24 ἔχει ὧτα ἀκούειν, ἀκούετω. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Βλέπετε τί
 ἀκούετε· ἐν ^φ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν· καὶ
 25 προστεθήσεται ὑμῖν ^ν-¹². ὃς γὰρ ^ο ἔχει¹³, δοθήσεται αὐτῷ·
 καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

26 Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς ^ρ-¹⁴
 27 ἄνθρωπος βάλλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καθεύδῃ καὶ
 ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ καὶ
 28 μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. αὐτομάτῃ ^α-¹⁵ ἡ γῆ καρπο-

^ο ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν ^ε οὗτοί ^β om. οὗτοί εἰσιν A.
^η ἀκούοντες ^ι add τούτου ^ι οὗτοί ^κ ἐν ¹ ἐπιτεθῇ
^μ ὃ ἐὰν μὴ ^ν add τοῖς ἀκούουσιν ^ο ἂν ἔχη ^ρ add ἐὰν
^α add γὰρ

φορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον ἐν τῷ
29 στάχυϊ. ὅταν δὲ παραδῶ ὁ καρπός, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ
δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

30 Καὶ ἔλεγε, ¹ Πῶς¹ ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ;
31 ἢ ἐν ²τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν²; ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὅς,
ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, ³μικρότερον ὂν³ πάντων τῶν σπερ-
32 μάτων ⁴ἢ⁴ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει, καὶ
γίνεται ⁵μείζον πάντων τῶν λαχάνων⁵, καὶ ποιεῖ κλάδους
μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν
34 λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ
ἐλάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ⁶ἰδίοις μαθηταῖς⁶ ἐπέλυε
πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης,
36 Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παρα-
λαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ ἄλλα ⁷ἢ⁷
37 ⁸πλοῖα⁸ ἦν μετ' αὐτοῦ. καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου μεγάλης,
⁹καὶ τὰ⁹ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ¹⁰ἤδη γεμί-
38 ζεσθαι τὸ πλοῖον¹⁰. καὶ ¹¹αὐτὸς ἦν ἐν¹¹ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ
προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ¹²ἐγείρουσιν¹² αὐτόν, καὶ λέ-
γουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;
39 καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ,
Σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο
40 γαλήνη μεγάλη. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί δειλοὶ ¹³ἐστε¹³; οὐπω¹⁴
41 ἔχετε πίστιν; καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον
πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ
ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

¹ Τίνι ² ποῖα παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν ³ μικρότερος
⁴ add ἐστὶ ⁵ πάντων τῶν λαχάνων μείζων ⁶ μαθηταῖς αὐτοῦ
⁷ add δέ ⁸ πλοῖαρία ⁹ τὰ δέ ¹⁰ αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι
¹¹ ἦν αὐτὸς ἐπὶ ¹² διεγείρουσιν ¹³ ἐστε οὕτω; πῶς οὐκ

5 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν
 2 ⁸ Γερασσηνῶν⁸. καὶ ^h ἐξελθόντος αὐτοῦ^h ἐκ τοῦ πλοίου εὐθέως
 ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι
 3 ἀκαθάρτῳ, ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς ⁱ μνήμασιⁱ. καὶ
 4 ^j οὐδὲ ἀλύσει οὐκέτι^j οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι, διὰ τὸ
 αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἀλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι
 ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετριφθαι· καὶ
 5 οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι· καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέ-
 ρας ἐν τοῖς ^k μνήμασι^k καὶ ἐν τοῖς ^l ὄρεσιν^l ἦν κράζων καὶ
 6 κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. ^m καὶ ἰδὼν^m τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ
 7 μακρόθεν ἔδραμε καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ κράξας φωνῇ
 8 ὑψίστου· ὀρκίζω σε τὸν Θεόν, μή με βασανίσῃς. ἔλεγε γὰρ
 αὐτῷ, Ὑξελθε, τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.
 9 καὶ ἐπηρώτα αὐτόν, Τί σοι ὄνομα; καὶ ^o λέγει αὐτῷ^o, Λεγεὼν
 10 ὄνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν. καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλά,
 11 ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς
 12 ^p τῷ ὄρει^p ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη. καὶ παρεκά-
 λεσαν αὐτὸν ^q λέγοντες, Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους,
 13 ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς ^r· καὶ
 ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς
 χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν
 14 θάλασσαν ^s· ὥς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ.
 15 ^t καὶ οἱ^t βόσκοντες ^u αὐτοὺς^u ἔφυγον, καὶ ^x ἀπήγγειλαν^x εἰς
 τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. καὶ ^y ἦλθον^y ἰδεῖν τί ἐστὶ τὸ
 16 γεγονός. καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν
 δαιμονιζόμενον καθήμενον ^z ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα,
 16 τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν. καὶ διηγῇ-

⁸ Γαδαρηνῶν ^h ἐξελθόντι αὐτῷ ⁱ μνημείοις ^j οὐτε ἀλύσειςιν
^k ὄρεσι ^l μνήμασιν ^m ἰδὼν δὲ ⁿ εἶπε ^o ἀπεκρίθη λέγων
^p τὰ ὄρη ^q add πάντες οἱ δαίμονες ^r add εὐθέως ὁ Ἰησοῦς
^s add ἦσαν δὲ ^t οἱ δὲ ^u τοὺς χοίρους ^x ἀνήγγειλαν ^y ἐξῆλθον
^z add καὶ

σαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ
 17 περὶ τῶν χοίρων. καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν
 18 ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. καὶ ^a ἐμβαίνοντος¹ αὐτοῦ εἰς τὸ
 πλοῖον παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθείς, ἵνα ᾗ μετ' αὐτοῦ.
 19 ^b καὶ² οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, Ὑπαγε εἰς τὸν
 οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ^c ἀνάγγειλον³ αὐτοῖς ὅσα
 20 σοι ὁ Κύριος ^d πεποίηκε⁴, καὶ ἡλέησέ σε. καὶ ἀπῆλθε, καὶ
 ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ
 Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ
 πέραν συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν· καὶ ἦν παρὰ τὴν
 22 θάλασσαν. καὶ ^e-⁵ ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὀνό-
 ματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,
 23 καὶ ^f παρακαλεῖ⁶ αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι Τὸ θυγάτριόν μου
 ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ^g ἵνα⁷
 24 σωθῇ καὶ ^h ζήσῃ⁸. καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει
 αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

25, 26 Καὶ γυνὴ ⁱ-⁹ οὖσα ἐν ρύσει αἵματος ἔτη δώδεκα, καὶ
 πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ
 παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον
 27 εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, ἀκούσασα ^j τὰ¹⁰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ,
 ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὅπισθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.
 28 ἔλεγε γὰρ ὅτι ^k Ἐὰν ἄψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ¹¹,
 29 σωθήσομαι. καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς,
 30 καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μᾶστιγος. καὶ εὐθέως
 ὁ Ἰησοῦς, ἐπιγνούς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελ-
 31 θοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγε, Τίς μου ἥψατο τῶν
 32 ὄχλων συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, Τίς μου ἥψατο; καὶ

^a ἐμβάντος ^b ὁ δὲ Ἰησοῦς ^c ἀνάγγειλον ^d ἐποίησε ^e add
 ἰδού, ^f παρεκάλει ^g ὅπως ^h ζήσεται ⁱ add τις ^j om. τὰ
^k Κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἄψωμαι

33 περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. ἡ δὲ γυνὴ φοβη-
θεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα δὲ γέγονεν ¹⁻¹ αὐτῇ, ἦλθε καὶ
34 προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ὁ
δὲ εἶπεν αὐτῇ, Θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς
εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μᾶστιγός σου.

35 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου
λέγοντες· ὅτι Ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν
36 διδάσκαλον; ὁ δὲ Ἰησοῦς ^m παρακούσας ^l τὸν λόγον λαλοῦ-
μενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ, Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.
37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα ⁿ μετ' αὐτοῦ ^l συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ
Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου.
38 καὶ ^o ἔρχονται ^l εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ
39 θόρυβον, ^p καὶ ^l κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά. καὶ εἰς-
ελθὼν λέγει αὐτοῖς, Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον
40 οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ^q αὐτὸς ^l
δὲ ἐκβαλὼν ^r πάντας ^l παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου
καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου
41 ἦν τὸ παιδίον ^{s-1}. καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου
λέγει αὐτῇ, Ταλιθά, κοῦμι· ὃ ἐστι μεθερμηνευόμενον Τὸ
42 κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειραι. καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον
καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἑτῶν δώδεκα. καὶ ἐξέστησαν ^t εὐθὺς ^l
43 ἐκστάσει μεγάλη. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλά, ἵνα μηδεὶς
γνῶ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

6 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ^u ἔρχεται ^l εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ·
2 καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ γενομένου
σαββάτου ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ ^x πολλοὶ ^l
ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες, Πόθεν τούτῳ ταῦτα; καὶ
τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα ^y τούτῳ καὶ αἱ ^z δυνάμεις τοιαῦται διὰ
3 τῶν χειρῶν αὐτοῦ ^z γινόμεναι ^l; οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ

¹ add ἐπ'^m εὐθέως ἀκούσαςⁿ αὐτῷ^o ἔρχεται^p om. καὶ S.^q ὁ^r ἀπαντας^s add ἀνακείμενον^t om. εὐθὺς^u ἦλθεν^x οἱ πολλοὶ M.^y αὐτῷ, ὅτι καὶ^z γίνονται

υἱὸς Μαρίας ^ακαὶ ἀδελφὸς ^βἸακώβου καὶ Ἰωσὴ καὶ Ἰούδα
καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς
^γἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ^δκαὶ ἔλεγεν ^εαὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς ὅτι Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι
αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέσιν ^ςαὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
^ζκαὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὑλίγοις
^ηἄρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσε. καὶ ἐθαύμαζε διὰ
τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων.

⁷ Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀπο-
στέλλειν δύο δύο· καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων
⁸τῶν ἀκαθάρτων· καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἵνα μηδὲν αἴρωσιν
εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ ^αἄρτον, μὴ πήραν ^β, μὴ
⁹εἰς τὴν ζώνην χαλκόν· ἀλλ' ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ
¹⁰μὴ ^γἐνδύσασθε· δύο χιτῶνας. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅπου ἂν
εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκείθεν.
¹¹καὶ ^δὅς ἂν τόπος μὴ δέξηται ^εὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν,
ἐκπορευόμενοι ἐκείθεν ἐκτινάξατε τὸν χεῖμα τὸν ὑποκάτω τῶν
¹²ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ^ςκαὶ ἐξελθόντες ^ηἐκ-
¹³ρυξάν ^θἵνα μετανοήσωσι· καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον,
καὶ ἡλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἄρρώστους καὶ ἐθεράπευον.
¹⁴ Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἑρώδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο
τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ^ιἔλεγεν ^βὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ^γἐ-
γερται ἐκ νεκρῶν ^δ, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις
¹⁵ἐν αὐτῷ. ἄλλοι ^εδὲ ^ςἔλεγον ὅτι Ἡλίας ἐστίν. ἄλλοι δὲ
¹⁶ἔλεγον ὅτι ^ζΠροφήτης, ^ηὥς εἷς τῶν προφητῶν. ἀκούσας
δὲ ὁ Ἑρώδης ^θἔλεγεν, ^ιὉν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην,
¹⁷οὗτος ^βἡγέρθη ^γ· αὐτὸς γὰρ ὁ Ἑρώδης ἀποστείλας

^α ἀδελφὸς δὲ ^β ἔλεγε δὲ ^γ om. αὐτοῦ ^δ πήραν, μὴ ἄρτον
^ε ἐνδύσασθαι Α. ^ς ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ^η add ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἀνεκτότερον ἔσται Συδύμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
^θ ἐκήρυσσον ^ι ἔλεγον Μ. ^β ἐκ νεκρῶν ἡγέρθη ^γ om. δὲ ^ζ Προ-
φήτης ἐστίν, ἢ ^η εἶπεν ὅτι ^θ add ἐστίν· αὐτὸς ^ι add ἐκ νεκρῶν

ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν ^α- φυλακῇ, διὰ
 Ἑρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· ὅτι
 18 αὐτὴν ἐγάμησεν. ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἑρώδῃ ὅτι Οὐκ
 19 ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. ἡ δὲ Ἑρω-
 διὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἠθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ
 20 ἠδύνατο· ὁ γὰρ Ἑρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν
 ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας
 21 αὐτοῦ πολλὰ ^τἠπόρει^{||}, καὶ ἠδέως αὐτοῦ ἤκουε. καὶ γενο-
 μένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἑρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ
 δεῖπνον ^βἐποίησε^{||} τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις
 22 καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγα-
 τρὸς ^ιαὐτῆς τῆς^{||} Ἑρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ^υἤρεσε^{||} τῷ
 Ἑρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, ^ςὁ δὲ βασιλεὺς εἶπε^{||} τῷ
 23 κορασίῳ, Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοί. καὶ ὥμοσεν
 αὐτῇ ὅτι ^αὉ ἐάν με αἰτήσῃς, δώσω σοί, ἕως ἡμίσεος τῆς βα-
 24 σιλείας μου. ^γκαὶ^{||} ἔξελθοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς, Τί
^ζαἰτήσωμαι^{||}; ἡ δὲ εἶπε, Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ ^αβαπτί-
 25 ζοντος^{||}. καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν
 βασιλέα ᾗτήσατο λέγουσα, Θέλω ἵνα ^βἐξαυτῆς δῶς μοι^{||} ἐπὶ
 26 πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. καὶ περίλυπος
 γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ^οἀνακει-
 27 μένους^{||} οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι. καὶ εὐθέως ἀπο-
 στείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτωρα ἐπέταξεν ^δἐνέγκαι^{||} τὴν
 28 κεφαλὴν αὐτοῦ· ^εκαὶ^{||} ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ
 φυλακῇ, καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ
 ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ
 29 μητρὶ αὐτῆς. καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον, καὶ
 ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν ^ι- μνημείῳ.

^α add τῇ ^τ ἐποίει A.S.M. ^ς ἐποίει ^ι αὐτοῦ M. ^υ καὶ
 ἀρεσάσης ^ς εἶπεν ὁ βασιλεὺς ^γ ἡ δὲ ^ζ αἰτήσομαι ^α βαπτιστοῦ
^β μοι δῶς ἐξαυτῆς ^ο συνανακειμένους ^δ ἐνεχθῆναι ^ε ὁ δὲ
^ι add τῷ S.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἀπήγ-
 γειλαν αὐτῷ πάντα, ^{g-} ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.
 31 καὶ ^hλέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον
 τόπον, καὶ ⁱἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι
 32 καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν ἠὲ καίρουν. καὶ
 33 ἀπηλθον ^kἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον ἡ κατ' ἰδίαν. καὶ
 εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας ^{l-}, καὶ ἐπέγνωσαν ^{m-} πολλοί,
 καὶ περὶ ἁπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προ-
 34 ἦλθον αὐτοὺς ⁿ⁻. καὶ ἐξελθὼν εἶδε ^{o-} πολλὸν ὄχλον, καὶ
 ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα
 35 ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. καὶ ἤδη ὥρας
 πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
^aἔλεγον ὅτι Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή·
 36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς
 37 καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ^rτί φάγωσιν. ὁ δὲ ἀπο-
 κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν
 αὐτῷ, Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν διακοσίων δηναρίων ἄρτους,
 38 καὶ ^sδώσωμεν αὐτοῖς φαγεῖν; ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Πόσους
 ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε, ^{t-} ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσι,
 39 Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ^uἀνακλιθῆναι
 40 πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. καὶ
 ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαὶ ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα.
 41 καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀνα-
 βλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς
 ἄρτους· καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ^{x-} ἵνα παραθῶσιν αὐτοῖς·
 42 καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι. καὶ ἔφαγον πάντες,
 43 καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν ^yκλάσματα, δώδεκα κοφίνων

^g add καὶ ^h εἶπεν ⁱ ἀναπαύεσθε ^k εἰς ἔρημον τόπον τῷ
 πλοίῳ ^l add οἱ ὄχλοι ^m add αὐτὸν ⁿ add καὶ συνῆλθον
 πρὸς αὐτόν ^o add ὁ Ἰησοῦς ^p αὐτοῖς ^a λέγουσιν ^r ἄρτους·
 τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. ^s δώμεν ^t add καὶ ^u ἀνακλῖναι
^x add αὐτοῦ ^y κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις

44 πληρώματα^z, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες
τοὺς ἄρτους ^z-^l πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ
πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἔως
46 αὐτὸς ἀπολύει^l τὸν ὄχλον. καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλ-
47 θεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ ὀψίας γενομένης ἦν τὸ
πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.
48 καὶ ἰδὼν^l αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ
ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς, ^c-^l περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς
νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης,
49 καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ^dἐπὶ τῆς
θαλάσσης περιπατοῦντα^l ἔδοξαν ^eὅτι φάντασμα ἔστι^l, καὶ
50 ἀνέκραξαν· πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν· ^fὁ δὲ
εὐθὺς^l ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Θαρσείτε· ἐγώ
51 εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ
ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. καὶ λίαν ^g-^l ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο ^h-^l.
52 οὐ γὰρ συνήκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἰάλλ' ἦν^l ἡ καρδιά αὐτῶν
πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες ^kἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον^l ⁱεἰς^l Γενη-
54 σαρέτ, καὶ προσωρμίσθησαν. καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ
55 πλοίου εὐθέως ἐπιγνόντες αὐτὸν ^mπεριέδραμον^l ὅλην τὴν
ⁿχώραν^l ἐκείνην, ^oκαὶ^l ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς
56 κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ^p-^l ἐστί. καὶ
ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ ^qεἰς^l πόλεις ἢ ^qεἰς^l ἀγρούς,
ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν
αὐτόν, ἵνα κὰν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται·
καὶ ὅσοι ἂν ^rῥῆψαντο^l αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

7 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καὶ τινες τῶν

^z add ὥσει ^a ἀπολύση ^b εἶδεν ^c add καὶ ^d περι-
πατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης ^e φάντασμα εἶναι ^f καὶ εὐθέως
^g add ἐκ περισσού ^h add καὶ ἐθαύμαζον ⁱ ἦν γὰρ ^k ἦλθον
ἐπὶ τὴν γῆν ^l om. εἰς ^m περιδραμόντες ⁿ περίχωρον ^o om.
καὶ ^p add ἐκεῖ ^q om. εἰς ^r ῥῆπτοντο

2 γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἰδόντες τινὰς
 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ [†]ὅτι [‡]κοιναῖς χερσί, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις,
 3 ^υἐσθίουσι τοὺς [‡]ἄρτους ^κ-[‡]. οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες
 οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι,
 4 κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἀπὸ ἀγο-
 ρᾶς, ἐὰν μὴ ^υβαπτίσωνται [‡], οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλὰ
 ἔστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν
 5 καὶ χαλκίων ^κ-[‡]. ^ακαὶ [‡]ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ
 οἱ γραμματεῖς, Διὰ τί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ
 τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ^βκοιναῖς [‡]χερσὶν
 6 ἐσθίουσι τὸν ἄρτον; ὁ δὲ ^ε-[‡] εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Καλῶς προε-
 φήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται,
 Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω
 7 ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· μάτην δὲ σέβονταιί με, διδάσκοντες διδα-
 8 σκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. ἀφέντες ^δ-[‡] τὴν ἐντολὴν τοῦ
 9 Θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων ^ε-[‡]. καὶ ἔλεγεν
 αὐτοῖς, Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν
 10 παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. Μωσῆς γὰρ εἶπε, Τίμα τὸν
 πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου· καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα
 11 ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω· ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ἐὰν εἴπῃ
 ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Κορβάν, ^δ ἔστι δῶρον, ^δ
 12 ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελῇθῃς, ^ε-[‡] οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι
 13 τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ἀκυροῦντες τὸν λόγον
 τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ^η παρεδώκατε· καὶ παρόμοια
 14 τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. καὶ προσκαλεσάμενος ^θπάλιν [‡] τὸν
 ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀκούετέ μου πάντες, καὶ συνίετε·
 15 οὐδέν ἐστιν ἕξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐ-
 τόν, ^δ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ^ηἐκ τοῦ ἀνθρώπου

[†] om. ὅτι [‡] ἐσθίοντας ^κ add ἐμέψαντο ^υ ραντίσωνται M.
^κ add καὶ κλινῶν A.S.M. ^α ἔπειτα ^β ἀνίπτοις ^ε add ἀποκριθεὶς
^δ add γὰρ ^ε add βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρό-
 μοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε ^ε add καὶ ^θ πάντα ^η ἐκπορευό-
 μενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνα

17 ἐκπορευόμενάⁱ ἔστι τὰ κοινούντα τὸν ἄνθρωπον. ⁱ-^{||} καὶ ὅτε
 εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μα-
 18 θηταὶ αὐτοῦ ^kτὴν παραβολήν^{||}. καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὕτω καὶ
 ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπο-
 19 ρευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, ὅτι
 οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν,
 καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται; ¹καθαρίζων^{||} πάντα τὰ
 20 βρώματα. ἔλεγε δὲ ὅτι Τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον,
 21 ἐκείνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ἔσωθεν γάρ, ἐκ τῆς καρδίας
 τῶν ἀνθρώπων, οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, ^mπορ-
 22 νεῖαι, κλοπαί, φόνοι, μοιχεῖαι,^{||} πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος,
 ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφρο-
 23 σύνη· πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ
 κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
 24 ⁿἘκείθεν δὲ^{||} ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου
 καὶ Σιδῶνος^{||}. καὶ εἰσελθὼν εἰς ^p-^{||} οἰκίαν οὐδένα ἤθελε
 25 γνῶναι· καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν· ^qἀλλ' εὐθὺς ἀκούσασα^{||}
 γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκά-
 26 θαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἦν δὲ
 ἡ γυνὴ Ἑλληνίς, Συροφοίνισσα τῷ γένει· καὶ ἡρώτα αὐτὸν
 27 ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. ^rκαὶ
 ἔλεγεν^{||} αὐτῇ, Ὕψες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ
 καλόν ἐστι λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς
 28 κυναρίοις. ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· καὶ
 29 ^s-^{||} τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων
 τῶν παιδίων. καὶ εἶπεν αὐτῇ, Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὑπαγε,
 30 ὅτι ἐξελήλυθε τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρὸς σου. καὶ ἀπελ-

ⁱ add ver. 16 εἴ τις ἔχει ὧτα ἀκούειν, ἀκουέτω. A.S.M.

παραβολῆς

¹ καθαρίζων

^m μοιχεῖαι, πορνείαι, φόνοι, κλοπαί,

ⁿ Καὶ ἐκείθεν

^o om. καὶ Σιδῶνος M.

^p add τὴν S.

^q ἀκού-

σασα γὰρ

^r ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν

^s add γὰρ

θοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὔρε [†]τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην, καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.[†]

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου [‡]ἦλθε διὰ Σιδῶνος εἰς[‡] τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων
32 Δεκαπόλεως. καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν [‡]καὶ[‡] μογιλάλον,
33 καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἤψατο τῆς
34 γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξε,
35 καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐφφαθά, ὃ ἐστι Διανοίχθητι. καὶ [‡]—[‡]
διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσ-
36 σης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν· ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον
37 περισσότερον ἐκήρυσσον· καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες, Καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ [‡]—[‡] ἀλάλους λαλεῖν.

8 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, [‡]πάλιν πολλοῦ[‡] ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος [‡]—[‡] τοὺς μα-
2 θητάς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς, Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη [‡]ἡμέραι[‡] τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί
3 φάγωσι· καὶ ἂν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· [‡]καὶ τινὲς[‡] αὐτῶν [‡]ἀπὸ μακρόθεν[‡]
4 ἦκασιν. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Πόθεν
5 τούτους δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; καὶ ἐπηρώτα αὐτοῦς, Πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτὰ.
6 καὶ [‡]παραγγέλλει[‡] τῷ ὄχλῳ ἀναπесεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.

[†] τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός, καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης.
[‡] καὶ Σιδῶνος ἦλθε πρὸς [‡] om. καὶ [‡] add εὐθέως [‡] add
τοὺς [‡] αμπαλλου [‡] add ὁ Ἰησοῦς [‡] ἡμέρας [‡] τινὲς γὰρ
[‡] μακρόθεν [‡] παρήγγειλε

7 καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας ἑαυτὰ εἶπε καὶ
8 ταῦτα παρατιθέναι^h. καὶ ἔφαγον^h, καὶ ἐχορτάσθησαν·
9 καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σφυρίδας· ἦσαν
10 δὲ ¹⁻ ὡς τετρακισχίλιοι. καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς· καὶ εὐθέως
ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ
μέρη Δαλμανουθά.

11 Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ,
ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες
12 αὐτόν. καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει, Τί ἡ
γενεὰ αὕτη ^kζητεῖ σημεῖον^h; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται
13 τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. καὶ ἀφείς αὐτοὺς ¹πάλιν ἐμβὰς^h
ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

14 Καὶ ἐπελάθοντο ^{m-} λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον
15 οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ διεστέλλετο αὐ-
τοῖς λέγων, Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων
16 καὶ τῆς ζύμης Ἑρῳδοῦ. καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους
17 ⁿλέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ ἔχομεν^h. καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς
λέγει αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὐπω
νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; ^{o-} πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν
18 ὑμῶν; ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ
19 ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε; ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα
εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους πλήρεις κλασμά-
20 των ἦρατε; λέγουσιν αὐτῷ, Δώδεκα. Ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ
εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σφυρίδων πληρώματα κλασ-
21 μάτων ἦρατε; ^pκαὶ λέγουσιν αὐτῷ^h, Ἑπτὰ. καὶ ἔλεγεν
αὐτοῖς, ^qΟὐπω^h συνίετε;

22 Καὶ ^rἔρχονται^h εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυ-
23 φλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται. καὶ

g εἶπε παραθεῖναι καὶ αὐτά h ἔφαγον δέ i add οἱ φαγόντες
k σημεῖον ἐπιζητεῖ l ἐμβὰς πάλιν εἰς τὸ πλοῖον m add οἱ μαθηταὶ A.
n ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχουσι M. o add ἔτι p οἱ δὲ εἶπον q Πῶς οὐ
r ἔρχεται

ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ^ςἐξήνεγκεν^{||} αὐτὸν ἔξω
 τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς
 24 χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτόν, Εἴ τι ^τβλέπεις;^{||} καὶ ἀνα-
 βλέψας ἔλεγε, Βλέπω τοὺς ^υἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ
 25 περιπατοῦντας^{||}. εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς
 ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ· καὶ ^ςδιέβλεψε,^{||} καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ
 26 ^ςἐνέβλεπε^{||} τηλαυγῶς ^ςἅπαντα^{||}. καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς
^{α-}^{||} οἶκον αὐτοῦ λέγων, Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθης ^{β-}^{||}.
 27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας
 Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μα-
 28 θητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι
 29 εἶναι; οἱ δὲ ^οεἶπον αὐτῷ λέγοντες^{||}, Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν·
 30 καὶ ἄλλοι Ἑλίου· ἄλλοι δὲ ^αὅτι Εἰς^{||} τῶν προφητῶν. καὶ
 αὐτὸς ^οἐπηρώτα αὐτούς^{||}, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
 31 ἀποκριθεὶς ^{τ-}^{||} ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός. καὶ
 32 ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ. καὶ
 ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
 πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ^ςὑπὸ^{||} τῶν πρεσβυτέρων
 καὶ ^ητῶν^{||} ἀρχιερέων καὶ ^ητῶν^{||} γραμματέων, καὶ ἀποκταν-
 33 θῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. καὶ παρρησίᾳ τὸν
 λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο
 34 ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς
 αὐτοῦ, ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ ^ικαὶ λέγει^{||}, Ὑπαγε ὀπίσω μου,
 Σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
 35 καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
 εἶπεν αὐτοῖς, ^κΕἴ τις^{||} θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω
 ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
 35 ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·

^ς ἐξήγαγεν ^τ βλέπει. ^υ ἀνθρώπους ὡς δένδρα περιπατοῦντας A.
^ς ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι· ^ς ἐνέβλεψε ^ς ἅπαντας ^α add
τὸν ^β add μηδὲ εἴπῃς τι ἐν τῇ κώμῃ ^ο ἀπεκρίθησαν ^δ ἔνα
^ο λέγει αὐτοῖς ^τ add δὲ ^ς ἀπὸ ^η om. τῶν ^ι λέγων
^κ Ὅστις

ὅς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ
 36 εὐαγγελίου, ¹⁻ σώσει αὐτήν. τί γὰρ ^m ὠφέλει ⁿ ἄνθρωπον
ⁿ κερδήσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ^o ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν
 37 αὐτοῦ; ^p τί γὰρ δοῖ ^p ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς
 38 αὐτοῦ; ὅς γὰρ ἂν ἐπαισχυθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν
 τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου ἐπαισχυθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ
 9 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. καὶ ἔλεγεν
 αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσὶ τινὲς ^a ὧδε τῶν ^a ἐστηκότων,
 οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν
 τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

2 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον
 καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς
 ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν
 3 αὐτῶν· καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ λίαν
^{r-}, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται ^s οὔτω ^s λευκᾶναι.
 4 καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωσεῖ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες
 5 τῷ Ἰησοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, Ῥαββί,
 καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς,
 6 σοὶ μίαν, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ Ἡλίᾳ μίαν. οὐ γὰρ ᾔδει τί
 7 ^t ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο. ^u καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπι-
 σκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ ^u ἐγένετο ^u φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης ^{x-},
 8 Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε. καὶ
 ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ^y εἰ μὴ ^y τὸν
 Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.

9 ^z Καὶ καταβαινόντων ^z αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους διεστέλατο
 αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς
 10 τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν

¹ add οὗτος ^m ὠφελήσει ⁿ ἂν κερδήσῃ ^o ζημιωθῇ
^p ἢ τί δώσει ^a τῶν ὧδε ^r add ὡς χιών ^s om. οὔτω ^t λαλήσῃ
ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι. ^u ἦλθε ^x add λέγουσα ^y ἀλλὰ ^z Κατα-
βαινόντων δέ

πρὸς ἑαυτοὺς συζητοῦντες τί ἐστὶ τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.
 11 καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες ^a ὅτι Λέγουσιν ^b οἱ γραμματεῖς,
 12 ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν ^c πρῶτον. ^d ὁ δὲ ^e ἔφη αὐτοῖς, Ἡλίας
 μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστᾷ πάντα· καὶ πῶς γέγραπται
 ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ^f ἐξουδενωθῇ;
 13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἡλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ
 ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπταί ἐπ' αὐτόν.
 14 Καὶ ^g ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς ^h εἶδον ⁱ ὄχλον πολὺν
 περὶ αὐτούς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας ^j πρὸς αὐτούς.
 15 καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη, καὶ προσ-
 16 τρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. καὶ ἐπηρώτησεν ^k αὐτούς,
 17 Τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς; καὶ ^l ἀπεκρίθη αὐτῷ ^m εἰς ἐκ τοῦ
 ὄχλου ⁿ· Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα
 18 πνεῦμα ἄλαλον· καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν·
 καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας ^o· καὶ ξηραίνεται· καὶ
 εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυ-
 19 σαν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ^p αὐτοῖς λέγει, ὦ γενεὰ ἄπιστος,
 ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;
 20 φέρετε αὐτὸν πρὸς με. καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ
 ἰδὼν αὐτόν, ^q τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν ^r αὐτόν· καὶ
 21 πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. καὶ ἐπηρώτησε τὸν
 πατέρα αὐτοῦ, Πόσος χρόνος ἐστίν, ὥς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ;
 22 ὁ δὲ εἶπεν, Ὅ· Εκ παιδιόθεν. καὶ πολλάκις ^s καὶ εἰς πῦρ
 αὐτὸν ^t ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι
 23 δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. ὁ δὲ
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τὸ εἰ ^u δύνασαι· πάντα δυνατὰ τῷ πι-
 24 στεύοντι. ^v· εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ^w· ἔλεγε,
 25 Πιστεύω ^x· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς

^a Ὅτι λέγουσιν ^b πρῶτον; ^c ἀποκριθεὶς εἶπεν ^d ἐξου-
 δενωθῇ. ^e ἐλθὼν ^f εἶδεν ^g αὐτοῖς ^h τοὺς γραμματεῖς
ⁱ ἀποκριθεὶς ^k add εἶπε ^l add αὐτοῦ ^m αὐτῷ ⁿ εὐθέως
 τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν ^o Παιδιόθεν ^p αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ^q δύνασαι
 πιστεῦσαι, ^r add καὶ ^s add μετὰ δακρύων A.S.M. ^t add Κύριε

ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ
λέγων αὐτῷ, Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγὼ σοι ἐπι-
26 τάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. καὶ
ἡ κράξας^α, καὶ πολλὰ ἡ σπαράξας^β, ἔξηλθε· καὶ ἐγένετο
27 ὥσπερ νεκρός, ὥστε ὅ τοὺς^γ πολλοὺς λέγειν ὅτι Ἀπέθανεν. ὁ
δὲ Ἰησοῦς κρατήσας^δ τῆς χειρὸς αὐτοῦ^ε ἤγειρεν αὐτόν· καὶ
28 ἀνέστη. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ^ε εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ἡ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτὸν ὅτι Ἡμεῖς^ς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκ-
29 βαλεῖν^ζ αὐτόν.^η καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ
δύναται ἐξελεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ^θ α-^ι.

30 Καὶ ἐκείθιν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας·
31 καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῶ. ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
δίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ
32 ἀποκτανθεὶς^κ μετὰ τρεῖς ἡμέρας^λ ἀναστήσεται. οἱ δὲ ἠγνόουν
τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβούντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 Καὶ ἡλθον^μ εἰς Καπερναοῦμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος
34 ἐπηρώτα αὐτοῦς, Τί ἐν τῇ ὁδῷ^ν διελογίζεσθε; οἱ δὲ ἐσιώ-
πων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων.
35 καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἴ τις
θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διά-
36 κονος. καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν·
37 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς, Ὃς ἐὰν ἐν τῶν
τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·
καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ^ξ δέχεται^ς, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀπο-
στείλαντά με.

38 Ἡ Εφῇ^ς αὐτῷ ὁ Ἰωάννης^κ-^ι, Διδάσκαλε, εἶδομέν τινα
ἐν^λ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια^μ-^ι. καὶ ἐκω-

^α κράξαν ^β σπαράξαν αὐτόν ^γ om. τοὺς ^δ αὐτόν τῆς χειρὸς
^ε εἰσελθόντα αὐτόν ^ς ἐπηρώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν, Ὅτι ἡμεῖς ^ζ αὐτό;
^η add καὶ νηστεία A.S.M. ^θ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ^ι ἦλθεν ^κ add
πρὸς ἑαυτοὺς ^λ δέξεται ^μ Ἀπεκρίθη δὲ ^ν add λέγων ^ξ om.
ἐν S. ^ς add ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν ^ζ ἐκωλύσαμεν

39 λύομεν^ο αὐτόν, ὅτι οὐκ ὁήκολούθει^ο ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε,
 Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσῃ δύναμιν
 ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογήσαί με.
 40, 41 ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὁμήων^ο, ὑπὲρ ὁμήων^ο ἐστιν. ὃς
 γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματι^ο ὅτι Χρισ-
 τοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι^ο οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν
 42 αὐτοῦ. καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν^ο τούτων^ο τῶν
 πιστευόντων^ο εἰς ἐμέ^ο, καλὸν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περι-
 κειται^ο μύλος ὀνικὸς^ο περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβλη-
 43 ται εἰς τὴν θάλασσαν. καὶ ἂν^ο σκανδαλίσῃ^ο σε ἡ χεὶρ
 σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν^ο ἐστὶ σε^ο κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν
 εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν,
 45 εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον^ο. καὶ ἂν ὁ πούς σου σκανδαλίσῃ
 σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλὸν ἐστὶ σε^ο εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν
 χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν^ο γέενναν^ο
 47^ο. καὶ ἂν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίσῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν·
 καλὸν^ο σε^ο ἐστὶ μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
 τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέεν-
 48 ναν^ο, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ
 49, 50 σβέννυται. πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται^ο. καλὸν τὸ ἅλας·
 ἂν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε
 ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

10 Κάκειθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας^ο καὶ^ο
 πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς
 2 αὐτόν· καὶ ὥς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. καὶ προσ-
 ελθόντες^ο Φαρισαῖοι^ο ἡ ἐπηρώτων^ο αὐτόν, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ

^ο ἀκολουθεῖ ^ο ὁμήων S. ^ο τῷ ὀνόματί μου, ^ο om. ὅτι
^ο om. τούτων S. ^ο om. εἰς ἐμέ M. ^ο λίθος μυλίκος ^ο σκανδα-
λίξῃ ^ο σοι ἐστὶ ^ο add ver. 44 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ,
καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται ^ο σοι ^ο γέενναν S. ^ο add εἰς τὸ πῦρ
τὸ ἄσβεστον, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται
(ver. 46) ^ο σοι ^ο add τοῦ πυρός ^ο add καὶ πᾶσα θυσία
ἀλλ' ἀλισθήσεται A.S.M. ^ο διὰ τοῦ ^ο add οἱ ^ο ἐπηρώτησαν

3 γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
 4 αὐτοῖς, Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς; οἱ δὲ εἶπον, Μωσῆς ἐπέ-
 5 τρεψε βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι. ¹ὁ δὲ
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν
 6 ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην. ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως Ἀρσεν καὶ
 7 θήλυ ἐποίησεν αὐτούς ^k-. ἔνεκεν τούτου καταλείψει ἄν-
 8θρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, ¹καὶ προσκολ-
 9ληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ^lκαὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς
 10 σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σὰρξ. ὁ οὖν
 11 ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. καὶ ^mεἰς τὴν
 οἰκίαν ^lπάλιν οἱ μαθηταὶ ⁿ- περὶ οὗτου ἐπηρώτων ^lαὐτόν.
 12 καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὅς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ
 13 γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· καὶ ἐὰν ^pαὕτη ἀπο-
 14 λύσασα ^lτὸν ἄνδρα αὐτῆς ^qγαμήσῃ ἄλλον ^l, μοιχᾶται.
 15 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδιά, ἵνα ἄψῃται αὐτῶν· οἱ δὲ
 16 μαθηταὶ ἐπετίμων ^rαὐτοῖς ^l. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἡγανάκτησε,
 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με, ^s-
 17 μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
 18 Θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ
 19 Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. καὶ ἐναγκαλι-
 20 σάμενος αὐτὰ ^tκατηυλόγει τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.
 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν προσδραμὼν εἰς καὶ
 γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί
 ποιήσω ἵνα ζῶην αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
 αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἰς, ὁ Θεός.
 19 τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ ^uφονεύσῃς· Μὴ μοιχεύσῃς ^l. Μὴ
 κλέψῃς· Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· Μὴ ἀποστερήσῃς· Τίμα
 20 τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. ὁ δὲ ^xἔφη ^lαὐτῷ, Διδά-

¹ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ^k add ὁ Θεός ¹ om. καὶ προσκολληθήσεται
 πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, M. ^m ἐν τῇ οἰκίᾳ ⁿ add αὐτοῦ ^o τοῦ
 αὐτοῦ ἐπηρώτησαν ^p γυνὴ ἀπολύσῃ ^q καὶ γαμηθῇ ἄλλῃ ^r τοῖς
 προσφέρουσιν ^s add καὶ ^t τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά, ἡυλόγει
 αὐτά, ^u μοιχεύσῃς· Μὴ φονεύσῃς ^x ἀποκριθεὶς εἶπεν

- 21 σκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. ὁ δὲ
 Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
 Ἔν ^γσε¹ ὑστερεῖ ὑπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς ^z-¹
 πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολουθεῖ
 22 μοι ^a-¹. ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθε λυπούμενος·
 ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
- 23 Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
 Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν
 24 τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται. οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς
 λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς,
 Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι ^bτοὺς πεποιθότας ἐπὶ ^c-¹ χρήμα-
 25 σιν¹ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. εὐκοπώτερόν
 ἐστι κάμηλον διὰ ^d-¹ τρυμαλιᾶς ^d-¹ ραφίδος ^eδιελθεῖν¹, ἢ
 26 πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. οἱ δὲ περισ-
 σῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες πρὸς ^fαὐτόν¹, Καὶ τίς δύναται
 27 σωθῆναι; ἐμβλέψας ^g-¹ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει, Παρὰ ἀν-
 θρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ τῷ Θεῷ· πάντα γὰρ δυνατά
 28 ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ. ^h-¹ ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ, Ἰδοῦ,
 29 ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ⁱἠκολουθήκαμέν¹ σοι. ^kἔφη¹ ὁ
 Ἰησοῦς ¹-¹, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστιν, ὃς ἀφήκεν οἰκίαν
 ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ^mἢ μητέρα ἢ πατέρα¹ ⁿ-¹ ἢ τέκνα ἢ
 30 ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ^oἕνεκεν¹ τοῦ εὐαγγελίου, ἐὰν μὴ
 λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας καὶ
 ἀδελφούς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς,
 μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶην αἰώνιον.
 31 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.
- 32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν
 προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἐθαμβοῦντο, ^pοἱ δὲ¹ ἀκο-

^γ σοι ^z add τοῖς ^a add ἄρας τὸν σταυρόν ^b om. τοὺς
 πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν M. ^c add τοῖς ^d add τῆς ^e εἰσελ-
 θεῖν S. ^f ἐαυτούς A.S.M. ^g add δὲ ^h add καὶ ⁱ ἠκολου-
 θήσαμέν ^k ἀποκριθεὶς δὲ ¹ add εἶπεν ^m ἢ πατέρα ἢ μητέρα
ⁿ add ἢ γυναῖκα ^o om. ἕνεκεν ^p καὶ

λουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα
 33 ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, ὅτι
 'Ιδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς 'Ιεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς γραμματεῦσι, καὶ
 κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς
 34 ἔθνεσι· καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ ἁ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ
 μαστιγώσουσιν αὐτόν¹, καὶ ἀποκτενοῦσιν ¹-¹. καὶ ² μετὰ τρεῖς
 ἡμέρας³ ἀναστήσεται.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ 'Ιάκωβος καὶ 'Ιωάννης οἱ υἱοὶ
 Ζεβεδαίου λέγοντες ⁴ αὐτῷ⁵, Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν
 36 αἰτήσωμέν ⁶ σε⁷, ποιήσῃς ἡμῖν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τί θέλετε
 37 ποιῆσαί με ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Δὸς ἡμῖν, ἵνα εἰς ἐκ
 δεξιῶν σου καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων ⁸-¹ καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ
 38 σου. ὁ δὲ 'Ιησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε.
 δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ⁹ ἢ¹ τὸ βάπτισμα ὃ
 39 ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Δυνάμεθα.
 ὁ δὲ 'Ιησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τὸ ¹⁰-¹ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε,
 40 καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ
 καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ¹¹ ἢ¹ ἐξ εὐωνύμων ¹²-¹ οὐκ ἔστιν ἐμὸν
 41 δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο
 42 ἀγανακτεῖν περὶ 'Ιακώβου καὶ 'Ιωάννου. ¹³ καὶ προσκαλεσά-
 μενος αὐτοὺς ὁ 'Ιησοῦς¹⁴ λέγει αὐτοῖς, Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες
 ἀρχεῖν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι
 43 αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτω δέ ¹⁵ ἐστιν¹⁶ ἐν
 ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται διά-
 44 κονος ὑμῶν· καὶ ὃς ἂν θέλῃ ¹⁷ ἐν ὑμῖν εἶναι¹⁸ πρῶτος, ἔσται
 45 πάντων δοῦλος· καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε δια-
 κονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
 λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

¹ μαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ ¹ add αὐτόν ² τῇ
 τρίτῃ ἡμέρᾳ ³ om. αὐτῷ ⁴ om. σε ⁵ add σου ⁶ καὶ
⁷ add μὲν ⁸ καὶ ⁹ add μου ¹⁰ ὁ δὲ 'Ιησοῦς προσκαλεσάμενος
 αὐτοὺς ¹¹ ἔσται ¹² ὑμῶν γενέσθαι

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ
 Ἱεριχώ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, ^f ὁ υἱὸς
 Τιμαίου Βαρτίμαιος, ^g τυφλὸς ^h προσαίτης, ἐκάθητο παρὰ
 47 τὴν ὁδόν ⁱ. καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ ^k Ναζαρηνός ἐστιν
 ἤρξατο κρᾶζειν καὶ λέγειν, Ὁ υἱὸς Δαβίδ, Ἰησοῦ, ἐλέησόν
 48 με. καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοί, ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῶ
 49 μᾶλλον ἔκραζεν, Τίε Δαβίδ, ἐλέησόν με. καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς
¹ εἶπε, Φωνήσατε αὐτόν. καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν λέγοντες
 50 αὐτῷ, Θάρσει· ἔγχειται, φωνεῖ σε. ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον
 51 αὐτοῦ ^m ἀναπηδήσας ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. καὶ ἀποκρι-
 θείς ⁿ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Τί θέλεις ποιήσω σοί; ὁ δὲ
 52 τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββονί, ἵνα ἀναβλέψω. ὁ δὲ Ἰησοῦς
 εἶπεν αὐτῷ, Ὑπάγε· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ εὐθέως
 ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει ^o αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

11 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰς Βηθφαγὴ καὶ
 Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν
 2 μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην
 τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν
 εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ^p οὐπω ἀνθρώπων
 3 ἐκάθισεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ,
 Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε, ^r Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει·
 4 καὶ εὐθέως αὐτὸν ^s ἀποστέλλει πάλιν ὧδε. ^t καὶ ἀπῆλθον,
 καὶ εὗρον ^u πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ
 5 ἀμφοδίου, καὶ λύουσιν αὐτόν. καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων
 6 ἔλεγον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπον
 7 αὐτοῖς καθὼς ^x εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. καὶ
^y φέρουσι τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ^z ἐπιβάλλουσιν
 8 αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' ^a αὐτόν. πολλοὶ

^f om. ὁ ^g add ὁ ^h om. προσαίτης ⁱ add προσαιτῶν
^k Ναζωραῖός ¹ εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι ^m ἀναστὰς ⁿ λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ^o τῷ Ἰησοῦ ^p om. οὐπω ^q κεκάθικε· λύσαντες
αὐτὸν ἀγάγετε ^r add ὅτι ^s ἀποστελεῖ ^t ἀπῆλθον δὲ ^u add
τὸν ^x ἐνετείλατο ^y ἤγαγον ^z ἐπέβαλον ^a αὐτῷ

δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ ^βστι-
 9 βάδας, κόψαντες^{||} ἐκ τῶν ^ο ἄγρων.^{||} ^α-^{||} καὶ οἱ προάγοντες
 καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον ^ο-^{||}, 'Ωσαννά· εὐλογημένος
 10 ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη
 βασιλεία ^ι-^{||} τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ· 'Ωσαννά ἐν τοῖς
 ὑψίστοις.

11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ^ς-^{||} εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περι-
 βλεψάμενος πάντα, ὁψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς
 Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον, ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπεί-
 13 νασε. καὶ ἰδὼν συκὴν ^η ἀπὸ μακρόθεν^{||} ἔχουσιν φύλλα ἦλθεν
 εἰ ἄρα εὐρήσει τι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὔρεν
 14 εἰ μὴ φύλλα· ^ι ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν^{||} σύκων. καὶ ἀποκριθεὶς
^κ-^{||} εἶπεν αὐτῇ, Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν
 φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν ^κ-^{||} εἰς τὸ
 ἱερόν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ ^ι τοὺς^{||} ἀγορά-
 ζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ
 τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψε·
 16, 17 καὶ οὐκ ἤφειεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. καὶ
 ἐδίδασκε, ^μ καὶ ἔλεγεν^{||} αὐτοῖς, Οὐ γέγραπται ὅτι Ὁ οἶκος
 μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς
 18 δὲ ^ν πεποιήκατε^{||} αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν. καὶ ἤκουσαν οἱ
^ο ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς^{||}, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπο-
 λέσουσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν· ^π πᾶς γὰρ^{||} ὁ ὄχλος ἐξε-
 πλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

19 Καὶ ^α ὅταν^{||} ὁψὲ ἐγένετο, ^ρ ἐξεπορεύετο^{||} ἔξω τῆς πόλεως.

20 Καὶ ^ς παραπορευόμενοι πρῶτ^{||} εἶδον τὴν συκὴν ἐξηραμ-

^β στοιβάδας ἔκοπτον ^ο δένδρων, ^α add καὶ ἐστρώννον εἰς τὴν
 ὁδόν. ^ο add λέγοντες ^ι add ἐν ὀνόματι Κυρίου ^ς add ὁ Ἰησοῦς,
 καὶ ^η μακρόθεν ^ι οὐ γὰρ ἦν καιρὸς ^κ add ὁ Ἰησοῦς ^ι om.
 τοὺς ^μ λέγων ^ν ἐποιήσατε ^ο γραμματεῖς καὶ οἱ ἄρχιερεῖς
^π ὅτι πᾶς ^α ὅτε ^ρ ἐξεπορεύοντο Μ. ^ς πρῶτ^{||} παραπορευόμενοι

21 μένην ἐκ ριζῶν· καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ,
 22 'Ραββί, ἴδε, ἡ συκῇ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. καὶ ἀποκρι-
 23 θεὶς Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς πίστετε Θεοῦ. ἀμὴν ^t-
 λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, Ὑψοθήτω, καὶ βλή-
 24 ῥηται εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ
 25 ἀλλὰ ^u πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ ^l γίνεται, ἔσται αὐτῷ ^v-^l. διὰ
 τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ^w προσεύχεσθε καὶ ^l αἰτεῖσθε,
 26 πιστεύετε ὅτι ^x ἐλάβετε ^l, καὶ ἔσται ὑμῖν. καὶ ὅταν στήκητε
 προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατὰ τινος, ἵνα καὶ ὁ
 πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα
 ὑμῶν. ^y-^l

27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ
 περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
 28 οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ ^z ἔλεγον ^l αὐτῷ, Ἐν
 ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ^a ἢ ^l τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην
 29 ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇς; ὁ δὲ Ἰησοῦς ^b-^l εἶπεν αὐτοῖς,
 Ὑπερωτήσω ὑμᾶς ^c-^l ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ
 30 ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. τὸ βάπτισμα ^d τῷ
 Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν; ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι.
 31 καὶ ^e διελογίζοντο ^l πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν,
 32 Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ^f ἀλλὰ ^l
 εἴπωμεν, Ἐξ ^g ἀνθρώπων, — ^l ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες
 33 γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ^h ὄντως ὅτι ^l προφήτης ἦν. καὶ ἀπο-
 κριθέντες ⁱ τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν ^l, Οὐκ οἶδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς
^j-^l λέγει αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
 ποιῶ.

12 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς ^k λαλεῖν ^l. Ἀμπελῶνα

^t add γὰρ ^u πιστεύσῃ ὅτι ὁ λέγει ^v add ὁ ἐὰν εἴπῃ ^w ἂν
 προσευχόμενοι ^x λαμβάνετε ^y add ver. 26 εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ
 ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
 A.S.M. ^z λέγουσιν ^a καὶ ^b add ἀποκριθεὶς ^c add
 κἀγὼ ^d om. τὸ ^e ἐλογίζοντο ^f ἀλλ' ἐὰν ^g ἀνθρώπων; M.
^h ὅτι ὄντως ⁱ λέγουσι τῷ Ἰησοῦ ^j add ἀποκριθεὶς ^k λέγειν

ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγμόν, καὶ ὥρυξεν
 ὑπολήνιον, καὶ ῥυτιδίησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωρ-
 2 γοῖς, καὶ ἀπεδήμησε. καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ
 καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ ¹ τῶν
 3 καρπῶν¹ τοῦ ἀμπελῶνος· ^m καὶ² λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν, καὶ
 4 ἀπέστειλαν κενόν. καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον
 5 δοῦλον· καὶ ἐκείνους ⁿ ἐκεφαλίωσαν³, καὶ ^o ἠτίμασαν⁴. καὶ ^p—⁵
 ἄλλον ἀπέστειλε· καὶ ἐκείνους ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους,
 6 τοὺς μὲν δέροντες, τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες. ἔτι ^q ἓνα εἶχεν,
 υἱὸν ἀγαπητόν·⁶ ἀπέστειλεν ^r—⁷ αὐτὸν ^s ἔσχατον πρὸς αὐ-
 7 τοὺς⁷ λέγων ὅτι· Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. ἐκεῖνοι δὲ οἱ
 γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς ὅτι Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος·
 δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.
 8 καὶ λαβόντες ^t ἀπέκτειναν αὐτόν⁸, καὶ ἐξέβαλον ^u αὐτόν⁹ ἔξω
 9 τοῦ ἀμπελῶνος. τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος;
 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμ-
 10 πελῶνα ἄλλοις. οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε, Λίθον
 ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
 11 γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστή ἐν
 12 ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; καὶ ἐξήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβή-
 θησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παρα-
 βολὴν εἶπε· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

13 Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινες τῶν Φαρισαίων καὶ
 14 τῶν Ἑρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ. ^x καὶ¹⁰ ἐλ-
 θόντες λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ
 οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀν-
 θρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις.
 ἔξεστι κῆνσον Καίσαρι δοῦναι; ἢ οὐ; δῶμεν; ἢ μὴ δῶμεν;

¹ τοῦ καρποῦ ^m οἱ δὲ ⁿ λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαιώσαν ^o ἀπέ-
 στείλαν ἡτιμωμένον ^p add πάλιν ^q οὖν ἓνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν
 αὐτοῦ ^r add καὶ ^s πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον ^t αὐτόν ἀπέκτειναν
^u om. αὐτόν ^x οἱ δὲ

15 ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς, **Τί** με πειρά-
 16 ζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω. οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ
 λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ
 17 εἶπον αὐτῷ, Καίσαρος. **ὧ** δὲ¹ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ² **Τὰ**
 Καίσαρος ἀπόδοτε³ Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. καὶ
³ ἐξεθαύμαζον⁴ ἐπ' αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν
 19 ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ^b ἐπηρώτων⁵ αὐτὸν λέγοντες, Διδά-
 σκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀπο-
 θάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα, καὶ ^c μὴ ἀφῇ τέκνον⁶, ἵνα λάβῃ
 ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα
 20 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἐπτα^d ⁷ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος
 21 ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ
 δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανε ^e μὴ καταλιπὼν⁸ σπέρμα·
 22 καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· καὶ ^f ⁹ οἱ ἐπτα^g ¹⁰ οὐκ ἀφῆκαν
 23 σπέρμα. ^h ἔσχατον¹¹ πάντων ⁱ καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν¹². ἐν τῇ
^k ¹³ ἀναστάσει ^l ¹⁴ τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἐπτα¹⁵
 24 ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. ^m ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς¹⁶, Οὐ διὰ τοῦτο
 πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
 25 Θεοῦ; ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε
 γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ⁿ ¹⁷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
 26 περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ
 βίβλῳ Μωσέως, ἐπὶ τῆς βάτου, ^o πῶς¹⁸ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς
 λέγων, Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ^p ¹⁹ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ^p ²⁰
 27 Θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστι ^p ²¹ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ^q ²² ζώντων·
^r ²³ πολὺ πλανᾶσθε.

28 Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συ-

^γ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ^z Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος ^a ἐθαύμασαν
^b ἐπηρώτησαν ^c τέκνα μὴ ἀφῇ ^d add οὖν A. ^e καὶ οὐδὲ
 αὐτὸς ἀφῆκε ^f add ἔλαβον αὐτήν ^g add καὶ ^h ἐσχάτη
ⁱ ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή ^k add οὖν ^l add ὅταν ἀναστῶσι ^m καὶ
 ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ⁿ add οἱ ^o ὡς ^p add ὁ
^q add Θεὸς ^r add ὑμεῖς οὖν

ζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν
 29 αὐτόν, Ποία ἐστὶν ⁸ ἐντολὴ πρώτη πάντων⁹; ^t ἀπεκρίθη ὁ
 'Ιησοῦς¹⁰ ὅτι Πρώτη ^u ἐστίν¹¹, "Ακουε, 'Ισραήλ· Κύριος ὁ Θεὸς
 30 ἡμῶν Κύριος εἰς ἐστί· καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου
 ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ
 ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου.
 31 ^x—¹² δευτέρα ^y—¹³ αὕτη, 'Αγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς
 32 σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστι. καὶ εἶπεν
 αὐτῷ ὁ γραμματεὺς, Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας,
 33 ὅτι εἰς ἐστι ^z—¹⁴, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ· καὶ τὸ
 ἀγαπᾶν αὐτόν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέ-
 σεως, ^a—¹⁵ καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον
 ὡς ἑαυτόν, ^b περισσότερόν¹⁶ ἐστι πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων
 34 καὶ τῶν θυσιῶν. καὶ ὁ 'Ιησοῦς, ἰδὼν αὐτόν ὅτι νουνεχῶς
 ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ
 Θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτόν ἐπερωτῆσαι.
 35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 'Ιησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ,
 Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς ἐστι Δαβίδ;
 36 αὐτὸς ^c—¹⁷ Δαβὶδ εἶπεν ἐν τῷ Πνεύματι τῷ Ἀγίῳ, Εἶπεν ὁ
 Κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς
 37 ἐχθρούς σου ^d ὑποπόδιον¹⁸ τῶν ποδῶν σου. αὐτὸς ^e—¹⁹ Δαβὶδ
 λέγει αὐτόν κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; καὶ ὁ πολὺς
 ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.
 38 Καὶ ^f ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγε²⁰, Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμ-
 ματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς
 39 ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς
 40 καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· οἱ κατεσθίοντες τὰς
 οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι
 λήψονται περισσότερον κρίμα.

⁸ πρώτη πασῶν ἐντολῇ ^t ὁ δὲ 'Ιησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ ^u πασῶν
 τῶν ἐντολῶν ^x add αὕτη πρώτη ἐντολή. καὶ ^y add ὁμοία ^z add
 Θεός ^a add καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, ^b πλείον ^c add γὰρ
^d ὑποκάτω M. ^e add οὖν ^f ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ

41 Καὶ καθίσας ^g-¹ κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς
ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον, καὶ πολλοὶ
42 πλούσιοι ἔβαλλον πολλά. καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ
43 ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὃ ἐστὶ κοδράντης. καὶ προσκαλεσάμενος
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ^hεἶπεν¹ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων ⁱἔβαλε¹ τῶν ^kβαλ-
44 λόντων¹ εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύ-
οντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς
πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

13 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει αὐτῷ εἰς τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ, Διδάσκαλε, ἴδε, ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ
2 οἰκοδομαί. καὶ ὁ Ἰησοῦς ¹-¹ εἶπεν αὐτῷ, Βλέπεις ταύτας τὰς
μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ ^m ὧδε¹ λίθος ἐπὶ ⁿλίθον¹,
ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ.

3 Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι
τοῦ ἱεροῦ ^oἐπηρώτα¹ αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος
4 καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται;
καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ^pταῦτα συντελεῖσθαι πάντα¹;
5 ὁ δὲ Ἰησοῦς ^q-¹ αὐτοῖς ἤρξατο λέγειν, Βλέπετε μή τις ὑμᾶς
6 πλανήσῃ. πολλοὶ ^r-¹ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέ-
7 γοντες ὅτι Ἐγὼ εἰμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. ὅταν δὲ
ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ
8 ^r-¹ γενέσθαι· ἀλλ' οὕτω τὸ τέλος. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος
ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· ^s-¹ ἔσονται σεισμοὶ
9 κατὰ τόπους· ^s-¹ ἔσονται λιμοὶ ^t-¹. ^uἀρχὴ¹ ὧδίνων ταῦτα.

Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς
συνέδρια, καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων
καὶ βασιλέων ^xσταθήσεσθε¹ ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον
10 αὐτοῖς· καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ

^g add ὁ Ἰησοῦς	^h λέγει	ⁱ βέβληκε	^k βαλόντων	¹ add
ἀποκριθεὶς	^m om. ὧδε	ⁿ λίθῳ	^o ἐπηρώτων	^p πάντα
ταῦτα συντελεῖσθαι	^q add ἀποκριθεὶς	^r add γὰρ	^s add	
καὶ	^t add καὶ ταραχαί	^u ἀρχαί	^x ἀχθήσεσθε A.	

- 11 εὐαγγέλιον. ^γ καὶ ὅταν ἄγωσιν^{||} ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προ-
 μεριμνᾶτε τί λαλήσητε ^{z-||}. ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ
 τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες,
 12 ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἄγιον. ^a καὶ παραδώσει^{||} ἀδελφὸς
 ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσον-
 13 ται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς· καὶ ἔσονται
 μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὃ δὲ ὑπομείνας εἰς
 τέλος, οὗτος σωθήσεται.
- 14 Ὅταν δὲ ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ^{b-||} ^c ἐστη-
 κότα^{||} ὅπου οὐ δεῖ (ὃ ἀναγινώσκων νοείτω), τότε οἱ ἐν τῇ
 15 Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· ὃ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ
 καταβάτω ^{d-||}, μηδὲ εἰσελθέτω ἅραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ·
 16 καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ^{e-||} μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἅραι
 17 τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἔχουσιν καὶ ταῖς
 18 θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· προσεύχεσθε δὲ ἵνα
 19 μὴ γένηται ^{f-||} χειμῶνος· ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκείναι
 θλίψεις, οἷα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἧς ἔκτισεν
 20 ὁ Θεὸς ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται καὶ εἰ μὴ Κύριος
 ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ
 21 τοὺς ἐκλεκτούς, οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας. καὶ
 τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστός, ἢ Ἰδοὺ, ἐκεῖ,
 22 μὴ πιστεύσητε· ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευ-
 δοπροφήται, καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀπο-
 23 πλανᾶν, εἰ δυνατόν, ^{g-||} τοὺς ἐκλεκτούς. ὑμεῖς δὲ βλέπετε·
 ἰδοὺ, προεῖρηκα ὑμῖν πάντα.
- 24 Ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην,
 ὃ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος
 25 αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες ^h ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες^{||},

^γ ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ^z add μηδὲ μελετᾶτε ^a παραδώσει δὲ
^b add τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ^c ἐστὸς ^d add εἰς τὴν
οἰκίαν ^e add ὦν ^f add ἡ φυγὴ ὑμῶν ^g add καὶ ^h τοῦ
οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες

26 καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται· καὶ τότε
 ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ
 27 δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέ-
 λους ⁱ⁻, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσά-
 ρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.

28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν αὐτῆς
 ᾗδη ὁ κλάδος ἀπαλὸς γένηται, καὶ ^k ἐκφύῃ ^l τὰ φύλλα, γινώ-
 29 σκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα
 30 ᾗδητε γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις· ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ ¹ ταῦτα
 31 πάντα ^l γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· οἱ δὲ
 32 λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης
^m ᾗ ⁿ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ⁿ⁻ ἐν οὐρανῷ,
 33 οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε ^o καὶ προσ-
 34 εὔχεσθε ^l. οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἐστίν. ὡς ἄν-
 θρωπος ἀπόδημος, ἀφείς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς
 δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ^{p-} ἐκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ
 35 τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ
 οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ^q ᾗ ^l ὀψέ, ᾗ
 36 μεσονυκτίου, ᾗ ἀλεκτοροφωνίας, ᾗ πρωΐ· μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης
 37 εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. ^r δὲ ^l δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω,
 γρηγορεῖτε.

14 Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ
 ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ
 2 κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν· ἔλεγον ^s γάρ ^l, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ,
 μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ.

3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ
 λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ᾗλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον
 μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· ^{t-} συντρίψασα τὸ ἀλά-

ⁱ add αὐτοῦ ^k ἐκφύῃ S. ^l πάντα ταῦτα ^m καὶ ⁿ add οἱ
^o om. καὶ προσεὔχεσθε M. ^p add καὶ ^q om. ᾗ ^r ἂ S.
^s δέ ^t add καὶ

4 βαστρον κατέχεεν αὐτοῦ ^{u-} τῆς κεφαλῆς. ἦσαν δέ τινες
 ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς, ^{v-} Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ
 5 μύρου γέγονεν; ἡδύνατο γὰρ τοῦτο ^x τὸ μύρον ^{||}πραθῆναι
 ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. καὶ
 6 ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. ὁ δὲ Ἰησοὺς εἶπεν, Ὑποφέρετε αὐτήν· τί
 αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον εἰργάσατο ^y ἐν ἐμοί ^{||}.
 7 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν
 θέλητε, δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
 8 ὁ ^z ἔσχεν ^{||}, ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν
 9 ἐνταφιασμόν· ἀμὴν ^a δὲ ^{||} λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ
 εὐαγγέλιον ^{b-} εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη
 λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

10 Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ^c ὁ ^{||} εἷς τῶν δώδεκα, ἀπηλθὲ
 11 πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῶ αὐτὸν αὐτοῖς. οἱ δὲ ἀκού-
 σαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι.
 καὶ ἐζήτει πῶς εὐκαίρως αὐτὸν παραδῶ.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἁζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθουον,
 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες
 13 ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν
 μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ
 ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκο-
 14 λουθήσατε αὐτῷ, καὶ ὅπου ἂν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδε-
 σπότῃ ὅτι Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ποῦ ἐστι τὸ καταλύμα ^d μου ^{||},
 15 ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; καὶ αὐτὸς
 ὑμῖν δείξει ἀνώγειον μέγα ἐστρωμένον ἑτοιμον· ^e καὶ ^{||} ἐκεῖ
 16 ἐτοιμάσατε ἡμῖν. καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ ^{f-}, καὶ ἦλθον εἰς
 τὴν πόλιν, καὶ εὑρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ
 πάσχα.

17, 18 Καὶ ὁψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. καὶ

^u add κατὰ ^v add καὶ λέγοντες, ^x om. τὸ μύρον ^y εἰς
 ἐμέ ^z εἶχεν αὕτη ^a om. δὲ ^b add τοῦτο ^c om. ὁ
^d om. μου ^e om. καὶ ^f add αὐτοῦ

ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ'
19 ἐμοῦ. ^{g-} ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς καθ' εἷς,
20 Μή τι ἐγώ; ^{h-} ὁ δὲ ⁱ⁻ εἶπεν αὐτοῖς, Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα,
21 ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον. ^j ὅτι ὁ μὲν υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ
τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται
καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος.
22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ^{k-} ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασε,
καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε, Λάβετε· ^{l-} τοῦτό ἐστι τὸ
23 σῶμά μου. καὶ λαβὼν ^{m-} ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν
24 αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό
ἐστι τὸ αἷμά μου ⁿ⁻ τῆς ^{o-} διαθήκης τὸ ^p ὑπὲρ πολλῶν
25 ἐκχυνόμενον. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ
γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ
πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.
27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πάντες σκανδαλισθήσεσθε
^{q-} ὅτι γέγραπται, Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπι-
28 σθήσεται τὰ πρόβατα. ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω
29 ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, ^r Εἰ καὶ
30 πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. καὶ λέγει αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ^s σὺ ^t σήμερον ταύτῃ τῇ
31 νυκτί, πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίς ἀπαρνήσῃ με. ὁ
δὲ ^u ἐκπερισσῶς ἐλάλει, Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ
μή σε ἀπαρνήσομαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.
32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανῆ· καὶ
λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Καθίσατε ὧδε, ἕως προσεύξωμαι.

^g add οἱ δὲ ^h add καὶ ἄλλος, Μή τι ἐγώ; ⁱ add ἀποκριθεὶς
^j om. ὅτι ^k add ὁ Ἰησοῦς ^l add φάγετε· ^m add τὸ ⁿ add τὸ
^o add καινῆς A.S.M. ^p περὶ ^q add ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ
^r Καὶ εἰ ^s om. σὺ ^t ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ ^u ἐκ περισσοῦ
ἐλεγε μᾶλλον

33 καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην
 34 μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. καὶ
 λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου·
 35 μέινετε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. καὶ προελθὼν μικρὸν ^ν ἐπιπτεν^{||}
 ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο, ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ
 36 ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, καὶ ἔλεγεν, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ, πάντα δυνατά
 σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ
 37 θέλω, ἀλλὰ τί σύ. καὶ ἔρχεται καὶ εὕρισκει αὐτοὺς καθεύ-
 δοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας
 38 μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; ^κ γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα^{||}
 μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ
 39 σὰρξ ἀσθενής. καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν
 40 λόγον εἰπών. καὶ ^ν πάλιν ἐλθὼν^{||} εὔρεν αὐτοὺς ^κ καθεύ-
 δοντας, ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ^α καταβαρυνόμενοι^{||}.
 41 καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί αὐτῷ ἀποκριθῶσι. καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον,
 καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε·
 ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ, παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 42 που εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ,
 ὁ παραδιδούς με ἤγγικε.
 43 Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται Ἰούδας, εἰς
^{β-||} τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος ^{ε-||} μετὰ μαχαιρῶν
 καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν
 44 πρεσβυτέρων. δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύσσημον αὐ-
 τοῖς λέγων, Ὁν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν,
 45 καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς. καὶ ἐλθὼν, εὐθέως προσελθὼν
 46 αὐτῷ λέγει, Ῥαββί, ^{α-||} καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· οἱ δὲ ἐπέ-
 βαλον ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.
 47 εἰς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν
 ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ

^ν ἔπescen
^κ add πάλιν
^α ῥαββί,

^κ γρηγορεῖτε, καὶ προσεύχεσθε ἵνα M.

^α βεβαρηνένοι

^β add ὧν

^ν ὑποστρέψας
^ε add πολλὸς

^α add

48 ὅτιον. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὡς ἐπὶ λη-
στήν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με;
49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ
50 ἐκρατήσατε με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. καὶ ἀφέν-
τες αὐτὸν πάντες ἔφυγον.

51 Καὶ ὁ νεανίσκος τις συνηκολούθει^ε αὐτῷ περιβεβλημένος
52 σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτόν^{ε-1.} ὁ δὲ κατα-
λιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγε^{ε-1.}

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ συνέρ-
χονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ
54 γραμματεῖς. καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ
ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συγκαθήμενος
55 μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαίνόμενος πρὸς τὸ φῶς. οἱ δὲ
ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρ-
56 τυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· καὶ οὐχ εὑρισκόν· πολλοὶ
γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ
57 ἦσαν. καὶ τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ
58 λέγοντες ὅτι Ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἐγὼ
καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν
59 ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. καὶ οὐδὲ οὕτως
60 ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ
μέσον ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν λέγων, Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν;
61 τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ ἡ οὐκ ἀπε-
κρίνατο οὐδέν^{1.} πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν, καὶ
62 λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγὼ εἰμὶ· καὶ ὅψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν
63 νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χι-
64 τῶνας αὐτοῦ λέγει, Τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; ἠκού-
σατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες

^ε εἰς τις νεανίσκος ἠκολούθει^ε add οἱ νεανίσκοι^ε add ἀπ' αὐτῶν¹ οὐδὲν ἀπεκρίνατο

65 κατέκριναν αὐτὸν εἶναι ἔνοχον θανάτου. καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτόν, καὶ λέγειν αὐτῷ, Προφήτευσον· καὶ οἱ ὑπηρεῖται ραπίσμασιν αὐτὸν ^ι ἔλαβον^{||}.

66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ^κ κάτω ἐν τῇ αὐλῇ^{||} ἔρχεται μία
67 τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερ-
μαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει, Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζα-
68 ρηνοῦ ^ι ἦσθα, τοῦ Ἰησοῦ^{||}. ὁ δὲ ἡρνήσατο λέγων, ^μ Οὐτε^{||}
οἶδα ^ν οὔτε^{||} ἐπίσταμαι ^ο σὺ τί^{||} λέγεις. καὶ ἐξηλθεν ἔξω εἰς
69 τὸ προαύλιον· ^ρ καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε.^{||} καὶ ἡ παιδίσκη
ἰδοῦσα αὐτὸν ^α ἤρξατο πάλιν^{||} λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν ὅτι
70 Οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. ὁ δὲ πάλιν ἡρνεῖτο. καὶ μετὰ μι-
κρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς ἐξ
71 αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ ^{ρ-||}. ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθε-
ματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν
72 λέγετε. καὶ ^ς εὐθὺς^{||} ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε. καὶ
ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος ^τ τὸ ῥῆμα, ὥς^{||} εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δίς, ^υ τρίς με ἀπαρνήσῃ^{||}· καὶ
ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

15 Καὶ εὐθέως ^{ς-||} πρωὶ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς
μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέ-
δριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν τῷ
² Πιλάτῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ^γ αὐτῷ λέγει^{||}, Σὺ λέγεις.
^{3, 4} καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. ^{ς-||} ὁ δὲ Πι-
λάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων, Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν;
⁵ Ἴδε, πόσα σου ^α κατηγοροῦσιν^{||}. ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν
ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον.

^ι ἔβαλλον ^κ ἐν τῇ αὐλῇ κάτω ¹ Ἰησοῦ ἦσθα ^μ Οὐκ
^ν οὐδὲ ^ο τί σὺ ^ρ om. καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε. M. ^α πάλιν
ἤρξατο ^ρ add καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει ^ς om. εὐθὺς ^τ τοῦ
ῥήματος οὗ ^υ ἀπαρνήσῃ με τρίς ^ς add ἐπὶ τὸ ^γ εἶπεν αὐτῷ
^ς add αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. A. ^α καταμαρτυροῦσιν

6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυνεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον, ^β ὃν παρη-
 7 τοῦντο^β. ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν ^γ συστασια-
 στῶν^γ δεδεμένος, οἷτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν.
 8 καὶ ^δ ἀναβᾶς^δ ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ^ε ἐποίει^ε
 9 αὐτοῖς. ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων, Θέλετε ἀπο-
 10 λύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι
 11 διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. οἱ δὲ ἀρ-
 χιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν
 12 ἀπολύσῃ αὐτοῖς. ὁ δὲ Πιλάτος ^ε πάλιν ἀποκριθεὶς^ε εἶπεν
 αὐτοῖς, Τί οὖν ^ς ποιήσω^ς ὃν λέγετε ^η τὸν^η βασιλέα τῶν
 13, 14 Ἰουδαίων; οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. ὁ
 δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ
 15 ^ι περισσῶς^ι ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ Πιλάτος, βου-
 λόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν
 Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν, φραγελλώσας, ἵνα
 σταυρωθῇ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὃ
 17 ἐστὶ πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν. καὶ
 ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες
 18 ἀκάνθινον στέφανον· καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν, Χαῖρε,
 19 βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν
 καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυνον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσ-
 20 ἐκύνουν αὐτῷ. καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν
 πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια ^κ αὐτοῦ^κ. καὶ ἐξά-
 γουσιν αὐτόν, ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

21 Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον,
 ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ρούφου,
 22 ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ
 23 τόπον, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον Κρανίου τόπος. καὶ ἐδίδουν

^β ὃν περ ἡτοῦντο ^γ συστασιαστῶν ^δ ἀναβοήσας ^ε add
 αἰ ^ε ἀποκριθεὶς πάλιν ^ς add θέλετε ^η om. τὸν ^ι περισ-
 σοτέρως ^κ τὰ ἴδια

24 αὐτῷ ¹⁻ ἔσμυρνισμένον οἶνον· ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε. καὶ ^m σταυ-
 ροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερίζονται ¹ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες
 25 κλῆρον ἐπ' αὐτά, τίς τί ἄρῃ. ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἑσταύ-
 26 ρωσαν αὐτόν. καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγε-
 27 γραμμένη, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. καὶ σὺν αὐτῷ σταυ-
 ροῦσι δύο ληστὰς, ἓνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἓνα ἐξ εὐωνύμων
 29 αὐτοῦ. ⁿ⁻ καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κι-
 νῶντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες, Οὐά, ὁ καταλύων
 30 τὸν ναόν, καὶ ^o οἰκοδομῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις ¹, σῶσον σεαυτὸν
 31 ^p καταβάς ¹ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως ^{a-} καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
 ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον,
 32 Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται ^r σῶσαι ¹. ὁ Χριστὸς ὁ
 βασιλεὺς τοῦ ^s Ἰσραὴλ ¹ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα
 ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ
 ὠνείδιζον αὐτόν.

33 ^t Καὶ γενομένης ¹ ὥρας ἑκτῆς σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν
 34 γῆν ἕως ὥρας ἑννάτης. καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἑννάτῃ ἐβόησεν ὁ
 Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ ^{u-}, Ἐλωί, Ἐλωί, ^v λαμὰ ¹ σαβαχ-
 θανί; ὃ ἐστι μεθερμηνευόμενον Ὁ Θεός μου, ὁ Θεός μου,
 35 εἰς τί με ἐγκατέλιπες; καὶ τινὲς τῶν παρεστηκότων ἀκού-
 36 σαντες ἔλεγον, Ἰδοὺ, Ἡλίαν φωνεῖ. δραμὼν δέ ^w τις ¹, ^{x-}
 γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθεὶς ^{y-} ¹ καλάμφ, ἐπότιζεν αὐτὸν
 λέγων, Ἀφετε, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν.

37, 38 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείλς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. καὶ τὸ
 καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως
 39 κάτω. ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ,
 ὅτι ^z οὕτως ¹ ἐξέπνευσεν, εἶπεν, Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος
 40 υἱὸς ἦν Θεοῦ. ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦ-

¹ add πιεῖν^m σταυρώσαντες αὐτὸν διεμέριζονⁿ add ver. 28

καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφή ἡ λέγουσα, Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. A.S.M.

^o ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν ^p καὶ κατάβα ^a add δὲ ^r σῶσαι; M.^s Ἰσραὴλ S. ^t Γενομένης δὲ ^u add λέγων ^v λαμμὰ S.^w εἰς ^x add καὶ ^y add τε ^z οὕτω κράξας A.S.M.

σαι, ἐν αἷς ^{a-} καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ
 41 Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσὴ μήτηρ, καὶ Σαλώμη, αἱ ^{b-}
 ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ,
 καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβαῖσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.
 42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὃ ἐστι
 43 προσάββατον, ^c ἐλθὼν Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων
 βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν
 τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ ᾔτήσατο τὸ
 44 σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε
 καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ
 45 ^d πάλαι ἄπέθανε· καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο
 46 τὸ ^e πτώμα τῷ Ἰωσήφ. καὶ ἀγοράσας σινδόνα, ^{f-} καθελὼν
 αὐτὸν ἐνείλησε τῇ σινδόνι, καὶ ^g ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ,
 ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ
 47 τὴν θύραν τοῦ μνημείου. ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ
 Μαρία ^h ἡ Ἰωσὴ ἐθεώρουν ποῦ ⁱ τίθεται.

16 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ
 καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα,
 2 ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. καὶ λίαν πρωτὶ ^k τῇ μιᾷ τῶν
 σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.
 3 καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς, Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ
 4 τῆς θύρας τοῦ μνημείου; καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι
 5 ¹ ἀνακεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. καὶ εἰσελ-
 θοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς
 δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν.
 6 ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοὺν ζητεῖτε τὸν
 Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε,
 7 ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς
 μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι Προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν

^a add ἦν^b add καὶ^c ἦλθεν^d ἦδη M.^e σῶμα^f add καὶ^g κατέθηκεν^h om. ἡⁱ τίθεται^k τῆς μιᾶς¹ ἀποκεκύλισται

8 Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. καὶ ἐξελθοῦσαι ^{m-} ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου, εἶχε ⁿ γὰρ ^l αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον, ἐφοβοῦντο γάρ.

9 ° Ἀναστὰς δὲ πρῶτὴ πρώτη σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ
10 τῇ Μαγδαληνῇ, ^p παρ' ^l ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι
11 καὶ κλαίουσι. ἀκκεῖνοι ἀκούσαντες, ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν.

12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη
13 ἐν ἐτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. ἀκκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

14 ° Ὑστερον ^a δὲ ^l ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς
15 θεασασμένοις αὐτὸν ἐγηνερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ
16 εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς
17 σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσι ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαι-
18 μόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι ^r καιναῖς^l. ὅφεις ἄρουσι, κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς ^s βλάβῃ^l. ἐπὶ ἄρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἔξουσιν.

19 'Ο μὲν οὖν Κύριος ^t Ἰησοῦς^l, μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.
20 ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιούντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. ἀμήν.^l

^m add ταχὺ ⁿ δὲ ° om. vv. 9-20 M. ^p ἀφ' ^a om. δὲ
^r om. καιναῖς M. ^s βλάβει ^t om. Ἰησοῦς

ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

1 Ἐπειδὴ περ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν
2 περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, καθὼς
παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενό-
3 μενοι τοῦ λόγου, ἔδοξε καμοί, παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν
4 ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, ἵνα ἐπι-
γνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου ^{α-} βασιλέως τῆς
'Ιουδαίας ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά·
καὶ ^β γυνὴ αὐτῷ ^{||} ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα
6 αὐτῆς Ἑλισάβετ. ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ^ο ἐναντίον ^{||} τοῦ
Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιομασι
7 τοῦ Κυρίου ἀμεμπτοι. καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ
'Ελισάβετ ἦν στείρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς
ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

8 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφη-
9 μερίας αὐτοῦ ἐναντι τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας,
ἐλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου.
10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ
11 τοῦ θυμιάματος. ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου ἐστὼς ἐκ
12 δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. καὶ ἐταράχθη
13 Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. εἶπε δὲ πρὸς

^α add τοῦ

^β ἡ γυνὴ αὐτοῦ

^ο ἐνώπιον

- αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ
 δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἑλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ
 14 καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ
 ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ ^αγενέσει^β αὐτοῦ χαρήσονται.
 15 ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα
 οὐ μὴ πίῃ, καὶ Πνεύματος Ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας
 16 μητρὸς αὐτοῦ. καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ
 17 Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν. καὶ αὐτὸς ^οπροσελεύσεται^β ἐνώπιον
 αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας
 πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοι-
 18 μάσαι Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. καὶ εἶπε Ζαχαρίας
 πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι
 πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις
 19 αὐτῆς. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἐγὼ εἰμι
 Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην
 20 λαλῆσαι πρὸς σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. καὶ ἰδού,
 ἔση σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένη-
 ται ταῦτα· ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες
 21 πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. καὶ ἦν ὁ λαὸς προσ-
 δοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν
 22 ἐν τῷ ναῷ. ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ
 ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν
 23 διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κωφός. καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλή-
 σθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν
 οἶκον αὐτοῦ.
 24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἑλισάβετ ἡ γυνή
 αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα ὅτι
 25 Οὕτω μοι πεποιήκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπείδεν ἀφελεῖν
 τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.
 26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ

^α γεννήσει^ο προσελεύσεται M.

^f ἀπὸ¹ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἣ ὄνομα Ναζαρέτ,
 27 πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρί, ^g ὃ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ
 28 οἴκου Δαβίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ· καὶ εἰς-
 ελθὼν ^g-¹ πρὸς αὐτὴν εἶπε, Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος
 29 μετὰ σοῦ. ^h-¹ ἡ δὲ ⁱ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη¹, καὶ διελογί-
 30 ζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος
 αὐτῇ, Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ.
 31 καὶ ἰδοῦ, συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ
 32 ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου
 κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον
 33 Δαβίδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον
 Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται
 34 τέλος. εἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον, Πῶς ἔσται τοῦτο,
 35 ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν
 αὐτῇ, Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψί-
 στοῦ ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ^k-¹ ἅγιον κλη-
 36 θήσεται Υἱὸς Θεοῦ. καὶ ἰδοῦ, Ἑλισάβετ ἡ ¹ συγγενὴς¹ σου
 καὶ αὕτη ^m συνείληφεν¹ υἱὸν ἐν γήρα αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν
 37 ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα· ὅτι οὐκ ἀδυνατήσκει
 38 παρὰ ⁿ τοῦ Θεοῦ¹ πᾶν ῥῆμα. εἶπε δὲ Μαριάμ, Ἰδοῦ, ἡ δούλη
 Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπήλθεν ἀπ’
 αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη
 40 εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα, καὶ εἰσῆλθεν
 41 εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἡσπάσατο τὴν Ἑλισάβετ. καὶ
 ἐγένετο ὥς ἤκουσεν ἡ Ἑλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας,
 ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη
 42 Πνεύματος Ἁγίου ἡ Ἑλισάβετ, καὶ ἀνεφώνησε ^o κραυγῇ¹
 μεγάλη, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, καὶ εὐλογη-

^f ὑπὸ ^g add ὁ ἄγγελος ^h add εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. A.S.M.
ⁱ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ ^k add ἐκ σοῦ A.M. ¹ συγ-
γενής ^m συνειληφύα ⁿ τῷ Θεῷ ^o φωνῇ

43 μένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα
 44 ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρὸς με; ἰδοὺ γάρ, ὡς ἐγένετο
 ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὠτά μου, ἐσκίρτησεν
 45 ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. καὶ μακαρία ἡ
 ἡ πιστεύσασα, ὅτι^ρ ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ
 46 παρὰ Κυρίου. καὶ εἶπε Μαριάμ, Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν
 47 Κύριον, καὶ ἡγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτηρί
 48 μου· ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ.
 49 ἰδοὺ γάρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί. ὅτι
 ἐποίησέ μοι ἡ μεγάλη^ρ ὁ δυνατός· καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
 50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς^τ καὶ γενεὰς^ρ τοῖς φοβουμένοις
 51 αὐτόν. ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν
 52 ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν. καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ
 53 θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς· πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν,
 54 καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς. ἀντελάβετο Ἰσραὴλ
 55 παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους (καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς
 πατέρας ἡμῶν) τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν
 αἰῶνα.
 56 Ἔμεινε δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ^ρ ὥς^ρ μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν
 εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
 57 Τῇ δὲ Ἑλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ
 58 ἐγέννησεν υἱόν· καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς
 αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ
 59 συνέχαιρον αὐτῇ. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ, ἦλθον
 περιτεμεῖν τὸ παιδίον· καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ
 60 πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ
 61 εἶπεν, Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. καὶ εἶπον πρὸς
 αὐτήν ὅτι Οὐδεὶς ἐστίν^τ ἐκ τῆς συγγενείας^ρ σου, ὃς καλεῖται
 62 τῷ ὀνόματι τούτῳ. ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν
 63 θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψε λέ-

^ρ πιστεύσασα ὅτι Μ.
 συγγενείᾳ

^ρ μεγαλεία

^τ γενεῶν

^ρ ὥσεί

^τ ἐν τῇ

γων, Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες.
 64 ἀνεψύχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ,
 65 καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν. καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος
 τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας
 66 διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ ἔθεντο πάντες οἱ
 ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν λέγοντες, Τί ἄρα τὸ παιδίον
 τοῦτο ἔσται; καὶ ὡς γὰρ^u χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.
 67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου,
 68 καὶ προεφῆτευσεν λέγων, Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσ-
 ραήλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ,
 69 καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ παιδὸς
 70 αὐτοῦ (καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων^x ἀπ' αἰῶνος
 71 προφητῶν αὐτοῦ), σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς
 72 πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς· ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέ-
 73 ρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, ὅρκον ὃν
 ὥμοσεν πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν
 74 ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας λατρεύειν
 75 αὐτῷ ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς
 76 ἡμέρας^y ἡμῶν. καὶ σὺ^z δέ^z, παιδίον, προφήτης ὑψίστου
 κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου, ἐτοιμάσαι
 77 ὁδοὺς αὐτοῦ, τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν
 78 ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν, διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν
 79 οἷς^a ἐπισκέψεται^a ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους, ἐπιφάναι τοῖς ἐν
 σκοτίᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῆναι τοὺς
 πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.
 80 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν
 ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδειξέως αὐτοῦ πρὸς τὸν
 Ἰσραήλ.

2 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ
 Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.

^u om. γὰρ ^x add τῶν ^y add τῆς ζωῆς ^z om. δέ ^a ἐπε-
 σκέψατο A.S.M.

2 αὕτη ^{b-} ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας
 3 Κυρηνίου. καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος
 4 εἰς τὴν ^c ἐαυτοῦ πόλιν. ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλι-
 λαίας ἐκ πόλεως Ναζαρέτ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαβίδ,
 ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πα-
 5 τριᾶς Δαβίδ, ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ
 6 αὐτῷ ^{d-}, οὔσῃ ἐγκύῳ. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ,
 7 ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν. καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν
 αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτόν, καὶ ἀνέ-
 κλινεν αὐτὸν ἐν ^{e-} φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ
 καταλύματι.

8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ
 φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποιμήνην αὐτῶν.
 9 καὶ ^{f-} ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου
 10 περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. καὶ
 εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γάρ, εὐαγγελί-
 11 ζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ. ὅτι
 ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν
 12 πόλει Δαβίδ. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὕρησετε βρέφος
 13 ἐσπαργανωμένον ^g καὶ ^{h-} κείμενον ἐν φάτνῃ. καὶ ἐξαίφνης
 ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανοῦ, αἰνούντων
 14 τὸν Θεόν, καὶ λεγόντων, Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς
 εἰρήνῃ ἐν ἀνθρώποις ⁱ εὐδοκίας.

15 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ
 ἄγγελοι, ^{j-} οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν δὴ
 ἕως Βηθλεέμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ρῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, ὃ ὁ
 16 Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον
 τὴν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ
 17 φάτνῃ. ἰδόντες δὲ ^k ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ρήματος τοῦ λαλη-

^b add ἡ ^c ἰδίαν ^d add γυναικί ^e add τῇ ^f add ἰδού,
^g om. καὶ ^h add τῇ ⁱ εὐδοκία A.S.M. ^j add καὶ οἱ ἄνθρωποι
^k διεγνώρισαν

18 θέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. καὶ πάντες οἱ ἀκού-
σαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων
19 πρὸς αὐτούς. ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα
20 ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ ¹ ἐπέστρεψαν¹
οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς
ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν ^m αὐτόν¹,
καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγ-
γέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ ⁿ αὐτῶν¹
κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα,
23 παραστήσαι τῷ Κυρίῳ (καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου
ὅτι Πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθή-
24 σεται), καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ
25 Κυρίου, Ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσούς περιστερῶν. καὶ
ἰδοῦ, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ
ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παρά-
26 κλησιν τοῦ Ἰσραὴλ· καὶ Πνεῦμα ^o ἦν Ἅγιον¹ ἐπ' αὐτόν. καὶ
ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μὴ
27 ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. καὶ ἦλθεν ἐν
τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς
τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον
28 τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας
29 αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεόν, καὶ εἶπε, Νῦν ἀπολύεις τὸν
30 δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥημά σου, ἐν εἰρήνῃ· ὅτι
31 εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἠτοίμασας κατὰ
32 πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν,
33 καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ. καὶ ἦν ^p ὁ πατὴρ αὐτοῦ¹ καὶ ἡ
μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ·
34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεών, καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν

¹ ἐπέστρεψαν^m τὸ παιδίονⁿ αὐτῆς Α.^o Ἅγιον ἦν^p Ἰωσήφ

μητέρα αὐτοῦ, Ἰδοῦ, οὗτος κεῖται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν
 35 πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον· καὶ
 σου δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία· ὅπως ἂν
 36 ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. καὶ ἦν
 Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ (αὕτη
 προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς
 37 ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, καὶ ^α αὐτὴ ^β χήρα ^γ ἕως ^δ ἐτῶν
 ὀγδοηκοντατεσσάρων), ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νη-
 38 στεῖλαις καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. καὶ ^ε αὐτῇ
 τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ ^ς Θεῷ, καὶ ἐλάλει
 περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ^ζ· Ἱερου-
 39 σαλήμ. καὶ ὥς ἐτέλεσαν ^η πάντα ^θ τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυ-
 ρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν
 Ναζαρέτ.

40 Τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο ^ι πληρούμενον
 σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.
 41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ
 42 τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ^κ ἀνα-
 43 βαινόντων ^λ αὐτῶν ^μ κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειω-
 σάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν
 Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ^ν ἔγνωσαν οἱ γονεῖς ^ξ
 44 αὐτοῦ· νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι ἦλθον ἡμέ-
 ρας ὁδόν, καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ ^ο·
 45 τοῖς γνωστοῖς· καὶ μὴ εὐρόντες ^π ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερου-
 46 σαλήμ, ^ρ ἀναζητοῦντες ^ς αὐτόν. καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας
 τρεῖς, εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν
 διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς·
 47 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ
 48 ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν·

^α αὕτη ^γ ὥς ^β add αὕτη ^ς Κυρίῳ ^ι add ἐν ^κ ἅπαντα
^ι add πνεύματι ^λ ἀναβάντων ^α add εἰς Ἱεροσόλυμα ^β ἔγνω
Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ ^ο add ἐν ^δ add αὐτόν ^ρ ζητοῦντες

καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε, Τέκνον, τί ἐποίησας
 ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ, ὁ πατήρ σου καὶ γὰρ ὁδυνώμενοι ἐζητοῦμέν
 49 σε. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε
 50 ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; καὶ αὐτοὶ οὐ συνή-
 51 καν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν,
 καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς· καὶ ἡ
 μήτηρ αὐτοῦ διετῆρει πάντα τὰ ῥήματα ^{f-l} ἐν τῇ καρδίᾳ
 αὐτῆς.

52 Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφία καὶ ἡλικία, καὶ χάριτι παρὰ
 Θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

3 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καί-
 σαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ
 τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ
 ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνί-
 τιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος,
 2 ^g ἐπὶ ἀρχιερέως^l Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ
 3 Ἰωάννην τὸν τοῦ Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἦλθεν εἰς
 πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα
 4 μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν ὥς γέγραπται ἐν βίβλῳ
 λόγων Ἑσαίου τοῦ προφήτου ^{h-l}, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ
 ἐρήμῳ, Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς
 5 τρίβους αὐτοῦ· πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος
 καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς ⁱ εὐ-
 6 θείας^l, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας· καὶ ὄψεται πᾶσα
 σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.

7 Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ'
 αὐτοῦ, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ
 8 τῆς μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς
 μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχο-
 μεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ

^f add ταῦτα^g ἐπ' ἀρχιερέων^h add λέγοντοςⁱ εὐθείαν

- 9 τῶν λίθων τούτων ἐγείραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
- 10 καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες, Τί οὖν ^kποιήσωμεν^l;
- 11 ἀποκριθεὶς δὲ ¹ἔλεγεν^l αὐτοῖς, Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότην τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω.
- 12 ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν,
- 13 Διδάσκαλε, τί ^mποιήσωμεν^l; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μηδὲν
- 14 πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες, ⁿΤί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς^l; καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μηδένα διασείσητε, μηδὲ συκοφαντήσητε· καὶ ἀρκείσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.
- 15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη
- 16 ὁ Χριστός, ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἅπασι λέγων, Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς, ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς
- 17 ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πυρί· οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ^oδιακαθαῖραι^l τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ ^pσυναγαγεῖν^l τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ· τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
- 18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν
- 19 λαόν. ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς ^q—^l τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ
- 20 περὶ πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, ^r—^l κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν ^s—^l φυλακῇ.
- 21 Ἐγένετο δέ, ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεωχθῆναι τὸν οὐ-

^k ποιήσωμεν ^l λέγει ^m ποιήσωμεν ⁿ Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσωμεν
^o καὶ διακαθαριεῖ ^p συνάξει ^q add Φιλίππου ^r add καὶ
^s add τῇ

22 ρανόν, καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον σωματικῶς εἶδει
 ὥς^ι περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι
 ὡς^ι, Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ ἡὐδόκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς^κ ἀρχόμενος ὥσεὶ ἐτῶν τριάκοντα^ι,
 24 ὡς^ι υἱὸς (ὥς ἐνομίζετο)^ι Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλίου, τοῦ Ματθαίου, τοῦ
 25 Λευῖ, τοῦ Μελχί, τοῦ^κ Ἰανναί^ι, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ματταθίου,
 26 τοῦ Ἀμώς, τοῦ Ναούμ, τοῦ Ἑσλίου, τοῦ Ναγγαίου, τοῦ Μαάθ,
 τοῦ Ματταθίου, τοῦ^α Σεμεείν^ι, τοῦ^β Ἰωσήφ^ι, τοῦ^γ Ἰωδά^ι,
 27 τοῦ^δ Ἰωανάν^ι, τοῦ Ῥησά, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ,
 28 τοῦ Νηρί, τοῦ Μελχί, τοῦ Ἀδδίου, τοῦ Κωσάμ, τοῦ^ε Ἐλμα-
 29 δάμ^ι, τοῦ Ἡρ, τοῦ^ι Ἰησοῦ^ι, τοῦ Ἐλιέξερ, τοῦ Ἰωρείμ, τοῦ
 30 Ματθαίου, τοῦ Λευῖ, τοῦ Συμεών, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ
 31 Ἰωνάμ^ι, τοῦ Ἐλιακείου, τοῦ Μελεά, τοῦ^ι Μεννά^ι, τοῦ
 32 Ματταθαίου, τοῦ Ναθάν, τοῦ Δαβίδ, τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Ὡβήδ,
 33 τοῦ Βοόζ, τοῦ^ι Σαλμών^ι, τοῦ Ναασσών, τοῦ^κ Ἀμιναδάβ^ι,
 34 τοῦ^ι Ἀρνείου^ι, τοῦ Ἑσρών, τοῦ Φαρές, τοῦ Ἰούδα, τοῦ
 Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχώρ,
 35 τοῦ Σαρούχ, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φαλέκ, τοῦ Ἐβέρ, τοῦ Σαλά,
 36 τοῦ Καϊνάν, τοῦ Ἀρφαξάδ, τοῦ Σήμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ,
 37 τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνώχ, τοῦ Ἰαρέδ, τοῦ Μαλελεήλ, τοῦ
 38 Καϊνάν, τοῦ Ἐνῶς, τοῦ Σήθ, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.

4 Ἰησοῦς δὲ Πνεύματος Ἁγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ
 2 Ἰορδάνου, καὶ ἦγετο ἐν τῷ Πνεύματι^ι ἐν τῇ ἐρήμῳ^ι ἡμέρας
 τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφα-
 γεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεῖσων αὐ-
 3 τῶν^ι ἐπείνασε. ὁ εἶπε δὲ^ι αὐτῷ ὁ διάβολος, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ
 4 Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. καὶ ἀπεκρίθη

^ι ὥσεὶ ^α add λέγουσαν ^κ ὥσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος
^γ ὡς, (ὥς ἐνομίζετο) υἱὸς ^δ Ἰαννά ^ε Σεμεῖ ^β Ἰωσήφ ^γ Ἰούδα
^δ Ἰωαννά ^ε Ἐλμωδάμ ^ι Ἰωσή ^β Ἰωανάν ^δ Μενάμ Α.,
Μαϊνάν S. ^ι Σαλά M. ^κ Ἀδμεῖν, ὁ Ἀμιναδάβ, τοῦ Ἀδμεῖν, M.
^ι Ἀράμ A.S.M. ^ι εἰς τὴν ἔρημον ^α add ὕστερον ^ο καὶ
εἶπεν

Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν ^{p-}·, Γέγραπται ὅτι Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ
 5 ζήσεται ὁ ἄνθρωπος ^{a-}·. καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ^{x-}· ἔδειξεν
 αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου.
 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην
 ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ
 7 ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον
 8 ^a ἐμοῦ[!], ἔσται σου ^t πᾶσα[!]. καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ
 Ἰησοῦς, ^{u-}· Γέγραπται ^{x-}·, ^y Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυ-
 9 νήσεις[!], καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. ^z ἤγαγε δὲ[!] αὐτὸν εἰς
 Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ,
 καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ ^a υἱὸς[!] εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντε-
 10 θεν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται
 11 περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε· καὶ ὅτι Ἐπὶ χειρῶν ἀρουσί σε,
 12 μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. καὶ ἀποκρι-
 θεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Εἴρηται, Οὐκ ἐκπειράσεις
 13 Κύριον τὸν Θεόν σου. καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν
 ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
 14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος
 εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς περι-
 15 χόρου περὶ αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς
 αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.
 16 Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, οὗ ἦν τεθραμμένος· καὶ
 εἰσῆλθε, κατὰ τὸ εἰώθος αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων
 17 εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ
 βιβλίον ^b τοῦ προφήτου Ἑσαΐου[!] καὶ ^c ἀνοίξας[!] τὸ βιβλίον
 18 εὔρε τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένος, Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ,
 οὗ ἕνεκεν ἔχρισέ με ^d εὐαγγελίσασθαι[!] πτωχοῖς· ἀπέσταλκέ
 με ^{e-}· κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν,

^p add λέγων
 βολος εἰς ὅρος ὑψηλὸν

^a add ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ

^r add ὁ διὰ-

μου, Σατανᾶ·

^b μου

^t πάντα

^u add Ὑπαγε ὀπίσω

^x add γάρ

^y Προσκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου

^z καὶ ἤγαγεν

^a ὁ υἱὸς

^b Ἑσαΐου τοῦ προφήτου

^c ἀναπτύξας

^d εὐαγγελίεσθαι

^e add ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν,

19 ἀποστείλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν Κυ-
 20 ρίου δεκτόν. καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ,
 ἐκάθισε· καὶ πάντων ^fοἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ^hἦσαν
 21 ἀτενίζοντες αὐτῷ. ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Σή-
 22 μερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὥσιν ὑμῶν. καὶ
 πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς
 χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ
 23 ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ; καὶ εἶπε πρὸς
 αὐτοὺς, Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρέ,
 θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ^gεἰς τὴν ^h
 24 Καπερναοὺμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. εἶπε δέ,
 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ
 25 πατρίδι αὐτοῦ. ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλὰι χῆραι
 ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἑλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη
 ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὥς ἐγένετο λιμὸς μέγας
 26 ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη
 Ἑλίας, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς ^hΣιδωνίας ^hπρὸς γυναῖκα
 27 χήραν. καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ⁱἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἑλι-
 σαίου τοῦ προφήτου ^h. καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ
 28 Νεεμὰν ὁ Σύρος. καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ
 29 συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν
 ἐξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ^{k-l} ὀφρύος τοῦ ὄρους,
 ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ὠκοδόμητο, ^l ὥστε ^h κατακρημνίσαι
 30 αὐτόν· αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.
 31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας. καὶ
 32 ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ
 33 τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. καὶ ἐν
 τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου,
 34 καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ ^{m-l}, Ἐα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ

^f ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ
^g ἐν τῇ

^h Σιδωνίας
ⁱ ἐπὶ

^k add τῆς
^l εἰς τὸ
^m add λέγων

Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος
 35 τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων, Φιμώθητι,
 καὶ ἔξελθε ^η ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς
 36 τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. καὶ ἐγέ-
 νετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους
 λέγοντες, Τίς ὁ λόγος ^ο οὗτος; ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει
 37 ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται. καὶ
 ἐξεπορεύετο ἡχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περι-
 χώρου.

38 Ἀναστὰς δὲ ^ρ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν
 Σίμωνος. ^α—^η πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ
 39 μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω
 αὐτῆς ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα
 δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νό-
 σοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ
 41 αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς ἐθεράπευσεν αὐτούς. ἐξήρχετο δὲ
 καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ
^η—^η ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι
 ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον·
 καὶ οἱ ὄχλοι ^ς ἐπεζήτουν αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ
 43 κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπε
 πρὸς αὐτοὺς ὅτι Καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί
 με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι ^ι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην^η.

44 Καὶ ἦν κηρύσσων ^η εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς ^ς Γαλιλαίας.

5 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ ^ς καὶ ^η ἀκούειν
 τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἐστὼς παρὰ τὴν λίμνην
 2 Γεννησαρέτ· καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην·

^η ἐξ αὐτοῦ

^ι add ὁ Χριστός,
 συναγωγαῖς

^ο οὗτος, ἐξέρχονται;

^ς ἐζήτουν
^ς Ἰουδαίας M.

^ρ ἐκ

^ι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι
^ς τοῦ

^α add ἡ

^η ἐν ταῖς

3 οἱ δὲ ἀλιεῖς ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν ^αἐπλυνον^{||} τὰ δίκτυα. ἐμ-
 βας δὲ εἰς ἐν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν
 ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον. ^ακαθίσας δὲ^{||} ἐδίδασκεν
 4 ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. ὥς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε
 πρὸς τὸν Σίμονα, Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε
 5 τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγρην. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν ^β-^{||},
 Ἐπιστάτα, δι' ὅλης ^ο-^{||} νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν·
 6 ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω ^ατὰ δίκτυα^{||}. καὶ τοῦτο ποιή-
 σαντες συνέκλεισαν ἰχθύων πλήθος πολὺ· διερρήγνυτο δὲ
 7 ^ατὰ δίκτυα^{||} αὐτῶν· καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις ^ο-^{||} ἐν τῷ
 ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντος συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον,
 καὶ ἐπλησαν ἀμφοτέρα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.
 8 ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ Ἰησοῦ
 λέγων, Ἐξέλθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλὸς εἰμι, Κύριε.
 9 θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτόν, καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ,
 10 ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ^ιῶν^{||} συνέλαβον, ὁμοίως δὲ καὶ
 Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ
 Σίμωνι. καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμονα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ·
 11 ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. καὶ καταγαγόντες τὰ
 πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.
 12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ
 ἰδοὺ, ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ^ςἰδὼν δὲ^{||} τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ
 πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί
 13 με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ ^ηλέγων^{||},
 Θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.
 14 καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν
 δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
 15 σου, καθὼς προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. δι-
 ἤρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο

^α ἀπέπλυναν
δίκτυον

^α καὶ καθίσας
^ο add τοῖς

^β add αὐτῷ
^ς καὶ ἰδὼν

^ο add τῆς
^η εἰπὼν

^δ τὸ

ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ¹⁻ ἀπὸ τῶν ἀσθε-
 16 νειῶν αὐτῶν. αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ
 προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων
 καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν
 ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ
 Ἱερουσαλήμ· καὶ δύνამις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι ¹ αὐτόν¹.

18 καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παρα-
 λελυμένος, καὶ ἐξήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον
 19 αὐτοῦ. καὶ μὴ εὐρόντες ^k ποίας¹ εἰσενέγκωσιν αὐτόν, διὰ τὸν
 ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθήκαν
 αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ.

20 καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν ¹⁻, "Ἀνθρωπε, ἀφέωνταί
 21 σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμ-
 ματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες, Τίς ἐστίν οὗτος ὃς λαλεῖ
 βλασφημίας; τίς δύναται ἀφίέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ
 22 Θεός; ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀπο-
 κριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις
 23 ὑμῶν; τί ἐστίν εὐκοπώτερον; εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ
 24 ἁμαρτίαι σου; ἢ εἰπεῖν, Ἐγείραι καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ
 εἰδῇτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς
 ἀφίέναι ἁμαρτίας (εἶπε τῷ παραλελυμένῳ), σοὶ λέγω, ἔγεραι,
 25 καὶ ἄρας τὸ κλινιδίόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ
 παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ᾧ κατέκειτο,
 26 ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν Θεόν. καὶ ἔκστασις
 ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν
 φόβου, λέγοντες ὅτι Εἶδομεν παράδοξα σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο τελώνην, ὀνόματι
 Λευῖν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει
 28 μοι. καὶ καταλιπὼν ^m πάντα¹ ἀναστὰς ⁿ ἠκολούθει¹ αὐτῷ.

¹ add ὑπ' αὐτοῦ¹ αὐτοῦς A.S.M.^k διὰ ποίας¹ add αὐτῷ^m ἅπαντα.ⁿ ἠκολούθησεν

29 καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην ὁ Λευῖς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ
καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν
30 κατακείμενοι. καὶ ἐγόγγυζον ^ο οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς
αὐτῶν^η πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες, Διὰ τί μετὰ ^ρ τῶν^η
31 τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; καὶ ἀποκριθεὶς
ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες
32 ἱατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δι-
33 καίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. οἱ δὲ εἶπον πρὸς
αὐτόν, ^α Οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι πυκνά, καὶ δεήσεις
ποιοῦνται· ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι
34 καὶ πίνουσιν.^η ὁ δὲ ^ρ Ἰησοῦς^η εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Μὴ δύνασθε
τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι,
35 ποιῆσαι νηστεύειν; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι· καὶ ὅταν ἀπαρθῇ
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς
36 ἡμέραις. ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Οὐδεὶς
ἐπίβλημα ^α ἀπὸ^η ἱματίου καινοῦ ^ισχίσας^η ἐπιβάλλει ἐπὶ
ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν ^υσχίσει^η, καὶ
τῷ παλαιῷ οὐ ^ς συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα^η τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.
37 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ
μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται,
38 καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς
39 βλητέον. ^γ-^η καὶ οὐδεὶς πινὼν παλαιὸν ^ς-^η θέλει νέον· λέγει
γάρ, Ὁ παλαιὸς ^α χρηστός^η ἐστιν.

6 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ ^β-^η διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ ^ο-^η
σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυνας,
2 καὶ ἦσθιον ψώχοντες ταῖς χερσί. τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων
εἶπον ^α-^η, Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ^ο-^η τοῖς σάββασι;
3 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ τοῦτο

^ο οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι ^ρ om. τῶν ^α Διὰ τί οἱ
... πίνουσιν; ^ς om. Ἰησοῦς ^β om. ἀπὸ ^ι om. σχίσας
^υ σχίσει ^ς συμφωνεῖ ἐπὶ βλημα ^γ add καὶ ἀμφότεροι συντηροῦν-
ται ^ς add εὐθέως ^α χρηστότερός A.S.M. ^β add δευτερο-
πρώτῳ A.S.M.; ^ο add τῶν ^δ add αὐτοῖς ^ο add ἐν

ἀνέγνωτε, ὃ ἐποίησε Δαβίδ, ^f ὅτε ^g ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ'
 4 αὐτοῦ ὄντες ; ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς
 ἄρτους τῆς προθέσεως ^g λαβὼν ^h ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς
 μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς ;
 5 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ^{h-1}
 τοῦ σαββάτου.

6 Ἐγένετο δὲ ⁱ⁻¹ ἐν ἐτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς
 τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ^k ἄνθρωπος ἐκεῖ ^l, καὶ
 7 ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. ¹ παρετηροῦντο ^m δὲ αὐτὸν οἱ
 γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει·
 8 ἵνα εὕρωσι ^m κατηγορεῖν ⁿ αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ᾗδει τοὺς δια-
 λογισμοὺς αὐτῶν· ⁿ εἶπε δὲ ^o τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι
 τὴν χεῖρα, Ἐγείραι, καὶ στήθι εἰς τὸ μέσον. ^o καὶ ^p ἀνα-
 9 στας ἔστη. ^p εἶπε δὲ ^q ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, Ἐπερωτῶ
 ὑμᾶς, εἰ ^r ἔξεστι ^r τῷ σαββάτῳ ^s ἀγαθοποιῆσαι ; ἢ κακοποιῆ-
 10 σαι ; ψυχὴν σῶσαι ; ἢ ἀπολέσαι ; καὶ περιβλεψάμενος πάν-
 τας αὐτοὺς ^s εἶπεν αὐτῷ, Ἐκτείνον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ
 11 ἐποίησε ^{t-1}. καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ^{u-1}. αὐτοὶ δὲ
 ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν
 ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ^v ἐξελθεῖν αὐτὸν ^v εἰς
 τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ
 13 τοῦ Θεοῦ. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε τοὺς μαθη-
 τὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ
 14 ἀποστόλους ὠνόμασε, Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ
 Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ^x καὶ ^y Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην,
 15 ^x καὶ ^y Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον, ^x καὶ ^y Ματθαῖον καὶ
 Θωμᾶν, ^x καὶ ^y Ἰάκωβον ^{y-1} Ἀλφαίου καὶ Σίμωνα τὸν κα-

^f ὁπότε ^g ἔλαβε, καὶ ^h add καὶ ⁱ add καὶ ^k ἐκεῖ
 ἄνθρωπος ^l παρετήρουν ^m κατηγορίαν ⁿ καὶ εἶπε ^o ὁ δὲ
^p εἶπεν οὖν ^q Ἐπερωτήσω ὑμᾶς, τί S.: Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τι A. ^r τοῖς
 σάββασιν ^s εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ ^t add οὕτω ^u add ὑγιῆς ὡς
 ἡ ἄλλη ^v ἐξῆλθεν ^x om. καὶ ^y add τὸν τοῦ

16 λούμενον Ζηλωτήν, ^γ καὶ ^δ 'Ιούδαν 'Ιακώβου, καὶ 'Ιούδαν
 17 'Ισκαριώτην, ὃς ^z ἐγένετο προδότης· καὶ καταβὰς μετ'
 αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπον πεδινοῦ, καὶ ὄχλος ^a πολλὸς ^δ μαθητῶν
 αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς 'Ιουδαίας
 καὶ 'Ιερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἱ
 ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν·
 18 καὶ οἱ ^b ἐνοχλούμενοι ἀπὸ ^δ πνευμάτων ἀκαθάρτων ^c ἐθε-
 19 ραπεύοντο. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐξήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ· ὅτι
 δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας.
 20 Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθη-
 τὰς αὐτοῦ ἔλεγε, Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ
 21 βασιλεία τοῦ Θεοῦ. μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασ-
 22 θήσεσθε. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. μακάριοί
 ἐστε, ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορί-
 σωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς
 23 πονηρόν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ^d Χάρητε ^δ ἐν ἐκείνῃ
 τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γάρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολλὸς
 ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ ^e τὰ αὐτὰ ^δ γὰρ ἐποιοῦν τοῖς προφήταις
 24 οἱ πατέρες αὐτῶν. πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέ-
 25 χετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι
^f νῦν ^δ, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ ^g ^δ, οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθή-
 26 σετε καὶ κλαύσετε. οὐαὶ ^g ^δ, ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι πάντες
 οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ^h τὰ αὐτὰ ^δ γὰρ ἐποιοῦν τοῖς ψευδοπρο-
 φήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
 27 'Αλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς
 28 ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, εὐλογεῖτε τοὺς κατα-
 ρωμένους ὑμῖν, ⁱ ^δ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.
 29 τῷ τύποντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ
 ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσης.

^γ om. καὶ^z add καὶ^a om. πολλὸς^b ὀχλούμενοι ὑπὸ^c add καὶ^d χαίrete^e ταῦτα^f om. νῦν^g add ὑμῖν^h ταῦταⁱ add καὶ

30 παντὶ ^{k-} αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντος τὰ σὰ μὴ
 31 ἀπαίτει. καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι,
 32 καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγα-
 πῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ
 33 τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῇτε τοὺς
 ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ
 34 ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπί-
 ζετε ¹ λαβεῖν^l, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ ^{m-} ἁμαρτωλοὶ
 35 ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. πλὴν ἀγα-
 πᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε
ⁿ μὴδὲνⁿ ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ
 ἔσεσθε υἱοὶ τοῦ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς
 36 ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. γίνεσθε ^{o-} οἰκτίρμονες, καθὼς
 37 ^{p-} ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστί. καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ
 κριθῇτε· ^a καὶ^a μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῇτε·
 38 ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν·
 μέτρον καλόν, πεπιεσμένον ^{r-} σεσαλευμένον ^{r-} ὑπερεκχυ-
 νόμενον, δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. ^b ὥ^b γὰρ μέτρῳ^b
 μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.
 39 Εἶπε δὲ ^t καὶ^t παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι δύναται τυφλὸς
 τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον ^u ἐμπεσοῦνται^u;
 40 οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον ^{x-}. κατηρτισμένος
 41 δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. τί δὲ βλέπεις τὸ
 κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν
 42 τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς δύνασαι λέγειν
 τῷ ἀδελφῷ σου, Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
 ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέ-
 πων; ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλ-
 μοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ

^k add δὲ τῷ^l ἀπολαβεῖν^m add γὰρ οἱⁿ μὴδένα M.^o add οὖν^p add καὶ^a om. καὶ^r add καὶ^b τῷ γὰρ

αὐτῷ μέτρῳ ὧ

^t om. καὶ^u πεσοῦνται^x add αὐτοῦ

43 ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. οὐ γάρ ἐστι δένδρον καλὸν
 ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν, οὐδὲ ὅτι ἄλλιν¹ δένδρον σαπρὸν ποιοῦν
 44 καρπὸν καλόν· ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ
 γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ
 45 βάτου τρυγῶσι σταφυλήν. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγα-
 θοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ
 πονηρὸς ²-¹ ἐκ τοῦ πονηροῦ ³-¹ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ
 γὰρ ⁴περισσεύματος καρδίας¹ λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

46 Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ὅσα λέγω·
 47 πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ
 48 ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος· ὅμοιός ἐστιν
 ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ
 ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης
 προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἵσχυσε
 49 σαλεῦσαι αὐτήν· ⁵διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομηθῆναι αὐτήν¹. ὁ δὲ
 ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομή-
 σαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ἣ προσέρρηξεν ὁ
 ποταμός, καὶ ⁶εὐθὺς συνέπεσε¹, καὶ ἐγένετο τὸ ρῆγμα τῆς
 οἰκίας ἐκείνης μέγα.

7 ⁷Ἐπειδὴ¹ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ρήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς
 τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ.

2 Ἐκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἡμελλε τελευ-
 3 τᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέ-
 στείλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν
 4 ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. οἱ δὲ παραγενόμενοι
 πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι
 5 Ἀξιός ἐστιν ᾧ ⁸παρέξῃ¹ τοῦτο· ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν,
 6 καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾧκοδόμησεν ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοὺς
 ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἥδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος

γ om. ἄλλιν ² add ἄνθρωπος ³ add θησαυροῦ τῆς καρδίας
 αὐτοῦ ⁴ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας. ⁵ τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ
 τὴν πέτραν A.S.M. ⁶ εὐθέως ἔπεσε ⁷ Ἐπεὶ δὲ ⁸ παρέξει.

ἀπὸ τῆς οἰκίας ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους
λέγων αὐτῷ, Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ
7 τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· διὸ οὐδὲ ἑμαυτὸν ἡξίωσα πρὸς σε
8 ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. καὶ γὰρ
ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἑμαυ-
τὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται·
καὶ ἄλλῳ, Ἐρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον
9 τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν
αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε, Λέγω
10 ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὑρον. καὶ ὑπο-
στρέψαντες ^g εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες ^h εὑρον τὸν ^{h-} δοῦ-
λον ὑγιαίνοντα.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν ⁱ τῷ ^κ ἐξῆς, ^κ ἐπορεύθη ^h εἰς πόλιν καλουμέ-
νην Ναῖν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ¹⁻,
12 καὶ ὄχλος πολὺς. ὥς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ
ἰδοῦ, ἐξεκομίζετο τεθνηκώς, υἱὸς μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτοῦ,
καὶ ^m αὐτὴ ^h ἦν χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ⁿ ἦν ^h σὺν
13 αὐτῇ. καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ
14 εἶπεν αὐτῇ, Μὴ κλαῖε. καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ· οἱ
δὲ βαστάζοντες ἔστησαν. καὶ εἶπε, Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρ-
15 θητι. καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν. καὶ ἔδω-
16 κεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ἔλαβε δὲ φόβος ἅπαντας· καὶ
ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες ὅτι Προφήτης μέγας ^o ἡγήρθη ^h
17 ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι Ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ
ἐξηλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ
^{p-} πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων
19 τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
ὁ Ἰωάννης ἔπεμψε πρὸς τὸν ^a Κύριον ^h λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχό-

^g οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον

^h add ἀσθενοῦντα

ⁱ τῇ A.S.M.

^κ ἐπορεύετο

¹ add ἱκανοί

^m αὐτὴ

ⁿ om. ἦν

^o ἐγγέρται

^p add ἐν

^a Ἰησοῦν

20 μενος ; ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν ; παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν
 οἱ ἄνδρες εἶπον, Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς
 21 σε λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ; ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν ; ἐν
 ἡ ἐκείνῃ¹ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστί-
 γων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο
 22 ²-³ βλέπειν. καὶ ἀποκριθεὶς ⁴-⁵ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες
 ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε· ⁶-⁷ τυφλοὶ ἀνα-
 βλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, ⁸ καὶ ⁹
 κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.
 23 καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.
 24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν
 πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου, Τί ¹⁰ ἐξήλθετε¹¹ εἰς τὴν ἔρη-
 25 μον θεάσασθαι ; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον ; ἀλλὰ
 τί ¹² ἐξήλθετε¹³ ἰδεῖν ; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφι-
 εσμένον ; ἰδοὺ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες
 26 ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. ἀλλὰ τί ¹⁴ ἐξήλθετε¹⁵ ἰδεῖν ; προ-
 27 φήτην ; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. οὗτός
 ἐστι περὶ οὗ γέγραπται, Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν
 μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμ-
 28 προσθέν σου. λέγω ¹⁶-¹⁷ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν
¹⁸-¹⁹ Ἰωάννου ²⁰-²¹ οὐδεὶς ἐστίν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασι-
 29 λείᾳ τοῦ Θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστι. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας
 καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπ-
 30 τισμα Ἰωάννου· οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν
 τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.
 31 ²²-²³ Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης ;
 32 καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι ; ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ
 καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, ²⁴ ἃ λέγει²⁵, Ἡὐλή-
 σαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὥρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν ²⁶-²⁷, καὶ οὐκ

¹ αὐτῇ δὲ ² add τὸ ³ add ὁ Ἰησοῦς ⁴ add ὅτι ⁵ om. καὶ
⁶ ἐξεληλύθατε ⁷ add γὰρ ⁸ add προφήτης ⁹ add τοῦ βαπ-
τιστοῦ ¹⁰ add εἶπε δὲ ὁ Κύριος, ¹¹ καὶ λέγουσιν ¹² add ὑμῖν

33 ἐκλαύσατε· ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ^f μὴ ἄρτον
 34 ἐσθίων μήτε οἶνον πίνων, καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει. ἐλή-
 λυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε,
 Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ
 35 ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς
 πάντων.

36 Ἡρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ·
 καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου ^g κατεκλίθη^h.
 37 καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ^h ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει, ἁμαρτωλὸς· ⁱ καὶ
 ἐπιγνοῦσα ὅτι ^k κατὰκειται^l ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κο-
 38 μίσασα ἀλάβαστρον μύρου, καὶ στᾶσα ^l ὀπίσω παρὰ τοὺς
 πόδας αὐτοῦ^m κλαίουσα, ἥρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ
 τοῖς δάκρυσιν, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ^m ἐξέμαξεⁿ,
 39 καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ. ἰδὼν
 δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων,
 Οὗτος, εἰ ἦν ⁿ προφήτης^o, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ
 γυνή, ἥτις ἄπτεται αὐτοῦ· ὅτι ἁμαρτωλὸς ἐστι.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν, Σίμων, ἔχω σοί
 41 τι εἰπεῖν. ὁ δὲ φησι, Διδάσκαλε, εἰπέ. Δύο χρεωφειλέται
 ἦσαν δανειστῇ τινι· ὁ εἰς ὥφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ
 42 ἕτερος πεντήκοντα. μὴ ἐχόντων ^o αὐτῶν ἀποδοῦναι ἀμφο-
 τέροις ἐχαρίσατο· τίς οὖν αὐτῶν ^p πλεῖον αὐτὸν ἀγαπή-
 43 σει; ἀποκριθεὶς ^q ὁ Σίμων εἶπεν, Ὑπολαμβάνω ὅτι ^r τὸ
 44 πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὁρθῶς ἔκρινας. καὶ
 στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην
 τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς
 πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου
 45 τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶν ^r αὐτῆς ἐξέμαξε. φίλημά μοι

^f μήτε ^g ἀνεκλίθη ^h ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλὸς, ⁱ om.
 καὶ ^k ἀνάκειται ^l παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω ^m ἐξέμασσε
ⁿ ὁ προφήτης M. ^o add δὲ ^p add εἰπέ, ^q add δὲ ^r add
 τῆς κεφαλῆς

οὐκ ἔδωκας· αὕτη δέ, ἀφ' ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε καταφι-
 46 λουσά μου τοὺς πόδας. ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας·
 47 αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ μου τοὺς πόδας. οὐ χάριν, λέγω σοι,
 ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε πολὺ·
 48 ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. εἶπε δὲ αὐτῇ, Ἀφέωνταί
 49 σου αἱ ἁμαρτίαι. καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν
 50 ἑαυτοῖς, Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφήσιν; εἶπε δὲ
 πρὸς τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς
 εἰρήνην.

8 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν·
 καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ
 2 Θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκές τινες αἱ ἦσαν
 τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν,
 Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξ-
 3 ἐληλύθει, καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ
 Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν ^α αὐτοῖς ^β
^γ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπο-
 5 ρευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπε διὰ παραβολῆς· Ἐξῆλθεν ὁ
 σπείρων τοῦ σπείραι τὸν σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν
 αὐτὸν ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ
 6 πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. καὶ ἕτερον ^α κατέ-
 πεσεν ^β ἐν τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν
 7 ἰκμάδα. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμ-
 8 φνεῖσαι αἱ ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν
^γ εἰς ^δ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκα-
 τονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει, Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν
 ἀκουέτω.

9 Ἐπρωτῶν δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· τίς εἴη ἡ παρα-
 10βολὴ αὕτη. ^α ὁ δὲ εἶπεν, Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια

^α αὐτῷ A.S.M.

^β ἀπὸ

^γ ἔπεσεν

^δ ἐπὶ

^ε λέγοντες,

Τίς . . . αὕτη;

- τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα
 11 βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. ἔστι δὲ
 12 αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. οἱ δὲ
 παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ^z ἀκούσαντες¹. εἴτα ἔρχεται ὁ διά-
 βολος καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ
 13 πιστεύσαντες σωθῶσιν. οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ ὅταν ἀκού-
 σωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ
 ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ
 14 ἀφίστανται. τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ
 ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ
 15 βίου πορευόμενοι συμπνίγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι. τὸ δὲ
 ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ
 ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν, καὶ καρποφοροῦσιν
 ἐν ὑπομονῇ.
- 16 Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑπο-
 κάτω κλίνης τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ^a τίθησιν¹, ἵνα οἱ
 17 εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς. οὐ γάρ ἐστι κρυπτόν, ὃ οὐ
 φανερόν γενήσεται· οὐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ ^b οὐ μὴ γνωσθῇ¹ καὶ
 18 εἰς φανερόν ἔλθῃ. βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς γὰρ ἂν
 ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν
 ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
- 19 Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ
 αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.
- 20 ^c ἀπηγγέλη δὲ¹ αὐτῷ, ^{a-1} Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου
 21 ἐστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς
 αὐτούς, Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον
 τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες ^{e-1}.
- 22 ^f Ἐγένετο δὲ¹ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς
 πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Διέλ-
 23 θωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνῆχθησαν. πλεόντων

^z ἀκούοντες
 γέλη

^a ἐπιτίθησιν
^d add λεγόντων,

^b οὐ γνωσθήσεται
^e add αὐτόν

^c καὶ ἀπηγ-
^f Καὶ ἐγένετο

δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε. καὶ κατέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν
 24 λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνεον. προσελθόντες
 δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες, Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύ-
 μεθα. ὁ δὲ ^ε διεγερθεὶς ^η ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι
 25 τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. εἶπε δὲ
 αὐτοῖς, Ποῦ ^η ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν
 λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς
 ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;
 26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν ^ι Γερασηνῶν^η, ἥτις
 27 ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας. ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν
 γῆν ὑπήντησεν ^κ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ^λ ἔχων δαιμόνια·
 καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον,^η καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ
 28 ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ^μ·
 ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλη εἶπε, Τί ἐμοὶ
 καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή
 29 με βασανίσῃς. ^ν παρήγγελλε^η γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκα-
 θάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις
 συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ὁ ἐδεσμεύετο^η ἄλυσέσι καὶ πέδαις φυ-
 λασσόμενος, καὶ διαρρήσσων τὰ δεσμὰ ἡλαύνετο ὑπὸ τοῦ
 30 ^ρ δαιμονίου^η εἰς τὰς ἐρήμους. ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς
^α·, Τί σοι ἐστὶν ὄνομα; ὁ δὲ εἶπε, Λεγεών· ὅτι δαιμόνια
 31 πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. καὶ ^ρ παρεκάλουν^η αὐτὸν ἵνα μὴ
 32 ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη
 χοίρων ἱκανῶν ^σ βοσκομένη^η ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν
 αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέ-
 33 τρεψεν αὐτοῖς. ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου
 εἰσῆλθεν εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ
 34 κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη. ἰδόντες δὲ οἱ βόσκον-

^ε ἐγερθεὶς ^η add ἐστιν ^ι Γαδαρηνῶν A.S.M., or Γεργεσηνῶν M.
^κ add αὐτῷ ^λ ὅς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδι-
 δύσκετο, ^μ add καὶ ^ν παρήγγειλε A. ^ο ἐδεσμεύετο ^ρ δαίμονος
^α add λέγων ^ρ παρεκάλει ^σ βοσκομένων

τες τὸ [†]γεγονὸς[†] ἔφυγον, καὶ ^{u-} ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν
 35 καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον
 πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ
 τὰ δαιμόνια ^zἐξῆλθεν[†], ἱματισμένον καὶ σωφρονούντα, παρὰ
 36 τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν. ἀπήγγειλαν δὲ
 37 αὐτοῖς ^{y-} οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. καὶ ^zἠρώ-
 τησεν[†] αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν ^aΓεραση-
 νῶν[†] ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο·
 38 αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς ^{b-} πλοῖον ὑπέστρεψεν. ἐδέετο δὲ αὐτοῦ
 ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέ-
 39 λυσε δὲ αὐτὸν ^{c-} λέγων, Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ
 διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν
 πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 ^dἘν δὲ τῷ ὑποστρέφειν[†] τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ
 41 ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. καὶ ἰδοὺ, ἦλ-
 θεν ἀνὴρ ^eὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς
 ὑπῆρχε· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει
 42 αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς
 ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ
 ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.

43 Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ρύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις
^eἰατροῖς[†] προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ^fἀπ' [†]
 44 οὐδενὸς θεραπευθῆναι, προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἥψατο τοῦ
 κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ρύσις
 45 τοῦ αἵματος αὐτῆς. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ ἀψάμενός
 μου; ἄρρουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ ^gσὺν
 αὐτῷ[†], Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι.

[†] γεγενημένον ^u add ἀπελθόντες ^z ἐξεληλύθει ^y add
 καὶ ^z ἠρώτησαν ^a Γαδαρηνῶν A.S.M., or Γεργεσηνῶν M.
^b add τὸ ^c add ὁ Ἰησοῦς ^d Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν
^e εἰς ἰατροὺς A.S.: om. ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον M. ^f ὑπ'
^g μετ' αὐτοῦ A.S.: om. καὶ οἱ σὺν αὐτῷ M.

46 ^{h-} ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἦψατό μου τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνω
 47 δύναμιν ⁱ ἐξεληλυθυῖαν ἅπ' ἐμοῦ. ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ
 ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν
 ἤψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ^{k-} ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ
 48 ὥς ἰάθη παραχρῆμα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, ^l Θύγατερ, ἡ πίστις
 σου σέσωκέ σε. πορεύου εἰς εἰρήνην.

49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώ-
 γου λέγων ^{m-} ὅτι Τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν
 50 διδάσκαλον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ ⁿ⁻, Μὴ
 51 φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. ^o ἔλθων δὲ εἰς τὴν
 οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν ^p τινὰ σὺν αὐτῷ, εἰ μὴ Πέτρον
^q καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς
 52 καὶ τὴν μητέρα. ἔκλαιον δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν.
 ὁ δὲ εἶπε, Μὴ κλαίετε· ^r οὐ γὰρ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.
 53, 54 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν· αὐτὸς δὲ
^{s-} κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησε λέγων, Ἦ παῖς,
 55 γείρου. καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παρα-
 56 χρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. καὶ ἐξέστησαν
 οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ
 γεγονός.

9 Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ^{t-} ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν
 καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν.
 2 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,
 3 καὶ ἰᾶσθαι ^u τοὺς ἀσθενοῦντας. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μηδὲν
 αἶρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ^v ῥάβδον, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον,
 4 μήτε ἀργύριον, μήτε ^{x-} δύο χιτῶνας ἔχειν. καὶ εἰς ἣν ἂν
 5 οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. καὶ
 ὅσοι ἂν μὴ ^y δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως

^h add καὶ λέγεις, Τίς ὁ ἀψάμενός μου; ⁱ ἐξεληθοῦσαν ^k add
 αὐτῷ ^l Θάρσει, θύγατερ· ^m add αὐτῷ ⁿ add λέγων
^o εἰσελθὼν ^p οὐδένα ^q καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην ^r οὐκ
^s add ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ ^t add μαθητὰς αὐτοῦ ^u om. τοὺς
 ἀσθενοῦντας M. ^v ῥάβδους ^x add ἀνὰ ^y δέξωνται

ἐκείνης ^{z-} τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε,
6 εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτοὺς. ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς
κόμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.
7 Ἦκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα ^{a-} πάντα
καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινων, ὅτι Ἰωάννης ^b ἡγέρ-
8 θη ^η ἐκ νεκρῶν· ὑπὸ τινων δέ, ὅτι Ἡλίας ἐφάμην· ἄλλων δέ, ὅτι
9 προφήτης ^c τις ^η τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. ^d εἶπε δὲ ὁ Ἡρώδης,
Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ^{e-}
ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.
10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγῆσαντο αὐτῷ ὅσα
ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν ^f εἰς
11 πόλιν καλουμένην ^η Βηθσαιῖδά. οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολού-
θησαν αὐτῷ· καὶ ^g ἀποδεξάμενος ^η αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ
τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας
12 ἰᾶτο. ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα
εἶπον αὐτῷ, Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ^h πορευθέντες ^η εἰς τὰς
κύκλῳ κόμας καὶ ⁱ⁻ ἀγροὺς καταλύσωσι, καὶ εὕρωσιν ἐπι-
13 σιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. εἶπε δὲ πρὸς
αὐτούς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ εἶπον, Οὐκ εἰσὶν
ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ δύο ἰχθύες, εἰ μήτι πορευθέν-
τες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα.
14 ἦσαν γὰρ ὥσει ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπε δὲ πρὸς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ, Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ^k ὥσει ^η ἀνὰ
15 πεντήκοντα. καὶ ἐποίησαν οὕτω, καὶ ^l κατέκλιναν ^η ἅπαντας.
16 λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας
εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ κατέκλασε, καὶ ἐδίδου
17 τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ. καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτά-
σθησαν πάντες· καὶ ἦρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων
κόφινι δώδεκα.

^z add καὶ
^e add ἐγὼ
^h ἀπελθόντες

^a add ὑπ' αὐτοῦ
^f εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης
ⁱ add τοὺς

^b ἐγήγερται
^c εἰς
^k om. ὥσει

^d καὶ εἶπεν
^g δεξάμενος
^l ἀνέκλιναν

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας,
 συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων,
 19 Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον,
 Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ Ἡλίαν· ἄλλοι δέ, ὅτι
 20 προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη· εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὑμεῖς
 δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε, Τὸν
 21 Χριστὸν τοῦ Θεοῦ. ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλε
 22 μηδενὶ ^m λέγεινⁿ τοῦτο, εἰπὼν ὅτι Δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
 πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
 καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ
 23 τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει
 ὀπίσω μου ⁿ ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθωⁿ ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν
 24 σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν
 θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν
 ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.
 25 τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον ἑαυτὸν
 26 δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυθῇ με καὶ
 τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυ-
 θήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν
 27 ἀγίων ἀγγέλων. λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶ τινες τῶν ᾧδε
 ἐστηκότων, οἳ οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν
 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
 28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὥσει ἡμέραι ὀκτώ,
 καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη
 29 εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι
 αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς
 30 αὐτοῦ λευκὸς ἑξαστράπτων. καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο συνελάλουν
 31 αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἡλίας· οἱ ὀφθέντες ἐν δόξῃ
 ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ.
 32 ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· δια-

^m εἰπεῖν.ⁿ ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω

γρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας
 33 τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι
 αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Ἐπι-
 στατά, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς
 τρεῖς, μίαν σοί, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ μίαν Ἡλίᾳ· μὴ εἰδὼς
 34 ὃ λέγει. ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη, καὶ ἐπε-
 σκίασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ^ο εἰσελθεῖν αὐτούς^{||}
 35 εἰς τὴν νεφέλην. καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα,
 Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ^ρ ἐκλελεγμένος^{||}. αὐτοῦ ἀκούετε.
 36 καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὐρέθη ὁ Ἰησοῦς μόνος. καὶ
 αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
 ραις οὐδὲν ὧν ἑώρακασιν.

37 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ
 38 τοῦ ὄρους, συνήνητησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. καὶ ἰδοὺ, ἄνθρω-
 πὸς ἀπὸ τοῦ ὄχλου ^α ἐβόησε^{||} λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου ^τ ἐπι-
 39 βλέψαι^{||} ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς ἐστί μοι· καὶ ἰδοὺ,
 πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἐξαίφνης κράζει· καὶ σπαράσσει
 αὐτὸν μετὰ ἄφρου, καὶ μόγῃς ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρίβον
 40 αὐτόν. καὶ ἐδεήθησαν τῶν μαθητῶν σου, ἵνα ^ς ἐκβάλλωσιν^{||} αὐτό,
 41 καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὡ γένεα
 ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ
 42 ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. ἔτι δὲ προσ-
 ερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ συνέσπα-
 ραξεν. ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ,
 καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.
 43 ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ.

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ^ι ἐποίει^{||} εἶπε πρὸς
 44 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὧτα ὑμῶν τοὺς
 λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδί-
 45 δοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο,

^ο ἐκείνους εἰσελθεῖν
 βλεψον

^ρ ἀγαπητός A.S.M.
^ς ἐκβάλλωσιν

^α ἀνεβόησε
^ι ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς

^τ ἐπί-

καὶ ἦν πάρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἰσθωνται αὐτό·
καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

46 Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων
47 αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας
αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος ^u παιδίον ^u ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἐαυτοῦ,
48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὁς ἂν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται
τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρ-
χων, οὗτός ^x ἔστι ^u μέγας.

49 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπιστάτα, εἰδομέν τινα
^y ἐν ^u τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα ^z— ^u δαιμόνια· καὶ ^a ἐκω-
50 λύομεν ^u αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. ^b εἶπε δὲ ^u πρὸς
αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι ^o καθ' ὑμῶν,
ὑπὲρ ὑμῶν ^u ἐστιν.

51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλή-
ψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ
52 πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ
προσώπου αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμα-
53 ρειτῶν, ὥστε ἐτοιμάσαι αὐτῷ. καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι
54 τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. ἰδόντες
δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπον, Κύριε,
θέλεις εἰπῶμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀνα-
55 λῶσαι αὐτούς ^a—; στραφεῖς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς. ^e—
56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

57 ^f Καὶ ^u πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέ τις πρὸς αὐτόν,
58 Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ ^g—· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει

^u παιδίου ^x ἔστι ^y ἐπὶ ^z add τὰ ^a ἐκωλύσαμεν
^b καὶ εἶπε ^o καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ^a add ὡς καὶ Ἡλίας ἐποίησε
A.S.M. ^o add καὶ εἶπεν, Οὐκ οἴδατε οἷον πνεύματός ἐστε ὑμεῖς· ὁ γὰρ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. A.S.M.
^f Ἐγένετο δὲ ^g add Κύριε

59 ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον, Ἀκολουθεῖ
μοι. ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον
60 θάψαι τὸν πατέρα μου. εἶπε δὲ αὐτῷ ^{h-1}, Ὕψες τοὺς νε-
κροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγ-
61 γελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. εἶπε δὲ καὶ ἕτερος, Ἀκο-
λουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι
62 τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς,
Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέ-
πων εἰς τὰ ὀπίσω, εὐθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ.

10 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος ⁱ⁻¹ ἑτέρους ἐβδομή-
κοντα ^{k-1}, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου
αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχε-
2 σθαι. ¹ ἔλεγε δὲ πρὸς αὐτούς, Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ
ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως
3 ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. ὑπάγετε· ἰδοὺ,
4 ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. μὴ βασ-
τάζετε βαλάντιον, μὴ πήραν, ^m μὴ ὑποδήματα· καὶ μηδὲνα
5 κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσσησθε. εἰς ἣν δ' ἂν ⁿ εἰσέλθῃτε οἰκίαν,¹
6 πρῶτον λέγετε, Εἰρήνῃ τῷ οἴκῳ τούτῳ. καὶ ἐὰν ^{o-1} ἢ ἐκεῖ
^p υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ
7 δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε,
ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης
τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ^{q-1}. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.
8 καὶ εἰς ἣν ^{r-1} ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς,
9 ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν· καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ
ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς, Ἦγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία
10 τοῦ Θεοῦ. εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ^s εἰσέλθῃτε¹, καὶ μὴ δέχωνται
11 ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἶπατε, Καὶ τὸν

^h add ὁ Ἰησοῦςⁱ add καὶ^k add δύο M.¹ ἔλεγεν οὖν^m μηδὲ ⁿ οἰκίαν εἰσέρχησθε, A.S. (οἰκίαν πρῶτον, M.)^o add μὲν^p ὁ υἱὸς A.^q add ἐστι^r add δ'^s εἰσέρχησθε

κονιορτόν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν ^ιεἰς
τοὺς πόδας^ι ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε,
12 ὅτι ἤγγικεν ^υ-^ι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. λέγω ^κ-^ι ὑμῖν, ὅτι
Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει
13 ἐκείνῃ. οὐαὶ σοι, Χωραζίν, οὐαὶ σοι, Βηθσαιδᾶ· ὅτι εἰ ἐν
Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ^γἐγενήθησαν^ι αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι
ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ ^δκαθήμενοι^ι μετε-
14 νόησαν. πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ
15 κρίσει ἢ ὑμῖν. καὶ σύ, Καπερναοὺμ, ^εμὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ
16 ὑψωθήσῃ;^ι ἕως ἄδου καταβιβασθήσῃ. ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ
ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν
ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἐβδομήκοντα ^β-^ι μετὰ χαρᾶς λέ-
γοντες, Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ
18 ὀνόματί σου. εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς
19 ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. ἰδοὺ, ^οδέδωκα^ι ὑμῖν
τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ
ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ
20 ἀδικήσῃ. πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν
ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ ^δ-^ι ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ^οἐγγέ-
γραπται^ι ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἡγαλλιάσατο ^ετῷ Πνεύματι τῷ Ἀγίῳ^ι
^ς-^ι, καὶ εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρα-
νοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνε-
τῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως
22 ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. ^η-^ι πάντα παρεδόθη μοι
ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστίν ὁ υἱός, εἰ
μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστίν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ^ϛἔαν

^ι om. εἰς τοὺς πόδας ^υ add ἐφ' ὑμᾶς ^κ add δὲ ^γ ἐγένοντο

^δ καθήμεναι ^ε ἢ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ^β add δύο M.

^ο δίδωμι ^δ add μᾶλλον ^ο ἐγράφη ^ε τῷ πνεύματι ^ς add

ὁ Ἰησοῦς ^η add καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε, S.

23 βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μα-
 24 θητάς κατ' ἰδίαν εἶπε, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες
 25 ἃ βλέπετε· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βα-
 26 σιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον, καὶ
 27 ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ᾔκουσαν.
 28 Καὶ ἰδού, νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν, ⁱ⁻ λέγων,
 29 Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ δὲ
 30 εἶπε πρὸς αὐτόν, Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώ-
 31 σκεις; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν
 32 σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ^k ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου,
 33 καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχυί σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου· καὶ τὸν
 34 πλησίον σου ὡς σεαυτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ, Ὁρθῶς ἀπεκρίθης·
 35 τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ. ὁ δὲ θέλων ^lδικαιῶσαι ἑαυτόν εἶπε
 36 πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς ἐστὶ μου πλησίον; ὑπολαβὼν ^{m-}
 37 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀνθρωπὸς τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ
 38 εἰς Ἱεριχὼ· καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν
 39 καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ ⁿ⁻. κατὰ
 40 συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ
 41 ἰδὼν αὐτόν ἀντιπαρῆλθεν. ὁμοίως δὲ καὶ Λευῖτης ^{o-} κατὰ
 42 τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ^p ἀντιπαρῆλθε. Σαμαρεΐτης δὲ
 43 τις ὁδεύων ἦλθε κατ' αὐτόν· καὶ ἰδὼν ^{q-} ἐσπλαγχνίσθη, καὶ
 44 προσελθὼν κατέδρασε τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ
 45 οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτόν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτόν
 46 εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον
 47 ^{r-} ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν ^{s-},
 48 Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὃ τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ
 49 ἔπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. τίς ^{t-} τούτων τῶν τριῶν
 50 δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λη-

ⁱ add καὶ ^k ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ
 ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ^l δικαιοῦν ^m add δὲ ⁿ add τυγχάνοντα
^o add γενόμενος ^p ἀντιπαρῆλθεν S. ^q add αὐτόν ^r add
 ἐξελεθῶν, ^s add αὐτῷ ^t add οὖν

- 37 στάς; ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. ^uεἶπε
δὲ ^{ll} αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.
- 38 ^vἘν δὲ ^{ll} τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς ^{x-ll} αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς
κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς
39 τὸν οἶκον αὐτῆς. καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ
καὶ ^yπαρακαθεσθεῖσα πρὸς ^{ll} τοὺς πόδας τοῦ ^zΚυρίου ^{ll} ἤκουε
40 τὸν λόγον αὐτοῦ. ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν
διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε, Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ
ἀδελφὴ μου μόνην με ^aκατέλειπε ^{ll} διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ
41 ἵνα μοι συναντιλάβηται. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ ^bΚύ-
ριος ^{ll}, ^cΜάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ ^dθορυβάξῃ ^{ll} περὶ
42 πολλά· ^eἐνδὸς δέ ἐστι χρεία ^{ll}. Μαρία ^fγὰρ ^{ll} τὴν ἀγαθὴν
μερίδα ἐξελέξατο ^{ll}, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.
- 11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχό-
μενον, ὥς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς
αὐτόν, Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰω-
2 ἀννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὅταν
προσεύχησθε, λέγετε, ^gΠάτερ ^{ll}, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·
3 ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· ^{h-ll} τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον
4 δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας
ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ
εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν ^{i-ll}.
- 5 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύ-
σεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ εἴπῃ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν
6 μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς
7 με, καὶ οὐκ ἔχω· ^d παραθήσω αὐτῷ· ^{ll} καὶ κείνος ἔσωθεν ἀποκρι-
θεὶς εἴπῃ, Μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται,

^u εἶπεν οὖν ^v Ἐγένετο δὲ ἐν ^x add καὶ ^y παρακαθίσασα
παρὰ ^z Ἰησοῦ ^a κατέλειπε ^b Ἰησοῦς ^c Μάρθα, Μάρθα,
θορυβάξῃ· Μαρία τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο κ.τ.λ. Μ. ^d τυρβάξῃ
^e ὀλίγων δέ ἐστι χρεία ἢ ἐνός Μ. ^f δὲ ^g Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς
οὐρανοῖς A.S.M. ^h add γεννηθῇ τὸ θέλημά σου, ὥς ἐν οὐρανῷ, καὶ
ἐπὶ τῆς γῆς· A.S.M. ⁱ add ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ A.S.M.

καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι
 8 ἀναστὰς δοῦναί σοι; λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ
 ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διὰ γε τὴν ἀναίδειαν
 9 αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρήζει. καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω,
 αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρησεται· κρούετε,
 10 καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν· πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζη-
 11 τῶν εὕρισκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. τίνα δὲ ^κ ἐξ ἡ
 ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ¹ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει
 12 αὐτῷ; ^μ ἢ καὶ ^λ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ
 13 καὶ ^ν αἰτήσῃ ὥον, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; εἰ οὖν ὑμεῖς
 πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε ἀγαθὰ δόματα διδόναι τοῖς τέκ-
 νοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα
 Ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον ^ο— κακόν· ἐγένετο δέ, τοῦ
 δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κακός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ
 15 ὄχλοι. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, Ἐν Βεελζεβούλ ^ρ τῷ ἄρ-
 16 χοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. ἕτεροι δὲ πειρά-
 17 ζοντες σημεῖον ^α ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ
 εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία ἐφ'
 ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται· καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει.
 18 εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται
 ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλειν με
 19 τὰ δαιμόνια. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια,
 οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν
 20 αὐτοὶ ἔσονται. εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ^ε ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ
 21 δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ὅταν
 ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν
 22 εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· ἐπὶ δὲ ^β— ἰσχυρότερος
 αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἵρει,

^κ om. ἐξ ¹ om. ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ M. ^μ εἰ
^ν ἐὰν αἰτήσῃ ^ο add καὶ αὐτὸ ἦν ^ρ om. τῷ ^α παρ' αὐτοῦ
ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ ^ε om. ἐγὼ ^β add ὁ

23 ἐφ' ἧ ἐπεποιθείη, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. ὁ μὴ ὦν
 μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστι, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορ-
 24 πίζει. ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου,
 διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὐρί-
 σκον λέγει, 'Υποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον·
 25, 26 καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε
 πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρό-
 τερα αὐτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ
 ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.
 27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις
 ὁ φωνὴν γυνῆ^u ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία
 28 ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. αὐτὸς δὲ εἶπε,
 ὁ Μενού^xν μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ
 φυλάσσοντες^y·
 29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισομένων ἤρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ
 αὕτη^z γενεὰ^a πονηρὰ ἐστὶ· σημεῖον^a ζητεῖ^b, καὶ σημεῖον οὐ
 30 δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ^b· καθὼς γὰρ
 ἐγένετο Ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς Νινευῖταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ
 31 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. βασίλισσα νότου ἐγερ-
 θήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης,
 καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς
 ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος, καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Σολο-
 32 μῶντος ᾧδε. ἄνδρες Νινευῖ ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ
 τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινουσὶν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν
 εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ᾧδε.
 33 Οὐδεὶς^c λύχνον ἄψας εἰς^d κρύπτην^e τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ
 τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ
 34^e φῶς^f βλέπωσιν. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστίν ὁ ὀφθαλμός
 σου^f. ὅταν^g ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ

^u γυνὴ φωνήν ^x Μενούγγε ^y add αὐτόν ^z om. γενεὰ
^a ἐπιζητεῖ ^b add τοῦ προφήτου ^c add δέ ^d κρυπτόν
^e φέγγος ^f om. σου ^g add οὖν

σῶμά σου φωτεινόν ἐστίν· ἐπὶ δὲ πονηρὸς ἦ, καὶ τὸ σῶμά
 35 σου σκοτεινόν. σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν.
 36 εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκο-
 τεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὥς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ
 φωτίξῃ σε.

37 Ἐν δὲ τῷ λαλήσαι ^h ἐρωτᾷ^h αὐτὸν Φαρισαῖος ⁱ⁻¹ ὅπως
 38 ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. ὁ δὲ Φαρισαῖος
 ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.
 39 εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν, Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ
 ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ
 40 ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας. ἄφρονες, οὐχ ὁ
 41 ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε; πλὴν τὰ ἐνόντα
 δότε ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδοὺ, πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν.

42 Ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ
 ἡδύοσμον καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε
 τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· ταῦτα ^k δὲ^k ἔδει
 43 ποιῆσαι, κάκεινα μὴ ἀφιέναι. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις,
 ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ
 44 τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. οὐαὶ ὑμῖν, ⁱ⁻¹ ὅτι ἐστὲ ὡς
 τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες
 ἐπάνω οὐκ οἶδασιν.

45 Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε,
 46 ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. ὁ δὲ εἶπε, Καὶ ὑμῖν τοῖς
 νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβά-
 στακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε
 47 τοῖς φορτίοις. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν
 48 προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. ἄρα
^m μάρτυρές ἐστε^m καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων
 ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε
 49 ⁿ⁻¹. διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς

^h ἡρώτα ⁱ add τις ^k om. δὲ ^l add γραμματεῖς καὶ
 Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ^m μαρτυρεῖτε ⁿ add αὐτῶν τὰ μνημεῖα

αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι
 50 καὶ ὁ διώξουσιν^ο, ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφη-
 τῶν τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς
 51 ταύτης, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου
 τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναί,
 52 λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. οὐαὶ
 ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ
 οὐκ εἰσῆλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.

53 ^ρΚἀκεῖθεν ἐξεληθόντος αὐτοῦ^ρ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ
 οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ
 54 πλειόνων, ἐνεδρεύοντες αὐτόν, ^α-^ρ ἠθρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στό-
 ματος αὐτοῦ ^ρ-^ρ.

12 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεῖσιν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε
 καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς
 αὐτοῦ πρῶτον, Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρι-
 2 σαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον
 ἐστίν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθή-
 3 σεται. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκου-
 σθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις,
 4 κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων. λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις
 μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα καὶ
 5 μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσώτερόν τι ποιῆσαι. ὑποδείξω
 δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι
 ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναί, λέγω ὑμῖν,
 6 τοῦτον φοβήθητε. οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων
 δύο; καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλεησμένον ἐνώπιον
 7 τοῦ Θεοῦ. ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι
 ἡρίθμηνται. μὴ ^ρ-^ρ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.
 8 λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν
 ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ

^ο ἐκδιώξουσιν
 καὶ ζητοῦντες

^ρ Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς

^ρ add ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ

^α add

^ρ add οὖν

9 ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ ἀρνησάμενός με
ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων
10 τοῦ Θεοῦ. καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου,
ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα βλασφημή-
11 σαντι οὐκ ἀφεθήσεται. ὅταν δὲ [†]εἰσφέρωσιν^{||} ὑμᾶς ἐπὶ τὰς
συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ ^υμεριμνή-
12 σητε^{||} πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἴπητε· τὸ γὰρ Ἅγιον
Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

13 Εἶπε δέ τις ^κἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ^{||}, Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ
14 ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῷ, Ἀνθρώπε, τίς με κατέστησε ^ςκριτὴν^{||} ἢ μεριστὴν
15 ἐφ' ὑμᾶς; εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ
^zπάσης^{||} πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ
16 αὐτοῦ ἐστίν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ. εἶπε δὲ παραβολὴν
πρὸς αὐτοὺς λέγων, Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ
17 χώρα· καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ
18 ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; καὶ εἶπε, Τοῦτο ποιήσω·
καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ
19 συνάξω ἐκεῖ πάντα ^ατὸν σῖτον^{||} καὶ τὰ ἀγαθὰ μου· καὶ
ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς
20 ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. εἶπε δὲ αὐτῷ
ὁ Θεός, Ἀφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν
21 ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; οὕτως ὁ θησαυρίζων
ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν.

22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ^βλέγω ὑμῖν^{||},
μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ^ο-^{||}, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι
23 ^αὑμῶν^{||}, τί ἐνδύσησθε· ἡ ^εγὰρ^{||} ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς
24 τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. κατανοήσατε τοὺς
κόρακας, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστι

[†] προσφέρωσιν^υ μεριμνᾶτε^κ αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου^ς δικα-στην ^z τῆς^α τὰ γενήματά μου^β ὑμῖν λέγω^ο addὑμῶν ^α om. ὑμῶν^ε om. γὰρ

ταμείον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ
 25 μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν
 μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν
 26 ^{f-||}; εἰ οὖν οὐδὲ ^{||} ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν
 27 μεριμνᾶτε; κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ,
 οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ
 28 αὐτοῦ περιεβάλετο ὥς ἐν τούτων. εἰ δὲ ^h ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον,
 ὄντα σήμερον ^{||}, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς
 29 οὕτως ἀμφιέννυσι, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; καὶ ὑμεῖς
 μὴ ζητεῖτε τί φάγητε, ⁱ καὶ ^{||} τί πίνητε· καὶ μὴ μετεωρίζεσθε
 30 ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ
 31 πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε τούτων· πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν
 32 ^k αὐτοῦ ^{||}, καὶ ταῦτα ^{1-||} προστεθήσεται ὑμῖν. μὴ φοβοῦ, τὸ
 μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν
 33 τὴν βασιλείαν. πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε
 ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια μὴ παλαιούμενα,
 θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ
 34 ἐγγίζει, οὐδὲ σῆς διαφθείρει· ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς
 ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν ἔσται.
 35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι
 36 καίόμενοι· καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν
 κύριον ἑαυτῶν, πότε ^m ἀναλύσῃ ^{||} ἐκ τῶν γάμων, ἵνα, ἐλθόντος
 37 καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. μακάριοι οἱ δοῦλοι
 ἐκεῖνοι, οὓς ⁿ ὁ κύριος ἐλθὼν ^{||} εὐρήσει γρηγοροῦντας. ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελ-
 38 θὼν διακονήσει αὐτοῖς. ^o καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ ^{||} ἐν τῇ
 τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὖρῃ οὕτω, μακάριοί εἰσιν ^{p-||}
 39 ἐκεῖνοι. τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἥδει ὁ οἰκοδεσπότης
 ποῖα ὥρα ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ^{q-||}

^f add ἕνα ^g οὕτε ^h τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα ⁱ ἡ
^k τοῦ Θεοῦ A.S.M. ¹ add πάντα ^m ἀναλύσει ⁿ ἐλθὼν ὁ κύριος
^o καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ^p add οἱ δοῦλοι ^q add ἄν

40 ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς ^{τ-1} γίνεσθε
 ἑτοιμοὶ ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
 41 Εἶπε δὲ ⁸⁻¹ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν
 42 ταύτην λέγεις; ἡ καὶ πρὸς πάντας; ^τκαὶ εἶπεν ¹ ὁ Κύριος,
 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ¹¹ ὁ φρόνιμος, ὃν κατα-
 στήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν
 43 καιρῷ τὸ σιτομέτριον; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν
 44 ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσκει ποιοῦντα οὕτως. ἀληθῶς λέγω ὑμῖν,
 45 ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. ἔαν
 δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ
 κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ
 46 τὰς παιδίσκας ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι, ἥξει
 ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἡ οὐ προσδοκᾷ, καὶ
 ἐν ὥρᾳ ἡ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος
 47 αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς
 τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ² αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐτοιμάσας ³ ἢ ποιή-
 48 σας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς. ὁ δὲ μὴ
 γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ δὲ
 ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ. καὶ ᾧ παρέ-
 θεντο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.
 49 Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ² ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ τί θέλω εἰ ἤδη
 50 ἀνῆφθῃ; βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι. καὶ πῶς συνέχομαι
 51 ἕως ³ ὅτου ¹ τελεσθῇ; δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι
 52 ἐν τῇ γῇ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἡ διαμερισμόν. ἔσονται
 γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ⁴ ἐνὶ οἴκῳ ¹ διαμεμερισμένοι, τρεῖς
 53 ἐπὶ δυσί, καὶ δύο ἐπὶ τρισί. ⁵ διαμερισθήσονται, ¹ πατὴρ
 ἐφ' υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί. μήτηρ ἐπὶ ⁶ θυγατέρα, ¹ καὶ
 θυγάτηρ ἐπὶ ⁵ τὴν μητέρα. ¹ πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς,
 καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν ¹⁻¹.

^τ add οὖν ⁸ add αὐτῷ ^τ εἶπε δὲ ¹¹ καὶ ² ἑαυτοῦ
³ μηδὲ ² εἰς ³ οὐ ⁴ οἴκῳ ἐνὶ ⁵ διαμερισθήσεται
⁶ θυγατρί ⁵ μητρί ¹ add αὐτῆς

54 Ἐλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, Ὅταν ἴδητε ^{g-} νεφέλην
 ἀνατέλλουσαν ^h ἐπὶ ^l δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ⁱ ὅτι ^l Ὁμβρος
 55 ἔρχεται καὶ γίνεται οὕτω· καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε
 56 ὅτι Καύσων ἔσται· καὶ γίνεται. ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον
^k τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ ^l οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ καιρὸν
 57 τοῦτον πῶς ^l οὐκ οἴδατε δοκιμάζειν^l; τί δὲ καὶ ἀφ' ἐαυτῶν
 58 οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; ὥς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου
 σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ'
 αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτὴς
 σε ^m παραδώσει ^l τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε ⁿ βαλεῖ^l
 59 εἰς φυλακὴν· λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως οὗ καὶ
 τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

13 Παρῆσαν δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ
 περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν
 2 θυσίων αὐτῶν. καὶ ἀποκριθεὶς ^{a-} εἶπεν αὐτοῖς, Δοκεῖτε,
 ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλι-
 3 λαίους ἐγένοντο, ὅτι ^p ταῦτα ^l πεπόνθασιν; οὐχί, λέγω ὑμῖν·
 4 ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήτε, πάντες ^a ὁμοίως ^l ἀπολεισθῇ. ἡ ἐκεῖ-
 νοι οἱ δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ,
 καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε, ὅτι ^r αὐτοὶ ^l ὀφειλέται ἐγέ-
 νοντο παρὰ πάντας ^s τοὺς ^l ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ^{t-}
 5 Ἱερουσαλὴμ; οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήτε,
 πάντες ^u ὡσαύτως ^l ἀπολεισθῇ.

6 Ἐλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν· Συκὴν εἶχε τις ^x πεφυ-
 τευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ^l. καὶ ἦλθε ^y ζητῶν καρπὸν ^l
 7 ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὔρεν. εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν,
 Ἰδοὺ, τρία ἔτη ^z ἀφ' οὗ ^l ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ
 ταύτῃ, καὶ οὐχ εὕρισκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνατί καὶ τὴν γῆν

^g add τὴν ^h ἀπὸ ⁱ om. ὅτι ^k τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς A.
^l οὐ δοκιμάζετε ^m παραδῶ ⁿ βάλλῃ ^o add ὁ Ἰησοῦς
^p τοιαῦτα ^a ὡσαύτως ^r οὗτοι ^s om. τοὺς ^t add ἐν
^u ὁμοίως ^x ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην ^y καρπὸν ζητῶν
^z om. ἀφ' οὗ

8 καταργεῖ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτὴν
καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ βάλω
9 κοπρίαν· καὶ μὲν ποιήσῃ ^aκαρπὸν εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε,^l
ἐκκόψῃς αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι.
11 καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ^{b-l}πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ
ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ
12 παντελές. ἰδὼν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε, καὶ εἶπεν
13 αὐτῇ, Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου. καὶ ἐπέθηκεν
αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν
14 Θεόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ
σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ, ^aἘξ ἡμέραι
εἰσὶν, ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ^cαὐταῖς^l οὖν ἐρχόμενοι θερα-
15 πεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. ἀπεκρίθη ^dδὲ^l
αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, ^eὙποκριταί^l, ἕκαστος ὑμῶν τῷ
σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βουνὸν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης,
16 καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; ταύτην δέ, θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν,
ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς, ἰδοὺ, δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυ-
17 θῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; καὶ
ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι
αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς
γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 ^fἘλεγεν οὖν^l, Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; καὶ
19 τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; ὁμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν
ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ ἠῤῥησε, καὶ ἐγένετο
εἰς δένδρον ^{g-l}, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν
20 ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. καὶ πάλιν εἶπε, Τίνι ὁμοιώσω τὴν
21 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ
^hἔκρυσεν^l εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας, διδάσκων, καὶ

^a καρπὸν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ^b add ἦν ^c ταύταις ^d οὖν
^e Ὑποκριτά ^f Ἐλεγε δέ ^g add μέγα ^h ἐνέκρυσεν

23 πορείαν ποιούμενός εἰς Ἱερουσαλήμ. εἶπε δέ τις αὐτῷ, Κύριε,
 24 εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἀγωνίεσθε
 εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς ἰθύρας¹. ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν,
 25 ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.² ἀφ' οὗ ἂν
 ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρ-
 ξησθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες, Κύριε,
^k- ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς,
 26 πόθεν ἐστέ· τότε ἄρξεσθε λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου
 27 καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας· καὶ
 ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ¹- πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ'
 28 ἐμοῦ πάντες ^m ἐργάται ἀδικίας³. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ
 ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ
 καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
 29 Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνα-
 τολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθή-
 30 σονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. καὶ ἰδοὺ, εἰσὶν ἔσχατοι οἱ
 ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσι πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι.
 31 Ἐν αὐτῇ τῇ ⁿ ὥρᾳ⁴ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες
 αὐτῷ, Ἐξέλθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε
 32 ἀποκτεῖναι. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώ-
 πεκι ταύτῃ, Ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ^o ἀποτελῶ⁵
 33 σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. πλὴν δεῖ με
 σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ
 34 ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. Ἱερου-
 σαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ
 λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέ-
 λησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς
 35 νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ἰδοὺ, ἀφίε-
 ται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ^p-⁶. ^q λέγω δὲ⁷ ὑμῖν, ^r-⁸ οὐ μὴ με

¹ πύλης² ἰσχύσουσιν, M.^k add Κύριε,¹ add ὑμᾶς^m οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίαςⁿ ἡμέρα^o ἐπιτελῶ^p add ἔρημος^q ἀμὴν δὲ λέγω^r add ὅτι

ἴδητε ἕως ⁸⁻¹ εἶπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

- 14 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν
 2 παρατηρούμενοι αὐτόν. καὶ ἰδού, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς
 3 ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων, ⁴ "Εξεστι¹ τῷ σαββάτῳ
 4 ¹θεραπεύσαι; ἢ οὐ;² οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος
 5 ἰάσατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσε. καὶ ⁸⁻¹ πρὸς αὐτοὺς εἶπε, Τίνος ὑμῶν υἱὸς³ ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ²πεσεῖται⁴, καὶ οὐκ
 6 εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν ⁸⁻¹ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι ¹⁰⁻¹ πρὸς ταῦτα.
 7 "Ελεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς
 8 τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς, "Όταν κληθῇς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ,
 9 καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι, Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον
 10 κατέχειν. ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπесον εἰς τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε, ¹⁰ ἐρεῖ⁵ σοι, Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον
 11 ¹¹ πάντων⁶ τῶν συνανακειμένων σοί. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
 12 "Ελεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν, "Όταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοὶ σε ἀντικαλέσωσι, καὶ γένηται ¹⁰ ἀνταπόδομά σοι⁷.
 13 ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχήν, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς,
 14 τυφλοὺς· καὶ μακάριος ἔσῃ· ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦ-

⁸ add ἂν ἦξη ὅτε

κριθεὶς ⁹ υἱὸς M.

¹⁰ εἶπη

¹¹ om. πάντων

¹² Εἰ ἔξεστι

¹³ ἐμπεσεῖται

¹⁴ σοι ἀνταπόδομα

¹⁵ θεραπεύειν;

¹⁶ add τῇ

¹⁷ add ἀπο-

¹⁸ add αὐτῷ

ναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

- 15 Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος, ^fὅστις^h φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
- 16 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἀνθρωπὸς τις ^gἐποίει^h δείπνον μέγα, καὶ
- 17 ἐκάλεσε πολλούς· καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἐρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά
- 18 ἔστι ^{h-1}. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς ⁱπάντες παραιτεῖσθαι^h. ὁ
- 19 πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἀγρὸν ἡγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ^kἐξελ-
- 20 θῶν^h ἰδεῖν αὐτόν· ἔρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. καὶ ἕτερος
- εἶπε, Ζεύγη βοῶν ἡγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι
- 21 αὐτά· ἔρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. καὶ ἕτερος εἶπε, Γυ-
- 22 ναῖκα ἔγημά, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ παρα-
- γενόμενος ὁ δούλος ¹⁻¹ ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἐξέλθε
- 23 ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς
- πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ ^mτυφλοὺς καὶ χωλοὺς^h εἰσάγαγε
- 22 ὧδε. καὶ εἶπεν ὁ δούλος, Κύριε, γέγονεν ^aὃ^h ἐπέταξας, καὶ
- 23 ἔτι τόπος ἐστί. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον, Ἐξέλθε
- εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα
- 24 γεμισθῇ ὁ οἶκός μου. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν
- ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου.
- 25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς εἶπε
- 26 πρὸς αὐτούς, Εἴ τις ἔρχεται πρὸς με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα
- ἑαυτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ
- τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι ^oτε^h καὶ τὴν ἑαυτοῦ
- 27 ψυχὴν, οὐ δύναται μου μαθητὴς εἶναι. ^{p-1} ὅστις οὐ βαστάζει
- τὸν σταυρὸν ^aἑαυτοῦ^h, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται
- 28 μου εἶναι μαθητὴς. τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδο-

^f ὅς ^g ἐποίησε ^h add πάντα ⁱ παραιτεῖσθαι πάντες ^k ἐξελ-
θεῖν καὶ ¹ add ἐκείνος ^m χωλοὺς καὶ τυφλοὺς ^l ὧς ^o δέ
^p add καὶ ^a αὐτοῦ

μῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει
 29 ^τ εἰς^β ἀπαρτισμόν; ἵνα μήποτε, θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ
 μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξονται ἐμ-
 30 παίζειν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκο-
 31 δομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. ἢ τίς βασιλεὺς, πορευό-
 μενος συμβαλεῖν ἐτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας
 πρῶτον ^β βουλευέσεται^β εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν
^τ ὑπαντῆσαι^τ τῷ μετὰ ἑξοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν;
 32 εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρῳ ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας
 33 ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ
 ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί μου
 34 εἶναι μαθητής. καλὸν ^{οὖν} τὸ ἄλλας^{οὖν}· ἐὰν δὲ ^{καὶ} τὸ ἄλλας^{καὶ}
 35 μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν
 εὐθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν
 ἀκούετω.

15 Ἦσαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρ-
 2 τωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ διεγόγγυζον ^{οἱ} τε^{οἱ} Φαρισαῖοι καὶ
 οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι Οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται,
 καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.

3, 4 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, Τίς
 ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ^{ἐξ}
 αὐτῶν ἓν^{ἐν}, οὐ καταλείπει τὰ ἑννενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 5 καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὑρῇ αὐτό; καὶ εὐρὼν
 6 ἐπιτίθουσιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ^{αὐτοῦ} χαίρων, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν
 οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς,
 Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὑρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.
 7 λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρ-
 τωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἑννενηκονταεννέα δικαίοις, οἵτινες
 οὐ χρεῖαν ἔχουσι μετανοίας.

8 Ἡ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν

^τ τὰ πρὸς ^β βουλευέσεται ^τ ἀπαντῆσαι ^{οὖν} om. οὖν ^{καὶ} om. καὶ
^{οἱ} οἱ ^{ἐν} ἐν ἐξ αὐτῶν ^{αὐτοῦ} αὐτοῦ

μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ
 9 ἐπιμελῶς, ἕως ὅτου εὕρῃ; καὶ εὐρούσα ^b συγκαλεῖ^{||} τὰς φίλας
 καὶ ^{c-} γείτονας λέγουσα, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν
 10 δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. οὕτω, λέγω ὑμῖν, ^d γίνεται χαρὰ^{||}
 ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῷ μετα-
 νοοῦντι.

11, 12 Εἶπε δέ, Ὁ ἄνθρωπος τις εἶχε δύο υἱούς· καὶ εἶπεν ὁ
 νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον
 13 μέρος τῆς οὐσίας. ^e ὁ δὲ^{||} διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. καὶ μετ'
 οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπε-
 δήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν
 14 αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο
 λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἠρξάτο
 15 ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς
 χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ
 16 βόσκειν χοίρους. καὶ ἐπεθύμει ^f χορτασθῆναι ἐκ^{||} τῶν κερα-
 17 τίων ὧν ἡσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. εἰς
 ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ^g ἔφη^{||}, Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου ^h πε-
 18 ρισσεύονται^{||} ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ⁱ ᾧδε^{||} ἀπόλλυμαι. ἀναστὰς
 πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ,
 19 ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου. ^{k-} οὐκέτι εἰμὶ
 ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποίησόν με ὥς ἓνα τῶν μισθίων
 20 σου. καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. ἔτι δὲ
 αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ, καὶ
 ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ,
 21 καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός, Πάτερ, ἡμαρ-
 τον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου. ^{l-} οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος
 22 κληθῆναι υἱὸς σου. ^{m-} εἶπε δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους

^b συγκαλεῖται ^c add τὰς ^d χαρὰ γίνεται ^e καὶ ^f γεμίσει
 τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ ^g εἶπε ^h περισσεύουσιν ⁱ om. ᾧδε
^k add καὶ ^l add καὶ ^m add ποίησόν με ὥς ἓνα τῶν μισθίων
 σου. M.

4 τείν αἰσχύνομαι. ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετασταθῶ
 ὃ ἐκ^ο τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ^αἑαυτῶν¹.
 5 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφειλετῶν τοῦ
 κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγε τῷ πρώτῳ, Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ
 6 μου; ὁ δὲ εἶπεν, Ἐκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ^ε εἶπεν
 αὐτῷ, Δέξαι σου ^ετὰ γράμματα¹, καὶ καθίσας ταχέως γράψον
 7 πεντήκοντα. ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε, Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ
 δὲ εἶπεν, Ἐκατὸν κόρους σίτου. ^ε-¹ λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου
 8 ^ετὰ γράμματα¹, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. καὶ ἐπήνεσεν ὁ
 κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας ὅτι φρονίμως ἐποίησεν·
 ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς
 9 τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσι. κἀγὼ ὑμῖν
 λέγω, Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας,
 ἵνα, ὅταν ^εἐκλίπῃ¹, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.
 10 ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἔστι, καὶ ὁ ἐν
 11 ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. εἰ οὖν ἐν τῷ
 ἀδίκῳ μαμωνᾶ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν
 12 πιστεύσει; καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ
 13 ^εὑμετέρον¹ τίς ^εδώσει ὑμῖν¹; οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ
 κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον
 ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει·
 οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.
 14 Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα ^ε-¹ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι
 15 ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
 Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων,
 ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις
 16 ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ^ε-¹. ὁ νόμος καὶ οἱ
 προφῆται ^εμέχρι¹ Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ
 17 εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. εὐκοπώτερον

^ο om. ἐκ ^α αὐτῶν ^ε καὶ ^ε τὸ γράμμα ^ε add καὶ
^ε ἐκλίπητε ^ε ἡμέτερον M. ^ε ὑμῖν δώσει ^ε add καὶ ^ε add
 ἔστιν ^ε ἕως

δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἣ τοῦ νόμου
18 μίαν κεραίαν πεσεῖν. πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ
γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει· καὶ ^ο-^{||} ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς
γαμῶν μοιχεύει.

19 Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν
20 καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς· πτωχὸς
δέ τις ^p-^{||} ὀνόματι Λάζαρος ^a-^{||} ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα·
21 αὐτοῦ ἠλκωμένος καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ^r-^{||}
πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ
22 κύνες ἐρχόμενοι ^b ἐπέλειχον^{||} τὰ ἔλκη αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ
ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγ-
γέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλού-
23 σιος, καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ ᾄδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μα-
24 κρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς
φωνήσας εἶπε, Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον
Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος,
καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ
25 ταύτῃ. εἶπε δὲ Ἀβραάμ, Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες
ⁱ-^{||} τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ
26 κακὰ· νῦν δὲ ^u ὧδε^{||} παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι. καὶ
^x ἐν^{||} πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστή-
ρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ^y ἐνθεν^{||} πρὸς ὑμᾶς μὴ
27 δύνωνται, μηδὲ ^z-^{||} ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. εἶπε δέ,
Ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ
28 πατρός μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται
αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς
29 βασάνου. ^a λέγει δὲ^{||} Ἀβραάμ, Ἐχουσι Μωσέα καὶ τοὺς
30 προφῆτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ

^ο add πᾶς ^p add ἦν ^a add ὅς ^r add ψυχίων τῶν ^b ἀπέ-
λειχον ^t add σὺ ^u ὧδε ^x ἐπὶ ^y ἐντεῦθεν ^z add οἱ
^a λέγει αὐτῷ

‘Αβραάμ· ἀλλ’ ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς,
31 μετανοήσουσιν. εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφη-
τῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδέ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθή-
σονται.

17 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς ^b αὐτοῦ, ‘Ανένδεκτόν ἐστι
τοῦ ^c τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν· πλὴν οὐαὶ ^d δι’ οὗ ἔρχεται.
^e λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ ^f λίθος μυλικὸς ^g περίκειται περὶ τὸν τρά-
χηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκαν-
3 δαλίσῃ ^h τῶν μικρῶν τούτων ἓνα ⁱ. προσέχετε ἑαυτοῖς· ἐάν
^j ^k ἀμάρτη ^l ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐάν
4 μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ· καὶ ἐάν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἀμάρτη
εἰς σέ, καὶ ἐπτάκις ^m ⁿ ἐπιστρέψῃ ^o πρὸς ^p σε λέγων, Μετα-
νοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

5 Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ, Πρόσθετες ἡμῖν πίστιν.
6 εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Εἰ ^q ἔχετε ^r πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως,
ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ, Ἐκκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι
7 ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν
δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ
8 τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ ^s αὐτῷ, Εὐθέως παρελθὼν ^t ἀνάπεσε ^u, ἀλλ’
οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἐτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος
διακόνει μοι, ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι
9 καὶ πίεσαι σύ; μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ^v ^w, ὅτι ἐποίησε
10 τὰ διαταχθέντα ^x ^y; ^z ^{aa} οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε
πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι Δοῦλοι ἀχρεῖοί
ἐσμεν· ^{ab} ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιοῦκαμεν.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι ^{ac} ^{ad} εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ
12 αὐτὸς διήρχετο διὰ ^{ae} μέσον ^{af} Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. καὶ
εἰσερχομένου αὐτοῦ εἷς τινα κώμην ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα

^b om. αὐτοῦ^c μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ^d μύλος ὀνικός^e ἓνα τῶν μικρῶν τούτων^f add δὲ^g add εἰς σέ^h add τῆς

ἡμέρας

ⁱ ἐπὶ^k εἶχετε^l om. αὐτῷ^m ἀνάπεσαιⁿ add

ἐκείνῳ

^o add αὐτῷ^p add οὐ δοκῶ.^q add ὅτι^r add αὐτὸν^s μέσου

13 λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν· καὶ αὐτοὶ ἤραν φωνὴν
 14 λέγοντες, Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. καὶ ἰδὼν εἶπεν
 αὐτοῖς, Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. καὶ
 15 ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθησαν. εἰς δὲ ἐξ
 αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξά-
 16 ζων τὸν Θεόν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας
 17 αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. ἀποκρι-
 θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ
 18 ἐννέα που; οὐχ ἐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ
 19 Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς [†]οὗτος; [‡] καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστὰς
 πορεύου ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.
 20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε ἔρχεται ἡ
 βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται
 21 ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως· οὐδὲ ἐροῦσιν,
 Ἰδοὺ, ὦδε, ἢ ^υ-[‡] ἐκεῖ. ἰδοὺ γάρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς
 ὑμῶν ἐστίν.
 22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε
 ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν,
 23 καὶ οὐκ ὄψεσθε. καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, ^κἸδοὺ, ἐκεῖ, Ἰδοὺ, ὦδε·
 24 μὴ ἀπέλθητε, μὴδὲ διώξητε· ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή ^γ-[‡]
 ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ^βὑπὸ τὸν [‡]οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν
 λάμπει, οὕτως ἔσται ^α-[‡] ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ^δἐν τῇ ἡμέρᾳ
 25 αὐτοῦ·[‡] πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμα-
 26 σθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς
 ἡμέραις τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ
 27 τοῦ ἀνθρώπου· ἥσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ^εἐγαμίζοντο[‡], ἄχρι
 τῆς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατα-
 28 κλυσμός, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. ὁμοίως ^ακαθὼς[‡] ἐγένετο
 ἐν ταῖς ἡμέραις Δαυὶ· ἥσθιον, ἔπινον, ἡγόραζον, ἐπώλουν,

[†] οὗτος. A.S.M.^υ add Ἰδοὺ,^κ Ἰδοὺ, ὦδε, ἢ Ἰδοὺ, ἐκεῖ^γ add ἡ^β ὑπ'^α add καὶ^δ om. ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ M.^ε ἐξεγαμίζοντο^α καὶ ὥς

29 ἐφύτευον, ὠκοδόμουν· ἡ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθε Λῶτ ἀπὸ Σοδόμων,
 ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας·
 30 κατὰ ^ο τὰ αὐτὰ¹ ἔσται ἡ ἡμέρα ὃ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀπο-
 31 καλύπτεται. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος,
 καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά·
 καὶ ὃ ἐν τῷ ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω.
 32, 33 μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λῶτ. ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν
 ψυχὴν αὐτοῦ ¹ περιποιήσασθαι¹, ἀπολέσει αὐτήν· ² ὃς δ'
 34 ἂν² ἀπολέσῃ ^h-¹, ζωογονήσει αὐτήν. λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ
 νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· ὃ εἷς παραληφθήσεται,
 35 καὶ ὃ ἕτερος ἀφεθήσεται. ¹ ἔσονται δύο¹ ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ
 αὐτό· ^k ἡ¹ μία παραληφθήσεται, ¹ ἡ δὲ¹ ἑτέρα ἀφεθήσεται.
 37 ^m-¹ καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ, Κύριε; ὃ δὲ
 εἶπεν αὐτοῖς, "Οπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ ⁿ καὶ οἱ ἄετοί ἐπισυν-
 αχθήσονται¹.

18 "Ελεγε δὲ ^ο-¹ παραβολὴν αὐτοῖς, πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε
 2 προσεύχεσθαι ^p αὐτοὺς¹ καὶ μὴ ^a ἐγκακεῖν¹, λέγων, Κριτὴς
 τις ἦν ἐν τινὶ πόλει τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον
 3 μὴ ἐντρέπόμενος. χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ
 ἦρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα, Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντι-
 4 δίκου μου. καὶ οὐκ ^r ἤθελεν¹ ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα
 εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι ^s οὐδὲ ἄνθρω-
 5 πον¹ ἐντρέπομαι, διὰ γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν
 ταύτην ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑποπιάξῃ
 6 με. εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας
 7 λέγει. ὃ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ^t ποιήσῃ¹ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλε-
 κτῶν αὐτοῦ τῶν βωόντων ^u αὐτῷ¹ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ
 8 ^x μακροθυμεῖ¹ ἐπ' αὐτοῖς; λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσῃ τὴν

^ο ταῦτα ^f σῶσαι ^g καὶ ὃς ἐὰν ^h add αὐτήν ⁱ δύο
 ἔσονται ^k om. ἡ S. ¹ καὶ ἡ ^m add ver. 36 δύο ἔσονται ἐν
 τῷ ἀγρῷ· ὃ εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὃ ἕτερος ἀφεθήσεται. A.M. ⁿ συνα-
 χθήσονται οἱ ἄετοί ^o add καὶ ^p om. αὐτοὺς ^a ἐγκακεῖν ^r ἠθέλησεν
^s καὶ ἄνθρωπον οὐκ ^t ποιήσῃ ^u πρὸς αὐτὸν ^x μακροθυμῶν

ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔλθων
ἄρα εὐρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς ;

9 Εἶπε δὲ καὶ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι
εἰσὶ δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν
10 ταύτην· Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι,
11 ὁ εἰς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς
ὑ ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν^γ προσηύχετο, Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι,
ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες,
12 ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δις τοῦ
13 σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. ^z ὁ δὲ^z τελώνης
μακρόθεν ἐστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ^a ἐπᾶραι
εἰς τὸν οὐρανόν^h, ἀλλ' ^b ἔτυπτε^b τὸ στῆθος αὐτοῦ λέγων,
14 Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. λέγω ὑμῖν, κατέβη
οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς
ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψω-
θήσεται.

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται·
16 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ^c ἐπετίμων^c αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς
^d προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων^d, Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι
πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ
17 βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς
αὐτήν.

18 Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων λέγων, Διδάσκαλε
19 ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω ; εἶπε δὲ αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς, Τί με λέγεις ἀγαθόν ; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἰς,
20 ὁ Θεός. τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσης· Μὴ φονεύσης·
Μὴ κλέψης· Μὴ ψευδομαρτυρήσης· Τίμα τὸν πατέρα σου
21 καὶ τὴν μητέρα ^e·^e. ὁ δὲ εἶπε, Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην

^γ πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα ^z καὶ ὁ ^a εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι ^b ἔτυ-
πτεν εἰς ^c ἐπετίμησαν ^d προσκαλεσάμενος αὐτὰ εἶπεν ^e add
σου

22 ἐκ νέότητός μου. ἀκούσας δὲ ^{f-l} ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ,
 "Ἐτι ἔν σοι λείπει πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος
 πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν ^g τοῖς οὐρανοῖς^h. καὶ δεῦρο,
 23 ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ^h ἐγενήθηⁱ.
 24 ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ^{i-l} εἶπε,
 Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς
 25 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον
 διὰ ^k τρήματος βελόνης^l εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν
 26 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες,
 27 Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ὁ δὲ εἶπε, Τὰ ἀδύνατα παρὰ
 28 ἀνθρώποις δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ. εἶπε δὲ ὁ Πέτρος,
 29 Ἰδοῦ, ἡμεῖς ^l ἀφέντες τὰ ἴδια^h ἠκολουθήσαμεν σοι. ὁ δὲ
 εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐστίν ὃς ἀφῆκεν
 οἰκίαν, ^m ἢ γυναῖκα, ἢ ἀδελφούς, ἢ γονεῖς^h, ἢ τέκνα, ἕνεκεν
 30 τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα
 ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶην
 αἰώνιον.
 31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἰδοῦ,
 ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ
 32 γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου. παρα-
 δοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβρισθή-
 33 σεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται, καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν
 34 αὐτόν. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. καὶ αὐτοὶ οὐδὲν
 τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐ-
 τῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.
 35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχῷ, τυφλός τις
 36 ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. ἀκούσας δὲ ὄχλου δια-
 37 πορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ,
 38 ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. καὶ ἐβόησε λέγων,

^f add ταῦτα
 μενον ^k τρυμαλιᾶς ράφιδος
 ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα

^g οὐρανῷ ^h ἐγένετο ⁱ add περίλυπον γενό-
^l ἀφῆκαμεν πάντα, καὶ ^m ἢ γονεῖς,

39 Ἰησοῦ, υἱὲ Δαβίδ, ἐλέησόν με. καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων
 αὐτῷ, ἵνα ^ασιγήσῃ¹. αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραξεν, Τί
 40 Δαβίδ, ἐλέησόν με. σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν
 ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν
 41 ^{ο-1}, Τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.
 42 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέ-
 43 σωκέ σε. καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ
 δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ
 Θεῷ.

19 ^{1, 2} Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχῶ. καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνό-
 ματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ
 3 ^βαὐτὸς¹ πλούσιος. καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι, καὶ
 4 οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. καὶ
 προδραμὼν ^αεἰς τὸ¹ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομοραίαν, ἵνα
 5 ἴδῃ αὐτόν· ὅτι ^τἐκείνης¹ ἤμελλε διέρχεσθαι. καὶ ὡς ἦλθεν
 ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς ^{β-1} εἶπε πρὸς αὐτόν,
 Ζακχαῖε, σπεύσας κατὰβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου
 6 δεῖ με μέναι. καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν
 7 χαίρων. καὶ ἰδόντες ^ιπάντες¹ διεγόγγυζον λέγοντες ὅτι Παρὰ
 8 ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι. σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος
 εἶπε πρὸς τὸν Κύριον, Ἰδοὺ, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου,
 Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα,
 9 ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ὅτι
 Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς
 10 υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν. ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι
 καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπε παραβολήν,
 διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτόν εἶναι Ἱερουσαλὴμ καὶ δοκεῖν αὐτοὺς
 ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.
 12 εἶπεν οὖν, Ἀνθρωπὸς τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μα-

^α σιωπήσῃ ^ο add λέγων ^β οὗτος ἦν ^α om. εἰς τὸ ^τ δι'
 ἐκείνης ^β add εἶδεν αὐτόν, καὶ ^ι ἅπαντες

13 κράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι. καλέσας
 δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε
 14 πρὸς αὐτούς, Πραγματεύσασθε ἕως ἔρχομαι. οἱ δὲ πολῖται
 αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ
 15 λέγοντες, Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. καὶ ἐγένετο
 ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ
 εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ^u δεδώκει^u τὸ
 16 ἀργύριον, ἵνα γνῶ ^x τί διεπραγματεύσαντο^u. παρεγένετο δὲ
 ὁ πρῶτος λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο δέκα μνᾶς.
 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς
 18 ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. καὶ ἦλθεν
 ὁ δεύτερος λέγων, ^y Ἡ μνᾶ σου, Κύριε^u, ἐποίησε πέντε
 19 μνᾶς. εἶπε δὲ καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων.
 20 καὶ ^z ὁ ³ ἕτερος ἦλθε λέγων, Κύριε, ἰδοὺ, ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον
 21 ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· ἐφοβούμην γὰρ σε, ὅτι ἄνθρωπος
 αὐστηρὸς εἶ· αἶρεις δ' οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις δ' οὐκ ἔσπειρας.
 22 λέγει ^{a-} αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε.
 ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἰμι, αἶρων δ' οὐκ ἔθηκα,
 23 καὶ θερίζων δ' οὐκ ἔσπειρα· καὶ διατί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν
 μου ἐπὶ ^{b-} τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα
 24 αὐτό; καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν
 25 μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. καὶ εἶπον αὐτῷ,
 26 Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. λέγω ^{c-} ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι
 δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ δ' ἔχει ἀρθήσεται ἀπ'
 27 αὐτοῦ. πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ^d τούτους^u, τοὺς μὴ θελήσαν-
 τάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε
^e αὐτούς^u ἔμπροσθέν μου.
 28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν ἀναβαίνων εἰς
 Ἱεροσόλυμα.

^u ἔδωκε^x τίς τί διεπραγματεύσατο^y Κύριε, ἡ μνᾶ σου^z om. δ^a add δὲ^b add τὴν^c add γὰρ^d ἐκείνους^e om.

αὐτοὺς

29 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς
τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἔλαιων, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν
30 ^{f-} εἰπών, Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ᾗ εἰσπορευό-
μενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώ-
31 πων ἐκάθισε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις ὑμᾶς
ἐρωτᾷ, Διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε ^{g-} ὅτι Ὁ Κύριος αὐτοῦ
32 χρειαν ἔχει. ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς
33 εἶπεν αὐτοῖς· λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπον οἱ κύριοι
34 αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, Τί λύετε τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπον ^h ὅτι
35 Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρειαν ἔχει. καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν
Ἰησοῦν· καὶ ἐπιρρίψαντες ⁱ αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον
36 ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώνουν
37 τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη, πρὸς
τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἔλαιων, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος
τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ
38 πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων λέγοντες, Εὐλογημένος ὁ ἐρχό-
μενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ
39 δόξα ἐν ὑψίστοις. καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου
εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου.
40 καὶ ἀποκριθεὶς ^k εἶπε, Λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν οὗτοι ⁱ σιωπήσου-
σιν οἱ λίθοι ^m κρᾶξουσιν.
41, 42 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ λέγων
ὅτι Εἰ ἔγνων ⁿ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ σὺ ^h τὰ πρὸς εἰρήνην
43 ^{o-}· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι
ἐπὶ σέ, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περι-
44 κυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσί
σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσι ^p λίθον ἐπὶ
λίθον ἐν σοί^h. ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνων τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς
σου.

^f add αὐτοῦ ^g add αὐτῷ ^h om. ὅτι ⁱ ἐαυτῶν ^k εἶπεν
αὐτοῖς ^l σιωπήσωσιν ^m κεκράξονται ⁿ καὶ σύ, καὶ γε ἐν
τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, ^o add σου ^p ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ

45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πω-
 46 λοῦντας ^α-¹ λέγων αὐτοῖς, Γέγραπται, ^τ Καὶ ἔσται ὁ οἶκός
 μου οἶκος προσευχῆς¹. ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον
 ληστῶν.

47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ. οἱ δὲ
 ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ
 48 οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ καὶ οὐχ εὗρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ
 λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

20 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ^α-¹, διδάσκοντος αὐτοῦ
 τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ
 2 ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ
^ε εἶπον, λέγοντες πρὸς αὐτόν¹, Εἰπὲ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
 ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην;
 3 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ^α-¹
 4 λόγον, καὶ εἰπάτέ μοι· τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ
 5 ἦν; ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς
 λέγοντες ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διατί ^α-¹ οὐκ
 6 ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, ^γ ὁ λαὸς
 ἅπας¹ καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην
 7, 8 προφήτην εἶναι. καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. καὶ
 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
 ταῦτα ποιῶ.

9 Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην·
^α Ἀνθρωπος ^α-¹ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωρ-
 10 γοῖς, καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς. καὶ ^α-¹ καιρῷ ἀπέ-
 στείλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ
 ἀμπελῶνος ^β δώσουσιν¹ αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν
 11 ἐξαπέστειλαν κενόν. καὶ προσέθετο πέμπειν ἕτερον δοῦλον·
 οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν.

^α add ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας

^τ Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ἐστίν

^ε add ἐκείνων

^ε εἶπον πρὸς αὐτόν, λέγοντες,

^α add ἔνα

^α add

οὐν

^γ πᾶς ὁ λαὸς

^α add τις

^α add ἐν

^β δώσιν

12 καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματί-
 13 σαντες ἐξέβαλον. εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, Τί ποιήσω;
 πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ^ο-¹ ἐντραπή-
 14 σονται. ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ^α ἀλλή-
 λους¹ λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ^ο-¹ ἀποκτείνωμεν
 15 αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν
 ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος
 16 τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς τού-
 τους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπον,
 17 Μὴ γένοιτο. ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπε, Τί οὖν ἐστι τὸ
 γεγραμμένον τοῦτο, Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
 18 οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκείνον
 τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει
 αὐτόν.
 19 Καὶ ἐζήτησαν ^εοἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς¹ ἐπιβαλεῖν
 ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ· καὶ ἐφοβήθησαν τὸν
 λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην
 20 εἶπε. καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρι-
 νομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λό-
 γου, ^βὥστε¹ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ
 21 ἡγεμόνος. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες, Διδάσκαλε, οἶδα-
 μεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσ-
 ωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις.
 22, 23 ἔξεστιν ¹ἡμᾶς¹ Καίσαρι φόρον δοῦναι; ἢ οὐ; κατα-
 24 νοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπε πρὸς αὐτούς, ¹Δεί-
 ξατέ¹ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφὴν; ^κοἱ
 25 δὲ¹ εἶπον, Καίσαρος. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ¹Τοῖνυν ἀπόδοτε¹
 26 τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. καὶ οὐκ

^ο add ἰδόντες
 οἱ γραμματεῖς

^κ ἀποκριθέντες δὲ

^α ἑαυτοὺς
^β εἰς τὸ

¹ ἡμῖν

¹ Ἀπόδοτε τοῖνυν

^ο add δεῦτε,

¹ Τί με πειράζετε; ἐπιδείξατέ

^ε οἱ ἀρχιερεῖς καὶ

ἰσχυσαν ἐπιλαβέσθαι ^m τοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

- 27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ⁿ λέγοντες ^l
 28 ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες, Διδάσκαλε,
 Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων
 γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ^o ᾧ^l, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ
 τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
 29 ἐπτα οὖν ἀδελφοὶ ᾗσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπ-
 30, 31 ἐθανεν ἄτεκνος· ^p καὶ ὁ δεύτερος,^l καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν
 αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ^q ἐπτα^l οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ
 32, 33 ἀπέθανον. ὕστερον ^r-^l ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. ἐν τῇ οὖν
 ἀναστάσει τίνος αὐτῶν ^s ἔσται^l γυνή; οἱ γὰρ ἐπτα ἔσχον
 34 αὐτὴν γυναῖκα. καὶ ^t-^l εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οἱ υἱοὶ τοῦ
 35 αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ^u γαμίσκονται^l. οἱ δὲ καταξιο-
 θέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ
 36 νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ^u γαμίζονται^l. ^x οὐδὲ^l γὰρ ἀπο-
 θανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γὰρ εἰσι, καὶ υἱοὶ εἰσι τοῦ
 37 Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί,
 καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει Κύριον τὸν Θεὸν
 38 Ἀβραὰμ καὶ ^y-^l Θεὸν Ἰσαὰκ καὶ ^y-^l Θεὸν Ἰακώβ. Θεὸς
 δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.
 39 ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπον, Διδάσκαλε,
 40 καλῶς εἶπας. οὐκέτι ^z γὰρ^l ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.
 41 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν υἱὸν
 42 Δαβὶδ εἶναι; ^a αὐτὸς γὰρ^l Δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν,
 43 Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν
 44 θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Δαβὶδ οὖν
 κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν;

^m αὐτοῦ ⁿ ἀντιλέγοντες ^o ἀποθάνῃ ^p καὶ ἔλαβεν ὁ δεύ-
 τερος τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος· ^q ἐπτά· καὶ Α. ^r add
 δὲ πάντων ^s γίνεται ^t add ἀποκριθεὶς ^u ἐγαμίσκονται
^x οὔτε ^y add τὸν ^z δὲ ^a καὶ αὐτὸς

45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
 46 Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν
 ἐν στολαῖς, καὶ φιλοῦντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ
 πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν
 47 τοῖς δεῖπνοις· οἱ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προ-
 φάσει ^βμακρὰ^β προσεύχονται· οὗτοι λήψονται περισσότερον
 κρίμα.

21 Ἀναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας ^οεἰς τὸ γαζοφυλάκιον
 2 τὰ δῶρα αὐτῶν^β πλουσίους. εἶδε δὲ ^δ-^{||}τινα χήραν πενιχρὰν
 3 βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά. καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν,
 4 ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν· ^οπάντες^β
 γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα
^ε-^{||}, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ^ςπάντα^β τὸν βίον ὃν
 εἶχεν ἔβαλε.

5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ
 6 ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε, Ταῦτα ^αθεωρεῖτε, ἐλεύσονται
 ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφελθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ ^ηᾧδε^β, ὃς οὐ
 7 καταλυθήσεται. ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες, Διδάσκαλε,
 πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον, ὅταν μέλλῃ ταῦτα
 8 γίνεσθαι; ὁ δὲ εἶπε, Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε. πολλοὶ γὰρ
 ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι Ἐγὼ εἰμι· καί,
 9 Ὁ καιρὸς ἤγγικε· μὴ ^ι-^{||}πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. ὅταν δὲ
 ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ
 ταῦτα γενέσθαι πρῶτον· ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.

10 Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ
 11 βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· σεισμοὶ τε μεγάλοι ^κκαὶ κατὰ
 τόπους^β λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα
 12 ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. πρὸ δὲ τούτων ^ιπάντων^β ἐπι-
 βαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσιν, παραδι-

^β μακρὰ S.^ο τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον^δ add καὶ^ο ἅπαντες^ε add τοῦ Θεοῦ^ς ἅπαντα^η om. ᾧδε^ι add οὖν^κ κατὰ τόπους καὶ^ι πάντων

δόντες εἰς ^m τὰς¹ συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ⁿ ἀπαγομένους¹
 13 ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· ἀπο-
 14 βήσεται ^o-¹ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. ^p θέτε¹ οὖν ^q ἐν ταῖς
 15 καρδίαις¹ ὑμῶν, μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· ἐγὼ γὰρ
 δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ^h ἣ οὐ δυνήσονται ^r ἀντιστῆναι
 16 ἢ ἀντειπεῖν¹ πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. παραδοθήσεσθε
 δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων·
 17 καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ
 18 πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· καὶ θρῖξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν
 19 οὐ μὴ ἀπόληται· ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν ^s κτήσεσθε¹ τὰς
 ψυχὰς ὑμῶν.

20 "Οταν δὲ ἴδῃτε κυκλομένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερου-
 21 σαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. τότε οἱ
 ἐν τῇ Ἱουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς
 ἐκχωρεῖτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς
 22 αὐτήν· ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταῖ εἰσι, τοῦ ^t πλησθῆναι¹
 23 πάντα τὰ γεγραμμένα. οὐαὶ ^u-¹ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις
 καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ
 ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ ^x-¹ τῷ λαῷ τούτῳ·
 24 καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται
 εἰς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλήμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ
 25 ἐθνῶν, ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν. καὶ ^v ἔσονται¹ σημεῖα
 ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ
 26 ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ^z ἥχους¹ θαλάσσης καὶ σάλου, ἀποψυχόντων
 ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ
 οἰκουμένη· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται·
 27 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ
 28 μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. ἀρχομένων δὲ τούτων

^m om. τὰς ⁿ ἀγομένους ^o add δὲ ^p θέσθε ^q εἰς
 τὰς καρδίας ^r ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι ^s κτήσασθε ^t πληρω-
 θῆναι ^u add δὲ ^x add ἐν ^v ἔσται ^z ἡχούσης

γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίξει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

29 Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς· Ἴδετε τὴν συκὴν καὶ πάντα
30 τὰ δένδρα· ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν
31 γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· οὕτω καὶ ὑμεῖς,
ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ
32 βασιλεία τοῦ Θεοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ
33 ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ
παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ ^απαρελεύσονται^β.

34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε ^ββαρηνθῶσιν^β ὑμῶν αἱ καρ-
δίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ
35 αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ^οἐκείνη ὥς παγίς· ἐπει-
σελεύσεται γὰρ ^εἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον
36 πάσης τῆς γῆς. ἀγρυπνεῖτε ^αδὲ^δ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι
ἵνα ^οκατισχύσητε^ε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνε-
σθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων· τὰς δὲ νύκτας
ἐξερχόμενος ἠυλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἑλαιῶν.
38 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν
αὐτοῦ.

22 Ἦγγιξε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη πάσχα.
2 καὶ ἐξήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλω-
σιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

3 Εἰσῆλθε δὲ ὁ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ^ικαλούμενον^β Ἰσ-
4 καριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα. καὶ ἀπελθὼν
συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ ^εστρατηγοῖς, τὸ πῶς
5 αὐτὸν παραδῶ αὐτοῖς. καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ
6 ἀργύριον δοῦναι. καὶ ἐξωμολόγησε, καὶ ἐξήτει εὐκαιρίαν τοῦ
παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

7 Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ

^α παρέλθωσι
σεται ^δ οὐκ

^β βαρυνθῶσιν
^ο καταξιωθῇτε

^ο ἐκείνη· ὥς παγίς γὰρ ἐπελεύ-
^ι ἐπικαλούμενον ^ε add τοῖς

8 πάσχα. καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών, Πορευ-
9 θέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. οἱ δὲ εἶπον
10 αὐτῷ, Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοὺ,
εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος
κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν
11 οἰκίαν ἢ εἰς ἣν¹ εἰσπορεύεται· καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ
τῆς οἰκίας, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστὶ τὸ κατάλυμα,
12 ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; καὶ ἐκεῖνος
ὑμῖν δείξει ἀνώγειον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε.
13 ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς¹ εἰρήκει¹ αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν
τὸ πάσχα.

14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ^{k-} ἀπόστολοι
15 σὺν αὐτῷ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἐπιθυμία ἐπεθύμησα
16 τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· λέγω
γὰρ ὑμῖν, ὅτι¹⁻ οὐ μὴ φάγω^m αὐτό¹, ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν
17 τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστή-
18 σας εἶπε, Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατεⁿ εἰς ἑαυτούς¹. λέγω
γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πῖω^o ἀπὸ τοῦ νῦν¹ ἀπὸ τοῦ γεννήματος
19 τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ. καὶ λα-
βὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων,
Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου^p τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο
20 ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ^a καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως¹
μετὰ τὸ δειπνήσαι λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη
21 ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον¹. πλὴν ἰδοὺ, ἡ
22 χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. ^z ὅτι
ὁ υἱὸς μὲν¹ τοῦ ἀνθρώπου^s κατὰ τὸ ὠρισμένον πορεύεται¹.
23 πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ παραδίδεται. καὶ αὐτοὶ
ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτούς, τὸ τίς ἄρα εἷη ἐξ αὐτῶν ὁ
τοῦτο μέλλων πράσσειν.

h οὗ¹ ¹ εἰρήκεν ^k add δώδεκα ¹ add οὐκέτι ^m ἐξ
αὐτοῦ ⁿ ἑαυτοῖς ^o om. ἀπὸ τοῦ νῦν ^p om. τὸ ὑπὲρ ὑμῶν
διδόμενον . . . ἐκχυνόμενον M. ^a ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον ^z καὶ
ὁ μὲν υἱὸς ^s πορεύεται κατὰ τὸ ὠρισμένον

24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ
 25 εἶναι μείζων. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἔθνων
 κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἑξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται
 26 καλοῦνται. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν
 ἔγενέσθω[†] ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν.
 27 τίς γὰρ μείζων; ὁ ἀνακείμενος; ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνα-
 28 κείμενος; ἐγὼ δὲ ἔν μέσῳ ὑμῶν εἰμὶ[‡] ὡς ὁ διακονῶν. ὑμεῖς
 δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς
 29 μου· καὶ γὰρ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ
 30 μου,[†] βασιλείαν, ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης
 μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· καὶ καθίσεσθε[‡] ἐπὶ θρόνων κρι-
 31 νοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. ¶ Σίμων, Σίμων,
 ἰδοὺ, ὁ Σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον·
 32 ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ[‡] ἡ πίστις σου·
 33 καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου. ὁ δὲ
 εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν
 34 καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. ὁ δὲ εἶπε, Λέγω σοι, Πέτρε,
 οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ, ἕως τρίς με ἀπαρνήσῃ
 εἰδέναι[†].

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλαντίου
 καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ
 36 εἶπον, Οὐδενός. ὁ δὲ εἶπεν[†] αὐτοῖς, Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων
 βαλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλη-
 37 σάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. λέγω γὰρ
 ὑμῖν, ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί,
 τὸ Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ ἐπεὶ περὶ ἐμοῦ τέλος
 38 ἔχει. οἱ δὲ εἶπον, Κύριε, ἰδοὺ, μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν
 αὐτοῖς, Ἰκανόν ἐστι.

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν

† γενέσθω ‡ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν † μου S.M. ‡ καθίσσηθε
 † add εἶπε δὲ ὁ Κύριος, ‡ ἐκλείπη † add μὴ † πρὶν ἢ τρίς
 ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με † εἶπεν οὖν † add ἔτι † τὰ

40 ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί ^{f-1}. γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς, Προσεύχεσθε μὴ εἰσελ-
 41 θεῖν εἰς πειρασμόν. καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὥσεί
 42 λίθου βολήν, καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσηύχετο λέγων, Πάτερ,
 εἰ βούλει, ^gπαρένεγκε τοῦτο τὸ ποτήριον ¹ ἀπ' ἐμοῦ· πλην
 43 μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ τὸ σὸν ^h γινέσθω ¹. ⁱ ὤφθη δὲ αὐτῷ
 44 ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. καὶ γενόμενος ἐν
 ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο· ἐγένετο δὲ ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ
 45 ὥσεί θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. ¹ καὶ
 ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητάς ^{k-1},
 46 εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης, καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
 Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε
 εἰς πειρασμόν.

47 Ἔτι ¹⁻¹ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος
 Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτῶν· καὶ ἤγγισε τῷ
 48 Ἰησοῦ φιλήσαι αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα,
 49 φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; ἰδόντες δὲ οἱ
 περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπον ^{m-1}, Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν
 50 μαχαίρᾳ; καὶ ἐπάταξεν εἰς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ
 51 ἀρχιερέως, καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν. ἀποκριθεὶς
 δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐὰν ἐως τούτου· καὶ ἀψάμενος τοῦ
 52 ὠτίου ⁿ⁻¹ ἰάσατο αὐτόν. εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παρα-
 γενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ
 πρεσβυτέρους, Ὡς ἐπὶ ληστὴν ^o ἐξήλθετε ¹ μετὰ μαχαιρῶν
 53 καὶ ξύλων; καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ
 ἐξετείνετε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα,
 καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκοτοῦς.

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον ^{p-1} εἰς
 τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.

^f add αὐτοῦ^g παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο S.^h γενέσθωⁱ om. vv. 43-44 M.^k add αὐτοῦ A.¹ add δὲ^m add αὐτῷⁿ add αὐτοῦ^o ἐξεληλύθατε^p add αὐτόν

55 ^α περιψάντων^β δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συγκαθισάν-
 56 των ^γ ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν
 παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ,
 57 εἶπε, Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. ὁ δὲ ἡρνήσατο ^δ λέγων,
 58 ^ε Οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι^ς. καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν
 ἔφη, Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος ^ς ἔφη^η, Ὁ ἄνθρωπε,
 59 οὐκ εἰμί. καὶ διαστάσης ὥσεί ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διῶσχυρί-
 ζετο λέγων, Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν. καὶ γὰρ
 60 Γαλιλαῖός ἐστιν. εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ὁ ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ
 λέγεις. καὶ παραχρήμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ^ζ
 61 ἀλέκτωρ. καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ. καὶ
 ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ^η ῥήματος^θ τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν
 αὐτῷ ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι ^ι σήμερον^ι, ἀπαρνήσῃ με
 62 τρίς. καὶ ἐξελθὼν ἔξω ^κ ἔκλαυσε πικρῶς.
 63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες ^λ αὐτὸν^λ ἐνέπαιζον αὐτῷ δέ-
 64 ροντες. καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ^μ ἐπηρώτων αὐτὸν λέ-
 65 γοντες, Προφήτευσον. τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; καὶ ἕτερα
 πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.
 66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ
 λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ^ν ἀπήγαγον^ν αὐτὸν εἰς
 67 τὸ συνέδριον ^ξ αὐτῶν^ξ λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπέ
 68 ἡμῖν. εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε. ἐὰν
 69 δὲ ^ο ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε ^π. ἀπὸ τοῦ νῦν ^ρ δὲ^ρ
 ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως
 70 τοῦ Θεοῦ. εἶπον δὲ πάντες, Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; ὁ δὲ
 71 πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγὼ εἰμι. οἱ δὲ εἶπον,
 Τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ
 τοῦ στόματος αὐτοῦ.

^α ἀψάντων ^γ add αὐτῶν ^δ add αὐτὸν ^ε Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν
^ι εἶπεν ^κ add ὁ ^λ λόγου ^μ om. σήμερον ^ν add ὁ Πέτρος
^ρ τὸν Ἰησοῦν ^ξ add ἔντυπον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ^ο ἀνήγαγον
^π ἐαυτῶν ^ρ add καὶ ^ς add μοι, ἢ ἀπολύσητε ^τ om. δὲ

23 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ¹ ἤγαγον¹ αὐτὸν ἐπὶ
² τὸν Πιλάτον. ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες, Τοῦ-
 τον εὖρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ^k ἡμῶν^k, καὶ κωλύοντα
 Καίσαρι φόρους διδόναι, ¹ καὶ¹ λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν
³ βασιλέα εἶναι. ὁ δὲ Πιλάτος ^m ἠρώτησεν^m αὐτὸν λέγων,
 Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη,
⁴ Σὺ λέγεις. ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς
⁵ ὄχλους, Οὐδὲν εὐρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. οἱ δὲ
 ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι Ἀνασεΐει τὸν λαόν, διδάσκων καθ'
 ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ⁿ καὶⁿ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
⁶ ἕως ᾧδε. Πιλάτος δὲ ἀκούσας ^{o-} ^o ^o ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄν-
⁷θρωπος Γαλιλαῖός ἐστι. καὶ ἐπιγινούς, ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας
 Ἡρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην, ὄντα καὶ
 αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.
⁸ Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ^p ἐξ
 ἱκανῶν χρόνων θέλων¹ ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν ^{q-} ^q ^q περὶ
 αὐτοῦ· καὶ ἠλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον.
⁹ ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρί-
¹⁰νατο αὐτῷ. εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς
¹¹ εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ
 Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περι-
 βαλὼν ^{r-} ^r ^r ἐσθήτα λαμπράν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ.
¹² ἐγένοντο δὲ φίλοι ^s ὃ τε Ἡρώδης καὶ ὁ Πιλάτος¹ ἐν αὐτῇ τῇ
 ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς
 ἑαυτούς.
¹³ Πιλάτος δέ, συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς
¹⁴ ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν, εἶπε πρὸς αὐτούς, Προσηνέγκατέ μοι
 τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὥς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδοῦ,
 ἐγώ, ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν εὑρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ

¹ ἤγαγεν ^k om. ἡμῶν ¹ om. καὶ ^m ἐπηρώτησεν ⁿ om. καὶ
^o add Γαλιλαίαν ^p θέλων ἐξ ἱκανοῦ ^q add πολλὰ ^r add
 αὐτὸν ^s ὃ τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης

15 τούτῳ αἵτιον, ὦν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ· ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης·
[†] ἀνέπεμψε γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς[†]. καὶ ἰδοῦ, οὐδὲν ἄξιον
 16 θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπο-
 18 λύσω. ^u-|| ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεὶ λέγοντες, Αἶρε τούτον,
 19 ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν· ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινα
 γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον ^x βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ[†].
 20 ^y-|| πάλιν ^z δὲ^{||} ὁ Πιλάτος ^a προσεφώνησεν αὐτοῖς^{||}, θέλων
 21 ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν· οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες, Σταύρωσον,
 22 σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί γὰρ
 κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἷτιον θανάτου εὑρον ἐν αὐτῷ·
 23 παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπόλυσω. οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγά-
 λαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι. καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ
 24 αὐτῶν ^b-||. ^c καὶ^{||} Πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἷτημα
 25 αὐτῶν. ἀπέλυσε δὲ ^d-|| τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλη-
 μένον εἰς ^e-|| φυλακὴν, ὃν ᾗτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε
 τῷ θελήματι αὐτῶν.
 26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι ^f Σίμωνά τινα
 Κυρηναῖον ἐρχόμενον^{||} ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυ-
 ρόν, φέρειν ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.
 27 Ἦκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναι-
 28 κῶν, αἱ ^g-|| ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. στραφεῖς δὲ
 πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ
 κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα
 29 ὑμῶν. ὅτι ἰδοῦ, ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι, Μακάριαι
 αἱ στεῖραι, καὶ ^h αἱ^{||} κοιλῖαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ
 30 οἱ οὐκ ⁱ ἔθρεψαν^{||}. τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι, Πέσετε

[†] ἀνέπεμψε γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν
 ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἐορτὴν ἔνα. A.S.M.

^y add (ver. 17) ἀνάγκην δὲ . . . ἔνα. M.

^b add καὶ τῶν ἀρχιερέων ^o ὁ δὲ

^f Σίμωνός τινος Κυρηναίου τοῦ ἐρχομένου

ⁱ ἐθήλασαν

^u add ver. 17 ἀνάγκην δὲ εἶχεν

^x βεβλημένος εἰς φυλακὴν

^z οὖν ^a προσεφώνησε

^d add αὐτοῖς ^e add τὴν

^g add καὶ ^h om. αἱ

- 31 ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς. ὅτι εἰ ἐν τῷ
 ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται ;
- 32 Ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο, κακοῦργοι, σὺν αὐτῷ ἀναιρε-
 θῆναι.
- 33 Καὶ ὅτε ^κ ἦλθον ἑπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον,
 ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ
 34 δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. ¹ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε, Πάτερ,
 ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι.² διαμεριζόμενοι δὲ τὰ
 35 ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλῆρον. καὶ εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν.
 ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες ^μ λέγοντες, Ἄλλους
 ἔσωσε· σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ^ν τοῦ Θεοῦ,
 36 ὁ ἐκλεκτός.³ ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερ-
 37 χόμενοι, ^ο ὃς προσφέροντες αὐτῷ, καὶ λέγοντες, Εἰ σὺ
 38 εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. ἦν δὲ καὶ
 ἐπιγραφὴ ^ρ ἐπ' αὐτῷ ^α, ¹ Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων
 οὗτος⁴.
- 39 Εἰς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν
 λέγων, ⁸ Οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Χριστός; ⁹ σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.
- 40 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ^τ ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη¹⁰, Οὐδὲ φοβῆ
 41 σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; καὶ ἡμεῖς μὲν
 δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ
 42 οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε. καὶ ^υ ἔλεγεν,¹¹ Ἰησοῦ, Μνήσθητί μου,
 43 ^κ ὅταν ἔλθῃς ^γ ἐν τῇ βασιλείᾳ σου¹². καὶ εἶπεν αὐτῷ
², Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παρα-
 δείσῳ.
- 44 ^α Καὶ ἦν ἤδη¹³ ὥσεί ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ'

^κ ἀπῆλθον ¹ om. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε, Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι. M. ^μ add σὺν αὐτοῖς ^ν ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός.
^ο add καὶ ^ρ add γεγραμμένη ^α add γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς ¹ Οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων
⁸ Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ^τ ἐπετίμα αὐτῷ λέγων ^υ ἔλεγε τῷ ^κ add Κύριε, ^γ εἰς τὴν βασιλείαν σου M. ² add ὁ Ἰησοῦς ^α Ἦν δὲ

45 ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἑννάτης, ^υ τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος·^η
 46 ^ο ἐσχίσθη δὲ^η τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. καὶ φω-
 νήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Πάτερ, εἰς χεῖράς σου
^α παρατίθεται^η τὸ πνεῦμά μου. ^ο τοῦτο δὲ^η εἰπὼν ἐξέπνευσεν.
 47 ἰδὼν δὲ ὁ ἐκατόνταρχος τὸ γενόμενον ^ι ἐδόξαζε^η τὸν Θεὸν
 48 λέγων, Ὁντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. καὶ πάντες
 οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, ^β θεω-
 ρήσαντες^η τὰ γενόμενα, τύπτοντες ^η—^η τὰ στήθη ὑπέστρεφον.
 49 εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ ^ι αὐτῷ^η ^κ ἀπὸ μακρόθεν^η,
 καὶ γυναῖκες αἱ ^ι συνακολουθοῦσαι^η αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλι-
 λαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτῆς ὑπάρχων,
 51 ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, (οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος
 τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν,) ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως
 τῶν Ἰουδαίων, ^{δς} ^μ—^η προσεδέχετο ^η—^η τὴν βασιλείαν τοῦ
 52 Θεοῦ, οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾗτήσατο τὸ σῶμα τοῦ
 53 Ἰησοῦ. καὶ καθελὼν ^ο—^η ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν
^η αὐτὸν^η ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν ^α οὐδεὶς οὐπω^η κεί-
 54 μενος. καὶ ἡμέρα ἦν ^ι παρασκευῆς^η, καὶ σάββατον ἐπέ-
 55 φωσκε. κατακολουθήσασαι δὲ ^β αἱ^η γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν
 συνεληλυθυῖαι ^ι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ^η, ἐθεάσαντο τὸ μνη-
 56 μεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοί-
 μασαν ἀρώματα καὶ μύρα.

24 Καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν. τῇ
 δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὀρθρου βαθέος, ἦλθον ἐπὶ τὸ μνήμα
 2 φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα ^η—^η. εὗρον δὲ τὸν λίθον
 3 ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. ^ν εἰσελθοῦσαι δὲ^η οὐχ

^υ καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, ^ο καὶ ἐσχίσθη ^α παραθήσομαι
^ο καὶ ταῦτα ^ι ἐδόξαζε ^β θεωροῦντες ^η add ἐαυτῶν ^ι αὐτοῦ
^κ μακρόθεν ^ι συνακολουθήσασαι ^μ add καὶ ^η add καὶ αὐτὸς
^ο add αὐτὸ ^ρ αὐτὸ ^α οὐδέπω οὐδεὶς ^ι παρασκευή ^β καὶ
^ι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ^η add καὶ τινες σὺν αὐταῖς ^ν καὶ εἰσελ-
 βοῦσαι

4 εὗρον τὸ σῶμα ^ω τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ¹. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
^κ ἀπορεῖσθαι² αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοῦ, δύο ἄνδρες ἐπέ-
5 στησαν αὐταῖς ἐν ^γ ἐσθῇτι ἀστραπτούσῃ³. ἐμβόβων δὲ γε-
νομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν ^α τὰ πρόσωπα⁴ εἰς τὴν γῆν,
εἶπον πρὸς αὐτάς, Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;
6 ^α οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἡγέρθη⁵. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν,
7 ἔτι ὧν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων ^β τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι
δεῖ⁶ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ
8 σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. καὶ ἐμνή-
9 σθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψασαι ^ο ἀπὸ τοῦ
μνημείου⁷ ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσι
10 τοῖς λοιποῖς. ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ
Μαρίᾳ ^δ ἡ⁸ Ἰακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ^ο-¹ ἔλεγον
11 πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν
12 ὥσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ^ε ταῦτα⁹, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. ^ς ὁ δὲ
Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας
βλέπει τὰ ὀθόνια ^η-¹ μόνα¹⁰. καὶ ἀπῆλθε πρὸς ἐαυτὸν θαν-
μάζων τὸ γεγονός¹¹.

13 Καὶ ἰδοῦ, δύο ἐξ αὐτῶν ^ι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευό-
μενοι¹² εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίου ἐξήκοντα ἀπὸ Ἱερου-
14 σαλήμ, ᾗ ὄνομα Ἑμμαοὺς. καὶ αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους
15 περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας
16 συνεπορεύετο αὐτοῖς. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο
17 τοῦ μὴ ἐπιγινῶναι αὐτόν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ λό-
γοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους ^κ περιπατοῦντες;
18 καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί¹³. ἀποκριθεὶς δὲ ¹-¹ εἶς, ^μ ὀνό-

^ω om. τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ M.

ἀστραπτούσαις ^α τὸ πρόσωπον

^β ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου

^δ om. ἡ

κείμενα

καὶ ἐστε σκυθρωποί;

^α om. οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἡγέρθη M.

^ο om. ἀπὸ τοῦ μνημείου M.

^ε om. ver. 12 M.

^η add

^ι ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ

¹ add ὁ

^κ διαπορεῖσθαι

^γ ἐσθήσεσιν

^δ om. ἀπὸ τοῦ μνημείου M.

^ε om. ver. 12 M.

^η add

^κ περιπατοῦντες,

^μ ὄνομα

ματι¹ Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν, Σὺ μόνος παροικεῖς ^{α-1}
 Ἱεροῦσαλήμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς
 19 ἡμέραις ταύταις; καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ποῖα; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ,
 Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ ὁ Ναζαρηνοῦ¹, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης
 δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς
 20 τοῦ λαοῦ· ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ
 ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.
 21 ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν
 Ἰσραήλ. ἀλλὰ γε ^ρ καὶ ¹ σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην
 22 ἡμέραν ἄγει ^{α-1} ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ γυναῖκες
 τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ^τ ὀρθριναὶ ¹ ἐπὶ τὸ
 23 μνημεῖον· καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι
 καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέσαι, οἱ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν.
 24 καὶ ἀπηλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὔρον
 25 οὕτω καθὼς ^{α-1} αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. καὶ
 αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς, Ὡ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ
 26 τοῦ πιστεῦειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται· οὐχὶ
 ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν
 27 αὐτοῦ; καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν
 προφητῶν ^τ διερμήνευσεν ¹ αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς
 28 τὰ περὶ ἑαυτοῦ. καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο·
 29 καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι. καὶ παρε-
 βιάσαντο αὐτὸν λέγοντες, Μείνον μεθ' ἡμῶν· ὅτι πρὸς ἐσ-
 πέραν ἐστί, καὶ κέκλικεν ^α ἡδὴ ¹ ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθε τοῦ
 30 μείναι σὺν αὐτοῖς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν
 μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπεδίδου
 31 αὐτοῖς. αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν
 32 αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. καὶ εἶπον
 πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν,
 ὥς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ^{α-1} ὥς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γρα-

^α add ἐν ^ο Ναζωραίου ^ρ om. καὶ ^α add σήμερον ^τ ὀρθριαί
^β add καὶ ^τ διερμήνευσεν ^α om. ἡδὴ ^α add καὶ

33 φάς· καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερου-
σαλήμ, καὶ εὗρον ^γ ἡθροισμένους^β τοὺς ἑνδεκα, καὶ τοὺς σὺν
34 αὐτοῖς, λέγοντας ὅτι ^ζ "Οὕτως ἡγέρθη ὁ Κύριος^δ, καὶ ὤφθη
35 Σίμωνι. καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὥς ἐγνώσθη
αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ^α-^ε ἔστη ἐν μέσῳ αὐ-
37 τῶν, ^β καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνῃ ὑμῖν.^γ πτοηθέντες δὲ καὶ
38 ἔμβοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
Τί τεταραγμένοι ἐστέ· καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν
39 ἐν ^δ τῇ καρδίᾳ^ε ὑμῶν· ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας
μου, ὅτι ^α ἐγὼ εἰμι αὐτός^β. ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε· ὅτι
πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε
40 ἔχοντα. ^γ καὶ τοῦτο εἰπὼν ^δ ἔδειξεν^ε αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ
41 τοὺς πόδας.^β ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ
42 θαυμαζόντων εἶπεν αὐτοῖς, Ἐχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε· οἱ
43 δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος ^γ-^δ. καὶ λαβὼν ἐνώ-
πιον αὐτῶν ἔφαγεν.

44 Εἶπε δὲ ^α πρὸς αὐτούς^β, Οὗτοι οἱ λόγοι ^γ μου^δ οὓς ἐλά-
λησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα
τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως καὶ προφήταις καὶ
45 ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ
46 συνιέναι τὰς γραφάς· καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Οὕτω γέγραπται,
^κ-^ε παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ
47 ἡμέρᾳ· καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν
^λ καὶ^μ ἄφεςιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ^ν ἔθνη, ^ξ ἀρξάμενοι^ζ
48, 49 ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. ὑμεῖς ^ο-^δ ἐστέ^ε μάρτυρες τούτων. καὶ
ἰδοῦ, ἐγὼ ^π ἐξαποστέλλω^ς τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου

^γ συνηθροισμένους ^ζ ἡγέρθη ὁ Κύριος οὕτως ^α add ὁ Ἰησοῦς
^β om. καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνῃ ὑμῖν. M. ^γ ταῖς καρδίαις ^δ αὐτὸς
ἐγὼ εἰμι ^ε om. ver. 40 M. ^ε ἐπέδειξεν ^δ add καὶ ἀπὸ
μελισσίου κηρίου A.S.M. ^ε αὐτοῖς ^ι om. μου ^κ add καὶ
οὕτως ἔδει ^λ εἰς M. ^μ ἔθνη. ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ ὑμεῖς
ἐστέ M. ^ν ἀρξάμενον ^ο add δὲ ^π ἀποστέλλω

ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ⁹⁻¹, ἕως οὗ ἐνδύ-
σησθε ¹ ἐξ ὑψους δύναμιν¹.

50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ⁸⁻¹ ἕως ¹ πρὸς¹ Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας
51 τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτούς, διέστη ¹ ἀπ' αὐτῶν, ¹¹ καὶ ἀνεφέρετο
52 εἰς τὸν οὐρανόν.¹ καὶ αὐτοὶ ¹² προσκυνήσαντες αὐτὸν¹ ὑπέ-
53 στρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης· καὶ ἦσαν
διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ ¹³⁻¹ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. ¹⁴⁻¹

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ
2, 3 Θεὸς ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. πάντα
δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ^a ἐν¹ ὃ γέγονεν.
4 ἐν¹ αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων.
5 καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέ-
6 λαβεν. ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα
7 αὐτῷ Ἰωάννης. οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ
8 περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν
9 ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. ἦν
τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ^b ἄνθρωπον, ἐρχόμενον¹
10 εἰς τὸν κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ
11 ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθε,
12 καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν,
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύ-

^a add Ἱερουσαλήμ

¹ δύναμιν ἐξ ὑψους

⁸ add ἔξω

^t εἰς

¹¹ om. καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. M.

¹² om. προσκυνήσαντες

αὐτὸν M. ¹³ add αἰνοῦντες καὶ ¹⁴ add ἀμήν.

^a ἐν, ὃ γέγονεν ἐν M.

^b ἄνθρωπον ἐρχόμενον M.

13 ουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελή-
ματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεν-
14 νήθησαν. καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν
(καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ
15 πατρός), πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ
περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε λέγων, °Οὗτος ἦν ὃν εἶπον, °Ο
ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός
16 μου ἦν. °ὅτι· ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλά-
17 βομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως
ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.
18 Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· °ὁ μονογενὴς υἱός, ὁ ὢν εἰς
τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.
19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν
ἰπρὸς αὐτὸν· οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευῖταις,
20 ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ
ἡρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός.
21 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, Τί οὖν; Ἡλίας εἶ σύ; καὶ λέγει, Οὐκ
22 εἰμί. °Ο προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη, Οὔ. εἶπον οὖν
αὐτῷ, Τίς εἶ; ἵνα ἀποκρισιν δώμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς.
23 τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; ἔφη,· Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ
ἐρήμῳ, Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ
24 προφήτης. καὶ °-· ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων.
25 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, καὶ εἶπον αὐτῷ, Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ
σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστός, °οὐδὲ Ἡλίας, °οὐδὲ ὁ προφήτης;
26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων, Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι·
27 μέσος °-· ὑμῶν ἵστηκει· ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, °-· ὁ ὀπίσω
μου ἐρχόμενος, °-· οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ
28 τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. ταῦτα ἐν ° Βηθανίᾳ· ἐγένετο
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

° (οὗτος ἦν ὁ εἰπών) M. ° καὶ ° μονογενὴς Θεός M. ° om.
πρὸς αὐτόν ° add οἱ ° οὐτε ° add δὲ ° ἔστηκεν
° add αὐτός ἐστιν ° add ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ° Βηθα-
βαρᾶ A.S.M.: Βηθαραβᾶ M.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει ^{u-} τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐ-
 τόν, καὶ λέγει, Ἴδε, ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρ-
 30 τίαν τοῦ κόσμου. οὗτός ^o ἐστὶν ὑπὲρ ^l οὗ ἐγὼ εἶπον, Ὅπίσω
 μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός
 31 μου ἦν. καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ
 32 Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ^{v-} ὕδατι βαπτίζων. καὶ
 ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι Τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα κατα-
 βαῖνον ^a ὥς ^l περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.
 33 καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι,
 ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον
 καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι
 34 Ἀγίῳ. καὶ γὰρ ἐώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ
 υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μα-
 36 θητῶν αὐτοῦ δύο· καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι
 37 λέγει, Ἴδε, ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ. καὶ ἤκουσαν ^r οἱ δύο μαθηταὶ
 38 αὐτοῦ ^l λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. στραφεῖς
 δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει
 αὐτοῖς, Τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ῥαββί, ὃ λέγεται
 39 ^s μεθερμηνεούμενον ^l Διδάσκαλε, ποῦ μένεις; λέγει αὐτοῖς,
 Ἔρχεσθε καὶ ^t ὄψεσθε^e. ἦλθον ^v οὖν ^l καὶ εἶδον ποῦ μένει,
 καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ^{v-} ἦν ὥς
 40 δεκάτη. ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν
 δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων
 41 αὐτῷ. εὗρίσκει οὗτος ^w πρῶτον ^l τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σί-
 μωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν· ὃ ἐστι
 42 μεθερμηνεούμενον ^{x-} Χριστός. ^{y-} ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς
 τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας ^{z-} αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Σὺ εἶ

^u add ὁ Ἰωάννης ^o ἐστὶ περὶ ^v add τῷ ^a ὥσει ^r αὐτοῦ
 οἱ δύο μαθηταὶ ^s ἐρμηνεούμενον ^t ἴδετε ^v om. οὖν ^v add δὲ
^w πρῶτος ^x add ὁ ^y add καὶ ^z add δὲ

Σίμων ὁ υἱὸς ^a Ἰωάννου· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς· ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

43 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ^b-|| ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν,
 44 καὶ εὐρίσκει Φίλιππον· καὶ λέγει αὐτῷ ^c ὁ Ἰησοῦς, Ἐκο-
 λούθει μοι. ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαιῶν, ἐκ τῆς πόλεως
 45 Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ, καὶ
 λέγει αὐτῷ, Ὁν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται
 εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν ^d-|| υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζα-
 46 ρέτ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ, Ἐκ Ναζαρετ δύναται τι
 47 ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Ἐρχου καὶ ἴδε. εἶδεν
 ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει
 περὶ αὐτοῦ, Ἰδε, ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι.
 48 λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ, Πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη ὁ
 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι,
 49 ὄντα ὑπὸ τὴν συκὴν εἶδόν σε. ἀπεκρίθη ^e αὐτῷ Ναθαναήλ,
 Ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ ^f βασιλεὺς εἶ|| τοῦ Ἰσραὴλ.
 50 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι εἶπόν σοι ^g ὅτι|| Εἶδόν
 51 σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψει. καὶ
 λέγει αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ^h-|| ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν
 ἀνεωγγόμενον, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ
 καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

2 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλι-
 2 λαίας. καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ
 3 Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. καὶ ὑστερή-
 σαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, Οἶνον
 4 οὐκ ἔχουσι. ⁱ καὶ|| λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Τί ἐμοὶ καὶ σοί,
 5 γύναι; οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου. λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς
 6 διακόνοις, Ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. ἦσαν δὲ ἐκεῖ ^k λί-

^a Ἰωᾶ^b add ὁ Ἰησοῦς^c om. ὁ Ἰησοῦς^d add τὸν^e Ναθαναήλ καὶ λέγει αὐτῷ,^f εἶ ὁ βασιλεὺς^g om. ὅτι^h add

ἀπ' ἄρτι

ⁱ om. καὶ^k ὑδρίαι λίθιναι ἐξ κείμεναι κατὰ τὸν καθα-

ρισμὸν τῶν Ἰουδαίων

θιναι ὑδρίαι ἐξ κατὰ τὸν καθαρισμόν τῶν Ἰουδαίων κείμε-
 7 ναι¹, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. λέγει αὐτοῖς ὁ
 Ἰησοῦς, Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγένισαν αὐτὰς
 8 ἕως ἄνω. καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ
 9 ἀρχιτρικλίνῳ. ¹οἱ δὲ ἤνεγκαν. ὥς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχι-
 τρικόκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν
 ἐστίν (οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ), φωνεῖ
 10 τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρικόκλινος, καὶ λέγει αὐτῷ, Πᾶς ἄνθρωπος
 πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι ^{m-l} τὸν
 11 ἐλάσσων· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. ταύτην
 ἐποίησεν ^{n-l} ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς
 Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν
 εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοὺμ, αὐτός, καὶ ἡ μήτηρ
 αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοί ^{o-l}, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ
 ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς
 14 Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦν-
 τας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερματιστὰς
 15 καθημένους· καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας
 ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ
 τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε ^p τὰ κέρματα¹ καὶ τὰς τραπέζας
 16 ἀνέστρεψε· καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν, Ἀρατε
 ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον
 17 ἐμπορίου. ἐμνήσθησαν ^{a-l} οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι γεγραμ-
 μένον ἐστίν, Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου ^x καταφάγεται¹ με.
 18 ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ, Τί σημεῖον
 19 δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ
 εἶπεν αὐτοῖς, Λύσατε τὸν ναδὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις
 20 ἐγερῶ αὐτόν. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Τεσσαράκοντα καὶ ἐξ

¹ καὶ ^m add τότε ⁿ add τὴν ^o add αὐτοῦ ^p τὸ κέρμα
^q add δὲ ^x κατέφαγε

ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις
 21 ἐγερεῖς αὐτόν; ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος
 22 αὐτοῦ. ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ
 αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγε ⁸-, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ
 τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχᾳ, ἐν τῇ ἑορτῇ,
 πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ
 24 σημεῖα ἃ ἐποίει. αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν [†] αὐτόν·
 25 αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας· καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν
 εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγί-
 νωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

3 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα
 2 αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· οὗτος ἦλθε πρὸς ^α αὐτόν· νυκ-
 τός, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας
 διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἢ σὺ
 3 ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἦ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ. ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ
 εἶπεν αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν,
 4 οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. λέγει πρὸς αὐτόν
 ὁ Νικόδημος, Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὢν;
 μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελ-
 5 θεῖν καὶ γεννηθῆναι; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
 σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται
 6 εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. τὸ γεγεννημένον ἐκ
 τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστὶ, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος
 7 πνεῦμά ἐστι. μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς γεννη-
 8 θῆναι ἄνωθεν. τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν
 αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει·
 9 οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Πνεύματος. ἀπεκρίθη
 Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;
 10 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἰ ὁ διδάσκαλος τοῦ
 11 Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι

⁸ add αὐτοῖς[†] ἐαυτόν^α τὸν Ἰησοῦν

ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὁ ἑώρακαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν
 12 μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν,
 καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς, ἔὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύ-
 13 σετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ
 οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ^z ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ^l.
 14 καὶ καθὼς Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὕψω-
 15 θῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ^y ἐν
 αὐτῷ^l ^{z-l} ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

16 Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν
 αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ
 17 ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ
 Θεὸς τὸν υἱὸν ^{a-l} εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ'
 18 ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρί-
 νεται· ὁ ^{b-l} μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν
 19 εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. αὕτη δέ ἐστιν ἡ
 κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν
 οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ
 20 αὐτῶν τὰ ἔργα. πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράστων μισεῖ τὸ φῶς,
 καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα
 21 αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα
 φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν
 Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν.
 23 ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ,
 ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.
 24, 25 οὕτω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης. ἐγέν-
 ετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ ^c Ἰουδαίου^l
 26 περὶ καθαρισμοῦ. καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον
 αὐτῷ, Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ
 μεμαρτύρηκας, ἶδε, οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς

^z om. ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ M. ^y εἰς αὐτὸν ^z add μὴ ἀπόληται,
 ἀλλ' ^a add αὐτοῦ ^b add δὲ ^c Ἰουδαίον

27 αὐτόν. ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν, Οὐ δύναται ἄνθρωπος
λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾗ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.
28 αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός,
29 ἀλλ' ὅτι Ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. ὁ ἔχων τὴν
νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστηκὼς
καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρὰ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου·
30 αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. ἐκείνον δεῖ αὐξάνειν,
ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.

31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς
γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ^αὁ ἐκ τοῦ
32 οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν. ^ο—[!] ὁ ἑώρακε καὶ
ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ·[!] καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς
33 λαμβάνει. ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ
34 Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεός, τὰ ρήματα
τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσι [!]—[!] τὸ Πνεῦμα.
35 ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ
36 αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ
ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ
μένει ἐπ' αὐτόν.

4 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Κύριος, ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰη-
2 σοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης (καί-
τοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτισεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ),
3 ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
4, 5 ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. ἔρχεται οὖν
εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χω-
6 ρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ
τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοπορίας
7 ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα ἦν ^βὥς[!] ἕκτη. ἔρχεται
γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλήσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς,
8 Δός μοι πιεῖν. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν

^α ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ὁ ἑώρακε καὶ ἤκουσε μαρτυρεῖ· Μ. ^ο add
καὶ [!] add ὁ Θεός ^β ὥσει

9 πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ
 Σαμαρεῖτις, Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς,
 οὗσης γυναικὸς Σαμαρεΐτιδος; ^h οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι
 10 Σαμαρεΐταις.^l ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, Εἰ ᾗδεις
 τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι, Δός μοι
 πιεῖν, σὺ ἂν ᾗτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.
 11 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Κύριε, οὔτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ
 12 ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ μείζων
 εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ
 αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα
 13 αὐτοῦ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, Πᾶς ὁ πίνων ἐκ
 14 τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος
 οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ ⁱ διψήσει^l εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ
 ὕδωρ, ὃ ^k ἐγὼ^l δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος
 15 ἀλλομένου εἰς ζῶν αἰώνιον. λέγει πρὸς αὐτόν ἡ γυνή,
 Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ¹ διέρχω-
 16 μαι^l ἐνθάδε ἀντλεῖν. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ὑπαγε, φώνη-
 17 σον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ
 εἶπεν ^m αὐτῷ^l, Οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Καλῶς
 18 εἶπας ὅτι Ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν
 19 ὃν ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας. λέγει
 20 αὐτῷ ἡ γυνή, Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. οἱ πατέρες
 ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ ὅρει προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι
 21 ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. λέγει
 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, ⁿ Πίστευέ μοι, γύναι^l, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε
 οὔτε ἐν τῷ ὅρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε
 22 τῷ πατρί. ὑμεῖς προσκυνεῖτε δ' οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυ-
 νοῦμεν δ' οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν.
 23 ἀλλ' ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ
 προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ

^h om. οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεΐταις. M.

¹ διψήση

^k om. ἐγὼ ¹ ἔρχωμαι ^m om. αὐτῷ ⁿ Γύναι, πιστευσόν μοι

24 ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. πνεῦμα
ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀλη-
25 θείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Οἶδα ὅτι Μεσσίας
ἔρχεται (ὁ λεγόμενος Χριστός)· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγ-
26 γελεῖ ἡμῖν πάντα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν
σοι.

27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ὁ ἐθαύμαζον^ο
ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπε, Τί ζητεῖς; ἢ
28 Τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή,
29 καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις, Δεῦτε,
ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ᾧ^ρ ἐποίησα· μήτι οὗτός
30 ἐστὶν ὁ Χριστός; ἐξῆλθον ᾧ^α ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο
31 πρὸς αὐτόν. ἐν ᾧ^τ τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ
32 λέγοντες, Ῥαββί, φάγε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγὼ βρῶσιν
33 ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ
34 πρὸς ἀλλήλους, Μήτις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; λέγει αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς, Ἐμὸν βρῶμά ἐστὶν ἵνα^β ποιήσω^β τὸ θέλημα τοῦ
35 πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ ὑμεῖς
λέγετε ὅτι Ἔτι^γ τετράμηνός^γ ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται;
ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεά-
36 σασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσι πρὸς ᾧ^δ θερισμὸν ἤδη. ᾧ^ν
ὁ θερίζων^δ μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν
37 αἰώνιον· ἵνα ᾧ^ς ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ἐν
γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ᾧ^τ ἀληθινὸς ὅτι Ἄλλος ἐστὶν ὁ
38 σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν
ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς
τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν
τῶν Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικός, μαρτυρούσης

ο ἐθαύμασαν ρ ὅσα α add οὖν τ add δὲ β ποιῶ
γ τετράμηνόν δ θερισμόν. ἤδη ὁ θερίζων M. ν add καὶ ς add
καὶ ζ add ὁ S.

40 ὅτι Εἰπέ μοι πάντα ^z ἃ ἐποίησα. ὥς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν
οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μείναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν
41 ἐκεῖ δύο ἡμέρας. καὶ πολλῶ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν
42 λόγον αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι Οὐκέτι διὰ τὴν σὴν
λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι
οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου ^{a-1}.

43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν ^{b-1} εἰς τὴν
44 Γαλιλαίαν. αὐτὸς γὰρ ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, ὅτι προ-
45 φήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. ὅτε οὖν ἦλθεν
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα
ἑωρακότες ^c ὅσα ¹ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ
αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

46 Ἦλθεν οὖν ^{a-1} πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας ὅπου
ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς
47 ἦσθένει ἐν Καπερναούμ. οὗτος, ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει
ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτόν, καὶ
ἠρώτα ^{e-1} ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἡμελλε
48 γὰρ ἀποθνήσκειν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, Ἐὰν μὴ
49 σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε. λέγει πρὸς
αὐτὸν ὁ βασιλικός, Κύριε, κατὰβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παι-
50 δίον μου. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ.

^{f-1} ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ Ἰησοῦς,
51 καὶ ἐπορεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι αὐτοῦ
εὐπῆντησαν ¹ αὐτῷ ^{h-1} λέγοντες, ὅτι ὁ παῖς ⁱ αὐτοῦ ¹ ζῇ.
52 ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε.

^k εἶπον οὖν ¹ αὐτῷ ὅτι Χθὲς ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν
53 ὁ πυρετός. ἔγνω οὖν ὁ πατήρ, ὅτι ^{l-1} ἐκείνη τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ
εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ^{m-1} Ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν
54 αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. τοῦτο πάλιν δεύτερον ση-

^z ὅσα ^a add ὁ Χριστός ^b add καὶ ἀπῆλθεν ^c ἃ ^d add
ὁ Ἰησοῦς ^e add αὐτὸν ^f add καὶ ^g ἀπῆντησαν ^h add
καὶ ἀπήγγειλαν ⁱ σου ^k καὶ εἶπον ^l add ἐν ^m add ὅτι

μείον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν. [Νῶ VI - Temple]

5 Μετὰ ταῦτα ἦν ^{π-} ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

2 Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ ὁ Βηθεσδά¹, πέντε στοὰς ³ ἔχουσα. ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος ^{π-} τῶν ἀσθενούντων, ⁵ τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν ^{α-}. ἦν δὲ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τρια- ⁶ κονταοκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ ^τ αὐτοῦ¹. τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ⁷ ἔχει, λέγει αὐτῷ, Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, ⁸ βάλῃ¹ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ^φ δὲ ἔρχομαι ⁸ ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ⁹ Ἐγείραι, ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. καὶ εὐ- ¹⁰ θέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει.

10 Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰου- ¹¹ δαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ, Σάββατόν ἐστι, ^τ καὶ¹ οὐκ ἔξεστί ¹¹ σοι ἄραι τὸν κράββατον. ¹² ὁ δὲ¹ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Ὁ ποιή- ¹² σας με ὑγιῇ, ἐκείνός μοι εἶπεν, Ἄρον τὸν κράββατόν σου, ¹³ καὶ περιπάτει. ἠρώτησαν ^{π-} αὐτόν, Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ¹³ ὁ εἰπὼν σοι, Ἄρον ^{π-}, καὶ περιπάτει; ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει ¹⁴ τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. ¹⁴ μετὰ ταῦτα εὗρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν ¹⁵ αὐτῷ, Ἰδε, ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν ¹⁵ σοί τι¹ γένηται. ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς

^π add ἡ M. ^ο Βηθσαϊδά or Βηθθαθά M. ^π add πολὺ ^α add ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν· ἄγγελος γὰρ (Κυρίου M.) κατὰ καιρὸν κατέβαινε ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιὴς ἐγένετο, ^φ δὴποτε κατείχετο νοσήματι. (ver. 4) A.S.M. ^τ om. αὐτοῦ ^β βάλλῃ ^τ om. καὶ ¹² om. ὁ δὲ ^π add οὖν ^π add τὸν κράββατόν σου ^τ τί σοι

16 Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῇ. καὶ διὰ
 τοῦτο ἐδίωκον ^aοἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν¹, ^{b-1} ὅτι ταῦτα
 17 ἐποίει ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, Ὁ
 18 πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι. διὰ τοῦτο
 οὖν μᾶλλον ἐξήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ
 μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν
 Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.

19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ'
 ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν μὴ τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ
 20 ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. ὁ γὰρ πατήρ
 φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ· ἃ αὐτὸς ποιεῖ
 καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε.
 21 ὥσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως
 22 καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ κρίνει
 23 οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ, ἵνα πάντες
 τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν
 24 υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. ἀμὴν ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ
 πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται,
 25 ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. ἀμὴν
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ
 νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ
 26 ἀκούσαντες ζήσονται. ὥσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἔχει ζωὴν ἐν
 27 ἑαυτῷ, οὕτως ^cκαὶ τῷ υἱῷ ἔδωκε¹ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· καὶ
 ἑξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ ^{a-1} κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου
 28 ἐστί. μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες
 29 οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκ-
 πορεύσονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς,
 οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

^a τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι ^b add καὶ ἐξήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι,
^c ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ^d add καὶ

30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω,
κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ
θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με ^ο—,
31 ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν
32 ἀληθής. ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι
33 ἀληθής ἐστὶν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. ὑμεῖς
ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ.
34 ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ
35 ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιό-
μενος καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιασθῆναι πρὸς
36 ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω
τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ [†]δέδωκέ^{||} μοι ὁ πατήρ ἵνα τε-
λειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ^g—^{||} ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ
37 ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκε. καὶ ὁ πέμψας με πατήρ,
^h ἐκεῖνος^{||} μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ⁱπώ-
38 ποτε ἀκηκόατε^{||}, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἐωράκατε. καὶ τὸν λόγον
αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ^kἐν ὑμῖν μένοντα^{||}, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος
39 τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς
δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζῶν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ
40 μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με, ἵνα
41, 42 ζῶν ἔχητε. δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω. ἀλλ'
ἐγνώκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς.
43 ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐ λαμ-
βάνετε με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον
44 λήψετε. πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἁλ-
λήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου
45 ¹Θεοῦ^{||} οὐ ζητεῖτε; μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν
πρὸς τὸν πατέρα· ἐστὶν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, Μωσῆς, εἰς
46 ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῇ, ἐπιστεύετε
47 ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου

^ο add πατρός
κόατε πάποτε

[†] ἔδωκέ
^k μένοντα ἐν ὑμῖν

^g add ἐγὼ
¹ om. Θεοῦ Μ.

^h αὐτός

ⁱ ἀκη-

γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἑμοῖς ῥήμασι πιστεύετε; [*Now VII 15-24 — Temp're*]

- 6 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης
 2 τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος. ^m ἠκολούθει δὲ^l αὐτῷ ὄχλος
 3 πολὺς, ὅτι ⁿ ἐθεώρουν^l ^o-^l τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθε-
 4 νούντων. ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο
 5 μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ
 6 τῶν Ἰουδαίων. ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ
 7 θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς
 8 τὸν Φίλιππον, Πόθεν ^p ἀγοράσωμεν^l ἄρτους, ἵνα φάγωσιν
 9 οὗτοι; τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί
 10 ἐμελλε ποιεῖν. ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος, Διακοσίων δηνα-
 11 ρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος ^q-^l βραχύ τι
 12 λάβῃ. λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας
 13 ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, Ἔστι παιδάριον ^r-^l ᾧδε, ὃ ἔχει
 14 πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί
 15 ἔστιν εἰς τοσούτους; ^s εἶπεν^l ὁ Ἰησοῦς, Ποιήσατε τοὺς
 16 ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ.
 17 ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ^t ὥς^l πεντακισχίλιοι.
 18 ^u ἔλαβεν οὖν^l τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέ-
 19 δωκε ^x-^l τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον
 20 ἤθελον. ὥς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
 21 Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπό-
 22 ληται. συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασ-
 23 μάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσεν
 24 τοῖς βεβρωκόσιν. οἱ οὖν ἄνθρωποι, ἰδόντες ^y ὃ ἐποίησεν
 25 σημεῖον^l ^z-^l, ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφῆτης
 26 ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.
- 15 Ἰησοῦς οὖν γινούς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάξιν

^m καὶ ἠκολούθει ⁿ ἐώρων ^o add αὐτοῦ ^p ἀγοράσωμεν
^q add αὐτῶν ^r add ἐν ^s εἶπε δὲ ^t ὥσει ^u ἔλαβε δὲ ^x add
τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ ^y ἃ ἐποίησεν σημεῖα M. ^z add ὁ Ἰησοῦς

αὐτόν, ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

16 Ὡς δὲ ὁψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ
17 τὴν θάλασσαν, καὶ ἐμβάντες εἰς ^{a-} πλοῖον ἤρχοντο πέραν
τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει,
18 καὶ ^b οὐπω^{||} ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. ἥ τε θάλασσα
19 ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διηγείρετο. ἐληλακότες οὖν ὡς
σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περι-
πατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινό-
20 μενον· καὶ ἐφοβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ εἰμι· μὴ
21 φοβεῖσθε. ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ
εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπήγον.

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης
^c εἶδον^{||} ὅτι πλοiάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν ^{d-}, καὶ
ὅτι οὐ συνεισηλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ
23 ^e πλοῖον^{||} ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον (^f ἀλλὰ^{||}
ἦλθε πλοiάρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον
24 τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου). ὅτε οὖν εἶδεν ὁ
ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέ-
βησαν ^{g-} αὐτοὶ εἰς τὰ ^h πλοiάρια^{||}, καὶ ἦλθον εἰς Καπερ-
25 ναοῦμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς
26 θαλάσσης εἶπον αὐτῷ, Ῥαββί, πότε ᾧδε γέγονας; ἀπεκρίθη
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ
με, οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων
27 καὶ ἐχορτάσθητε. ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυ-
μένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον,
ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατήρ
28 ἐσφράγισεν, ὁ Θεός. εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, Τί ⁱ ποιῶμεν^{||},
29 ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ

^a add τὸ
μαθηταὶ αὐτοῦ

^b οὐκ
^e πλοiάριον

^c ἰδὼν
^f ἀλλὰ δὲ

^d add ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ
^g add καὶ

^h πλοiα

ⁱ ποιῶμεν S.

εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα ^k πιστεύητε^{||}
 30 εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. εἶπον οὖν αὐτῷ, Τί οὖν ποιεῖς σὺ
 31 σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζη; οἱ
 πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστι
 γεγραμμένον, Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.
 32 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωσῆς
 1 ἔδωκεν^{||} ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου
 33 δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν· ὁ γὰρ
 ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστίν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζῶν
 34 διδοὺς τῷ κόσμῳ. εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, Κύριε, πάντοτε
 35 δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. εἶπεν ^m-^{||} αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
 Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς με οὐ μὴ
 πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ⁿ διψήσῃ^{||} πώποτε.
 36 ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε.
 37 πᾶν δὲ δίδωσί μοι ὁ πατήρ, πρὸς ἐμὲ ἤξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον
 38 πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω. ὅτι καταβέβηκα ^o ἀπὸ^{||} τοῦ
 οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα
 39 τοῦ πέμψαντός με. τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
 με ^p-^{||}, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ
 40 ἀναστήσω αὐτὸ ^q-^{||} τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. τοῦτο ^r γάρ^{||} ἐστι τὸ
 θέλημα τοῦ ^s πατρός μου^{||}, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ
 πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσῃ αὐτὸν
 ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
 41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, Ἐγὼ
 42 εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἔλεγον, Οὐχ
 οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν
 πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς ^t νυν^{||} λέγει ^u-^{||} ὅτι Ἐκ τοῦ
 43 οὐρανοῦ καταβέβηκα; ἀπεκρίθη ^x-^{||} ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
 44 αὐτοῖς, Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν

^k πιστεύσητε^p add πατρός^u add οὗτος¹ δέδωκεν^q add ἐν^x add οὖν^m add δέ^r δέⁿ διψήσῃ^s πέμψαντός με^o ἐκ^t οὖν

πρὸς με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτόν· καὶ
 45 ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ὃ ἐν¹ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἔστι γεγραμ-
 μένον ἐν τοῖς προφήταις, Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ τοῦ
 Θεοῦ. πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρ-
 46 χεται πρὸς με. οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ
 47 ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἑώρακε τὸν πατέρα. ἀμὴν ἀμὴν
 48 λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ὁ ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἐγὼ εἰμι ὁ
 49 ἄρτος τῆς ζωῆς. οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ὃ ἐν τῇ ἐρήμῳ
 50 τὸ μάννα¹, καὶ ἀπέθανον. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ
 οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ.
 51 ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις
 φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ
 ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἡ σὰρξ μου ἐστίν, ὁ ὑπὲρ τῆς τοῦ
 κόσμου ζωῆς.

52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, Πῶς
 53 δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; εἶπεν οὖν
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν
 σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίνητε αὐτοῦ τὸ αἶμα, οὐκ
 54 ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων
 μου τὸ αἶμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ
 55 ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἡ γὰρ σὰρξ μου ἡ ἀληθὴς¹ ἐστὶ βρωσις,
 56 καὶ τὸ αἷμά μου ἡ ἀληθὴς¹ ἐστὶ πόσις. ὁ τρώγων μου τὴν
 σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἶμα ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ.
 57 καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, καὶ ἐγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα·
 58 καὶ ὁ τρώγων με, καὶ κεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ. οὗτός ἐστιν
 ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ
 πατέρες ὁ ὁ, καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζή-
 59 σεται εἰς τὸν αἰῶνα. ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν
 Καπερναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον,

¹ om. ἐν ² add οὖν ³ add εἰς ἐμέ ⁴ τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ
⁵ add ἢ ἐγὼ δώσω ⁶ ἀληθῶς ⁷ add ὑμῶν τὸ μάννα

Σκληρός ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν ;
 61 εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ
 62 μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει ; ἐὰν
 οὖν θεωρῇτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ
 63 πρότερον ; τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὤφε-
 λεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ ^fλελάληκα ^h ὑμῖν πνεῦμά ἐστι
 64 καὶ ζωὴ ἐστίν. ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἱ οὐ πιστεύουσιν.
 ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες,
 65 καὶ τίς ἐστὶν ὁ παραδώσων αὐτόν. καὶ ἔλεγε, Διὰ τοῦτο
 εἶρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με, ἐὰν μὴ ᾗ
 δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός ^g-^l.

66 Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ
 67 ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. εἶπεν οὖν ὁ
 68 Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν ; ἀπε-
 κρίθη ^h-^h αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσό-
 69 μεθα ; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν
 70 καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ⁱ ὁ ἅγιος ^h τοῦ Θεοῦ ^k-^h. ἀπεκρίθη
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην,
 71 καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν ; ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σί-
 μωνος ^l Ἰσκαριώτου^h. οὗτος γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι,
 εἷς ^m-^h ἐκ τῶν δώδεκα. [Νω V - Temple]

7 Καὶ ⁿ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ^h ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ·
 οὐ γὰρ ᾔθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν
 2 οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείνειν. ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων,
 3 ἡ σκηνοπηγία. εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ,
 Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὑπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ
 4 μαθηταὶ σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς. οὐδεὶς γὰρ
 ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ ^o αὐτὸς ^h ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ
 5 ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. οὐδὲ γὰρ οἱ

^f λαλῶ
 τοῦ ζώντος
 μετὰ ταῦτα

^g add μου
^l Ἰσκαριώτην
^o αὐτὸ Μ.

^h add οὖν
^m add ὧν

ⁱ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς
ⁿ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς

^k add

6 ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ
 Ἰησοῦς, Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέ-
 7 τερος πάντοτέ ἐστιν ἔτοιμος. οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν
 ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα
 8 αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ^{p-l}. ἐγὼ
^a οὐπω ^l ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς
 9 οὐπω πεπλήρωται. ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς ἔμεινεν ἐν τῇ
 Γαλιλαίᾳ.

10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ^r εἰς τὴν ἑορτὴν ^l, τότε
 11 καὶ αὐτὸς ἀνέβη ^{s-l}, οὐ φανερώς, ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ. οἱ
 οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον, Ποῦ
 12 ἐστιν ἐκεῖνος; καὶ γογγυσμὸς ^t περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ^l ἐν τοῖς
 ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι Ἀγαθὸς ἐστιν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον,
 13 Οὐ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει
 περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ
 15 ἱερόν, καὶ ἐδίδασκε. [^u ἐθαύμαζον οὖν ^l οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, [15-2
 16 Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς; ἀπεκρίθη ^v οὖν ^l
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Ἡ ἐμὴ διδασχὴ οὐκ ἔστιν ἐμή,
 17 ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ
 ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδασχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ
 18 ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἑμαυτοῦ λαλῶ. ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν
 δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος
 19 αὐτόν, οὗτος ἀληθὴς ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. οὐ
 Μωσῆς ^x ἔδωκεν ^l ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ
 20 τὸν νόμον; τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος ^{y-l},
 21 Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη ὁ Ἰη-
 σοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες ^z θαυ-
 22 μάζετε. διὰ τοῦτο Μωσῆς ^l δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν (οὐχ

^p add ταύτην
 τὴν ἑορτὴν

^x δέδωκεν

^a οὐκ M.

^t πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν

^y add καὶ εἶπε

^r om. εἰς τὴν ἑορτὴν

^u καὶ ἐθαύμαζον

^z θαυμάζετε διὰ τοῦτο. Μωσῆς M.

^s add εἰς

^v om. οὖν

ὅτι ἐκ τοῦ Μωσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων), καὶ ἐν
 23 σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. εἰ περιτομὴν λαμβάνει
 ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, ἐμοὶ
 24 χολᾷτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῇ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; μὴ
 κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε.]
 25 Ἐλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, Οὐχ οὗτός
 26 ἐστὶν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; καὶ ἶδε, παρρησίᾳ λαλεῖ,
 καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ
 27 ἄρχοντες, ὅτι οὗτός ἐστιν ^{a-} ὁ Χριστός; ἀλλὰ τοῦτον
 οἶδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς
 28 γινώσκει πόθεν ἐστίν. ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων
 ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων, Κάμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί·
 καὶ ἀπ' ἐμαντοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας
 29 με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ἐγὼ ^{b-} οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ
 30 εἰμι, καὶ ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. ἐξήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι·
 καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐπω ἔλη-
 31 λύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. ^c ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ^d ἐπίστευσαν
 εἰς αὐτόν· καὶ ἔλεγον, ^{a-} Ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, ^e μὴ ^f
 32 πλείονα σημεῖα ^{f-} ποιήσῃ ὢν οὗτος ἐποίησεν; ἤκουσαν
 οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ
 ἀπέστειλαν ^g οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ^h ὑπηρέτας, ἵνα
 33 πιάσωσιν αὐτόν. εἶπεν οὖν ^{h-} ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν
 χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με.
 34 ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὐρήσετέ ⁱ με· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ,
 35 ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυ-
 τοὺς, Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρή-
 σομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει
 36 πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; τίς ἐστὶν οὗτος

^a add ἀληθῶς^b add δὲ^c πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου^d add ὅτι^e μήτι
αὐτοῖς^f add τούτων^g οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς^h addⁱ om. με

ὁ λόγος ὃν εἶπε, Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὐρήσετέ ¹μέ¹, καὶ
ὅπου εἰμι ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθειν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἰστήκει
ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε λέγων, Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς
38 με καὶ πινέτω. ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή,
ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρέουσιν ὕδατος ζῶντος.
39 τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος, οὗ ἔμελλον λαμβάνειν
οἱ ^kπιστεύσαντες¹ εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν Πνεῦμα ¹⁻¹, ὅτι
40 ὁ Ἰησοῦς ^mοὐπω¹ ἐδοξάσθη. ⁿἐκ τοῦ ὄχλου οὖν¹ ἀκού-
σαντες ^oτῶν λόγων τούτων¹ ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ
41 προφήτης. ἄλλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. ^pοἱ¹ δὲ
ἔλεγον, Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται;
42 οὐχὶ ἡ γραφή εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβίδ, καὶ ἀπὸ
Βηθλεέμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβίδ, ^aἔρχεται ὁ Χριστός¹;
43, 44 σχίσμα οὖν ^rἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ¹ δι' αὐτόν. τινὲς δὲ
ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ'
αὐτὸν τὰς χεῖρας.

45 Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρι-
σαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, Διατί οὐκ ἡγάγετε αὐτόν;
46 ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, Οὐδέποτε ^sἐλάλησεν οὕτως¹ ἄν-
47θρωπος ^{t-}¹. ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, Μὴ καὶ
48 ὑμεῖς πεπλάνησθε; μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν
49 εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ
50 γινώσκων τὸν νόμον ^uἐπάρατοί¹ εἰσι. λέγει Νικόδημος
πρὸς αὐτούς (ὁ ἐλθὼν ^{v-}¹ πρὸς αὐτόν ^xπρότερον¹, εἰς ᾧν
51 ἐξ αὐτῶν), Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν
52 μὴ ἀκούσῃ ^yπρῶτον παρ' αὐτοῦ¹, καὶ γινῶ τί ποιεῖ; ἀπε-
κρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας

^j om. με ^k πιστεύοντες ¹ add "Αγιον A.S., "Αγιον δεδομένον M.
^m οὐδέπω ⁿ πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ^o τὸν λόγον ^p ἄλλοι
^a ὁ Χριστὸς ἔρχεται ^r ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο ^s οὕτως ἐλάλησεν
^t add ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος ^u ἐπικατάρατοί ^v add νυκτὸς ^x om.
πρότερον ^y παρ' αὐτοῦ πρότερον

εἶ; ἐρευνήσον, καὶ ^zἴδε¹ ὅτι ^aἐκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης οὐκ ἐγείρεται¹.

[VII 53 - VIII 11 omit - Temp. 6]

53 [b Καὶ ^oἐπορεύθησαν¹ ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·
8 ^{1, 2} Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. ὄρθρου
δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο
3 πρὸς αὐτόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. ἄγουσι δὲ οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ^d-¹ γυναῖκα ^eἐπὶ¹ μοιχείᾳ
4 κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ λέγουσιν
αὐτῷ, Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ ^fκατείληπται¹ ἐπαντοφάρῳ
5 μοιχευομένη. ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς
6 τοιαύτας ^gλιθάζειν¹. σὺ οὖν τί λέγεις ^hπερὶ αὐτῆς¹; τοῦτο
δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχῃσι κατηγορεῖν αὐτοῦ.
ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ ⁱκατέγραφεν¹ εἰς τὴν
7 γῆν ^k-¹. ὥς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε
πρὸς αὐτούς, Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος ¹-¹ λίθον ἐπ'
8 αὐτῇ βαλέτω. καὶ πάλιν κάτω κύψας ^mτῷ δακτύλῳ¹ ἔγρα-
9 φεν εἰς τὴν γῆν. οἱ δὲ ἀκούσαντες ⁿ-¹ ἐξήρχοντο εἰς καθ'
εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων· καὶ
κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ^oοὔσα¹.
10 ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς ^p-¹ εἶπεν αὐτῇ, Ἡ γυνή, ποῦ εἰσιν
11 ^r-¹; οὐδεὶς σε κατέκρινεν; ἡ δὲ εἶπεν, Οὐδεὶς, Κύριε. εἶπε
δὲ ^s-¹ ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου· ^tἀπὸ
τοῦ νῦν¹ μηκέτι ἀμάρτανε.¹]

12 Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε λέγων, Ἐγὼ εἰμι
τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ ^uπεριπατήσῃ¹
13 ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. εἶπον οὖν αὐτῷ

^z ἴδε· A.M. ^a προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται ^b om.
ver. 53 and 8. vv. 1-11 M. ^o ἐπορεύθη ^d add πρὸς αὐτόν ^e ἐν
^f κατείληφθη ^g λιθοβολεῖσθαι ^h om. περὶ αὐτῆς ⁱ ἔγραφεν
^k add μὴ προσποιούμενος A. ¹ add τὸν ^m om. τῷ δακτύλῳ
ⁿ add καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι ^o ἐστῶσα ^p add καὶ
μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς ^r add ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου
^s add αὐτῇ ^t καὶ ^u περιπατήσῃ

οἱ Φαρισαῖοι, Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου
 14 οὐκ ἔστιν ἀληθής. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Καὶ
 ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου·
 ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε
 15 πόθεν ἔρχομαι, ^α ἢ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα
 16 κρίνετε· ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ
 κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ
 17 καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ
 γέγραπται, ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν.
 18 ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἑμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ
 19 ὁ πέμψας με πατήρ. ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ
 σου; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὐτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα
 20 μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἂν. ταῦτα
 τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ^β ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν
 τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα
 αὐτοῦ.

21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ^γ, Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ
 με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω,
 22 ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Μήτι
 ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ
 23 δύνασθε ἐλθεῖν; καὶ ^δ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω
 ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου
 24 ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἶπον οὖν ὑμῖν,
 ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πισ-
 τεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.
 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Σὺ τίς εἶ; ^ε εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
 26 Τὴν ἀρχὴν ^ς ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν. πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν
 λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι, καὶ γὰρ
 27 ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα ^ζ λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. οὐκ
 28 ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. εἶπεν οὖν ^η ὁ

^α καὶ
^ς λέγω

^γ add ὁ Ἰησοῦς
^δ add αὐτοῖς

^δ εἶπεν

^ε add καὶ

^ς ὅτι S.M.

Ἰησοῦς, "Ὅταν ὑψώσῃτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώ-
σεσθε ὅτι ἐγώ °εἰμι,¹ καὶ ἀπ' ἐμαντοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ
29 καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ ^f—¹, ταῦτα λαλῶ. καὶ ὁ πέμψας
με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφήκέ με μόνον ^g—¹. ὅτι ἐγὼ τὰ
30 ἄρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ
ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

31 "Ἐλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ
Ἰουδαίους, Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς
32 μαθηταί μου ἐστέ· καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλή-
33 θεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. ἀπεκρίθησαν ^h πρὸς αὐτόν¹, Σπέρμα
Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ
34 λέγεις ὅτι Ἐλεύθεροι γενήσεσθε; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦ-
35 λός ἐστι τῆς ἁμαρτίας. ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ
36 εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς
37 ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα
Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ
38 ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ⁱ ἃ ἐγὼ¹ ἐώρακα παρὰ τῷ πατρί ^j—¹,
λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ^k ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρός,¹ ποι-
39 εῖτε. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὁ πατήρ ἡμῶν Ἀβραάμ
ἐστι. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ^l ἐστε¹,
40 τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ^m ἐποιεῖτε¹. νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀπο-
κτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα
41 παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν. ὑμεῖς ποιεῖτε
τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπον ⁿ—¹ αὐτῷ, Ἡμεῖς ἐκ πορ-
νείας °οὐκ ἐγεννήθημεν¹. ἓνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.
42 εἶπεν ^p—¹ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ ὁ Θεὸς πατήρ ὑμῶν ἦν, ἡγα-
πᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἤκω· οὐδέ

° εἰμι· M. ^f add μου ^g add ὁ πατήρ ^h αὐτῷ ⁱ ἐγὼ ὁ
^j add μου ^k ὁ ἐώρακα παρὰ τῷ πατρί ὑμῶν, ^l ἦτε ^m ἐποιεῖτε
ἂν A.S.: ποιεῖτε M. ⁿ add οὖν ° οὐ γεγεννήμεθα ^p add
οὖν S.

43 γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε. διατί
 τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν
 44 τὸν λόγον τὸν ἐμόν. ὑμεῖς ἐκ ^α τοῦ¹ πατρὸς τοῦ διαβόλου
 ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν.
 ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ
^α οὐκ ἔστηκεν¹, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλή
 τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ιδίων λαλεῖ ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ
 45 πατήρ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε
 46 μοι. τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ^β-¹ ἀλή-
 47 θειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετε μοι; ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ
 τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε,
 48 ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ. ἀπεκρίθησαν ^γ-¹ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ
 εἶπον αὐτῷ, Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης εἶ σύ,
 49 καὶ δαιμόνιον ἔχεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ
 ἔχω· ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με.
 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.
 51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ,
 52 θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. εἶπον ^δ-¹ αὐτῷ οἱ
 Ἰουδαῖοι, Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ
 ἀπέθανε καὶ οἱ προφηῆται, καὶ σὺ λέγεις, Ἐάν τις τὸν λόγον
 53 μου τηρήσῃ, οὐ μὴ ^ε γεύσεται¹ θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. μὴ
 σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ
 54 οἱ προφηῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ^ς-¹ ποιεῖς; ἀπεκρίθη
 Ἰησοῦς, Ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν·
 ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς
 55 ὑμῶν ἐστι, καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν, καὶ
 ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης·
 56 ἀλλ' οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. Ἀβραὰμ ὁ
 πατήρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν
 57 καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν, Πεν-

^α om. τοῦ^α οὐχ ἔστηκεν A.S.M.^β add δὲ^γ add οὖν^ε γεύσεται^ς add σὺ

58 τήκοντα ἔτη οὐπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας ; εἶπεν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι,
59 ἐγὼ εἰμι. ἦσαν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς
δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ^ω-[!].

9 ^{1, 2} Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. καὶ
ῥώτησεν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, Ῥαββί, τίς
3 ἡμαρτεν, οὗτος, ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ ; ἀπε-
κρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὐτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ
4 ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. [×] ἡμᾶς[!] δεῖ
ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν·
5 ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. ὅταν ἐν τῷ
6 κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσσε χαμαί,
καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισεν ^τ αὐτοῦ[!]
7 τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς ^z-[!], καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὑπαγε,
νύψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ (ὃ ἑρμηνεύεται ἀπε-
σταλμένος). ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.
8 οἱ οὖν γείτονες, καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι
^απροσαίτης[!] ἦν, ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ
9 προσαιτῶν ; ἄλλοι ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ^b-[!] ὅλε-
γον, Οὐχί, ἀλλ' ὅμοιος[!] αὐτῷ ἐστιν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι Ἐγὼ
10 εἰμι. ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Πῶς ^d οὖν[!] ἀνέφχθησάν σου οἱ ὀφθαλ-
11 μοί ; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος ^e-[!], ^f Ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος[!] Ἰη-
σοῦς πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ
εἶπέ μοι ^g ὅτι[!] Ὑπαγε εἰς ^h τὸν Σιλωάμ[!], καὶ νύψαι· ἀπελ-
12 θὼν ⁱ οὖν[!] καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. ^k καὶ εἶπον[!] αὐτῷ, Ποῦ
ἐστίν ἐκεῖνος ; λέγει, Οὐκ οἶδα.
13 Ἀγούσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν.
14 ἦν δὲ σάββατον ^l ἐν ᾗ ἡμέρα[!] τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς,

^ω add διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρῆγεν οὕτω A.S., καὶ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο, καὶ παρῆγεν οὕτω M. [×] ἐμέ ^γ om. αὐτοῦ

^z add τοῦ τυφλοῦ ^a τυφλὸς ^b add δὲ ^c ὅτι ὅμοιος ^d om. οὖν

^e add καὶ εἶπεν ^f Ὁ ἄνθρωπος λεγόμενος ^g om. ὅτι ^h τὴν

κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ ⁱ δὲ ^k εἶπον οὖν ^l ὅτε

15 καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. πάλιν οὖν ἡρώτων αὐτὸν
καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Πηλὸν
^m ἐπέθηκέ μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς^l, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω.
16 ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές, ⁿ Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ
Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος^l, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ^o δὲ^l
ἔλεγον, Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα
17 ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. ^p λέγουσιν οὖν^l τῷ τυφλῷ
πάλιν, ^a Τί σὺ^l λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἡνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλ-
18 μούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι Προφήτης ἐστίν. οὐκ ἐπίστευσαν οὖν
οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως
19 οὗτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, καὶ
ἡρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς
20 λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν ^r βλέπει ἄρτι^l; ἀπε-
κρίθησαν ^{s-l} οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον, Οἶδαμεν ὅτι οὗτός
21 ἐστίν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη. πῶς δὲ νῦν
βλέπει, οὐκ οἶδαμεν. ^t ἢ τίς ἡνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς,
ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν. ^u αὐτὸν ἐρωτήσατε. ἡλικίαν ἔχει^l. αὐτὸς
22 περὶ ^v αὐτοῦ^l λαλήσει. ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι
ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους. ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι,
ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται.
23 διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον ὅτι Ἑλικίαν ἔχει. αὐτὸν
24 ἐρωτήσατε. ἐφώνησαν οὖν ^x τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου^l ὃς ἦν
τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ, Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ. ἡμεῖς οἶδαμεν
25 ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀμαρτωλὸς ἐστίν. ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος
^{y-l}, Εἰ ἀμαρτωλὸς ἐστίν, οὐκ οἶδα. ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν
26 ἄρτι βλέπω. εἶπον ^z οὖν^l αὐτῷ ^{a-l}, Τί ἐποίησέ σοι; πῶς
27 ἡνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Εἶπον ὑμῖν
ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε. τί πάλιν θέλετε ἀκοῦειν; μὴ καὶ

^m ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου ⁿ Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι
παρὰ τοῦ Θεοῦ ^o om. δὲ ^p λέγουσι ^a Σὺ τί ^r ἄρτι
βλέπει ^s add αὐτοῖς ^t αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει. αὐτὸν ἐρωτήσατε.
^u αὐτοῦ ^x ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ^y add καὶ εἶπεν ^z δὲ
^a add πάλιν

28 ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι ; ^b καὶ ἔλοιδόρησαν
^c αὐτόν, καὶ εἶπον, Σὺ εἶ μαθητῆς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ
 29 Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί. ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωσῇ λελάληκεν
 30 ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. ἀπεκρίθη ὁ
 ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν γὰρ τούτῳ ^d τὸ θαυμαστόν
 ἐστίν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστί, καὶ ἀνέφεξέ μου τοὺς
 31 ὀφθαλμούς. οἶδαμεν ^e ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει·
 ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῇς ἦ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου
 32 ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη, ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμούς
 33 τυφλοῦ γεγεννημένου. εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἡδύ-
 34 νατο ποιεῖν οὐδέν. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἐν ἁμαρ-
 τίαῖς σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς ; καὶ ἐξέβαλον
 αὐτὸν ἔξω.

35 Ἦκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὐρῶν
 36 αὐτὸν ^f εἶπε, Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ^g Θεοῦ ; ἀπε-
 κρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε, ^h Καὶ τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω
 37 εἰς αὐτόν ; ⁱ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ
 38 ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη, Πιστεύω, Κύριε·
 39 καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Εἰς κριμα ἐγὼ
 εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι,
 40 καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. ^k ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρι-
 σαίων ταῦτα οἱ ^l μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ
 41 ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν ; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τυφλοὶ ἦτε,
 οὐκ ἂν εἶχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι Βλέπομεν· ἡ ^m
 ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

10 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας
 εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν,
 2 ἐκεῖνος κλέπτῃς ἐστὶ καὶ ληστής. ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς
 3 θύρας ποιμὴν ἐστὶ τῶν προβάτων. τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει,

^b om. καὶ ^c add οὖν ^d om. τὸ ^e add δὲ ^f εἶπεν
 αὐτῷ ^g ἀνθρώπου M. ^h τίς ⁱ εἶπε δὲ ^k add καὶ
^l ὄντες μετ' αὐτοῦ ^m add οὖν

καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρό-
 4 βατα ^η φωνεῖ¹ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά. ^ο—¹ ὅταν τὰ ἴδια
^ρ πάντα¹ ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρό-
 5 βατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ. ἄλλοτρίω
 δὲ οὐ μὴ ^α ἀκολουθήσουσιν¹, ἀλλὰ φεύγονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι
 6 οὐκ οἶδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. ταύτην τὴν παροι-
 μίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν
 ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 8 ^τ—¹ ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων· πάντες ὅσοι ^β ἦλθον πρὸ
 ἐμοῦ¹, κλέπται εἰσὶ καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ
 9 πρόβατα. ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἕαν τις εἰσέλθῃ, σωθή-
 σεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει.
 10 ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπο-
 11 λέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζῶν ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν. ἐγὼ
 εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
 12 τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων. ὁ μισθωτὸς ^τ—¹ καὶ οὐκ ὦν
 ποιμὴν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχό-
 μενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος
 13 ἀρπάζει αὐτά, καὶ σκορπίζει ^υ—¹. ^x—¹ ὅτι μισθωτός ἐστι, καὶ
 14 οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ
 καλός· καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ ^γ γινώσκουσί με τὰ ἐμά,¹
 15 καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ, καὶ ἐγὼ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ
 16 τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. καὶ ἄλλα πρό-
 βατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κακεῖνα ^z δεῖ
 με¹ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ ^α γενή-
 17 σονται¹ μία ποίμνη, εἰς ποιμήν. διὰ τοῦτό ^υ με ὁ πατήρ¹
 ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω

^η καλεῖ ^ο add καὶ ^ρ πρόβατα ^α ἀκολουθήσωσιν ^τ add ὅτι
^β πρὸ ἐμοῦ ἦλθον ^τ add δὲ ^υ add τὰ πρόβατα ^x add ὁ δὲ
 μισθωτὸς φεύγει, ^γ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν. ^z με δεῖ ^α γενή-
 σεται ^υ ὁ πατήρ με

18 αὐτήν. οὐδεὶς ^ο αἶρει¹ αὐτήν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτήν
ἀπ' ἐμαντοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω
πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ
πατρὸς μου.

19 Σχίσμα ^{α-1} πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λό-
20 γους τούτους. ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, Δαιμόνιον ἔχει καὶ
21 μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; ἄλλοι ἔλεγον, Ταῦτα τὰ ῥήματα
οὐκ ἔστι δαιμονιζόμενον· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφ-
θαλμοὺς ἀνοίγειν;

22 Ἐγένετο ^{ο-δὲ} τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· ¹⁻¹ χει-
23 μὼν ἦν· καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ τοῦ
24 Σολομῶντος. ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον
αὐτῷ, Ἔως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἶρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός,
25 εἰπέ ἡμῖν παρρησίᾳ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἴπον ὑμῖν,
καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
26 πατρὸς μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πισ-
27 τεύετε, ὅτι οὐκ¹ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν ^{h-1}. τὰ
πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, καὶ γὰρ γινώσκω αὐτά,
28 καὶ ἀκολουθοῦσί μοι· καὶ γὰρ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ
οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἄρπάσει τις αὐτά
29 ἐκ τῆς χειρὸς μου. ¹ ὁ πατὴρ μου, ὃς δέδωκέ μοι, μείζων
πάντων ἐστὶ¹. καὶ οὐδεὶς δύναται ἄρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ
30, 31 πατρὸς ^{j-1}. ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμεν. ἐβάστασαν ^{k-1}
32 πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. ἀπεκρίθη
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ
33 πατρὸς ¹⁻¹. διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάξετέ με; ἀπεκρί-
θησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι ^{m-1}, Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάσο-
μέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν

^ο ἦρεν M.^d add οὖν^ο τότε M.¹ add καὶ^g οὐ γὰρ^h add καθὼς εἶπον ὑμῖνⁱ ὁ πατὴρ μου ὃ δέδωκέ μοι πάντων μείζων

ἐστὶ M.

^j add μου^k add οὖν^l add μου^m add

λέγοντες

34 ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἔστι
 35 γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, Ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστε; εἰ
 ἐκείνους εἶπε θεούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο (καὶ
 36 οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή), ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε καὶ ἀπέ-
 στειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι Βλασφημεῖς, ὅτι
 37 εἶπον, Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι; εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός
 38 μου, μὴ πιστεύετε μοι. εἰ δὲ ποιῶ, καὶ ἐμοὶ μὴ πιστεύητε,
 τοῖς ἔργοις ^η πιστεύετε¹. ἵνα γνῶτε καὶ ὁ γινώσκητε², ὅτι ἐν
 39 ἐμοὶ ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἐν ^ρ τῷ πατρὶ³. ἐζήτουν ^α-⁴ πάλιν αὐτὸν
 πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου
 41 ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. καὶ πολ-
 λοὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν· καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον
 ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου
 42 ἀληθὴ ἦν. καὶ ^ε πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐς αὐτὸν ἐκεῖ⁵.

11 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης
 2 Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. ἦν δὲ Μαρία ἡ
 ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ
 3 ταῖς θριξίν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἡσθένει. ἀπέστει-
 λαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι, Κύριε, ἴδε, ὃν
 4 φιλεῖς ἀσθενεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Αὕτη ἡ ἀσθέ-
 νεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ,
 5 ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς. ἡγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς
 6 τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. ὥς
 οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο
 7 ἡμέρας. ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς, Ἀγωμεν
 8 εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, Ῥαββί,
 νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;
 9 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὥραι τῆς ἡμέρας;
 εἰάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκóπτει, ὅτι τὸ φῶς

^η πιστεύσατε ^ο πιστεύσητε ^ρ αὐτῷ ^α add οὖν ^ε ἐπί-
 στευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν

10 τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· ἂν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί,
 11 προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ταῦτα εἶπε, καὶ
 μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται·
 12 ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. εἶπον οὖν ^β αὐτῷ οἱ
 13 μαθηταί[!], Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. εἰρήκει δὲ ὁ
 Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ
 14 τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ
 15 Ἰησοῦς παρρησίᾳ, Λάζαρος ἀπέθανε· καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς,
 ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.
 16 εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς,
 * Ἀγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
 17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὑρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη
 18 ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ· ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσο-
 19 λύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε· ^ι πολλοὶ δὲ[!] ἐκ τῶν
 Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς ^υ τὴν[!] Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα
 20 παραμυθίσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ ^z-[!]. ἡ οὖν Μάρθα,
 ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία
 21 δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰη-
 σοῦν, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ^γ οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου[!],
 22 ^z-[!] καὶ νῦν οἶδα ὅτι, ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ
 23 Θεός. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.
 24 λέγει αὐτῷ Μάρθα, Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει
 25 ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι ἡ
 ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή. ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καὶ ἀποθάνῃ,
 26 ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ
 27 εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο; λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε·
 ἐγὼ πεπίστευκα, ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς
 28 τὸν κόσμον ἐρχόμενος. καὶ ^α τοῦτο[!] εἰποῦσα ἀπῆλθε, καὶ
 ἐφώνησε Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα, Ὁ δι-
 29 δάσκαλος πάρεστι καὶ φωνεῖ σε. ἐκείνη ^β δέ[!], ὡς ἤκουσεν,

^β οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ^ι καὶ πολλοὶ^υ τὰς περὶ^z add αὐτῶν^γ ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει^z add ἀλλὰ^α ταῦτα^β om. δέ

30 ἡγέρθη^ο ταχὺ καὶ ἤρχετο^α πρὸς αὐτόν. οὐπω δὲ ἐλη-
 λύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἔτι^ο ἐν τῷ τόπῳ
 31 ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες
 μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες
 τὴν Μαρίαν ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν
 αὐτῇ, ^δδόξαντες^ι ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ
 32 ἐκεῖ. ἡ οὖν Μαρία, ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα
 αὐτὸν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ λέγουσα αὐτῷ, Κύριε, εἰ
 33 ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός. Ἰησοῦς οὖν, ὡς
 εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους
 κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν,
 34 καὶ εἶπε, Ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου
 35, 36 καὶ ἴδε. ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι,
 37 Ἴδε, πῶς ἐφίλει αὐτόν. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, Οὐκ ἡδύ-
 νατο οὗτος, ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι
 38 ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος
 ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος
 39 ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. λέγει ὁ Ἰησοῦς, Ἀρατε τὸν λίθον. λέγει
 αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ ^στετελευτηκότος^ο Μάρθα, Κύριε, ἤδη
 40 ὅζ' ἐι τεταρταῖος γάρ ἐστι. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶπόν
 41 σοι, ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, ὄψει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ; ἦραν οὖν
 τὸν λίθον ^h-. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ
 42 εἶπε, Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. ἐγὼ δὲ ᾔδειν
 ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα
 43 εἶπον, ἵνα πιστεῦσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. καὶ ταῦτα
 44 εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε, Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. ⁱ-^l ἐξῆλ-
 theoretical ὁ τεθνηκώς, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις,
 καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
 σοῦς, Λύσατε αὐτόν, καὶ ἄφετε ^kαὐτὸν^l ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν

^ο ἐγείρεται ^α ἔρχεται ^ο om. ἔτι ^ι λέγοντες ^σ τεθνη-
 κύτος ^h add οὗ ἦν ὁ τεθνηκώς κείμενος ⁱ add καὶ ^k om. αὐτόν

Μαρίαν καὶ θεασάμενοι ^{1δ} ἐποίησεν ^{m-}, ἐπίστευσαν εἰς
46 αὐτόν. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους,
καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον,
καὶ ἔλεγον, Τί ποιοῦμεν; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ση-
48 μεῖα ποιεῖ. ἐὰν ἀφώμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν
εἰς αὐτόν καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν
49 καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. εἰς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας,
ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς οὐκ
50 οἴδατε οὐδέν, οὐδὲ ⁿ λογίζεσθεⁿ ὅτι συμφέρει ^o ὑμῖνⁿ, ἵνα εἰς
ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος
51 ἀπόλῃται. τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ ἀρχιερεὺς
ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου προεφήτευσεν, ὅτι ἔμελλεν ὁ Ἰη-
52 σοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους· καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους
μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα
53 συναγάγῃ εἰς ἓν. ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ^p ἐβουλεύ-
σαντοⁿ ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις,
ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς
Ἐφραῖμ λεγομένην πόλιν, κακεῖ ^a ἔμεινεⁿ μετὰ τῶν μαθητῶν
55 ^{r-}. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν
πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα
56 ἀγνίσωσιν ἑαυτούς. ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον
μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες, Τί δοκεῖ ὑμῖν; ὅτι οὐ
57 μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; δεδώκεισαν δὲ ^{s-} οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ Φαρισαῖοι ^t ἐντολὰςⁿ, ἵνα ἐάν τις γνῶ ποῦ ἐστι, μηνύσῃ,
ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

12 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθα-
νίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ^{u-}, ὃν ἠγειρεν ἐκ νεκρῶν ^x Ἰησοῦςⁿ.

¹ δ A.S.M.^m add ὁ Ἰησοῦςⁿ διαλογίζεσθε^o ἡμῖν^p συνεβουλεύσαντο^a διέτριβε^r add αὐτοῦ^s add καὶ^t ἐντολήν^u add ὁ τεθνηκώς^x om. Ἰησοῦς

2 ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ
3 δὲ Λάζαρος εἰς ἣν ἔκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ¹. ἡ οὖν
Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου
ἠλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς
τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὁσμῆς τοῦ
4 μύρου. ² λέγει δὲ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἰς τῶν μαθη-
5 τῶν αὐτοῦ,³ ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι, Διατί τοῦτο τὸ
μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς ;
6 εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ'
ὅτι κλέπτῃς ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον ² ἔχων⁴ τὰ βαλλόμενα
7 ἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες ⁵ αὐτὴν ἵνα⁵ εἰς τὴν
8 ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου ⁶ τηρήσῃ⁶ αὐτό. τοὺς πτω-
χοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἐαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
ἔχετε.

9 Ἔγνω οὖν ⁷ ὁ⁷ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ
ἐστὶ καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν
10 Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἡγειρεν ἐκ νεκρῶν. ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ
11 ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν· ὅτι πολλοὶ
δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν
Ἰησοῦν.

12 Τῇ ἐπαύριον ⁸ ὁ⁸ ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν,
13 ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον
τὰ βαῖτα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ
⁹ ἐκραύγαζον⁹, Ὡσαννά· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνό-
14 ματι Κυρίου ¹⁰ καὶ¹⁰ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. εὐρὼν δὲ ὁ
Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον,
15 Μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται
16 καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. ταῦτα ¹¹ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μα-

¹ τῶν συνανακειμένων αὐτῷ
Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης,
ἵνα Μ. ² τετήρηκεν
8 om. καὶ ³ add δὲ

⁴ λέγει οὖν εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
⁵ εἶχε καὶ ⁶ αὐτήν· A.S.: αὐτήν·
om. ὁ ⁷ add ὁ Μ. ⁸ ἐκραζον

θηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν, ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα
 17 ἐποίησαν αὐτῷ. ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν Δάξαρὸν ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν
 18 ἐκ νεκρῶν. διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι
 19 ἠέκουσαν^ι τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. οἱ οὖν Φαρι-
 σαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς, Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε^ι οὐδέν·^ι
 ἴδε, ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.
 20 Ἦσαν δέ τινες Ἑλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσ-
 21 κυνήσωσιν ἐν τῇ ἐορτῇ· οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ
 ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἡρώτων αὐτὸν λέγοντες,
 22 Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. ἔρχεται Φίλιππος καὶ
 λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ·^κ ἔρχεται^ι Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος^ι καὶ^ι
 23 λέγουσι τῷ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς^μ ἀποκρίνεται^ι αὐτοῖς
 λέγων, Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
 24 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς
 τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν
 25 καρπὸν φέρει. ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ^ν ἀπολλύει^ι αὐτήν·
 καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν
 26 αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολου-
 θεῖτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται·
 27^{ο-ι} ἐὰν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. νῦν ἡ
 ψυχὴ μου τετάρακται· καὶ τί εἴπω; πᾶτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς
 ὥρας^ρ ταύτης.^ι ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.
 28 πᾶτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐ-
 29 ρανοῦ, Καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω. ὁ οὖν ὄχλος ὁ
 ἐστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον,
 30 Ἀγγελος αὐτῷ λελάληκεν. ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν,
 31 Οὐδὲ ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. νῦν κρίσις
 ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου

^ι ἠέκουσε
κρίνατο

^ι οὐδέν;
^ν ἀπολέσει

^κ καὶ πάλιν
^ο add καὶ

^ι om. καὶ
^ρ ταύτης; M.

^μ ἀπε-

32 ἐκβληθήσεται ἔξω. καὶ γὰρ, ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας
 33 ἐλκύσω πρὸς ἑμαυτόν. τοῦτο δὲ ἔλεγε σημαίνων ποίῳ θα-
 34 νάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. ἀπεκρίθη ^αοὖν¹ αὐτῷ ὁ ὄχλος,
 'Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν
 αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις ὅτι Δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ
 35 ἀνθρώπου; τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; εἶπεν
 οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Ἐτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ^τἐν ὑμῖν¹
 ἐστι. περιπατεῖτε ^βὥς² τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς
 καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ
 36 ὑπάγει. ^βὥς² τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ
 φωτὸς γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ'
 37 αὐτῶν. τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν
 38 αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ
 προφήτου πληρωθῇ ὃν εἶπε, Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ
 39 ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; διὰ τοῦτο
 40 οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας, Τετύ-
 φλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ^τἐπώρωσεν³ αὐτῶν τὴν
 καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρ-
 41 δίᾳ, καὶ ^υστραφῶσι⁴, καὶ ^νιάσωμαι⁵ αὐτούς. ταῦτα εἶπεν
 Ἡσαΐας, ^ωὅτι⁶ εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ
 42 αὐτοῦ. ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν
 εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὠμολόγουν, ἵνα
 43 μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν
 ἀνθρώπων μᾶλλον ἢ περὶ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.
 44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν, Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ
 45 πιστεύει εἰς ἐμέ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με· καὶ ὁ θεωρῶν
 46 ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλή-
 λυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μένη.
 47 καὶ ἐὰν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ ^ξφυλάξῃ⁷,

^α om. οὖν
 στραφῶσι

^τ μεθ' ὑμῶν
^ν ἱάσωμαι

^β ἕως
^ω ὅτε

^τ πεπώρωκεν
^ξ πιστεύσῃ

^υ ἐπι-

ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον,
 48 ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων
 τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος δὲν ἐλά-
 49 λησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ὅτι ἐγὼ ἐξ
 ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι
 50 ἐντολὴν ὧς δέδωκε¹, τί εἶπω καὶ τί λαλήσω. καὶ οἶδα ὅτι ἡ
 ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰωνίου ἐστίν· ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ², καθὼς
 εἶρηκέ μοι ὁ πατήρ, οὕτω λαλῶ.

13 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ^α ἦλθεν¹
 αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν
 πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος
 2 ἠγάπησεν αὐτούς. καὶ δεῖπνου ^β γινομένου¹, τοῦ διαβόλου
 ἥδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ^ο ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας
 3 Σίμωνος Ἰσκαριώτης¹, εἰδὼς ^δ ¹ ὅτι πάντα ^ο ἔδωκεν¹ αὐτῷ
 ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξηλθε καὶ πρὸς
 4 τὸν Θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται ἐκ τοῦ δεῖπνου, καὶ τίθησι τὰ
 5 ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν. εἷτα βάλλει
 ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν
 6 μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ^δ ἣν διεζωσμένος. ἔρχε-
 ται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον. ^ε ¹ λέγει αὐτῷ ^ε ¹, Κύριε,
 7 σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
 αὐτῷ, Ὁ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώση δὲ μετὰ ταῦτα.
 8 λέγει αὐτῷ Πέτρος, Οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν
 αἰῶνα. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ
 9 ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε,
 μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν
 10 κεφαλὴν. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὁ λελουμένος οὐ χρεῖαν
 ἔχει ^η εἰ μὴ¹ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς ὅλος·

¹ ἔδωκε ² λαλῶ ἐγὼ ^α ἐλήλυθεν ^β γενομένου ^ο Ἰούδα
 Σίμωνος Ἰσκαριώτου ἵνα αὐτὸν παραδῶ ^δ add ὁ Ἰησοῦς ^ο δέ-
 δωκεν ^ε add καὶ ^ε add ἐκεῖνος ^η ἢ A.S.: om. εἰ μὴ τοὺς
 πόδας M.

11 καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. ἥδει γὰρ τὸν
 παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ἰδι¹ Οὐχὶ πάντες
 καθαροὶ ἐστε.

12 "Οτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια
 αὐτοῦ, ¹ καὶ ἀνέπεσε¹ πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, Γινώσκετε τί πε-
 13 ποίηκα ὑμῖν; ὑμεῖς φωνεῖτέ με, Ὁ διδάσκαλος, καὶ Ὁ κύριος·
 14 καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ γάρ. εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς
 πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλή-
 15 λων νίπτειν τοὺς πόδας. ὑπόδειγμα γὰρ ^k δέδωκα¹ ὑμῖν, ἵνα
 16 καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. ἀμὴν ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπό-
 17 στολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. εἰ ταῦτα οἴδατε, μα-
 18 κάριοι ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω·
 ἐγὼ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὁ
 τρώγων ¹ μου¹ τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ.
 19 ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ^m πιστεύσητε,
 20 ὅταν γένηται,¹ ὅτι ἐγὼ εἰμι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμ-
 βάνων ἐάν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων
 λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρ-
 τύρησε καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν
 22 παραδώσει με. ἔβλεπον ⁿ⁻¹ εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ ἀπο-
 23 ρούμενοι περὶ τίνος λέγει. ἦν ^{o-1} ἀνακείμενος εἰς ^p ἐκ¹
 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ
 24 Ἰησοῦς. νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος, ^a καὶ λέγει αὐτῷ,
 25 Εἰπὲ τίς ἐστι¹ περὶ οὗ λέγει. ^r ἀναπεσὼν¹ ἐκεῖνος ^s οὕτως¹
 ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ, Κύριε, τίς ἐστιν;
 26 ἀποκρίνεται ^t οὖν¹ ὁ Ἰησοῦς, Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ ^u βάψω¹

¹ om. ὅτι ¹ ἀναπεσὼν ^k ἔδωκα ¹ μετ' ἐμοῦ A.S.M.

^m ὅταν γένηται, πιστεύσητε ⁿ add οὖν ^o add δὲ ^p om. ἐκ

^a πυθέσθαι τίς ἂν εἴη ^r ἐπιπεσὼν δὲ ^s om. οὕτως ^t om. οὖν

^u βάψας

τὸ ψωμίον ^zκαὶ δώσω αὐτῷ¹. ^yβάψας οὖν² τὸ ψωμίον
 27 ^zλαμβάνει καὶ³ δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος ^aἸσκαριώτου⁴. καὶ
 μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. λέγει
 28 οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ^oΟ ποιεῖς, ποιήσον τάχιον. τοῦτο δὲ
 29 οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. τινὲς γὰρ
 ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀγόρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν·
 30 ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος
^bἐξῆλθεν εὐθύς⁵. ἦν δὲ ^cνύξ⁶.

31 ^dὍτε οὖν ἐξῆλθε, λέγει⁷ ὁ Ἰησοῦς, Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς
 32 τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. ^e— καὶ ὁ
 Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ^fαὐτῷ⁸, καὶ εὐθύς δοξάσει αὐτόν.
 33 τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. ζητήσετε με· καὶ καθὼς
 εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ὅπου ^gἐγὼ ὑπάγω⁹ ὑμεῖς οὐ δύ-
 34 νασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ἐντολὴν καινὴν δίδωμι
 ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ
 35 ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι
 ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπε-
 κρίθη ^hἸησοῦς¹⁰, Ὅπου ὑπάγω, οὐ δύνασάί μοι νῦν ἀκολου-
 37 θῆσαι· ⁱἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον¹¹. λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος,
 Κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθήσαι ἄρτι; τὴν ψυχὴν
 38 μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. ^jἀποκρίνεται Ἰησοῦς¹², Τὴν ψυχὴν σου
 ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ
^kφωνήσῃ¹³ ἕως οὗ ^lἀρνήσῃ¹⁴ με τρίς.

14 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν,
 2 καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου μοναὶ
 πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· ^mὅτι¹⁵ πορεύομαι

^z ἐπιδώσω ^y καὶ ἐμβάψας ^z om. λαμβάνει καὶ ^a Ἰσκα-
 ριώτῃ ^b εὐθέως ἐξῆλθεν ^c νύξ ὅτε ἐξῆλθε. S. ^d Λέγει S.
^e add εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, ^f ἐαυτῷ ^g ὑπάγω ἐγὼ ^h αὐτῷ
 ὁ Ἰησοῦς ⁱ ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι ^j ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς
^k φωνήσει ^l ἀπαρνήσῃ ^m om. ὅτι

3 ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἐτοιμάσω ὑμῖν
τόπον, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἑμαυτόν·
4 ἵνα ὅπου εἰμί ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ᾗτε. καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε
5 ^η τὴν ὁδόν.^η λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ
6 ὑπάγεις· ^ο πῶς ^ρ οἶδαμεν τὴν ὁδόν^η; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται
7 πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. εἰ ἐγνώκετέ με, καὶ τὸν
πατέρα μου ^α ἂν ᾔδειτε^η. ^ι ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτόν, καὶ
8 ἑώρακατε αὐτόν. λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Κύριε, δείξον ἡμῖν
9 τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τοσοῦ-
τον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ
ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα· ^ι πῶς σὺ λέγεις, Δείξον
10 ἡμῖν τὸν πατέρα; οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ
πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; τὰ ρήματα ἃ ἐγὼ ^β λέγω^η ὑμῖν, ἀπ'
ἑμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ^ι ἐν ἐμοὶ μένων ^η ποιεῖ τὰ
11 ἔργα αὐτοῦ^η. πιστεύετε μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ
πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε μοι.
12 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ
ποιῶ κάκεινος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει, ὅτι ἐγὼ
13 πρὸς τὸν πατέρα ^ς πορεύομαι. καὶ ὃ τι ἂν αἰτήσητε ἐν
τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω· ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ
14 υἱῷ. ἐάν τι αἰτήσητέ ^γ με^η ἐν τῷ ὀνόματί μου, ^ς τοῦτο^η
15 ποιήσω. ἐὰν ἀγαπᾷτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς ^α τηρήσετε^η.
16 καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει
17 ὑμῖν, ἵνα ^δ ᾗ^η μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀλη-
θείας· ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτό,
οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς ^ε γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ'
18 ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς·

^η καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε. A.S.M. ^ο add καὶ ^ρ δυνάμεθα τὴν
ὁδὸν εἰδέναι ^α ἐγνώκετε ἂν ^ι add καὶ ^β λαλῶ ^ι add ὁ
^η αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα ^ς add μου ^γ om. με A.S.M. ^ς ἐγὼ
^α τηρήσατε ^δ μένη ^ε add δὲ

- 19 ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε.
- 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου,
- 21 καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοί, ἀγὰρ ἐν ὑμῖν. ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω
- 22 αὐτόν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. λέγει αὐτῷ Ἰούδας (οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης), Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφα-
- 23 νίζειν σεαυτόν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει· καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα,
- 24 καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ^δποιησόμεθα^δ. ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμός, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς.
- 25, 26 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων. ὁ δὲ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς
- 27 πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν.
- 28 μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά, μηδὲ δειλιάτω. ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἡγαπᾷτέ με, ἐχάρητε ἅν, ὅτι ^ε-^ε πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα·
- 29 ὅτι ὁ πατήρ ^ε-^ε μείζων μου ἐστί. καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν
- 30 γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε. οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν, ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ^ε-^ε ἄρχων· καὶ
- 31 ἐν ἐμοί οὐκ ἔχει οὐδέν· ἀλλ' ἵνα γνῶ ὁ κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτω ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.
- 15 Ὑγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοί μὴ φέρον καρπὸν, αἵρει αὐτό

^δ ποιήσομεν^ε add εἶπον,^ε add μου^ε add τούτου

καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρ-
 3 πὸν φέρῃ. ἤδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελά-
 4 ληκα ὑμῖν. μέινετε ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα
 οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἄφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ
 5 ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. ἐγὼ
 εἰμι ἡ ἀμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα· ὁ μένων ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ
 ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολὺν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύ-
 6 νασθε ποιεῖν οὐδέν. ἐὰν μὴ τις μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω
 ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη· καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς
 7 τὸ¹ πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται. ἐὰν μένητε ἐν ἐμοί, καὶ
 τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μένῃ, ὃ ἐὰν θέλητε¹ αἰτήσασθε¹, καὶ
 8 γενήσεται ὑμῖν. ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα
 9 καρπὸν πολὺν^κ φέρητε· καὶ γενήσεσθε¹ ἐμοὶ μαθηταί. καθὼς
 ἠγάπησέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἠγάπησα ὑμᾶς· μέινετε ἐν τῇ
 10 ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν
 τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολάς τοῦ πατρός μου τετή-
 11 ρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν,
 ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν¹ ᾗ¹, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.
 12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς
 13 ἠγάπησα ὑμᾶς. μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις
 14 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. ὑμεῖς φίλοι
 15 μου ἐστέ, ἐὰν ποιῇτε^μ ἅ¹ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. οὐκέτι
^νλέγω ὑμᾶς¹ δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ
 ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἵρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ
 16 τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε,
 ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπά-
 γητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὃ τι
 17 ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῶ ὑμῖν. ταῦτα
 18 ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς
 19 μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. εἰ ἐκ

^h om. τὸ
^m ὅσα

¹ αἰτήσεσθε
ⁿ ὑμᾶς λέγω

^κ φέρητε, καὶ γένησθε M.

¹ μένῃ

τοῦ κόσμου ᾗτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ
 κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου,
 20 διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ
 ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ.
 εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτή-
 21 ρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. ἀλλὰ ταῦτα πάντα
 ποιήσουσιν ^ο εἰς ὑμᾶς¹ διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασιν τὸν
 22 πέμψαντά με. εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν
 οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας
 23, 24 αὐτῶν. ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. εἰ τὰ
 ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος ^ρ ἐποίησεν¹,
 ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἐωράκασιν καὶ μεμισήκασιν
 25 καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ
 γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν ὅτι Ἐμίσησάν με δωρεάν.
 26 ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ
 πατρὸς, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπο-
 27 ρεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυ-
 ρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.

16 ^{1, 2} Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. ἀπο-
 συναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς
 3 ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρεῖαν προσφέρειν τῷ Θεῷ. καὶ
 ταῦτα ποιήσουσιν ^{α-1}, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ.
 4 ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα ^ρ αὐτῶν¹,
 μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ
 5 ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς
 τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με, Ποῦ ὑπά-
 6 γεις; ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν
 7 ὑμῶν τὴν καρδίαν. ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν· συμ-
 φέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παρά-
 κλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω

^ο ὑμῖν^ρ πεποίηκεν^α add ὑμῖν^ρ om. αὐτῶν

8 αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον
 9 περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως· περὶ
 10 ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ δικαιοσύνης
 11 δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ⁸⁻ ὑπάγω, καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με·
 12 περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.
 13 ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι.
 14 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει
 15 ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ,
 16 ἀλλ' ὅσα [†] ἀκούσει [¶] λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ
 17 ὑμῖν. ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει· ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ
 18 ἀναγγελεῖ ὑμῖν. πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμὰ ἐστι· διὰ
 19 τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ ^u λαμβάνει [¶], καὶ ἀναγγελεῖ
 20 ὑμῖν. μικρὸν καὶ ^z οὐκέτι [¶] θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν
 21 καὶ ὄψεσθέ με ^{γ-}. εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς
 22 ἀλλήλους, Τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρὸν καὶ οὐ θεω-
 23 ρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καί, ^γ Ὅτι ^{z-}
 24 ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; ἔλεγον οὖν, ⁸ Τί ἐστι τοῦτο [¶] ὃ
 25 λέγει, τὸ μικρόν; οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ. ἔγνω ^{β-} Ἰησοῦς
 26 ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Περὶ τούτου
 27 ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ
 28 με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; ἀμὴν ἀμὴν λέγω
 29 ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὃ δὲ κόσμος χαρή-
 30 σεται· ὑμεῖς ^{ο-} λυπηθῆσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν
 31 γενήσεται. ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἤλθεν ἡ ὥρα
 32 αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς
 33 θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν
 34 κόσμον. καὶ ὑμεῖς οὖν ^δ νῦν μὲν λύπην [¶] ἔχετε· πάλιν δὲ
 35 ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδιά, καὶ τὴν χαρὰν
 36 ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ

⁸ add μου[†] ἢ ἀκούσει^u λήψεται^z οὐ^γ add

ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα

^z add ἐγώ⁸ Τοῦτο τί ἐστιν^β add οὖν ὃ^ο add δὲ^δ λύπην μὲν νῦν

ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ^ο ἂν τι¹ αἰτήσητε
24 τὸν πατέρα, ^ι δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου¹. ἕως ἄρτι οὐκ
ῆτήσατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε,
ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη.

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ^ς-¹ ἔρχεται ὥρα
ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ
26 τοῦ πατρὸς ^η ἀπαγγελῶ¹ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ
ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω
27 τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι
ὁμοῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ
28 ^ι πατρὸς¹ ἐξῆλθον. ἐξῆλθον ^κ ἐκ¹ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα
εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι
πρὸς τὸν πατέρα.

29 Λέγουσιν ¹-¹ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, "Ἴδε, νῦν παρρησίᾳ λαλεῖς,
30 καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα,
καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν
31 ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Ἄρτι
32 πιστεύετε; ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα καὶ ^μ-¹ ἐλήλυθεν, ἵνα σκορ-
πισθῇτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ
33 εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστι. ταῦτα λελάληκα
ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν
^η ἔχετε¹. ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

17 Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ^ο ἐπάρας¹ τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν ^ρ-¹ εἶπε, Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα·
2 δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ^α ὁ υἱὸς¹ δοξάσῃ σε· καθὼς ἔδωκας
αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ
3 αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα
γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας
4 Ἰησοῦν Χριστόν. ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον

^ο ὅτι ὅσα ἂν^ι ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν^ς add ἀλλ' S.^η ἀναγγελῶ^ι Θεοῦ^κ παρὰ¹ add αὐτῷ^μ add νῦν^η ἔχετε A.^ο ἐπήρε^ρ add καὶ^α καὶ ὁ υἱὸς σου

5 ὁ τελειώσας[†] δὲ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· καὶ νῦν δόξασόν με
 σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ ἔιχον πρὸ τοῦ τὸν
 6 κόσμον εἶναι παρὰ σοί. ἐφάνέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς
 ἀνθρώποις οὓς ὁ δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ᾔσαν, καὶ
 7 ἐμοὶ αὐτοὺς ὁ δέδωκας[†]. καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασιν. νῦν
 8 ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ ἐστίν· ὅτι
 τὰ ῥήματα ἃ ὁ δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον,
 καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν
 9 ὅτι σύ με ἀπέστειλας. ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ οὐ περὶ
 τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσι·
 10 καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστίν, καὶ τὰ σὰ ἐμά· καὶ δεδόξασμαι
 11 ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ
 κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρὸς σε ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον
 αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ὁ δέδωκάς μοι, ἵνα ᾧσιν ἔν,
 12 καθὼς ἡμεῖς. ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ^u-[†], ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς
 ἐν τῷ ὀνόματί σου, ὁ δέδωκάς μοι· καὶ ἐφύλαξα[†], καὶ
 οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας· ἵνα
 13 ἡ γραφὴ πληρωθῇ. νῦν δὲ πρὸς σε ἔρχομαι· καὶ ταῦτα
 λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρω-
 14 μένην ἐν ^z αὐτοῖς[†]. ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου· καὶ
 ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου,
 15 καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς
 αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ
 16 πονηροῦ. ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου
 17 οὐκ εἰμί. ἀγιάσον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ ^a-[†]. ὁ λόγος ὁ
 18 σὸς ἀληθείᾳ ἐστίν. καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον,
 19 καὶ γὰρ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον. καὶ ὑπὲρ αὐτῶν
 ἐγὼ ἀγιαζῶ ἑμαυτόν, ἵνα ^b ᾧσιν καὶ αὐτοὶ[†] ἡγιασμένοι ἐν
 20 ἀληθείᾳ. οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ

† ἐτελείωσα

† δέδωκάς

† οὓς

^u add ἐν τῷ κόσμῳ

† οὓς

^y μοι ἐφύλαξα^z αὐτοῖς^a add σου^b καὶ αὐτοὶ

ᾧσιν

- 21 τῶν ^οπιστευόντων^{||} διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, ἵνα πάντες
 ἐν ᾧσι, καθὼς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ καὶ γὰρ ἐν σοί, ἵνα καὶ
 αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ^{a-||} ᾧσιν ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με
 22 ἀπέστειλας. καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα
 23 αὐτοῖς, ἵνα ᾧσιν ἔν, καθὼς ἡμεῖς ἔν ^{ο-||} ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ
 σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ᾧσι τετελειωμένοι εἰς ἔν ^{f-||} ἵνα γινώσκῃ ὁ
 κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς
 24 ἐμὲ ἠγάπησας. πάτερ, ^g δ^{||} δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα, ὅπου
 εἰμὶ ἐγώ, κἀκεῖνοι ᾧσι μετ' ἐμοῦ ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν
 τὴν ἐμήν, ἣν ^h δέδωκάς^{||} μοι ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ κατα-
 25 βολῆς κόσμου. πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω,
 ἐγὼ δέ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας·
 26 καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω ἵνα ἡ
 ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ᾧ, καὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς.
- 18** Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
 πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν
 2 εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ἦδει δὲ καὶ Ἰούδας,
 ὁ παραδιδούς αὐτόν, τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ
 3 Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ὁ οὖν Ἰούδας, λαβὼν
 τὴν σπείραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ⁱ τῶν^{||} Φαρισαίων
 ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπ-
 4 λων. Ἰησοῦς οὖν, εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτόν,
 5 ^k ἐξῆλθε καὶ λέγει^{||} αὐτοῖς, Τίνα ζητεῖτε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ,
 Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι.
 6 εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. ὥς
 οὖν εἶπεν αὐτοῖς, ^{l-||} Ἐγὼ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ
 7 ἔπεσον χαμαί. πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε, Τίνα ζητεῖτε;
 8 οἱ δὲ εἶπον, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς,
 Εἶπον ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους
 9 ὑπάγειν ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν ὅτι Οὗς δέδωκάς

^ο πιστευόντων^d add ἐν^ο add ἐσμεν^f add καὶ^g οὗς

A.S.M.

^h ἔδωκάςⁱ om. τῶν^k ἐξελθὼν εἶπεν^l add ὅτι

- 10 μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. Σίμων οὖν Πέτρος
 ἔχων μάχαιραν εἰλκυσεν αὐτήν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιε-
 ρέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ^m ὠτάριον¹ τὸ δεξιόν.
 11 ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ
 Πέτρῳ, Βάλε τὴν μάχαιραν ⁿ-¹ εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον
 ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό·
 12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰου-
 13 δαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδωσαν αὐτόν, καὶ ὤγαγον^o
 πρὸς Ἀνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν
 14 ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβου-
 λεύσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον ^p ἀπο-
 θανεῖν¹ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.
 15 Ἡκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ^q ἄλλος¹
 μαθητής. ὁ δὲ μαθητής ἐκείνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ,
 16 καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ
 Πέτρος εἰστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητής
 ὁ ἄλλος ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ
 17 εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ
 Πέτρῳ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου·
 18 λέγει ἐκείνος, Οὐκ εἰμί. εἰστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ
 ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψυχὸς ἦν, καὶ ἐθερ-
 μαίνοντο· ἦν δὲ ^r καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν¹ ἐστὼς καὶ
 θερμαινόμενος.
 19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν
 20 αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰη-
 σοῦς, Ἐγὼ παρρησίᾳ ^s λελάληκα¹ τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε
 ἐδίδαξα ἐν ^t-¹ συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου ^u πάντες¹ οἱ
 21 Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. τί
 με ^x ἐρωτᾷς· ἐρώτησον¹ τοὺς ἀκηκοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς·

^m ὠτίονⁿ add σου^o ἀπήγαγον αὐτὸν^p ἀπολέσθαι^q ὁ ἄλλος S.^r μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος^s ἐλάλησα^t add τῇ^u πάντοτε^x ἐπερωτᾷς· ἐπερώτησον

- 22 Ἴδε, οὗτοι οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἰς
τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὸς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών,
23 Οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ
κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί
24 με δέρεις; ἀπέστειλεν οὖν¹ αὐτὸν ὁ Ἀννας δεδεμένον πρὸς
Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.
- 25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον
οὖν αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἡρνήσατο
26 ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν, Οὐκ εἰμί. λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ
ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὐ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον, Οὐκ
27 ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; πάλιν οὖν ἡρνήσατο
ὁ Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
- 28 Ἀγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώ-
ριον· ἦν δὲ πρωΐα, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον,
29 ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ² ἀλλὰ² φάγωσι τὸ πᾶσχα. ἐξῆλθεν οὖν
ὁ Πιλάτος ³ ἐξω³ πρὸς αὐτούς, καὶ ⁴ φησι⁴, Τίνα κατηγορίαν
30 φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον
αὐτῷ, Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν
31 αὐτόν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς,
καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον ⁵ αὐτῷ οἱ
32 Ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα· ἵνα ὁ λόγος
τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε σημαίνων ποῖα θανάτῳ ἡμελλεν
ἀποθνήσκειν.
- 33 Εἰσῆλθεν οὖν ⁶ πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον⁶ ὁ Πιλάτος, καὶ
ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν
34 Ἰουδαίων; ἀπεκρίθη ⁷ Ἰησοῦς, Ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο
35 λέγεις; ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος,
Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
36 παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Ἡ
βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ

¹ om. οὖν S.² ἀλλ' ἵνα³ om. ἔξω⁴ εἶπε⁵ addοὖν ⁶ εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν⁷ add αὐτῷ ὁ

κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ
 ἡγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασι-
 37 λεία ἡ ἐμή οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος,
 Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Σὺ λέγεις ὅτι
 βασιλεὺς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο
 ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. πᾶς ὁ
 38 ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. λέγει αὐτῷ ὁ
 Πιλάτος, Τί ἐστιν ἀλήθεια;

Καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ
 39 λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ. ἔστι
 δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἓνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα·
 βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
 40 ἐκραύγασαν οὖν πάλιν ¹⁻ λέγοντες, Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν
 Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

19 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσε.
 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν
 αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν·
 3 ² καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν, ¹ καὶ ἔλεγον, Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς
 4 τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ραπίσματα. ^h καὶ ἐξῆλθε ¹
 πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν
 5 ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω. ἐξῆλ-
 θεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ
 τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε, ὁ ἄνθρωπος.
 6 ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν
 λέγοντες, Σταύρωσον, σταύρωσον. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος,
 Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω
 7 ἐν αὐτῷ αἰτίαν. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμεῖς
 νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ¹⁻ ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι
 8 ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ ἐποίησεν. ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος
 9 τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη· καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ

^f add πάντες^g om. καὶ ἤρχοντο. πρὸς αὐτόν,^h ἐξῆλθεν οὖνⁱ add ἡμῶν

πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, Πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ
 10 Ἰησοὺς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ
 Πιλάτος, Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω
 11 ἀπολύσαι σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε; ἀπεκρίθη
 αὐτῷ ὁ Ἰησοὺς, Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ
 μὴ ἦν σοι δεδομένον ἀνθρῶπ. διὰ τοῦτο ὁ παραδούς μὲ σοι
 12 μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλάτος ἀπο-
 λύσαι αὐτόν. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον λέγοντες, Ἐὰν τοῦτον
 ἀπολύσης, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα
 13 ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. ὁ οὖν Πιλάτος,
 ἀκούσας τῶν λόγων τούτων, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ
 ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον,
 14 Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα· ὥρα
 ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, Ἴδε, ὁ βασιλεὺς
 15 ὑμῶν. ἔκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι, Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον
 αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυ-
 ρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, Οὐκ ἔχομεν βασιλέα
 16 εἰ μὴ Καίσαρα. τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς, ἵνα
 σταυρωθῇ.
 17 Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ βαστάζων ἑαυτῷ
 τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ
 18 λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ· ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ
 μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν
 19 Ἰησοῦν. ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ
 τοῦ σταυροῦ. ἦν δὲ γεγραμμένος, Ἰησοὺς ὁ Ναζωραῖος ὁ
 20 βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέ-
 γνωνσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως,
 ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοὺς· καὶ ἦν γεγραμμένος Ἑβραϊστί,

κ σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε; 1 om. αὐτῷ
 m παραδιδούς n αὐτόν o τοῦτον τὸν λόγον p add τοῦ
 q δὲ ὥσπερ r οἱ δὲ ἐκραύγασαν s δὲ t add καὶ ἀπήγαγον
 u τὸν σταυρὸν αὐτοῦ x ὃς y τῆς πόλεως ὁ τόπος

- 21 ^z ῥωμαϊστί, ἑλληνιστί.^l ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιε-
 ρεῖς τῶν Ἰουδαίων, Μὴ γράφῃ, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
 22 ἀλλ' ὅτι ἐκείνος εἶπε, Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. ἀπε-
 κρίθη ὁ Πιλάτος, ὁ γέγραφα, γέγραφα.
 23 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον
 τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρα-
 τιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα· ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἄρραφος, ἐκ τῶν
 24 ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, Μὴ
 σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται· ἵνα
 ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἣ λέγουσα, Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου
 ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. οἱ μὲν
 25 οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ
 σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μη-
 τρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ.
 26 Ἰησοῦς οὖν, ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα
 27 ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί ^{a-}, Γύναι, ἰδοὺ, ὁ υἱός σου. εἶτα
 λέγει τῷ μαθητῇ, Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς
 ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια.
 28 Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα
 29 τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει, Διψῶ. σκεῦος ^{b-} ἔκειτο ὄξους
 μεστόν· ^c σπόγγον οὖν μεστὸν τοῦ ὄξους^l ὑσσώπῳ περιθέντες
 30 προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ
 Ἰησοῦς, εἶπε, Τετέλεσται· καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέ-
 δωκε τὸ πνεῦμα.
 31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ^d ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν,^l ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ
 τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ ^{e-} (ἦν γὰρ μεγάλη
 ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου), ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον, ἵνα
 32 κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. ἦλθον οὖν οἱ
 στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ

^z ἑλληνιστί, ῥωμαϊστί.
 πλήσαντες σπόγγον ὄξους καὶ
 ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, S.

^a add αὐτοῦ

^b add οὖν

^d om. ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, S.

^c οἱ δὲ

^e add

33 ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ. ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόν-
τες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ
34 σκέλη· ἀλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν
35 ἔνυξε, καὶ ἔξῃλθεν εὐθὺς¹ αἷμα καὶ ὕδωρ. καὶ ὁ ἑωρακὼς
μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία· κάκεινος
36 οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ^βκαὶ² ὑμεῖς πιστεύσητε. ἐγένετο
γὰρ ταῦτα, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὅσοι οὐ συντριβή-
37 σεται αὐτοῦ. καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, Ὅψονται εἰς
ὃν ἐξεκέντησαν.

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλάτον ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ
Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν
φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέ-
τρεψεν ὁ Πιλάτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα ^ηαὐτοῦ³.
39 ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς ^ιαὐτὸν⁴ νυκτὸς τὸ
πρῶτον, φέρων ^ιμίγμα⁵ σμύρνης καὶ ἀλόης ^κὥς⁶ λίτρας
40 ἑκατόν. ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ
ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις
41 ἐνταφιάζειν. ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κήπος, καὶ
42 ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη. ἐκεῖ
οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνη-
μεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

20 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται
πρωτῇ, σκοτίας ἔτι οὐσης, εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν
2 λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς
Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ
Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου,
3 καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. ἐξῃλθεν οὖν ὁ Πέτρος
4 καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἦρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. ἔτρεχον
δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ
5 Πέτρον, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ παρακύψας

¹ εὐθὺς ἐξῃλθεν² om. καὶ^η τοῦ Ἰησοῦ^ι τὸν Ἰησοῦν^ι ἔλιγμα M.^κ ὥσει

6 βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ἔρχεται οὖν
 1 καὶ ὁ Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ
 7 μνημεῖον· καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, καὶ τὸ σουδάριον, ὃ
 8 ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον,
 9 ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον. τότε οὖν εἰσῆλθε
 καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς ὃ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ
 10 εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν. οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι
 11 δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς
 ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.

11 Μαρία δὲ εἰστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον ἔξω κλαίονσα¹. ὥς
 12 οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέ-
 λους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἓνα
 13 πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. καὶ λέ-
 γουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, Γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς, Ὅτι
 14 ἦραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. ^η-
 15 ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰη-
 16 σοῦν ἐστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστι. λέγει αὐτῇ ὁ
 Ἰησοῦς, Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη, δοκοῦσα ὅτι
 ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ, Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν,
 17 εἰπέ μοι ποῦ αὐτὸν ἔθηκαν, καὶ γὰρ αὐτὸν ἀρῶ. λέγει αὐτῇ ὁ
 Ἰησοῦς, Μαρία. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ ὁ Ἑβραϊστὴ¹,
 18 Ῥαββουνί· ὃ λέγεται Διδάσκαλε. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς,
 Μὴ μου ἅπτου, οὐπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα ^ρ-
 πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, Ἀνα-
 βαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ Θεόν μου
 18 καὶ Θεὸν ὑμῶν. ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἡ ἀγγέλλουσα¹
 τοῖς μαθηταῖς ὅτι ^ρ Εἶώρακα¹ τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν
 αὐτῇ.

19 Οὕτως οὖν ὁψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ ^σ-¹ σαββάτων,

¹ om. καὶ ^η τὸ μνημεῖον κλαίονσα ἔξω ^η add καὶ ^ο om.
 Ἑβραϊστὴ ^ρ add μου ^ρ ἀπαγγέλλουσα ^ρ εἶώρακε ^σ add
 τῶν

- καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταί ^{t—l}, διὰ
τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ
20 μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. καὶ τοῦτο εἰπὼν
ἔδειξε ^u τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς^l. ἐχάρησαν οὖν
21 οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
πάλιν, Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ
22 πέμπω ὑμᾶς. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς,
23 Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον. ἂν τινων ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας,
ἀφίενται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.
- 24 Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν
25 μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι
μαθηταί, Ἐωράκαμεν τὸν Κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐὰν
μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω
τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν
χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.
- 26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν κε-
κλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν, Εἰρήνη ὑμῖν.
- 27 εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ, Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε
τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν
πλευράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. ^{v—l}
- 28 ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ
29 Θεός μου. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι ἐώρακάς με, ^{w—l}
^x πεπίστευκας^l· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.
- 30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς
ἐνώπιον τῶν μαθητῶν ^{y—l}, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ
31 βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι ὁ
Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύ-
οντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.
- 21 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς

^t add συνηγμένοι^u αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ^v add καὶ ^w add Θωμᾷ, ^x πεπίστευκας; M, ^y add αὐτοῦ

μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσε δὲ
 2 οὕτως. ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος
 Δίδυμος, καὶ ^z Ναθαναὴλ^l ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ
 οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.
 3 λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, Ὑπάγω ἀλιεύειν. λέγουσιν
 αὐτῷ, Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ^a ἐνέβησαν^l
 εἰς τὸ πλοῖον ^b—^l, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.
 4 πρωΐας δὲ ἦδη ^c γινομένης^l ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν·
 5 οὐ μέντοι ᾗδειςαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστι. λέγει οὖν
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Παιδιά, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπε-
 6 κρίθησαν αὐτῷ, Οὐ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ
 μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ
 οὐκέτι αὐτὸ ἐλκύσαι ^d ἴσχυον^l ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.
 7 λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ,
 Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός
 ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο (ἦν γὰρ γυμνός), καὶ ἔβαλεν
 8 ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ
 ἦλθον (οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὥς ἀπὸ
 9 πηχῶν διακοσίων), σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. ὥς οὖν
 ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην, καὶ
 10 ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
 11 Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. ἀνέβη ^e οὖν^l
 Σίμων Πέτρος, καὶ εἴλκυσε τὸ δίκτυον ^f εἰς τὴν γῆν^l, μεστὸν
 ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων ὄν-
 12 των οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε
 ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν,
 13 Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν. ἔρχεται ^g—^l Ἰησοῦς,
 καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον
 14 ὁμοίως. τοῦτο ἦδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθη-
 ταῖς ^h—^l ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

^z Ναθαναὴλ S.^a ἀνέβησαν^b add εὐθύς^c γενομένης^d ἴσχυσαν^e om. οὖν^f ἐπὶ τῆς γῆς^g add οὖν ὁ^h add αὐτοῦ

- 15 "Οτε οὖν ἡρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς, Σίμων ^ιἸωάννου^ι, ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων; λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ, Βόσκει τὰ
- 16 ἀρνία μου. λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον, Σίμων ^ιἸωάννου^ι, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε.
- 17 λέγει αὐτῷ, Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου. λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, Σίμων ^ιἸωάννου^ι, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, ^κπάντα σὺ^ι οἶδας· σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ
- 18 ὁ Ἰησοῦς, Βόσκει τὰ ^ιπροβάτιά^ι μου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἧς νεώτερος, ἐξώννυες σεαυτόν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος
- 19 σε ζώσει, καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. τοῦτο δὲ εἶπε σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει
- 20 αὐτῷ, Ἀκολουθεῖ μοι. ἐπιστραφεὶς ^{μ-} ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπε, Κύριε,
- 21 τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; τοῦτον ^νοὖν^ι ἰδὼν ὁ Πέτρος
- 22 λέγει τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, οὗτος δὲ τί; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε; σὺ ἀκο-
- 23 λούθει μοι. ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· ^οοὐκ εἶπε δὲ^ι αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ', Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε;
- 24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.
- 25 Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ^ρἃ^ι ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἃτινα ἂν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον ^αχωρῆσειν^ι τὰ γραφόμενα βιβλία. ^{ρ-}

^ι Ἰωᾱ ^κ σὺ πάντα ^ι πρόβατά ^μ add δὲ ^ν om. οὖν
^ο καὶ οὐκ εἶπεν ^ρ ὅσα ^α χωρῆσαι ^ρ add ἀμὴν

DATE DUE

BS

26659

1939

098

The Greek Testament

1881

v. 1

v. 1

BS

26659

1939

098

The Greek Testament

1881

v. 1

v. 1

A - AV. (1611)

S - Stephanus,
3rd Edition, published
1550

(see below)

M - R.V.M. / R.V. 10

Footnotes without distinguishing letter -
Readings found in Stephanus & AV. differ

Stephanus' 3rd Edition Reprinted by N.
in 1707 has formed the basis of all
Oxford editions from 1707 to date &
publication of this book (1881) [See below]

Col. F. A. Hart
find out number

